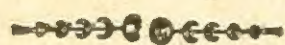

Cevdet Ahmet, paşa

Ḳıṣaṣ-ı enbiyā ve tevā-rīḫ-i ḫulefā

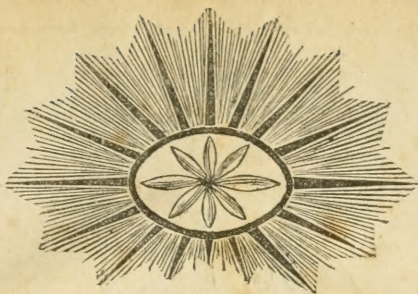
﴿قصص انبيا﴾

﴿وتواريخ خلفا﴾

﴿اثر خامهٔ احمد جودت﴾

﴿ قصص انبیا علیهم السلام ﴾

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

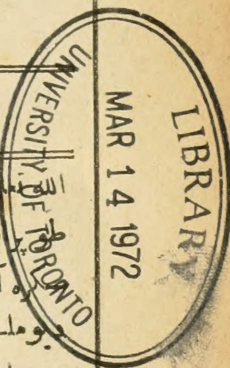
﴿ قصهٔ آدم علیه السلام ﴾

الله تعالی حضرتلری عالمی یوقدن وار ایتدی وآدمی طوپراقدن یاراتدی

صکره آدمك جسدینه روح ویردی واكا سجده ایدیكز دیو ملكلره بیوردی

هپ ملكلر حضرت آدمه سجده ایلدی • فقط ابلیس كبر وحسددن ناشی سجده ایتمدی

بونك ایچون حضور حقدن مطرود وملعون اولدی • وكندوسنه شیطان رجیم دینلدی • بو سببدن اودخی آدمه دشمن اولدی

اندن صکره حق تعالی حضرتلری حوایی یاراتدی ٠ وحضرت آدمه اش ایتدی

ایکیسنی دخی جناب حق جنته قویدی ویکز ایچکز لکن شو اغاجه یاقلاشمیکز دیدی

شیطان ایسه بر تقریبله جنته کیردی وآدم وحوا یانه واردی وانلره وسوسه و یردی ٠ ربکز سزی اول اغاجدن نیچون نهی ایتدی بیلورمیسکز اکرسز اندن یرایسه کز ارتق سزلك ایچون اولوم اولمازمؤبدا جنتده قالورسکز دیه رك ابتدا حوایی وانك واسطه سیله آدمی آلدادوب ایکیسنه دخی اول اغاجك میوه سندن یدردی

بونك اوزرینه باری تعالی حضرتلری جمله سنی جنتدن چیقاردی ویریوزینه ایندردی ٠ آدم هند طرفنه وحوا جده یه دوشدی

آدم چوق اغلادی و جناب حقه یالواردی نهایت جناب حق انك توبه سنی قبول بیوردی ٠ ومکه طرفنه کیت دیو وحی کوندردی ٠ آدم علیه السلام دخی اورایه کیدوب حوا علیها السلام ایله بولشدی ٠ اندن صکره سائر ناس انلردن اوره دی ونیجه قوملر وصنف صنف انسانلر توره دی

شیطانك دخی ذریتی چوغالدی ٠ وآدمك اولاد واحفادینی ازدرمق ایله مشغول اولدی

حضرت آدمك وفاتندن صكره پیغمبرلك اوغلی شیث علیه السلامه كلدی وجانب حقدن اكا اللی صحف نازل اولدی . كعبه یی ابتدا طاشدن بنا ایدن اودر

قصهٔ ادریس علیه السلام

حضرت شیثدن صكره پیغمبرلك ادریس علیه السلامه كلدی واكا دخی اوتوز صحف نازل اولدی
ابتدا قلم ایله یازی یازان والبسه دیكن اودراندن اول آدم اوغللری حیوان دریسی كیردی
ادریس علیه السلامه كوكلرك اسراری آچلمشیدی نهایت جناب حق انی دیری ایكن كوكه قالدردی

قصهٔ نوح علیه السلام

حضرت ادریس كوكه چكلدكدن صكره آدم اوغللری طوغری یولدن آیرلدیلر وبتلره طاپار اولدیلر . جناب حق انلره نوح علیه السلامی كوندردی
حضرت نوح نیجه ییللر قومنی توحیده دعوت ایلدی یالكز اوغللری سام وحام و یافث ایله قاریلری ودیكر پك آز كمسنه لر ایمان ایدوب سائری قولاق اصمدی حتی كندوسنك یام نامنده براوغلی دخی ایمانه كلمدی
نوح علیه السلام قومنه نصیحت ایتدكجه انلر اكا جور واذا وانی تحقیر واستهزا ایدرلردی

نهایت کندوسنه یأس کلدی وانلره بددعا ایتدی . دعاسی مقبول اولدی وکمی یاپ دیو الله طرفندن کندویه وحی کلدی

حضرت نوح قیرده وصودن اوزاق بر محلده کمی یاپمغه باشلادی قومی اورادن کچرکن انکله اکلنورلردی و پیغمبر ایدك دولکر اولدك دیرلردی اودخی خوشمدی بزده سزکله اکلنورز دیر ایدی

کمی بتدی طوفان علامتلری ظهور ایتدی حضرت نوح مؤمنلر ایله کمی یه بندی وهر نوع حیوانلردن بر جفت آلدی

هر طرفدن صو بوزیدی حضرت نوح اوغلی یامی دخی کمی یه دعوت ایلدی . بن طاغه چیقار قورتیلورم دیو کمی یه کیرمدی . بوکون اللهك مرحمتندن بشقه صیغنه جق بر یوقدر دیو حضرت نوح نصیحت ایدرکن اره یه بر طالغه کیردی یام بوغلدی

باباقی بویا حضرت نوح مکدر اولدی نه چاره که جناب حق جمله مشرکلرك هلاکنی اراده بیورمشیدی یام دخی مشرك اولدیغندن انلره قاتلدی

طوفان هر طرفی قاپلادی صو طاغلری آشدی یر یوزنده کی انسانلر وحیوانلر هپ تلف اولدی

اول حالده نوحك کمیسی طاغلر کبی بیوك طالغه لر اره سنده

یوزردی ایشته بو وجهله طوفانك حکمی التی آی قدر سوردی صکره اللهك امریله یاغمورلرك ارقه‌سی کسلدی وصولر چکلدی

کمی جودی طاغنك اوزرینه اوتوردی وکیده‌کیلر سلامت بولدی عالم بر بشقه عالم اولدی

اندن صکره ناس حضرت نوحك اوچ اوغلندن اوره‌دی انك ایچون نوح علیه السلامه ایکنجی آدم دنیلدی

عرب وفرس وروملك باباسی سام وسودان خلقنك باباسی حام وقبائل ترکك باباسی یافث در

آدم اوغللری بویله بر بیوك بلا کورمشیکن صکره‌ینه آزیتدیلر و بوللرینی صاپتدیلر توحید باری‌یی اونوتدیلر بتلره طاپدیلر نته کیم تفصیلاتی اشاغیده بیان اولنه جقدر

﴿ قصهٔ هود علیه السلام ﴾

طوفاندن صکره یمن دیارنده حضرموت جوارنده احقاف دنیلان یرده عاد قومی ظهور ایتدی

اول حوالی‌یی معمور ایتدیلر وکوزل بنالر یاپدیلر لکن طوغری یولدن صاپدیلر و بتلره طاپدیلر

جناب حق انلره هود علیه السلامی کوندردی ایچلرندن پك آز کمسنه‌لر ایمان ایلدی سائری شرك وضلالتده قالدی

الله تعالى حضرتلری انلری شدتلو روزکار ایله هلاك ایلدی
حضرت هود ایله اکا ایمان ایدنلر بر یره چکیلوب قورتلدی

قصهٔ صالح علیه السلام

عاد قومندن صکره شام ایله حجاز ارهسنده حجر دنیلان
محلده ثمود قومی ظهور ایلدی

انلر دخی طاغلری دلدیلر طاشلری اویدیلر غایت محکم
اولر یاپدیلر وطریق حقدن صاپدیلر

جناب حق انلره صالح علیه السلامی کوندردی اودخی
قومنه بیوك معجزهلر کوستردی

ایچلرندن پك ازکمسنه ایمان ایتدی سائرلری ایمانه کلمیوب
کفر وضلالتده قالدیلر

نهایت کوکدن بر صیحه کلدی جملهسی هلاك اولدی
حضرت صالح ایله اکا ایمان ایدنلر مکهیه واروب انده
عبادت ایله مشغول اولدیلر

قصهٔ ابراهیم علیه السلام

نوح علیه السلامك اولادی ابتدا عراق دیارنده ساکن
اولمشلر وفرات نهرینه قریب محلده بابل شهرینی
یاپمشلر ایدی

صکره ایچلرندن بر طائفه آیریلوب دجله کنارنده وشمدی

موصل دیدیکمز شهرك قارشو یقه سنده نینوا شهرینی بنا ایتمشلر ایدی

بابلك قدیم اهالیسی اولان نبط قومی سریانی لسانی سویلر وچوق وقت بابلی پایتخت ایدوب اورادن هر طرفه حکم ایلر ایدی

صکره نینواده ظهور ایدن دولت آثوریه غالب کلدی ونینوایی پایتخت ایدوب بابل دخی اورایه تابع اولدی

مؤخرا بابلده کلدانی طائفه سی قوت بولمش ونبط قومنك علوم ومعارفنه وارث اولمشدر

بابل اهالیسی بیننده صابئه دینی ظهور ایتمشیدی که یلدزلره طاپارلردی جناب حق انلره ابراهیم علیه السلامی کوندردی واکا یکرمی صحف ایندردی

حضرت ابراهیم قومنی توحیده دعوت ایتدی اینانمدقلرندن بشقه ملك بابل اولان نمرود آنی آتشه آتدی

الله صاقلادی آتش یاقمدی . ابراهیم علیه السلام سلامته ایردی . وبعضیلر بو معجزه یی کوروب اکا ایمان کتوردی

حضرت ابراهیم مؤمنلر ایله برابر شام دیارینه هجرت ایتدی ومصره کیتدی صکره کنعان ایلنه کلدی انده ساکن اولدی

قصهٔ لوط علیه السلام

حضرت ابراهیمك قرنداشی اوغلی اولان لوط علیه السلام كه انكله برابر بابل دیارندن شام یقه‌سنه كچمشیدی سدوم ناحیه‌سنه مبعوث اولدی

بو ناحیه نك اهالیسی ایسه اهل كفر وفجور ایدی یولسز كیدرلردی وهیچ برقومك یاپمدیغی خبشاتی اجرا ایدرلردی

حضرت لوط انلری طوغری یوله دعوت ایتدی دكلمدیلر وچوق نصیحت ایتدی قبول ایلمدیلر

جناب حق دخی انلرك باشنه طاش یاغدردی وهم ده زلزله ایله كویلرینك التنی اوستنه كتوردی

جمله‌سی هلاك اولدی یالكز لوط علیه السلام اهل بیتیله كیجه این بچلرندن چیقوب قورتلدی

قصهٔ اسماعیل واسحق علیهما السلام

حضرت ابراهیمك زوجه‌سی ساره چوجق طوغورمازدی هاجر نام جاریه‌یی قوجه‌سنه باغشلادی اندن اسمعیل علیه السلام طوغدی

بوندن طولانی ساره زیاده كدرلندی جناب حق دخی اكا مرحمت وعنایت ایتدی اختیارلق وقتنده اسحق علیه السلامی طوغوردی

صکره هاجر ایله اوغلی اسمعیلی قصقاندی وبو دیاردن ایراغ اولسونلر دیو اياق باصدی

ابراهیم علیه السلام ناچار قالدی همان هاجر ایله اسمعیلی الدی ومکه یه کوتوروب اوراده براقدی جرهم قبیله لری اولوقت مکه جوارنده ایدیلر حضرت اسمعیل انلرله الفت ایتدی وانلردن قیز الدی واون ایکی اولادی اولدی بومناسبتله جرهم قبیله لرندن بعضیلری کلوب مکه ده ساکن اولمشلردر

بعده جناب حقك امریله حضرت ابراهیم مکه یه کیتدی وحضرت اسمعیل ایله برلکده کعبهٔ مکرمه یی یکیدن بنا ایتدی

اسمعیل علیه السلام یمن قبائلنه وعمالقه یه مبعوث اولدی که اولوقت عمالقه قبیله لری جزیرة العربك شام جهتنده ساکن ایدیلر

صکره حضرت اسمعیلك اوغللری وطورونلری چوغالدی واطرافه یایلدی نره یه واردیلر ایسه غالب اولدیلر وعمالقه یی اول دیاردن سوروب چیقاردیلر

حضرت ابراهیمك وفاتندن صکره یرینه اسحق علیه السلام کچدی وایکی اوغلی اولدی بری عیص ودیکری یعقوب ایدی

عیص عموجه سی اسمعیل علیه السلامك قیزینی الدی واندن چوق اولادی اولدی انلردخی چوغالدیلر ودمشق شام طرفنه مالك اولدیلر

حضرت یعقوب ایسه پدری اسحق علیه السلامك وفاتنده انك یرینه کچدی پیغمبر اولدی . و پدرینك یوردی اولان کنعان ایلنده قالدی انك دخی اول دیارده اولاد و احفادی چوغالدی

یعقوب علیه السلامك لقبی اسرائیل ایدی انکچون اوغللرینه وطورونلرینه بنی اسرائیل دنیلدی

﴿ قصهٔ یعقوب و یوسف علیهما السلام ﴾

حضرت یعقوبك اون ایکی اوغلی وار ایدی ایچلرنده یوسفی جمله سندن زیاده سور ایدی

یوسف بر رؤیا کوروب پدرینه سویلدی کوردمکه اون بر ییلدز و کونش و آی بکا سجده ایتدیلر دیدی

یعقوب علیه السلام اکلادی که اون بر ییلدز یوسفك اون بر قرنداشنه اشارتدر و جناب حق انی قرنداشلرینه فائق ایده جکدر اوغلجغزم بو رؤیاکی قرنداشلریکه سویله زیرا شیطان انسانه دشمندر شاید که قرنداشلریکه وسوسه و یرر و قلبلرینه حسد دوشورر صکره سکا بر خدعه ایدرلر جناب حق سکا نبوت و بیوك دولت ویره جك دیدی و یوسفه برقات دها زیاده محبت ایتدی

یوسفك بیوك قرنداشلری ایسه اکا حسد ایتدیلر و حیله ایله انی قیره کوتوروب بر قویی یه آتدیلر

اندن کبرو عودت ایلدیلر و یوسفی قورت یدی دیو پدرلرینه یلان سویلدیلر

صکره ایچلرندن بریسی یوسفه ییك کوتورمشیدی نه کورسونکه قویی باشنه برکاربان کلمش یوسف قویدن چقارلش دونوب دیکر قرنداشلرینه خبر ویردی همان اورایه کیتدیلر بو بزم کوله مز ایدی قاچدی دیه رك پازارلق ایتدیلر و یك اوجوز بهاایله یوسفی صاتدیلر

یوسف اووقت اون سکز یاشنده ایدی قرنداشلرندن قورقوب سکوت ایتدی واللهه متوکل اوله رق کاربانه قاتیلوب کیتدی

کاربان مکر مصره کیدیورمش یوسف دخی برابرجه مصره واصل اولدی وعزیز یعنی ملك مصرك مالیه ناظری انی صاتون آلدی

یوسفك کوزللکده مانند ونظیری یوق ورشد وروینده اقران وامثالنه فائق ایدی

یوزنده نورلمان ایدردی و بر بیوك ذات اوله جغی یوزندن و کوزندن بللو اولوردی

عزیزك اولادی اولمازدی یوسفك طور وشوارینی بکندی واکا محبت ایلدی حتی اکا اکرام واعتبار ایت دیو حرمی زلیخایه اصمارلدی

صکره یوسف برافترایه اوغرادی هیچ صوچی یوق ایکن زندانه قونلدی

راست کلەیوسفله برابر ایکی کوله دها زندانه کیردی
بریسی ملك مصرك شربتجیسی ودیکری اکمکجیسی ایدی
برر رؤیا کورمشلر ومعنالرینی یوسفدن صورمشلر ایدی
یوسف براز وعظ ونصیحت وانلری توحیده دعوت
ایتدکدنصکره ای زندان ارقداشلری بریکز چیقوب
افندیسنه ساقی اوله‌جق ودیکر یکز آصیله جق ایشته
رؤیالر یکزك تعبیری بودر دیمش وشربتجی‌یه افندیکك
یانده بنی یادایت دیه رك کندوسنك حبسدن خلاصی
ایچون اندن شفاعت ایستمش ایدی

رؤیالر عینیله یوسفك تعبیر ایتدیکی کبی چیقدی
شربتجی زنداندن چیقوب اولکی کبی ملك مصره
ساقیلك ایدر اولدی اکمکجی دخی زنداندن چیقار یلوب
آصلدی

اما یوسفك رجاسی شربتجینك خاطرندن چیقدی نیچه
ییللر کاوب کچدی یوسفك حالنی ملك مصره عرض
ایده مدی

وقت حاجتده قولدن مدد ایستمك مذموم دکلدر فقط
پیغمبرلرك شاننه یاقشماز بر کیفیتدر

یوسف کبی برنبی ذیشانه کوره هر ایشنی اللهه تفویض
ایلمك وهر مرادینی اللهدن ایستمك لازم ایکن شربتجیدن
شفاعت ایستمسی وملکدن مدداومسی کندوسنك
یدی‌سنه زندانده قالمسنه سبب اولمشدر

نهایت ملك مصر بر رؤیا كورمش ومعبرلردن معناسنی صورمش بو بر قاریشق دوشدر یعنی یلانجی رؤیادر بویله قاریشق رؤیالرك تعبیری یوقدر دیمشلر

اول وقت شربتجینك خاطرینه یوسف كلمش طوریكز بن سزه بو رؤیایی تعبیر ایتدیره‌یم دیوب زندانه كیتمش یوسفی كوروب ملكك رؤیاسنی سویلمش وتعبیرینی رجا ایلمش

یوسف دخی ملكك رؤیاسنی تعبیر ایدوب دیمشكه یدی سنه بوللق اوله‌جق بیچدیككز اكینلردن یه‌جككز قدرینی الوب باقیسنی باشاقلرنده براغكز صكره یدی سنه قحط اوله‌جق اولكی یدی سنه ایچنده بركدرمش اوله‌جغكز ذخیره‌لری یرسكز اندن صكره ینه بوللق اولور

شربتجی دونوب بو تعبیری ملكه عرض ایتدی ملك دخی اول ذاتی بكاكتورك بن انی كندی خدمتمده آلیقو یه‌جغم دیدی

بونك اوزرینه یوسف علیه السلام زنداندن چیقدی وملك ایله كوروشوب سویلشدی ملك انك رشد وروینته باقوب فوق العاده بكندی و بو اراالق عزیز فوت اولمغله انك یرینه یوسفی مالیه ناظری نصب ایلدی وآنی كندوسنه وزیر ایتدی ۞ وزلیخایی نكاح ایله اكا ویردی

زلیخا ایسه بر حکمدارك قیزی و کوزللرك سرافرازی ایدی
* حضرت یوسفك اندن افرایم ومنشا نام ایکی اوغلی
ایله رحمت نامنده برقیزی اولدی
حضرت یوسف مصرده زراعتی چوغالتدی و یدی سنه
ایچنده پك چوق ذخیره ادخار ایتدی
بعده قحط وغلا سنه لری کلدی . یدی ییل سوردی . اقلیم
مصردن بشقه شام طرفنده دخی قحط وغلا وار ایدی
مصرك میری انبارلرندن بشقه بر یرده ذخیره بولنماز
اولدی هر کس واربنی ویروب ذخیره آلوردی مصر
خزینه لری نقود ایله طولدی
وهر کسه ایستدیکی قدر ذخیره ویرلسه برطاقم طمعکارلر
لزومندن زیاده ذخیره آلوب ودها زیاده بهالو صاتمق ایچون
صاقلایوبده برمرتبه دها اسعارك غلاسنه سبب اولورلر
دیو حضرت یوسف ذخیره یی نفوس موجوده یه کوره
ویردی
ایشته اولوقت یوسفك قرنداشلری دخی کنعان ایلندن
قالقوبده ذخیره آلمق ایچون مصره کیتمکه مجبور اولمشلر ایدی
یعقوب علیه السلام ایسه یوسفدن آیریله لی آغلاردی
وحسرتی آتشیله جکرینی داغلاردی
فقط کوچوك اوغلی بنیامین سائر قرنداشلرندن زیاده
یوسفه بکزردی . حضرت یعقوب انی یوسفك یرینه
قویوب برازنکله متسلی اولوردی

بوسببدن ناشی یعقوب علیه السلام بنیامینی یاننده آلیقو یوب دیکراون اوغلنی ذخیره کتورمك ایچون مصره کوندردی ۰ اون قرنداش مصره واردیلر یوسفك حضورینه کیردیلر یوسف انلری طانیدی انلر یوسفی طانیه مدیلر ۰ زیرا بونجه ییللر دنبرواندن برخبر المدیغی جهتله کیم بیلور نره ده فوت اولدی کیتدی دیرلروصاغ قالمسنی خاطره کتورمزلرایدی ۰ قالدیکه یوسفك دیوانی مهابتلو اولدیغندن انك یوزینه بکده دقتلو باقه مازلردی
* حضرت یوسف انلره سز کیمسکز ایشکزندر جاسوس اولمیه سزدیدی
حاشا بز جاسوس دکلز بزبر بابانك اولادی یز و پدریمز بر پیر محترمدر نبی ذیشاندر آدی یعقو بدر دیدیلر
قاچ قرنداشسکز دیو صوردی
اون ایکی قرنداش ایدك بر یمز قیرده تلف اولدی اون بر قالدق دیو جواب و یردیلر
شمدی بوراده قاچکز موجود در دیدی
بوراده اون نفرز دیدیلر
بریکز نره ده دیدی
پدریمزك یاننده در تلف اولان قرنداشمزك یرینه انکله متسلی اولور دیدیلر
بوسوزلرکزك طوغری اولدیغنه شاهدکز وارمی دیدی

بز غریب الدیار ز بزی بوراده کیم طانور دیدیلر
بونك اوزرینه یوسف علیه السلام هر برینك حصه سنه
کوره ذخیره و یردکدن صکره بنیامین ایچون دخی بشقه جه
برحصه و یردی وجمله سنه ضیافت ورعایت ایتدی ·
لکن کوره یورسکز که ذخیره خصوصنده نقدر دقت
وعدالت ایدیورم ومسافرلره نصل رعایت ایدیورم
بردها کلیشکزده اوته کی قرنداشکزی دخی کتور یکز که
طوغری سو یلدیککزی بیله یم واکرانی کتورمز ایسه کز
سزه ذخیره بوقدر بنم یانمه کلمیکز دیدی
وانلر آکاه اولمقسزین ذخیره بدللرینی بوکارینك ایچلرینه
براشدیریکز دیو مأمورلرینه تنبیه ایلدی
دوندیلر بابالرینك یانته کلدیلر بابا اکر بنیامین بزمله برابر
کیتمز ایسه بزه ذخیره و یرلمیه جك انیده بزمله برابر کوندر
بزانی هر وجهله محافظه ایلرز دیدیلر یعقوب علیه السلام
مقدما یوسف حقنده نصل امین اولدم ایسه بنیامین
حقنده دخی اویله جه امین اولورم لکن الله تعالی خیر
الحافظین وارحم الراحمین در دیدی
برده یوکلرینی آچوب ذخیره بدللرینی بولدیلر ایسه دهانه
ایسترز ایشته سرمایه لرمزده کیرو و یرلمش همان ینه مصره
کیده لم وز یاده ذخیره کتوره لم بوکتوردیکمز ذخیره بزه یتشمز
دیدیلر و بنیامینی کوزتمك اوزره پدرلرینه قوی سوز

ویردیلر واللهه عهد وپیمان ایتدیلر وبنیامینی دخی
آلوب مصره کیتدیلر * مصره وارد قلرنده یوسف
علیه السلام انلره ضیافت وزیاده اکرام ورعایت ایلدی ·
وبرارالق بنیامینی تنها بولوب بن سنك قرنداشکم لطیفه یوللو
بروسیله ایله سنی یولسدن دوندروب الیقویه جغم قیدایتمه
دیو کیزلوجه سویلدی
وجمله قرنداشلرینك یوکلرینی حاضر ایتدردی و بنیامینك
یوکنه برالتون طاس قویدردی ودونوب کیتملری
ایچون رخصت ویردی
تمام یوله دوز یلوب کیدرلرکن ارقه لرندن مأمور مخصوص
یتشدی ای قافله سزخیر سز مشسکز دیو چاغردی
یعقوب اوغللری دونوب غیبکز ندر دیدیلر
ملکك طاسی یوق انی هرکیم کتوررسه بردوه یوکی
ذخیره مژده سی وار بنده اداسنه کفیلم دیدی
دیدیلر که بز بورایه فساد ایچون کلمدك خیرسزده دکلز
دیدی که سوزیکز یلان ایسه چالانك جزاسی ندر
هرکیمك یوکنده بولنورسه جزاسی اودر یعنی انی اخذ
واسیر ایتمکدر بز خیرسزلره بویله جزا ایدرز دیدیلر
بونك اوزرینه قافله یی چویردی ویوکلری ارامغه
باشلادی وابتدا بیوك قرنداشلرك یوکلرینی ارادی
نهایت طاسی بنیامینك یوکندن چیقاردی

ملك مصرك قانوننده خیرسزلری اخذ واسرا ایتمك یوق ایدی حضرت یوسف بنیامینی الیقومق ایستدی پدرینك شریعتنی قرنداشلرینه سویلتدردی . و بو تقریبله بنیامینی اللرندن آلدی

بیوك قرنداشلری دیدی كه ای عزیز بنیامینك بر اختیار پدری واردر انی بك سورایر بلغنه طاپانه مازانك یرینه بزم بریمزی الیقوی بیوك احسان ایتمش اولورسین

حضرت یوسف دیدی كه بزسزك فتوا كز اوزرینه انی الیقویدق معاذ الله بشقه سنی آلور ایسه ك ظالم اولورز اندن مأیوس اولنجق كیرو چكلدیلر و برره كلدیلر جمله سنك بیوكی دیكرلرینه خطاب ایدرك بیلزمیسكز كه پدریكز سزدن عهد آلدی مقدما یوسف حقنده نه یاپدیغكزی دخی بیلورسكز بن بورادن آیریلوب كیتم مكر كه پدرم طرفندن بكا اذن ورخصت ویر یله یاخود الله طرفندن بوایشه برصورت ویریله كیدیكز باباكزه سنك اوغلك خیرسزلق ایتدی بزانجق كوردیكمزه شاهدز طاس انك یوكندن چیقارلدی كوردك بز نه یاپالم ابنانمازایسه ك تحقیق ایت مصردن صور بزمله برابر بولنان قافله دن صوردیكزدیوب مصرده قالدی

دیكر طقوز قرنداش دوندیلر اوتانه رق وصیقیله رق پدرلری یانه كلدیلر وكیفیتی كوردكلری كبی سویلدیلر

يعقوب عليه السلام اشوری محزون اولدی و بوده
بردولابدر يوخسه بزم شريعتمزده سارقك اسير ايدلديكنی
ملك مصرنه بيلور صبر كوزل شيدر اوله كه جناب حق
بكا اوچ قرنداشی بردن كتوره ديدی

و بر طرفه دوندی واه يوسف ديدی و حزن ايله اغلامقدن
كوزلرينه آق كلدی

اوغللری والله سن يوسف ديه ديه خسته ياخود هلاك
اوله جقسين ديديلر

بن قلبمده طوته مديغم حزن و كدرمی انجق الله تعالی
حضرتلرينه عرض ايدرم اندن غيری كمسنه يه عرض حال
ايتم بنی حالمه براغكز بيلمديككزشی واركه بكا معلومدر
ديدی

يوسف غائب اوله لی يكرمی بر ييل اولمشيدی اولوقتدنبرو
بر خبر النه مامش اولمسيله قرنداشلری انك صاغلغندن
اميدلرينی كسمشلر ايدی

يعقوب عليه السلام ايسه يوسفك حالا حياتده اولديغنی
بيليوردی

يا اودر كه الله طرفندن اكا وحی كلەرك يوسفك صاغ اولديغی
بيلديرلمشيدی ياخود يوسفك كچوكلكده كوروب ده كندوسنه
سويلمش اولديغی رؤيايه نظرا انك حضورنده قرنداشلری
سجده يه وارمدقجه وفات ايتميه جكنی بيلوردی

بناء على ذلك اوغلارم كيديكز يوسف ايله بنيامينی ارابوب صور يكزو اللهك لطفندن مأيوس اولميكز ديدی

طقوز قرنداش ينه مصره واردیلرو يوسف عليه السلامك حضورينه كيرديلر بنيامين دخی اوراده حاضر ايدی

* ای عزيز آچلقدن حالمز يماندر . ييجی چوق ينه جك يوق المزده سرمايه دخی جزئی شيدر سن لطف واحسان ايت احتياجمزه كوره ذخيره ويرزه تصدق ايله قرنداشمزی باغشله پدريمز پيرفانيدر يوسفدن آيريله لی بك محزوندر شمدی بنيامينك آيريلغی آكا بلا اوستنه بلادر اغلامقدن كوزلری كورمز اولدی ديوب يلواردیلر

يوسف عليه السلام ارتق لطيفه يی برطرف ايتدی . وتبسم ايدرك سز جاهل ايكن يوسفه نه ياپديغكزی بيلورميسكز ديدی

قرنداشلری اولوقت آكاه اولدیلر . آسن يوسفميسين ديوب حيرتده قالديلر

اوت بن يوسفم بوده قرنداشمدر جناب حق بزه لطف واحسان ايتدی الله صبر ايدن قوللرينی محروم براقاز ديدی

انلر دخی جناب حق سنی بزلره فائق ايلمش بز خطا ايتمشز ديو عذر ديلديلر وتوبه واستغفار ايلديلر

بونك اوزر ينه حضرت يوسف انلره تسليت ويردى
و بوكون سزه سرزنش يوقدر . الله تعالى ارحم
الراحمين در سزى عفو ايدر . شو كوملكمى كوتوريكز
پدر يمك يوزينه سوريكز كوزلرينك پرده سى كيدر
واولكى كبى كورر همده بالجمله اهل وعيالكزى آلوب
بورايه كتورك ديدى وانلرى پدرلرى طرفنه كوندردى
وقتاكه قافله مصردن آيرلدى صانكه روزكار اول
كوملكك قوقوسنى آلدى وذر حال كنعان ايلنه
كوتوردى كه همان اولوقت يعقوب عليه السلام يوسفك
قوقوسى كليور آه بكاعته كتوردى ديمسه يكز ديو بيوردى
*يانده بولنانلر سن حالا اسكى ياكلشاق واسكى شاشقنلق
اوزرنده سين كه يوسفى افراط اوزره سوديككدن انى لسانكدن
دوشورمز سين وانكله بولوشه جغم ديو آرزوايلرسين ديديلر
صكره اوغللرى كلدى يوسفك كوملكنى يوزينه
قويدقلرى كبى كوزلرى آچلدى بن سزه يوسفك
قوقوسى كليور ديمدميدى ديدى
بعده يعقوب عليه السلام بالجمله اوغللرى واهل وعياللرى
ايله مصره كيتدى
يوسف عليه السلام مصرك ملكى واهاليسى ايله برلكده
اوله رق آنلرى مصرك طيشاروسنده قارشولهدى
وآنلرى آلوب سراينه كوتوردى باباسنى واناسنى سريره

چیقاردی ۰ جمله‌سی انك ایچون سجدهٔ شکر ایتدیلر

* حضرت یوسف اول وقت باباسنه ایشته بنم مقدما کوردیکم رؤیانك تعبیری بودر که عینیله چیقدی ۰ ربم بکا لطف واحسان ایتدی که بنی زنداندن چیقاردی وسزی چولدن کتوردی جمله مزی برلشدردی ربمك حکمتی چوق ولطف وکرمنه نهایت یوق دیدی ودونوب جناب حقه حمد وشکر ایتدی

بووجهله یعقوب علیه السلام یوسفنه قاوشدی ومرادینه ایردی اندن صکره جمله اوغللریله برابر مصرده اون یدی سنه دها عمر سوردی

حضرت یعقوبك وفاتنده یوسف علیه السلام اللی التی یاشنده ایدی بعده یوز اون یاشنه قدر یاشادی

ایشته بووجهله بنی اسرائیل ممتاز ومحترم برصنف اوله‌رق مصرده یرلشوب وتناسل ایدوب چوغالدیلر

ابتدا حضرت یوسفی وزیر ایدن ملك وفات ایتدی بعده یوسف علیه السلام دخی دار عقبایه کیتدی ۰ اندن صکره کلان ملوك مصر بنی اسرائیله اعتبار ایتمدیلر

﴿ قصهٔ ایوب علیه السلام ﴾

اسحق علیه السلامك اوغلی اولان عیصك اولادندن

ایوب علیه السلام ظهور ایتدی . پك چوق مالی ودمشق طرفنده نیچه املاکی وار ایدی

جناب حق انی محك امتحانه چکدی . جمله امواك واملاکی الندن کیتدی اوشکر ایتدی مریض اولدی صبر ایتدی بدننده یاره‌لر آچلدی ینه صبر ایتدی یاره‌لری قورتلاندی یاننه کمسنه واره‌ماز اولدی یالکز زوجه‌سی رحمت اکا خدمت ایدردی او ینه صبر ایدر وعبادتنه دوام ایلر ایدی

صکره شفا بولدی جسمی اولکی کبی تروتازه اولدی وجمله اموال واملاکی برینه کلدی دنیا وآخرت سعادتنه نائل اولدی

بشر نامنده براوغلی اولوب کندوسندن صکره یرینه کچدی وپیغمبر اولدی

﴿ قصهٔ شعیب علیه السلام ﴾

شعیب علیه السلام حضرت ابراهیمك آتشه اتالدیغی کون ایمان ایدوبده انکله برابر دیارشامه هجرت ایتمش اولان برقبیله دندر . وبیوك والده‌سی لوط علیه السلامك قیزیدر

مدین وایکه اهالیسنه مبعوث اولدی طاتلی دیللی وسوزی تأثیرلی ایدی لکن قومنه سوز کچوره‌مدی

بونجه مدت کوزل کوزل نصیحتلر ایلدی و پك چوق تأثیرلی سوزلر سویلدی · تأثیر ایتدیره‌مدی

نهایت جناب حق اصحاب ایکه اوزرینه برشدتلی صیجاق مسلط ایلدی بو صیجاق یدی کون سوردی بتون ایرماقلر قینادی صکره اوزرلرینه بر بلوت کلدی صیجاقدن قاچوب هپسی انك التنه طوپلاندی بلوتدن آتش یاغدی جمله‌سی یاندی اهل مدین دخی بر صیحه ایله تلف اولدی

حضرت شعیب کندوسنه ایمان ایدنلری آلوب مکه‌یه کیتدی اندن صکره وفاتنه دکین مکه‌ده عبادت ایله مشغول اولدی

مدینده ایکن بر قیزینی حضرت موسایه ویرمشیدی نته کیم اشاغیده بیان اولنه‌جقدر

﴿ قصهٔ موسی و هارون علیهما السلام ﴾

حضرت یوسفدن صکره مصرده بنی اسرائیل پك زیاده اوره‌یوب چوغالدیلر · و یعقوب و یوسف علیهما السلامك شریعتلری اوزره قالدیلر

مصرك قدیم یرلوسی اولان قبط قومی ایسه یلدزلره و بتلره طاپارلردی · و بنی اسرائیله حقارت کوزیله بقارلردی

فرعونلر یعنی مصر ملکلری دخی بنی اسرائیلی کندولرینه
رعیه ایدوب انلری اسیرکبی آغر ومشقتلی
ایشلرده قوللانورلردی . وانلرك کوندن کونه
چوغالملرندن شبهه لنورلردی
بنی اسرائیل قبط قومنك معامله لرندن وملکلرینك
آغر تکلیفلرندن بزمش اوصانمش ایدیلر . دده لرینك
قدیم یوردلری اولان کنعان دیارینه کیتمك ایسترلردی
* لکن بردراو بقه لر ینی فرعونك پنجه سندن قورتاروبده
مصردن چیقه مازلردی
زیرا بنی اسرائیل اون ایکی قبیله ایدی وهر قبیله
حضرت یعقوب اوغللرندن برینه منسوب ایدی
وهرقبیله نك برشیخی وار ایدی بونلره اسباط بنی
اسرائیل دنیلور که یعقوب طورونلری دیمکدر
اشبو اسباط بنی اسرائیلك جمله سی بربره کلسه
خیلیجه قوت حاصل اوله بیلوردی لکن جمله سنه
برباش کرك ایدی که هپسی برلشه رك یکوجود اولوبده
کندولرینی اسارتدن قورتاره بیلسونلر
اول اوانده برکاهن فرعونه خبرو یرمش و بنی اسرائیلدن
برچوجق طوغه جق وسنك دولتکك زوالنه سبب
اوله جق دیمش
فرعون بوندن اورکوب بنی اسرائیلدن طوغان ارکك

چوجقلری اولدرتمکه باشلادی وهرسمته جلادلر تعیین ایلدی

جلادلر بنی اسرائیلك خانه لرینی طولاشوب یکی طوغان ارککك چوجقلری اولدرمکده اولدقلری اثناده لاوی سبطندن یعنی حضرت یعقوبك اوچنجی اوغلی اولان لاوینك طورونلرندن عمران نام ذاتك صلبندن حضرت موسی دنیایه کلدی

والده سی انی برصندوقه ایچنه قویوب نهرنیله آتدی نیل ایله آقوب کیدرکن فرعونك زوجه سی آسیه انی طوتدی . آچوب موسایی کوربجك اکاجان وکوکلدن محبت ایتدی . امان بونی اولدرمیکز بلکه بیوردە ایشمزه یارار یاخود انی اوغل ایدینورز دیدی وانی امزرملك ایچون بك چوق سوت انالر کتورتدی موسی هیچ بریسنك ممه سنی آلمدی

والده سی ایسه انی نیله براقدقدنصکره ارقه سنه کوزجی براقشیدی سرای فرعونه الندیغنی وسوت انا اراندیغنی اوکرندی وسوت اناالغه کندوسنی عرض ایتدردی آسیه انی کتورتدی موسی درحال انك ممه سنی الدی وفرعونك طاقمندن کمسنه آکاه اولمقسزین والده سی کندی اوغلنی فرعونك سراینده امزیروب بیوتدی حضرت موسی بیودکدن صکره بر کون مصرده کزرکن

کوردیکه بنی اسرائیلدن بریله برقبطی غوغا ایدیور قبطینك کوکسنه بر یومروق اوردی قضارا قبطینك جانی چیقیویردی

حضرت موسی الندن بویله برقضا چیقدیغنه تأسف ایتدی وفرعوندن قورقوب همان مصردن فرار ایله مدینه کیتدی

وشعیب علیه السلامك برقیزینی آلدی بوجهتله اون سنه مدینده قالدی

بعده اهل وعیالنی آلوب مصره کیدر کن طور طاغنه اوغرادی اوراده الله تعالی حضرتلریله سویلشدی

واندن مصره واروب بیوك قرنداشی هارون ایله کورشدی

موسی وهارون علیهما السلام فرعونی دعوته مأمور اولدقلرندن فرعونك یاننه کیتدیلر وانی دین حقه دعوت ایتدیلر وبنی اسرائیلی براق انلری آلهلم اجدادمزك وطن قدیملری اولان دیار کنعانه کیده لم دیدیلر

فرعون تعجب ایدرك حضرت موسایه سن چوجق ایکن بزم سرایمزده بیودك صکره برصوچ ایشلدك وبورادن فرار ایلدك شمدی دونوب کلمش سین نه دیمك ایستیورسین دیدی

موسی علیه السلام دخی اوت المدن برقضا چیقدی

بر قبطی یی اوردم خطأ اولدردم وقورقودن قاچدم
شمدی رب العالمین بکا نبوت ورسالت ویردی وسنی
دعوت ایچون کوندردی دیو جواب ویردی
فرعون دیدی که رب العالمین ندر
موسی علیه السلام یرلرك وکوکلرك وسائر مخلوقاتك
ربیدر دیدی
فرعون غضبه کلوب مصرده بندن بشقه رب یوقدر
اکر سن بندن بشقه رب واله طانور ایسه‌ك سنی زندانه قورم
دیو حضرت موسایی قورقوتدی
موسی علیه السلام عصاسنی یره براقدی همان بر بیوك
اژدر اولدی حرکته باشلدی
فرعون اندن اورکدی ومقدما کاهنلك خبر ویردیکی چوجق
بو اولمسون دیو فکر واندیشه‌یه دوشدی اطرافنده کی
قرناسنه نه بیورر سکز موسی صنعتنده ماهر بر بیوك
ساحردر سحر بازلقله سزلك اعتقاد کزی بوزوب ده مصر
حکومتنی ضبط ایتمك ایستر دیدی
انلر دخی براز امهال ایت اطرافه مأمورلر کوندر نقدر
ماهر ساحرلر وارسه کتورسونلر موسی ایله هارونه
غالب کلسونلر دیو رأی ویردیلر
اول وقت سحر بازلق عالمده پك رواجلی بر صنعت اولمش
وهر طرفده اعتبار بولمش ایدی

فرعون طرفندن هرناحیه‌یه مأمورلر کوندرلدی نقدر صنعتنده ماهر ساحرلر وار ایسه مصره کتورلدی . وقبطیلرك سنه‌ده کی بیرام کونی برمحل معینده طوپلانمق اوزره هرکسه اعلان ایدلدی

اول کون هپ مصر اهالیسی اوراده طوپلاندی سحربازلر دخی اورایه جلب اولندی

سحربازلر میدانه چیقوب فرعونك عزتی حقیچون بز غالبز دیه‌رك آلات وادوات سحر اولان ایپلرینی ودکنکلرینی اورته‌یه آتدیلر وکوزباغجیلق ایله برطاقم ییلانلر کزیور کبی کوسترشلر ایتدیلر

همان موسی علیه السلام عصاسنی براقدی عصا بر بیوك اژدر اولوب اول آلات وادواتی یوتدی

سحربازلر کوردیلر که نه ایپ وارنه دکنك وار حالبوکه اکر موسانك ایشی دخی سحر اولسه یالکز کندی کوسترشلری محو اوللی ولکن ایپ ودکنك کبی آلات وادوات موجود قاللی ایدی بو مطلقا طوق بشرك خارجنده برمعجزه در دیدیلر وحضرت موسایه ایمان ایتدیلر

فرعون پك زیاده غضبه کلدی ومکر موسی سزك اوسته کز ایمش اوجه انکله ایشی پیشورمش سکز وبنی اسرائیل ایله برلکده مصری ضبط ایتمکه قرار

ویرمش سکز باقکز بن سزه نه یاپارم اللرکزی وایاقلرکزی
کسرم وسزی خرما داللرینه آصارم دیدی
انلر دخی بأس یوق بز موسانك تکریسـنه ایمان ایتدك
بز انجق انك عفو ومرحمتنی ایسترز دیدیلر
بوندن صکره دخی موسی علیه السلام پك چوق معجزه لر
کوستردی کرك فرعون وکرك قومی ایمانه کلمدی
وقبط قومنـك برطاقمی موسایه نیچون بوقدر میـدان
ویرملی خلقـك ذهنـلرینی اخلال ایدیور انك حرکتی
عادتا افسـاد مملکت وخلقی عصیانه دعوت دیمکدر
دیه رك فرعونی تحریك ایدرلردی
حالبوکه اسباط بنی اسرائیلك کافه سی حضرت موسایه
تابع اوله رق بکوجود اولمشـلر و بوسببله کنـدولرینی
اسارتدن قورتاره بیله جك برحاله کلمشلر ایدی
بناء عـلی ذلك فرعون دخی برارالق دفع بلا قبیلندن
اوله رق بنی اسرائیلك مصردن چیقوب کیتملرینـه
رخصت ویرمشیدی صکره نادم اولدی
موسی علیه السـلام ایسه بر وقت تعییـن ایدرك بتون
بنی اسرائیل ایله خبرلشدی وکیجه لین انلری مصردن
چیقـاردی وبحر قلزم یعنی سـویش دکزی کناریـنه
کوتوردی
فرعون طویوب همان اطرافده کی عسکرینی طوپلادی

بنی اسرائیلك ارقه سنه دوشدی وصباحلین انلره یاقلاشدی

موسی علیه السلام عصاسیله دکزه اوردی دکز یارلدی اون ایکی یول آچلدی . اون ایکی اسباطك هر بری بر یولدن کیتدی . فرعون دخی عسکریله انلری تعقیب ایتدی . بنی اسرائیل چبوق قورتلدی . صکره دکز قاووشوب فرعون عسکریله برابر بوغلدی

بوصورتله موسی علیه السلام دشمنلرینه ظفر بولدی و بنی اسرائیل ایله برابر دیار کنعانه عازم اولدی

یولده عمالقه دن بر قومك یوردینه اوغرادیلر کوردیلرکه اوکوز صورتلرینه طاپورلر بنی اسرائیل ایسه هر نقدر حضرت موسایه تابع اولمشلر ایسه ده مصرده ایکن کوزلری بومثللو صورتلره الشمش وذهنلرنده هنوز توحید باری یرلشمامش اولدیغندن اول قومك اوکوز صورتلربنی کوردکلری کبی انلره میل ایتدیلر وهمان یاموسی انلرك آلهه سی کبی بزه دخی براله تدارك ایت دیدیلر

حضرت موسی سز برجاهل قومسکز انلرك عبادتلری باطلدر اللهدن غیری اله اولور می سزرب العالمین حضرتلرینك و یردیکی نعمتك قدر وشکر بنی بیلیورسکز سزی سائر قوملر دن ممتاز قیلدی فرعون سزه اذیت

ایدر واوغللر کزی کسر ایکن الله سزی قورتارد ی
دیو نصیحت ایتدی
واووقت دیار کنعانده الك بیوك شهرلر اریحا ونابلس
وقدس اولدیغندن همان اوغورلرینه کلان اریحا
بلده سنه طوغری کیتدی
فقط بورالری اولوقت عمالقه طوائفندن برطاقم جبابره
النده اولوب انلری اورادن محاربه ایله چیقارمق لازم
کلوردی
بنی اسرائیل بر جبابره ایله محاربه ایدهمیز دیو کیرو
چکلدیلر حضرت موسی دخی کوجنوب انلره بد دعا
ایتدی
بوسببدن ناشی تیه صحراسنه دوشدیلر وقرق سنه
اوراده طولاشدیلر برطرفه چیقوب کیدهمدیلر
ومصرده ایکن چکدکلری بونجه اذیت وسفالتلری
اونوتدیلر وکاشکی مصردن چیقمیدق دیمکه باشلادیلر
* وتیه صحراسنده بولندقجه انلره جناب حق قدرت
حلواسی کوندرر وسلوی قوشی ایندرر ایدی انلر دخی
بونلرله خوشجه کچینورلردی
قدرت حلواسیله سلوی قوشندن اوصاندیلر بز بقله
وصوغان کبی حبوبات وسبزه ایسترز دیدیلر
حضرت موسانك ارتق جانی صیقیلوب هایدی مصره

کیدیکز ایستدیکز شیلر اوراده وار در دیو رد ایله جواب ویردی
جانب حقدن حضرت موسایه بر کتاب ایندیرلمك موعود اولدیغندن طور طاغنه دعوت بیورلدی
موسی علیه السلام دخی قرنداشی هارونی یرینه وکیل ایتدی وکندوسی طوره کیتدی
قرق کون طورده خلوت وعبادت ایدوب واسطه‌سز اوله‌رق جناب حقك کلامنی ایشتدی ایشته اولوقت اکا تورات شریف نازل اولدی
حالبوکه بنی اسرائیل مصرده ایکن دوکون و بیرام دیو قبط قومندن اکرتی اوله‌رق برطاقم آلتوندن مصنوع حلیات آلمشلر وآپ آنسزین مصردن چیقوب انلری صاحبلرینه ویره ممشلر ایدی
تیه صحراسنده ایسه کوی وقصبه اولمدیغندن آلتونك وکومشك اعتباری یوق ایدی ۰ بوجهتله بنی اسرائیل بواکرتی حلیاتی بیونلرنده‌کی وباللری کبی بیهوده کندولرینه یوك ایدوب طاشیورلردی
ایچلرنده سامری نامنده بر منافق اولوب انلری الداتدی واول حلیاتی طوپلاندی وجمله‌سنی آتشه قویوب اریتدی ۰ وصنعتله آلتوندن بر بوزاغی صورتی یاپدی که بوزاغی کبی سس ویردی ایشته سزك الهکز وموسانك

دخی الهی بودر موسی انی ارایوب بولمق ایچون طوره کیتدی کلیکز بوکا طاپکز دیدی ۰ انلر دخی اول بوزاغی یه طاپمغه باشلادیلر

هارون علیه السلام هر نقدر نصیحت ایتدیسه ده قولاق آصمدیلر موسی کلنجیه دك بز بوزاغیدن واز کچمیز دیوب هارونه مخالفت ایلدیلر

موسی علیه السلام تورات شریف ایله طوردن کلدی نه کورسون که بنی اسرائیل بوزاغی یه طاپیورلر پك زیاده غضبلاندی سامری یی لعنتله ایتدی و بوزاغی صورتنی یاقدقدن صکره دکزه آتدی و نیچون قومی کوزتمدکده سامری یه آلدانديلر دیو هارون علیه السلامك صقالندن طوتدی

هارون بن نه یاپهیم بوقدر نصیحت ایتدم دکلمدیلر ازقالدیکه بنی اولدیره یازدیلر دیو اعتذار ایتدی

بوزاغی یه طاپمش اولنلر دخی ایتدکلرینه پشیمان اولدیلر یالواردیلر وکناهلرندن توبه واستغفار ایلدیلر

بووجهله حضرت موسانك حدتی کچدی و بعده تورات شریفی میدانه قویدی ۰ اندن صکره بنی اسرائیل انك مقتضاسیله عمل ایتمکه باشلادیلر وتوحید باری یی کوج حال ایله ذهنلرنده یرلشدیره بیلدیلر

بونك اوزرینه نیجه ییللر کچدی و برقرن دکشدی جبابره

ایله محاربه دن اور کوبده کبرو دونلرك چوغی فوت اولدی وآنلرك برینه چولده یومش وشهر وقصبه کورمامش یورکلی یکتلر یتشدی بوجهتله بنی اسرائیل دشمن قارشوسنه چیقه جق وحرب وضربه قادر اوله جق برحاله کلدی

حضرت موسی بنی اسرائیلی آلوب بحرلوطك جنوب طرفنه کتوردی واندن ایلرو حرکت ایدرك عوج بن عنق نام ملك ایله محاربه ایتدی واکا غالب کلدی بوجهتله نهر شریعه نك شرق طرفنده کی بلاده مالك اولدی

حتی اردن دینلان نهر شریعه یالیسنه ایندی واریحا شهرینك قارشوسنده کی طاغه چیقدی واورادن بنی اسرائیله موعود اولان کنعان دیارینی تماشا ایتدی

مقدما هارون علیه السلام فوت اولمشیدی بوکره موسی علیه السلام دخی یوسف علیه السلامك اوغلی افرایمك سبطندن یوشع نام ذاتی برینه خلیفه تعیین ایتدی وکندوسی دارعقبایه کیتدی

بنی اسرائیلك تیه صحراسنده مدت اقامتلری حضرت موسانك وفاتنده تمام قرق سنه یه بالغ اولمشیدی

دنیا یارادیله لی قاچ ییلدر بونی اللهدن بشقه کیمسه بیلمز

حضرت آدمك يريوزينه ايندیكی وقتدن طوفان نوحك ظهورينه قدر وطوفاندن حضرت موسانك وفاتنه قدر قاچ ييل كچمشدر

بو دخی مورخلر بيننده بر اختلافلی مسئله‌در . طوغريسنی انجق الله تعالی حضرتلری بيلور

زيرا اول زمانلرده يازلمش بر تاريخ يوقدر اولوقتلرك احوالی يالكز تورات شريفده مذكوردر

حالبوكه شمدی الده بولنان تورات نسخه‌لری بربرينه اويماز قنغيسی طوغريدر نه بيلهلم

فقط مورخلر بيننده مشهور ومعتبر اولان روايته كوره دور آدمدن طوفانه قدر ايكی بيك ايكيوز قرق ايكی وطوفاندن حضرت موسانك وفاتنه قدر بيك التی يوزيكرمی التی ييل كچمشدر . بو حسابه كوره دور آدمدن وفات موسايه قدر اوچ بيك سكزيوز التمش سكز ييل كچمش ديمك اولور

حضرت موسانك شريعتی حضرت عيسانك بعثتنه قدر باقی قالدی ايكيسنك ارسنده كلوب كچن پيغمبرلر هپ شريعت موسی عليه السلام ايله عمل ايتمك اوزره مبعوث ومأمور اولدی

موسی عليه السلامدن صكره يك چوق وقت بنی اسرائيلك امورينی بربری آرقه‌سی صره كلان حاكملر تدبير واداره ايتدی

بوحاكملر ملك اولميوب جمهور بنی اسرائيلك رئيسلری وقاضيلری مقامنده ايديلر

فقط اسباط بنی اسرائيلك اون ايكيسی دخی انلرك حكمنه اطاعت ايدرلردی بوجهتله انلر ملوكك يرينی طوتارلردی

ايشته بونلره حكام بنی اسرائيل دينلور كه اولكيسی يوشع والك صكره كيسی اشموئيل عليهما السلامدر • ايكيسی دخی بنی اسرائيل پيغمبرلرندندر

﴿ قصهٔ يوشع عليه السلام ﴾

موسی عليه السلامدن صكره يرينه يوشع عليه السلام كچدی وحضرت موسانك وفاتندن اوچ كون صكره بنی اسرائيلی آلوب چولدن چيقاردی • وشريعه نهری كنارينه كتوردی • وكوپری وقايق اولمديغی حالده معجزه اولهرق بنی اسرائيلی نهر شريعه‌نك روی ندسنه كچوردی وهمان ايلرويوريوب اريحا بلده‌سنی فتح ايلدی

بوطريقله بنی اسرائيل چوللرده طولاشمقدن قورتلديلر ودده‌لرينك وطن قديملری اولان كنعان ديارينه داخل اولديلر

حضرت موسی مصردن چيقاركن حضرت يوسفك

تابوتنی برابر آلوب تیه صحراسنه کتورمشیدی . وفاتنده انی یوشع علیه السلام تسلیم ایتدی . واریحایی فتح ایتدکدن صکره نابلسه کیتدی وحضرت یوسفك کمکلرینی مقدما قرنداشلری طرفندن صاتلمش اولدیغی یرده دفن ایلدی

اندن صکره یوشع علیه السلام دیارشامی ضبط ایتدی وهر طرفه مأمورلر طاغتدی ویکرمی سکز سنه بنی اسرائیلك امورینی تدبیر ایتدکدن صکره دارعقبایه کیتدی

بعده صره سیله پك چوق حاکملر کلوب بنی اسرائیله رئیس اولدیلر بنی اسرائیل کاه طوغری یولده کیدرلر وکاه عصیان وطغیان ایله شریعته مخالف حرکت ایدرلر ایدی

انلر اویله یولسز حرکت ایتدکجه جناب حق انلرك اوزرینه بر دشمن مسلط ایتمکله کاه اسارته وکاه بشقه درلو مصیبته اوغرارلر وکاهجه حاکمسز قالوب پریشان اولورلر وصکره الله تعالی یه یالواروب بوشالو فلاکتلردن قورتیلورلر ایدی

نهایت اشموئیل علیه السلام حاکم اولوب اون برسنه بنی اسرائیلك امورینی تدبیر ایتدی

بو اون برسنه نك ختامنده حضرت موسانك وفاتندن

درت یوز طقسان اوچ سنه چکمشدی • ایشته اواوقت حکام بنی اسرائیلك دوری بتدی وملوك بنی اسرائیل دوری ظهور ایتدی

شویله که اول اثناده فلسطین دیارنده حکومت ایدن عمالقه بقیه‌سی بنی اسرائیله غالب کلمشیدی

بنی اسرائیل کندولرینی دروب دوشیرو بده عمالقه‌دن انتقام آله بیلمك ایچون ایچلرندن برینك ملك نصب اولنمسنی حضرت اشموئیلدن نیاز ایلدیلر • اودخی طالوتی انتخاب ایلدی ایشته ملوك بنی اسرائیلك برنجیسی بودر

طالوت تخت سلطنته چکدکدن صکره اشموئیل علیه السلامك تدبیری اوزره بنی اسرائیلدن براردو ترتیب ایتدی وفلسطین اوزرینه کیتدی

عمالقه اردوسی قارشو کلدی ورئیسلری اولان جالوت که غایت بویلی ویورکلی برشخص ایدی میدانه چیقوب ار دیلدی

یهودا سبطندن یعنی حضرت یعقوبك اوغلی یهودانك نسلندن اولان حضرت داوددخی طالوت طرفندن چیقدی وجالوتی قتل ایلدی

بونك اوزرینه عمالقه اردوسی بوزلدی و بنی اسرائیل نائل مرام اولدی • حضرت داوددخی زیاده شهرت آلدی

بعده اشموئیل علیه السلام فوت اولدقده بنی اسرائیل حضرت داوده میل و محبت ایتمکله داودك قدر و اعتباری بر مرتبه دها ترقی بولدی

طالوت ایسه اکا حسد ایدرك حضرت داودی اولدرمکه قالقشدی ٠ اودخی قاچوب بر طرفه صاووشدی و بعده طالوت ینه عمالقه ایله محاربه یه کیرشدی ٠ ونهایت عمالقه النده مقتول اولدی ٠ ویرینه اوغلی کچدی لکن اسباط بنی اسرائیل ارەسنه تفرقه دوشدی ٠ بر فرقه سی یعنی یهودا سبطی داوده تابع اولوب باقی اون بر قبیله طالوت اوغلنك حکمنده قالدی

لکن صکره بو اون بر قبیله دخی حضرت داوده بیعت ایتدی وجمله بنی اسرائیل اکا رام اولدی

قصهٔ داود و سلیمان علیهما السلام

اشموئیل علیه السلامك وفاتندن صکره داود علیه السلامه پیغمبرلك کلدی ٠ و طالوتك وفاتنده بروجه بالا ابتدا یهودا قبیله سی و صکره اسباط سائره بیعت ایتدی والحاصل اسباط بنی اسرائیلك کافه سی انك حکمنه کچدی

بو صورتله داود علیه السلام نبوت ایله سلطنتی جمع ایلدی و بلاد کنعاندن هنوز بنی اسرائیلك یدینه

چكلمامش اولان قدس طرفلريني وسائر يرلري ضبط ايله قدس شريفي پايتخت ايتدي . وبونلردن بشقه بلاد عماني وحلب ونصيبين وارمنستاني دخي فتح ايلدي وحضرت داووده زبور نازل اولدي لكن زبور هپ نصايح والهياتدن عبارتدر انده احكام شرعيه يوقدر بناء عليه داود عليه السلام دخي سائر انبياء بني اسرائيل كبي شريعت موسى ايله عامل ايدي

قرق سنه بومنوال اوزره حكومت ايتدي . وحضرت موسانك وفاتندن بشيوز اوتوز بش سنه چكدكده دار اخرته كيتدي

واوغلي سليمان عليه السلام اون ايكي ياشنده ايكن انك يرينه چكدي واودخي پدري كبي سلطنت ايله نبوتي جمع ايتدي

ودرت سنه صكره پدرينك وصيتي اوزره بيت المقدسك يعني مسجد اقصانك بناسنه باشلادي . ويدي سنه ده اتمام ايلدي بعده قدس شريفده بر بيوك حكومت سرايي انشاسنه كيرشدي اودخي اون اوچ سنه ده ختامه ايرشدي وبرسنه صكره ملوك حميردن يمن ملكه سي اولان بلقيس كلوب انكله كورشدي

بعده شرق وغربده اولان ملوك هپ اكا صورت اطاعت كوستردیلر وپك چوق هديه لر كوندرديلر

حضرت سلیمان دخی قرق سنه بو وجهله حکومت
ایتدکدن صکره وفات ایتدی واوغلی تخت خلافته چقدی
لکن یالکز یهودا وبنیامین سبطلری انك زیر اطاعتنده قالدی
اما دیکر اون قبیله آریلوب افرایم سبطندن وحضرت
سلیمانك خدمهٔ خاصه سندن برینی کندولرینه ملك
انتخاب ایتدیلر وبشقه بر دولت تشکیل ایلدیلر
بو صورتله بنی اسرائیل ایکی دولته منقسم اولدی وبریسنه
یهودا دولتی ودیکرینه اسرائیل دولتی دینلدی یهودا
دولتنك پایتختی قدس شریف اولوب ملکلری دخی
حضرت سلیمانك اوغللری وطورونلری ایدی وبونلر
صانکه خلفای اسلام مقامنده ایدیلر
بو دولت اکرچه ایکی سبطدن عبارت ایسه ده علماء
بنی اسرائیلك کباری هپ قدس شریفده وبنی اسرائیلك
معبد وزیارتکاهی اولان بیت المقدس وتورات شریف ایله
حضرت موسانك عصاسی کبی امانات شریفه هپ
اوراده بولندیغندن بو دولت انظار ناسده معتبر اولوب
حکومتلرینه مشروع وصحیح نظریله باقیلور ایدی
اسرائیل دولتی اون سبطدن عبارت اولوب ملکلرینه
ملوك اسباط دینلور وبونلر حضرت سلیمانك نسلندن
اولان دولت یهودا خلیفه لرینه عاصی وباغی صایلور ایدی
ملوك اسباطك پایتختی ابتدا نابلس اولوب صکره سامریه

یعنی صبصطیه شهرینی بنا ایتدیلر وانی پایتخت اتخاذ ایلدیلر

بنی اسرائیلك اون قبیله سی اشبو اسرائیل دولتنه تابع ایدی انجق ایچلرنده احکام شرعیه لایقیله اجرا اولنمازدی حتی قدس شریف زیارتنی دخی ترك ایتمشلر ایدی

و برارالق بو اسرائیل دولتنده بت پرستلك آیینی دخی ظهور ایتدی حتی بعل دینلان بته طاپار اولدیلر و کیده کیده بتون بتون شریعت موسویه دن آیرالدیلر

واکرچه یهودا دولتنده دخی برارالق بومثللو شرك ومعاصی یه دائر بدعتلر ظهور ایتدیسه ده انك حالی اسرائیل دولتنه نسبتله دها اهون ایدی زیرا هر وقت قدس شریفده پك چوق علما بولنور ومسجد اقصاده تورات شریف اوقونور ایدی

ایشته اول عصرده الیاس والیسع علیهما السلام اسباط بنی اسرائیله مبعوث اولمشلر ایدی

قصهٔ الیاس والیسع علیهما السلام

الیاس علیه السلام مبعوث اولدقده قومی بعل نام بته طاپمقده ایدیلر بعلدن وازکچیکز وجمله نك خالقی اولان الله تعالی حضرتلرینه عبادت ایدیکز دیو نصیحت ایتدی دکلمدیلر اللهك عذابیله قورقوتدی قولاق آصمیوب

حضرت الیاسی بلده لرندن طرد ایلدیلر
جناب حق انلرك بلده لرندن برکتی قالدردی یاغمور یاغماز اولدی آجلقدن لاشه لر یدیلر ونهایت حضرت الیاسی ارایوب بولدیلر وانك نصیحتیله عامل اولدیلر الله تعالی حضرتلری دخی انلرك اوزرندن بو بلایی رفع ایلدی
صکره ینه کافر و فاجر اولدیلر الیاس علیه السلام دخی اوصاندی والله ه نیاز ایدوب اذن آلدی وانلرك ایچندن چیقوب بر طرفه کیتدی وانلردن آیریلوب عزلت ایتدی
* اندن صکره برینه الیسع کچدی وناسه وعظ ونصیحت ایله مشغول اولدی بعده کندوسنه نبوت کلدی واو دخی بر مدت بنی اسرائیلك احوالنی اصلاحه چالشدی
بنی اسرائیل ایسه کوندن کونه آزیتدیلر وکتاب اللهی ترك ایتدیلر وهمان ملك ومملکت منازعه لریله اوغراشور اولدیلر نهایت جناب حق انلرك اوزرینه دولت آثوریه یی مسلط ایلدی . ایشته اول عصرده یونس علیه السلام دخی دولت آثوریه نك پایتختی اولان نینوا شهری اهالیسنه مبعوث اولمشیدی

﴿ قصه یونس علیه السلام ﴾

حضرت یونس دخی انبیاء بنی اسرائیلدن اولوب نینوا

اهالیسنه مبعوث اولدی وانلری توحیده دعوت ایتدی انلر بتلرینی ترك ایلمدیلر الله طرفندن عذاب کله جك وقرق کونه قدر نینواشهری یره باته جق دیو قورقوتدی ینه قولاق آصمدیلر

حضرت یونس دخی انلره طارلدی ومأیوس اولدی وغضب وحدت ایله دجله کنارینه ایندی و برطولمش کمی یه بندی

حالبو که الله تعالی طرفندن وحی کلمدکجه پیغمبرلرك محل مأموریتلرینی براغوب ده برطرفه کیدیویرملری جائز کل ایدی انك ایچون کمی یوریمدی کمی رئیسی ایچمزده برصوچلی آدم اوللی قرعه آتهلم کیمه اصابت ایدرسه انی دکزه آتهلم دیدی

قرعه آتدیلر یونسه اصابت ایتدی اوذخی صوچلی بنم دیوب کندوسنی صویه آتدی درحال انی بربیوك بالق یوتدی

حضرت یونس ایتدیکنه پشیمان اولدی وتوبه واستغفار ایلدی جناب حق دخی توبه سنی قبول ایتدی . وهمان بالق انی چیقاروب برکناره آتدی

بالغك قارننده حضرت یونسك جسمی الوزه کبی اولمشیدی جناب حق اکا تازه قوت وصحت ویردی وانی ینه نینوا اهالیسنی دعوته کوندردی

مگر كه حضرت يونسك كمى يه بنديكى كون كولهٔ يوزى قارارمش وينوا شهر ينى برقره دومان قاپلامش اهالى قورقوب يونسى ارامشلر بوله مدقلرى كبى صحيحا انك خبر ويرديكى وجهله بر مصيبت كله جكنى اكلامشلر وهمان خارج شهرده توبه تپه سى دينلان محله چيقمشلر وفرياد وفغان ايدرك اللهم ياالوار مشلر . الله تعالى حضرتلرى دخى انلرك توبه سنى قبول بيورمش وموعود اولان عذابى اوزرلرندن قالدرمش ايدى

حضرت يونس دونوب نينوايه كيتدى واهاليسنه احكام الهيه يى تبليغ ايتدى انلردخى انك نصيحتيله عامل اولديلر وبرمدت عذابدن مصون قالديلرصكره لرى شرق وغربده بيوك بيوك وقعه لرظهوره كلدى نيجه دولت وملتلرك رابطه لرى بوزلدى ويكيدن يكى يه دولتلر وجماعتلر پيدا اولدى

ازجمله شرقده مدياقدمى وبابل ايالتنده كى كلدانى طائفه سى دائرهٔ اطاعتدن چيقدى ومديااله بابل واليلرى بالاتفاق دولت آثوريه يه عصيان ايدرك پايتخت دولت اولان نينوا شهرينى محاصره ايتديلر

نينوا شهرى محاصره دن قورتلدى وآثوريه دولتى يكيدن قوت بولدى وبابل ينه بروالى ايله اداره اولنور اولدى لكن شرق طرفى اسكى حالنه كتوريله ميوب مديا حكومتى باشلو باشنه قالدى

دولت آثوریه یه اسکی بیوکلکنی قازانمق ایچون شرق وغربه اردولر سوق ایتدیکی اثناده اسرائیل دولتی اوزرینه دخی مسلط اولدی و برارالق بنی اسرائیلدن برچوق اسیرلر آلدی

برمدت اسرائیل دولتی نینوا خزینه سنه ویرکو ویرمکه مجبور اولدی صکره ویرکو اعطاسندن امتناع ایله دولت آثوریه یه قارشو کلدی

بونک اوزرینه نینوا ملکی بر بیوک اردو ایله اسرائیل دولتی اوزرینه کیتدی و پایتختی اولان صبصطیه شهرینی استیلا ایتدی اسرائیل دولتنک حکمدارینی وبالجمله ایلرو کلنلرینی طوتدی وانلری خراسان طرفلرینه طاغتدی وآثوریلردن وکلدانیلردن برچوق خلق کتوروب بنی اسرائیلک بلده لرینه اسکان ایتدی

اسباطدن اولو بده اول وقعه‌ده قاچوب قورتیلانلر وکوشه‌ده بوجاقده قالانلر یهودا دولتنه صیغندیلر واو وقت حضرت سلیمانک احفادندن قدس شریفده خلیفه بولنان حزقیانک باشنه طوپلاندیلر

ایشته بوصورتله اسرائیل دولتی حضرت موسانک وفاتندن سکز یوز اوتوز یدی سنه مرورنده باتدی ظهوری ایسه بشیوز التمش التی سنه سی اوائلنده ایدی بوحسابه کوره ملوک اسباطک مدت حکومتلری ایکیوز التمش برسنه دن عبارتدر

اندن صکره بنی اسرائیل حکمدارلغی حضرت سلیمانك طورونلرینه منحصر اولدی . و یهودا دولتی اسرائیل دولتنك اضمحلالندن صکره دها یوز التمش برسنه باقی قالدی

یهودا دولتیله اسرائیل دولتی اکرچه بر برینی قصقانورلر ودائما بر برینك علیهنده بولنورلرایدی لکن قرنداش اوغللری دیمك اولدقلرندن اسرائیل دولتنك اولوجهله منقرض و بونجه بنی اسرائیلك اسیر اولمسی یهودا دولتنه پك زیاده تأثیر ایلدی

حتی اول وقت قدس شریفده برحیات بولنان حضرت اشعیا علیه السلام آثوریلره بددعا ایتدی

دولت آثوریه ایسه اسرائیل دولتنی محو ایتدکدن صکره یهودا دولتنه کوزدیکدی وارهسی چوق کچمیوب قدس شریف اوزرینه براردو کوندردی لکن حضرت اشعیا علیه السلام آثوریه عسکرینك من طرف الله منهزم اوله جغنی اوجه خبر ویردی

فی الواقع آثوریه اردوسنده خسته لك ظهور ایله کلیتلو عسکر تلف اولدی ونینوا ملکی مأیوس اوله رق نینوایه عودت ایتدی و بوصورتله یهودا دولتی قوتلندی

لکن بنی اسرائیل اندن صکره ینه یولسز حرکتلره

باشلدیلر وحضرت اشعیانك نصایحنی دکلمدیلر ونهایت
اول ذات شریفی شهید ایلدیلر
وحزقیانك وفاتنده یرینه کچن اوغلی خلقه ظلم وتعدی
ایدر اولدی وانواع معاصی وفسق وفجوره طالدی
اولوقت دولت آثوریه اول غدار وکنهکار اولان ملکك
اوزرینه مسلط اولدی . وانی طوتوب بر مدت حبسدن
صکره سنوی برمقدار ویرکو ویرمك اوزره ینه یهودا
ملکی نصب ایدرك قدس شریفه کوندردی
بعده بنی اسرائیل ینه آزتدیلر احکام شرعیه یی برطرفه
آتدیلر واللهك امر ونهینی اونوتدیلر
ایشته اولوقت قدس شریفده حضرت ارمیا علیه السلام
بنی اسرائیله مبعوث اولدی وتورات شریفی میدانه
قویدی احکام شرعیه یی اجرا ایتدرمکه باشلدی
اول اثناده دولت آثوریه شرق طرفنه حرکت ایتدی
ظفریاب اوله مدی بعده غربه توجه ایدرك قدس شریف
اوزرینه هجوم ایلدی
لکن بر یهودی قیزی اردوسر عسکرینی چادری ایچنده
تلف ایتدی بو جهتله آثوریه عسکری بوزلدی ویهودا
دولتی خلاص بولدی
اما دولت آثوریه بو بوزغونلغك شأمتندن قورتیله مدی
زیرا اول بوزغونلق اوزرینه آثوریه تبعه سندن اولان

برچوق قوملر عصیان ایلدی ونینوانك برطرفه حکمی
کچمز اولدی وبابل والیسی قوتلو بولنغله برحکمدار
مستقل مرتبه سنه کلدی
بعده مدیا حکومتیله بابل والیسی نینوا علیهنه اتفاق
ایتدیلر وبابل والیسنك اوغلی وسرعسکری اولان بخت
نصر بربیوك اردوایله کیتدی ومدیاعسا کریله برلکده
نینوایی محاصره ایتدی . نهایت غلبه ایلدیلر نینوا
شهرینی یاقدیلر یقدیلر یوق ایتدیلر
اول اثناده بخت نصرك پدری وفات ایلمش اولدیغندن
بابله عودتنده تخت سلطنته جلوس ایلمشدر
بوصورتله دولت آثوریه بتون بتون انقراض بولدی وانك
یرینه ایکی دولت قائم اولدی
بری مدیادولتیدر که شمدی ایران دیدیکمز یرلرآنده قالدی
ودیکری کلدانی دولتیدر که آثوریه دولتنك غرب
طرفی انك حصه سنه دوشدی وبابل شهری اکا پایتخت
اولدی
بابل شهری بووجهله تکرارپایتخت اولدقدنصکره
بخت نصرانی بیوتدی و برچوق ابنیهٔ عالیه واستحکامات
جسیمه ایله تزیین واعمار ایتدی
حضرت موسانك وفاتندن بخت نصرك جلوسنه قدر
قاچ ییل کچمش اولدیغی اختلافلی برمسئله درفقط مؤرخلر

بیننده مشهور ومعتبر اولان روایته کوره طقوز یوز یمش
طقوز سنه در

بخت نصر جلوسندن برقاچ سنه صکره بنی اسرائیل
اوزرینه هجوم ایتدی ملك بنی اسرائیل کوردیکه
قارشو طوره‌ق قابل دکلدر چاره‌سز اکا سرفرو ایلدی
وانك طرفندن نصب اولنمش بر والی کبی قدسده قالدی
واوچ سنه بو وجهله اکا مطیع اولدی

بعده ملك بنی اسرائیل سرکشلك ایدرك بخت نصره
قارشو طوردی اودخی عسکر کوندردی وآنی قدسدن
قالدردی و یرینه اوغلنی کچوردی لکن چوق کچمیوب
انی دخی طوتدردی و برچوق علما واشراف بنی اسرائیل ایله
برابر بابله کتورتدی وجمله سنی حبس وتوقیف ایلدی

حضرت دانیال علیه السلام ایله حضرت عزیر دخی
بو اسیرلردن اولوب انجق صکره‌دن بخت نصر حضرت
دانیالك قدرینی اکلامش واکا زیاده حرمت ورعایت ایلمشدر

* بخت نصر او وجهله ملك بنی اسرائیلی بابله جلب
ایتدکدن صکره یرینه عموجه‌سی اوغلی صدقیانام ذاتی
کندی طرفندن برقائممقام حکمنده اولمق اوزره بنی اسرائیل
اوزرینه ملك نصب ایدوب قدسه کوندردی

اودخی برمدت بخت نصره مطیع اوله‌رق قدسده حکومت
ایتدی و بو اثناده حضرت ارمیا علیه السلام قدس

شریفده اولوب بخت نصر ایله صدقیایی قور قودردی و بنی اسرائیله دخی کناهلرندن توبه ایتملری ایچون نصیحت ایدردی

بنی اسرائیل ایسه اللهه عاصی اولدقلری کبی کناهلری سببیله الله طرفندن اوزرلرینه مسلط اولان بخت نصره دخی عصیان ایتمك ایسترلردی

حضرت ارمیا علیه السلام کوردیکه بنی اسرائیله سوزلری ووعظ ونصیحت تأثیر ایتمز همان ایچلرندن چیقوب برطرفه صاوشدی . صدقیا دخی بخت نصره قارشو حرکته قالقشدی

انك اوزرینه بخت نصر کلیتلو عسکر ایله وزیرینی کوندردی اودخی واروب برمدت قدس شریفی محاصره ایتدکدن صکره زور ایله ایچرو کیردی قدسی یاقدی و بیت المقدسی ییقدی بنی اسرائیلك کیمسنی اولدردی وکیمسنی صدقیا ایله براراسیر ایدوب بابله کوندردی

بنی اسرائیلدن بعضیلری مصره و بعضیلری مکهٔ مکرمه یه قاچوب قورتلدی قدس شریفده یالکز عجزه وفقرا کروهی قالدی

بخت نصر بابلدن وسائر طرفلردن برچوق خلق کوندروب قدس شریف طرفنده بقیهٔ بنی اسرائیل ایله

قاریشق اولەرق اسکان ایتدردی واوزرلرینه کندو طرفندن برقائممقام نصب ایلدی

بو وقعه بخت نصرك تاریخ جلوسنك اون طقوزنجی سنەسنده وقوعه کلدی . بو صورتله یهودا و بنیامین سبطلری دخی پریشان اولدی ویهودا دولتی بتون باتدی وبنی اسرائیلك اللرندن حکومت کیتدی

صدقیا ملوك بنی اسرائیلك صوکی اولوب اندن صکره ایچلرندن ملك ظهور ایتمدی . واکرچه صکرەلری برارالق بنی اسرائیله ایچلرندن رئیسلر نصب اولندیسەده انلر شیخ البلد مقامنده اولوب حکملری قدس شریفك طیشاروسنه جاری اولمامشدر

بخت نصر اول وجهله قدس شریفی خراب ایتدکدن صکره بتون دیارشامی ضبط ایتدی وامر وفرمانی مصره قدر یورتدی واطراف وجوارده بولنان اقوام وطوائفی قورقوتدی

صکره کندوسنك خلفلری دخی برمدت انك ایزینه کیتدی

بو وجهله دولت کلدانیه التمش سکز سنه قدر بابلده حکومت ایلدی صکره ایرانده ظهور ایدن کیانیان دولتی کلوب بابلی ضبط ایله دولت کلدانیه یی محو ایتدی اووقت بنی اسرائیل دخی اسارتدن قورتلوب وطنلرینه

کیتدیلر وقدس شریفده طوپلانوب یتمش سنه دنبرو
خراب طوران مسجد اقصایی یکیدن بنا ایتدیلر
وبوکره بابلدن عودتلرنده ایکی بیکدن زیاده علمالری
برابر بولنوب حتی بریسی دخی حضرت عزیر ایدی
لکن مقدما قدس شهری یانوب بیت المقدس دخی ییقلدیغی
وقت تورات شریف دخی ضایع اولمش واواوقتدنبرو
بنی سرائیل ایچنده احکام شرعیه اونودلمش ایدی
بناءعلیه حضرت عزیر برچوق علما ومشایخ بنی اسرائیل
ایله بریره کلدی وتورات شریفی ازبر اوقودی سائری
دکلیوب یازدیلر وشریعت موسویه نك احکامنی یکیدن
میدانه قویدیلر
بووجهله بنی اسرائیل کلدانیلرك الندن قورتلدیلر لکن
حکومتی کندواللرینه چوره میوب ایرانیلره تابع اولدیلر
بعده تاریخ بخت نصرك درتیوز اوتوزبشنجی سنه
سنده مشهور بیوك اسکندر ایران دولتنه غلبه وبابلی
فتح ایتدیکی صره ده دیار قدسی دخی ضبط ایتمکله
بنی اسرائیل یونانیلرك حکمی آلتنه کیردیلر
وصکره روماولر چیقوب ممالك یونانیه یی ضبط ایتدکلرنده
دیار قدسی دخی ضبط ایتملریله بنی اسرائیل روماولرك
حکمی آلتنده قالدیلر
ایشته اولوقتلر بنی اسرائیل اوزرینه ایچلرندن بر رئیس

نصب اولنوردی لکن بو رئیسلر قائممقام وشیخ البلد
مقامنده بولنوردی

قصهٔ زکریا ویحیی وعیسی علیهم السلام

حضرت زکریا سلیمان علیه السلامك نسلندندر بیت المقدسده تورات یازان وقربان کسن رئیس ایدی جناب حق اکا نبوت ویردی

زوجه سی ایساع چوجق طوغورمازدی ایساعك قیز قرنداشی حنه که بنی اسرائیلك بیوکلرندن عمران نام ذاتك زوجه سی ایدی انك دخی اولادی اولمازدی

حنه جناب حق بکا برچوجق احسان ایدرسه بیت المقدس خدمتنه وقف ایده یم دیو نذر ایتمش

اولوقت ارکك چوجقلری بیت المقدس خدمتنه تعیین ایتمك عادت ایدی حنه نك دخی ایستدیکی ارکك چوجق اولدیغندن اولوجهله نذر ایتمشیدی

حامله ایکن قوجه سی عمران وفات ایتدی کندوسی دخی مأمولك خلافی اوله رق قیز طوغوردی واکامریم دیو آد قویدی

یارب نه یاپه یم قیز طوغوردم سن آنی قبول ایت دیو جناب حقه یالواردی وانی آلوب بیت المقدسه کوتوردی آلکن بونی مسجده نذردر دیوب خدمهٔ بیت المقدسه ویردی

بر بیوك ذاتك قیزی اولدیغندن جمله سی آنی بیودوب
تربیه ایتمكه رغبت كوستردی وحضرت زكریا علیه السلام
انی آلوب زوجه سی یاننه كتوردی

بوصورتله حضرت مریم تیزه سی ایساعك یاننده بیودی صكره
حضرت زكریا اكا بیت المقدسده مخصوص بر اوطه یاپدردی
* حضرت مریم اوطه سنه چكلدی وعبادت ایله مشغوله
اولدی یاننه حضرت زكریادن بشقه كمسنه كیره مزدی
* حضرت زكریا علیه السلام كندوسندن صكره یرینی
طوته جق اولادی اولمدیغندن مكدر ایدی ٠ وزوجه سی
ذاتا چوجق طوغورمیوب كندوسی دخی پیرفانی اولمسیله
آرتق چوجغی اولمق احتمالی قالمامشیدی

جناب حقك لطفی چوق واحسان وعنایتنه نهایت یوق
بركون جبریل علیه السلام طرف الهیدن حضرت
زكریایه كلدی وایساعدن یحیی نامنده برچوجغی اوله جغنی
خبر ویردی وحضرت عیسانك دخی دنیایه كله جكنی
بیلدردی .

بعده جبریل علیه السلام حضرت مریمك یاننه واردی
ونفه سندن اوفوردی فی الحال كبه قالدی

وبعده ایساع كبه قالوب یحیایی طوغوردی التی آی
صكره دخی مریمدن عیسی طوغدی ٠ حضرت مریم انی
صاردی بشیكه قویدی وآلوب قومنك یاننه كتوردی

مریم سن نه یاپدك باباك فنا آدم دكل ایدی اناك دخی فاحشه
دكل ایدی سن بر فنا ایش ایشلمش سین دیوب همان
انی رجم ایتمك اوزره اللرینه طاش آلدیلر

حضرت مریم اندن صور بكز دیو الیله عیسایه اشارت ایلدی
ز بشیكده كی چوجقله نصل سویلشه لم دیدیلر

همان حضرت عیسی سوزه باشلادی بن اللهك قولی یم
بكا كتاب ویردی و بنی پیغمبر ایتدی ونره ده اولسم بنی
مبارك قیلدی طوغدیغم كون واولدیكم كون وبعده
دیرلدیكم كون بكا سلامت ویره دیدی

یهودیلر بونی ایشتدكلری كبی حیرتده قالدیلر وحضرت
مریمدن ال چكدیلر

لكن باباسز چوجق اولورمی دیو یهودیلر بینده دیدی
قودی چوغالدی وحضرت زكریا حقنده سوء ظن ایتدیلر
ونهایت آنی شهید ایلدیلر او اوقت زكریا علیه السلام
یوز یاشنده ایدی

نه غریب شیدر كه یهودیلر حضرت آدمك اناسز وباباسز
اوله رق یارادلدیغنه اینانورلر ایكن حضرت عیسانك
یالكز باباسز اوله رق یارادلدیغنه اینانه مدیلر

مریم علیها السلام عیسایی آلدی وعمو جه سی اوغلی
یوسف نجار ایله برابر مصره كیتدی اون ایكی سنه اوراده
قالدیلر

بعده حضرت مریم اوغلی عیسا ایله برابر دوندیلر شیار قدسه کلدیلر وناصره قریه سنده ایندیلر حضرت عیسی اوتوز یاشنه کیرنجیه دك اوراده ساکن اولدیلر

حضرت یحیی کوچوك چوجق ایکن تورات شریفی اننه آلدی و بنی اسرائیله وعظ ونصیحت ایتمکه باشلادی وباباسی کبی حضرت موسانك شریعتیله عمل ایتمك اوزره بنی اسرائیله مبعوث اولدی

بعده حضرت عیسی علیه السلام اوتوز یاشنه بالغ اولدقده بریکی شریعت ایله مبعوث اولدی واکا انجیل شریف نازل اولدی وانك شریعتیله شریعت موسی منسوخ اولدی حضرت یحیی علیه السلام دخی انك شریعتنه تابع اولدی

حتی اول اثناده بنی اسرائیل اوزرینه رئیس اولان کیمسه قرنداشنك قیزینی آلمق ایستدی وشریعت موسی اوزره عقد نکاحنی حضرت یحیایه تکلیف ایلدی

اولوقت ایسه شریعت عیساده قرنداش قیزینی آلمق حرام قیلنمشیدی . انکچون حضرت یحیی دخی عقد نکاحدن امتناع ایتدی

قیز وناسی کوجنوب حضرت یحیانك اولدیرلمسی ایچون اصرار ایلدیلر رئیس قدس بولنان کیمسه دخی حضرت یحیایی کتوردوب انلرك حضورنده بوغازلاتدی

حضرت عیسی علیه السلام براولو یی دیرلتدی واانادن طوغمه کورلرك کوزلرینی آچدی · صواوزرنده یورردی ودها بو یولده چوق معجزه لر کوستردی

یالکزاون ایکی کشی ایمان ایتدی که انلره حواریون دنیلور انلرك برنجیسی شمعون الصفادر که نصارا ارهسنده اکا بطرس دنیلور وبریسی دخی دیکر شمعون نامنده بریدر که نصارا ارهسنده اکا یودا دنیلور

سائر یهودیلر ایمانه کلمك شویله طورسون حضرت یحیی کبی حضرت عیسایی دخی اولدرمکه قرار ویردیلر

حضرت عیسی علیه السلام صوك دفعه اولهرق حواریون ایله برکیجه برلشوب کیزلوجه مصاحبت ایدیوردی · یهودیلر ایسه انی اولدرمك ایچون صیقی صیقی یه آرایوردی

حضرت عیسی حواریونه دیدی که خروس اوتمدن یعنی صباح اولمدن سزك بریکز بنی انکار ایده جك وپك آز پاره یه صاته جقدر

فی الواقع حواریوندن یوداشمعون صباح اولمدن واردی یهودیلردن برمقدار رشوت آلوب حضرت عیسانك یرینی خبرویردی

یهودیلر همان حضرت عیسایی طوتوب اولدرمك ایچون سکرتدیلر واورایه کیتدیلر حرص وتلاش ایله یاکیلوب

اول خائن یودایی طوتدیلر آنی آصدیلر و صحیحا عیسایی آصدق ظن ایتدیلر

الله تعالی حضرتلری ایسه حضرت عیسی علیه السلامی ادریس علیه السلام کبی کوکه قالدردی وانی دنیا غائله سندن قورتاردی

بو سببدن ناشی یودانك اسمی نصارا بیننده حقارتله یاد اولنور فنا و خائن کشی دیه‌جك یرده یودا دیرلر

حضرت عیسی کوکه چکلدکدن قرق سنه صکره رومه اولر قدس شریفه اوزرینه هجوم ایله یهودیلرك کیمنی اولدردیلر وکیمنی اسیر ایلدیلر قدس شریفی یغما و خراب ایتدیلر یهودی کتابلرینی کاملا یاقدیلر و بیت المقدسی ییقدیلر وقدس شهرینی بنی اسرائیلدن خالی براقدیلر

بو صورتله یهودیلر تارمار اولدی اندن صکره بر یرده طوپلانوب ده برجمعیت تشکیل ایده‌مدیلر هر یرده حور وحقیر اولدیلر وذلت ومسکنتده قالدیلر

حضرت موسانك وفاتندن حضرت عیسانك ولادتنه قدر بیك یدی یوز اون التی سنه کچمشیدی

حضرت عیسی علیه السلام اوتوز یاشنه ایرشدکده کندوسنه نبوت ورسالت کلدی اوچ سنه قومنی دعوت ایتدی نهایت اون ایکی کشی ایمانه کلوب طریق حقده اکا رفیق اولدیلر انلرك دخی بریسی صوکنده کندوسنه خیانت ایلدی

اندن صکره حواریون عیسی علیه السلامك وصیتی اوزره اطرافه طاغلدیلر ودین عیسوی یی ناسه تلقین ایله مشغول اولدیلر
صکره‌دن انجیل شریف دیومیدانه برچوق کتابلر یازلدی برازی حواریوندن بعضلرینه و برازی انلرك شاکردلرینه اسناد ایدلدی
بونلر ایسه سیر حضرت عیسی حقنده تاریخ یوللو یازلمش کتابلر اولوب بونلرده عیسی علیه السلامك بعض احوال واوصافی یازلمش وآره یرده انجیل شریف آیتلری درج ایدلمش ایدی لکن بر برینه مطابق دکل ایدی
رؤسای نصارا کوردیلر که بونلر برینه اویمیور جمله‌سنی کوزدن کچوردیلر وایچلرندن درت نسخه آیردیلر انلری سائرینه نسبتله صحته اقرب کوردیلر ایشته انجیل شریف دیو نصارا بیننده تداول ایدن بو درت نسخه‌در که انلر دخی تمامیله بر برینه اویماز اصل انجیل شریف اله کچمامشدر
وحواریون طاغیلوب اوزاق محللره کیدرك شریعت عیسویه یی ناسه تعلیم ایتمشلر ایسه‌ده اول وقت دنیا کفر وشرك ایله طولو ایدی دین عیسوی علنا اجرا اولنه میوب اوچیوز سنه دن زیاده مکتوم طوتلدی عیسویلر یرالتلرنده ومغاره ومخزن کبی یرلرده کیزلوجه عبادت

ایدرلردی طوپلاوب طوتیلنلر جور وجفا کوررلر و بعضا اشکنجه یه دوچار اولورلر ایدی
نهایت رومه ایمپراطوری قسطنطین تاریخ میلاد عیسادن اوچیوز اون سنه صکره دین عیسوینك علنا اجراسنه رخصت ویردی
بعده قسطنطنیه شهرینی یاپدی ورومه دولتنك اسکی پایتختی اولان رومه شهرینی ترك ایله اشبو قسطنطنیه شهرینی پایتخت ایتدی وکندوسی دخی عیسوی دیننه کیردی
اندن صکره حضرت عیسی علیه السلامه ایمان ایدنلر چوغالدی ودین عیسوی پك چوق یرلره یایلدی وعیسوی اولنلره نصارا دینلدی
لکن وقتیله شریعت عیسویه نك اصول وفروعی کوزلجه ضبط اولنه مدیغندن ایش پسقپوسلرك اللرینه قالدی ویرطاقم اغراض ایله اختلاف چوغالدی
ورومه دولتی ایکی یه بولندی بری شرق ایمپراطورلغیدر که پایتختی استانبول ایدی ودیکری غرب ایمپراطورلغیدر که پایتختی رومه شهری ایدی
بو یکی واسکی پایتختلر بربرینی قصقاندی بو جهتله رومه دولتی ایکی یه منقسم اولدیغی کبی مذهبجه دخی نصارا ایکی یه بولندی
برطاقمی ریمپاپایه یعنی رومه پسقپوسنه تابع اولدیلر بونلره

قاتولیك دینلدی ٠ وبرطاقمی استانبول پطریقنه تابع
اولدیلر بونلره دخی اورتودقس دینلدی
صکره‌لری بربرینه مغایر برچوق مذهبلر ظهور ایتدی
ودین نصارا بتون بتون وضع اصلیسندن چیقارلدی
حتی دیانتدن مقصد اصلی شرکدن صاقنمق اولوب
بو جهتله نصارا مشرکاره مخصوص اولان بتلردن
بغایت اجتناب ایدرلرکن صکره‌لری نصارا معبدلرینه
تصویرلر آصلدی وکلیسالر باغی مشرکلرك معبدلرینه
بکزه‌دلدی
سائر ملتلر ایسه کفر وشرك اوزره ایدیلر خیلی وقت
پیغمبر دخی کلمدی براوزون زمان فترت اولدی ٠ بتون
دنیا ضلالتده قالدی
وروملولر بتون اوروپا قطعه‌سنی ضبط ایتدکدن بشقه
اناطولی‌یی ودیار مصر وشام وعراقی دخی آلدیلر واول
عصرلرده روملولر ملل سائره‌یه نسبتله متمدن ایسه‌لرده
سوء اخلاقه مبتلا وسفاهت وفسق وفجور ایله مألوف
اولدقلرندن وارد قلری یرلرده مدنیت ایله برابر بك فنا عادتلر
براقدیلر بوجهتله اکثر ملل واقوامك اخلاقی بوزلدی
برکت و یرسون که روملولر جزیرة العربی‌یه چوره‌مدیلر
وکندولرینك چرکین خویلری وفنا عادتلری ایله عربلری
بلاشدیره‌مدیلر

فقط قبائل عرب دخی بتون بتون بدویت حالنده بولنه‌رق کندولرینی جهالت قاپلامشیدی کیمی نصارا دیننه و کیمی یهودیلکه میال اولوب برطاقی دخی طرنق کسمك وغسل ایتمك وسنت اولمق کبی حضرت ابراهیم واسمعیل علیهما السلامك شریعتلرندن قالمه احکام ایله عمل ایتمکده اولدقلری حالده برطاقی دخی بت پرست ایدیلر

وبهرسنه موسم حجده قبائل عربدن بك چوق کیمسه‌لر مکه‌یه کلوب کعبهٔ مکرمه‌یی زیارت ایدرلرکن بیت الله الحرامده بتلر طوروب برطرفدن دخی انلره پرستش اولنوردی

الحاصل اول عصرلرده دنیا پك قراکلق وقار یشق برحاله کلمش واصلاحی برپیغمبرك ظهورینه موقوف قالمش ایدی

خاتم الانبيا محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم حضرتلرینڭ ولادتندن مقدم ظهور ایدن خارق العاده حالات

آخر الزمانده دیار عربده اولاد اسماعیلدن خاتم الانبیا کله جکی کتب سماویه‌ده مندرج ایدی ۰ انبیاء سالفه‌دن بعضیلری دخی آنی وصف وتعریف ایتمشیدی
خاتم الانبیا که فخر عالم وافضل بنی آدمدر اول وقتك حکمنجه انك عربدن ظهور ایتمسی مقتضای حکمت ومصلحت ایدی
زیرا عربلر اول وقت دنیایه یایلمش اولان فنالقلره بلاشیوب وروملولرك چرکین عادتلرینه آلشمیوب جزیرة العربده بدویت سایه سنده فطرت اصلیه‌لری اوزره قالمشلر ایدی
* واکرچه عربلر علوم وصنایعدن بی بهره ایسه لرده ایچلرنده فصاحت وبلاغت مراقی زیاده لشمش وپك چوق شعرا وغایت فصیح وبلیغ ادبا وخطبا یتشمش ایدی
امی اولدقلری حالده غایت کوزل اشعار سویلرلر ودائما فصاحت وبلاغت ایله تفخر ومباهات ایلرلر ایدی
حتی مکه جوارنده سوق عکاظ نام محلده هر ییل ذی القعده آینده بر بیوك پنایر قوریلوز ۰ هر طرفدن اورایه شعرا

و بلاغتلو بلانور كوزل شعرلر و كزيده خطبه‌لر اوقونور سوز
ميدانئنده يارشلر اولور باش اولنلر آفرين آلور وشعرى
كعبه ديوارينه آصيلور ايدى

بو صورتله كعبه ديوارينه آصلمش ايدى قصيده‌وار ايدى كه
انلره معلقات سبعه دنيلور . انلرك برنجيسى امرى القيسك
قصيده‌سى ايدى كه اك يوقارو آصلمش و بعثت محمديه‌يه
قدر اويله‌جه قالمش ايدى

الحاصل شعرا وخطبا كوزل شعرلر ومؤثر خطبه لرايله
جمهور انامه وعظ و نصيحت وتهذيب اخلاق عوامه
پك چوق همت ايدرلردى

زمان جاهليتده عربلرك فصاحت و بلاغتجه بو درجه
ايلرولملرى دقت اولنه‌جق وعبرت آلنه‌جق بر كيفيت
ايدى و بلكه عرب لسانك اول مرتبه كماله كلمسى الله
طرفندن بولسان اوزره بر كتاب نازل اوله‌جغنه اشارت
ايدى

وابوالا نبيا حضرت ابراهيم عليه السلام اوغلى حضرت
اسمعيل عليه السلامه دعا ايدوب جناب حق دخى انك دعاسنى
قبول ايدرك اولاد اسماعيلدن بر بيوك ملت ظهور
ايده‌جكنى تبشير ايلمش اولديغى تورات شريفده مذكوردر
* وحضرت ابراهيمك ديكر اوغلى حضرت اسحاق
عليه السلامك اولادندن پك چوق پيغمبرلر كلوب كچمش

وانلرك دوری بتوب آرتق نسل اسماعیله نوبت کلمش ایدی ونسل اسحاقدن کلان بونجه پیغمبرلره مقابل اولمق اوزره نسل اسماعیلدن دخی خاتم الانبیا کله جك ایدی

وعربلر علم انسابه زیاده اعتبار ایدوب هر قبیله کندی نسبنی حفظ ایدر و قبیله لرك بر برینه نسبتله فضل ورجحانی اولوب هر بری قیز آلوب ویرمکده اقراننی ارار و کفوینی کوزه‌در ایدی

حضرت اسماعیلك اولاد واحفادی چوغالدی وجزیرة العربك هر طرفنه طاغلدی ایچلرندن بنی عدنان وعدنانیلر ایچنده بنی مضر ومضریلر ایچنده قریش قبیله سی سائرلرندن ممتاز اولدی قرشیلر ایچنده دخی بنی هاشم قولی جمله سندن زیاده فضل وشرف بولدی

هاشمك باباسی عبدمناف وانك باباسی قُصَی وانك باباسی حکیم وانك باباسی مُرَّه وانك باباسی کَعب وانك باباسی لُوَی وانك باباسی غالب وانك باباسی فِهر وانك باباسی مالك وانك باباسی نَضِر وانك باباسی کَنانه وانك باباسی خُزَیمه وانك باباسی مُدرکه وانك باباسی الیاس وانك باباسی مُضَر وانك باباسی نزار وانك باباسی مَعَد وانك باباسی عدناندر عدنان دخی قیدار ابن اسماعیل علیه السلام نسلندندر

ایشته خاتم الانبیا علیه السلامك اجداد عظامی

بوذاتلردر كه هر برينك ذريتي چوغالمش وهر بري پك چوق جماعتلرك رئيسي ونيجه قبائل وعشائرك دده‌سي وباباسي اولمش در

فقط هرنه وقت برينك ايكي اوغلي اولسه يا خود برقبيله ايكي قول اولسه خاتم الانبيانك صويي الك شرفلي وخيرلي اولان طرفده بولنور وهرعصرده انك جداعلاسي كيم ايسه يوزنده‌كي اولكرندن بلينور ايدي

چونكه حضرت اسماعيلك آلننده برنور وارايدي اولكر يلديزي كبي پارلار ايدي . بو نورانيت اكا پدرندن قالمش وبعده اولاددن اولاده انتقال ايدرك عدنانه واندن معد ونزاره كلمش ايدي

نزار عربجه آز برشي معناسنه اولان نزردن كلور بووجهله آدقونلمغه سبب بودر كه دنيايه كلدكده باباسي معدانك آلننده‌كي نوري كوربجك پك زياده ممنون اولمش وقومنه بربيوك ضيافت ويروب بو بله اوغل ايچون بوقدرضيافت آز برشيدر ديمكله اوغلنك آدي نزار قالمشدر

بونور ايسه نورمحمدي اولوب حضرت آدمدنبرو اولاد دن اولاده انتقال ايده كلمش ونهايت اصل صاحبي اولان خاتم الانبيا حضرتلرنده قرار قيلمشدر

ايشته بووجهله بني عدنان ايچنده نورمحمدي يي حائز اولان بركزيده صوي پيدا اولمشيدي كه هرعصرده بوصويدن

اولان ذات کیم ایسه یوزینك فوق العاده ملاحت ونورانیتی حسبیله سائرلرندن سچیلور وقنغی قبیله ده ایسه اول قبیله سائر قبیله لردن ممتاز اولور ایدی

بناء علی ذلك نزارك اولاد واحفادی ایچنده بنی مضر سائرلرندن زیاده شان وشهرت بولدی

بنی مضردخی چوغالدی اطرافه یایلدی نیجه قبیله لره منقسم اولدی ایچلرندن قریش قبیله سی سچلدی

قریش قبیله سی فهربن مالکك اولاد واحفادی دیمك اولوب انك اوغللری ایچنده غالب وانك اوغللری ایچنده لوی وانك اوغللری ایچنده کعب سائرلرندن ممتاز ومحترم اولدی

اشبو کعب بن لوی جمعه کونلری قومنی جمعله خطبه اوقوردی وکندی نسلندن خاتم الانبیا کله جکنی سویلر وانك زماننه کیم یتیشورسه اکا ایمان ایدسون دیو نصیحت ایلر ایدی

کعبك احفادندن اولان سالف الذکر قصی دخی قریش قبیله سی ایچنده پك بیوك برذاتدر که شوراده بوراده متفرق اولان قریشیلری طوپلایوب قوت بولدی ومکه ریاستنه نائل اولدی

و بیت اللهك خدمتی فی الاصل حضرت اسماعیلك اولاد واحفادنده ایکن صکره بوخدمت شریفه جرهم قبیله سنه

بچمش و بعده یمندن هجرت ایله مکه جوارنده اقامت ایدن
خزاعه قبیله سی برارالق کعبه خدمتنی ومکه ریاستنی
ضبط ایلمش ایدی • قصی بر تقریبله کعبه نك اناخدارلرینی
خزاعه دن آلدی • اندن صکره کعبه خدمتی دخی قریش
قبیله سنده قالدی
قصینك زهره نامنده برقرنداشی اولوب آنك دخی اولاد
واحفادی چوغالدی • وقریش طائفه سی ایچنده
شرف ورفعت بولدی که خاتم الانبیا حضرتلرینك
والده سی اولان آمنه انك نسلندندر
قصی فوت اولدقده عبدمناف وعبدالدار وعبدالعزی
نام اوغللری قالدی • وعبد مناف دیکرلرندن زیاده
شان وشرف بولدی • وریاست وسیادت انك نسلنده
قرار قیلدی • عبد الدارك نسلندن دخی خدمهٔ کعبه
اولان بنی شیبه کلدی
عبدمنافك هاشم وعبد شمس ومطلب ونوفل نام درت
اوغلی اولدی وهر برینك ذریتی چوغالدی • حتی بنی
امیه دنیلان طائفهٔ امویه عبد شمسك نسلندن کلمشیدی
لکن جمله سنك افضل واشرفی هاشمدر که عبد منافدن
صکره قریش قومنك اولوسی اولدی • انك نسل
پاکندن کلنلره بنی هاشم وهاشمی دنیلور خاتم الانبیا
حضرتلری دخی انلردندر

قریش قومی تجارتله مألوف بر طائفه ایدی قیشین یمنه و یاز ین شامه کیدرلر وهرسنه ایکی طرفله دخی پك چوق آلش و یرش ایدرلرایدی

بناء علیه هاشم دخی قافلهٔ شام ایله مکه‌دن چیقوب کیدرکن مدینه‌یه اوغرادی اوراده بنی نجار طائفه سندن سلمی نام قیزی تزوج ایتدی واندن شام دیارینه کیتدی وغزه‌ده فوت اولدی

سلمی ایسه اندن حامله قالوب غایت کوزل و یوزی نورلی پارلاق چوجق طوغوردی وشیبه دیو آد قویدی

شیبه بیودی ودایی زاده لریله برابر چیقوب کزمکه باشلادی لکن هیچ برینه بکزه‌مزدی یوزنده اولکری وار آلنی آی کبی پارلار جمال باکمالنی کورن حیران قالور و بشقه برصویدن اولدیغی یوزندن وکوزندن بللو اولور ایدی

انصاردن مداح رسول اولان شاعر مشهور حسانك پدری ثابت اول اثناده مدینه‌دن مکه‌یه کیدوب هاشمدن صکره قریشك اولوسی اولان قرنداشی مطلب ایله کورشدی آه اکر قرنداشك اوغلی شیبه‌یی کورسه‌ك تعجب ایدردك پدرینه نقدر بکزر ونصل شرف وجمال صاحبیدر تعریف اولنماز دیو شیبه‌یی وصف ایتمکله مطلبك قلبنه شیبه‌یی کورمك آرزوسی دوشدی

وقريش قومی ایچنده اباعن جد انتقال ایده کلان نور نبوت هاشمه کلمش وانك یوزنده کورلمش ایدی. حالبوکه هاشمك شیبه دن بشقه اسد نامنده براوغلی اولمش ایسه ده اندن یالکز فاطمه آدلو برقیز قالمش ایدی که حضرت علینك والده سیدر شوحاله نظرا هاشمه انجق شیبه نك خیرالخلف اولمسی برامر طبیعی ایدی ثابتك افاده سی دخی بونی تأیید ایتدی . بناء علیه مطلب شیبه یی کورمکه مجبور اوله رق همان مکه دن قالقوب مدینه یه کیتدی

بو وجهله مطلب مدینه یه واردی و برمحلده بنی نجار چوجقلری اره سنده شیبه یی کوردی برکره انك طور وطرزینه و یوزنده کی ملاحت ونورانیته باقدی کیسه سو یلمدن برادر زاده سی اولدیغنی بیلوب کوزلرندن یاش آقدی

نته کیم مطلب شیبه یی بو یله طور وطرزندن بیلدیکنی وکوزلرندن یاش کلدیکنی بعض اشعارنده پك سوزشلی اوله رق بیان وحکایه ایلمشدر

مطلب همان اوراده شیبه یه برقات روبه کیدردی واندن والده سنك یانه کوندردی وبعده والده سنی ارضا ایدرك شیبه یی آلوب مکه یه کوتوردی

مکه یه کیررکن شیبه یی کورنلر عجبا بوچوجق مطلبك کوله سیمی اوله دیمشلر آندن شیبه نك آدی عبد المطلب

قالمش وعبدالمطلبك وفاتنده یرینه چیوب قریش قومنك سید ورئیسی اولمش در

عبدالمطلبك آلننده نور محمدی لمعان ایدردی وقریش قومی انکله تبرك وتیمن ایلردی

حتی مکه دیارنده قحط وغلا اولسه انك النه یاپشوب ثبیر طاغنه چیقارلر وانك یوزی صوینه جناب حقدن یاغمور ایسترلر ایدی جناب حق دخی نور محمدی حرمتنه انلره رحمت وبرکت احسان ایدردی

خاتم الانبیا حضرتلرینك دنیایه کلمسی یاقلاشدقجه کاهنلر انك تشریفنی خبر ویرمکه وعجیب وغریب حالتلر وخارق العاده علامتلر بلورمکه باشلادی

از جمله عبدالمطلب برکون حرم شریفده یاتوب اویورکن بررؤیا کوروب قورقوایله اویاندی کاهنلره واروب رؤیاسنی تقریر ایتدی . کاهنلر دخی سنك نسلکدن برچوجق طوغه جق یروکوك خلقی اکا ایمان کتوره جك دیدیلر

بونك اوزرینه عبدالمطلب مخدرات قریشدن فاطمه آداو برقیز آلدی اندن اوغلی عبدالله دنیایه کلدی ونور محمدی انك آلننده نمایان اولدی

ومقدما مکه ده حکومت ایدن جرهم قبیله سی اوزرینه دشمن مسلط اولمغله یمن دیارینه فراره مجبور اولدقلرنده

كعبه خزينه سندن برخيلی اشيا آلوب زمزم قويوسنه آتمشلر واوزرينه طاش وطپراق دوكوب يرينی بلورسز ايتمشلر

نيجه ييللر بو حال اوزره قالدی زمزمك نرده اولديغی كيمسه نك معلومی دكلدی بر كيجه عبد المطلبه رؤيا سنده زمزمك يری خبر و يرلمش ونشانه سی كوسترلمش بوصورتله عبد المطلب زمزم قويوسنی بولدی واوغللری يله برابر انی قازمغه باشلادی . ايچندن قليچلر وزرهلر وآلتوندن يابلمه كيك صورتلری چيقدی . عبد المطلب انلری آلدی وكيك صورتلرينی كعبه نك قپوسی اوكنه وضع ايلدی وزمزم قويوسنی كاملا آيقلايوب حجاجه زمزم اولشدرمكه باشلادی

قريش قومی جداعلاری اولان حضرت اسماعيلدن قالمه برمبارك قويينك ميدانه چيقمسندن طولايی فوق العاده ممنون ومتشكر اولدی . بو يوزدن عبدالمطلب دخی اولكيدن زياده شان وشهرت وانظار ناسده قدر ومزيت بولدی

عبد المطلبك اوغللری حارث ابو طالب ابولهب غَيداق حجل عبد الكعبه مقوِم زُبير ضرار قُثَم عبد الله حمزه عباس در فقط قثم كوچوك ايكن فوت اولمشدر

عبدالمطلب اوغللری ایچنده اڭ زیاده عبداللهی سوردی
زیرا ایچلرنده اڭ کوزل واڭ زیاده صاحب عفت او ایدی
ونور نبوت انڭ یوزنده نمایان ایدی
بنی زهره شیخی وهبڭ قیزی آمنه حسب ونسبجه قریش
قیزلرینڭ افضلی اولمغله عبدالمطلب انی عبداللهه آلدی
* آمنه عبداللهدن خاتم الانبیایه حامله قالدی • وهمان
عبداللهڭ آلننده کی نور ملاحت آمنه نڭ آلننده نمایان
اولدی
واول اثناده قریش قومی قحط وغلایه مبتلا اولوب زیاده
مضایقه چکمکده ایکن رسول اکرم انا رحمنه دوشدیکی کبی
انڭ حرمتنه حق تعالی حضرتلری قریشڭ باغ وباغچه
لرینه اوقدر فیض وبرکت ویردی که جملهسی زنکین
اولــدی
اول سنهیه عربلر سنة الفتح والابتهاج دیدیلر که فتوحات
ومسرت ییلی دیمکدر • آمنه حامله ایکن عبدالله شام قافله سیله
مدینه یه کیتدی واورده خسته لنوب یکرمی بش یاشنده
اولدیغی حالده دایلری یاننده وفات ایتدی
بو جهتله خاتم الانبیا حضرتلری دریتیم کبی اناسی قرننده ایکن
تك ویتیم قالدی
ایشته اول اثناده خارق العاده وقوعاتدن اوله‌رق مشهور
فیل وقعه سی ظهور ایتدی

شویله که نیجه ییللر عنده حکومت ایدن ملوك حمیرك قوتلرینه ضعف کلمکله حبشلر عربستان یقه‌سنه چوب یمن دیاری‌نی ضبط ایتمشلر ایدی
حبشیلردن نوبت سلطنت ابرهه نام ملکه کلدکده پایتخت یمن اولان صنعاده بربیوك کلیسا یاپدی . بوندن غرضی عربلری کعبه زیارتندن وازکچورمك و یوزلرینی صنعایه چویرمك ایدی
عربلر ایسه از قدیم سنه‌ده برکره مکه‌یه کلوب کعبه‌یی زیارت ایده کلدکلرندن بویله صنعاده یکی یاپلمش برکلیسایه میل و توجه ایتمك شویله طورسون اکا حقارت کوزیله باقوب حتی ایچلرندن بریسی اوکلیسا ایچنه کیروب پیسلدی
بوندن طولایی ابرهه پك زیاده غضبه کلدی . وهمان کعبه‌یی ییقمق اوزره بربیوك اردوایله مکه‌یه طوغری حرکت ایلدی
وطائفه کلدکده برمقدار عسکرله برآدمنی مکه‌یه کوندردی اودخی کاوب مکه اهالیسنك حیوانلرینی سوردی . و بو صره‌ده عبدالمطلبك دخی درتیوز دوه‌سنی کوتوردی
عبدالمطلب همان ابرهه نك اردوسنه کیتدی قریشك رئیسی کلدی دیو خبر ویردیلر . انی یانه دعوت و پك چوق حرمت ورعایت ایتدی . ونیچون کلدك دیو صوردی
*عبدالمطلب دوه لرینی ایستدی

ابرهه بن صاندم كه كعبه يى يقميه يم ديو نيسازه كلدك ديدى

عبد المطلب ديدى كه بن دوه لرك صاحبى يم انلرى ايسترم كعبه نك صاحبى وار در آنى اوصاقلار

همان ابرهه امر ايتدى حيوانلرينى كيرو ويرديلر

عبد المطلب حيوانلرى آلدى مكه يه كتوردى و بو بيتك صاحبى انى محافظه ايلر قورقميكز ديو قريشه تسليت ويردى

چونكه خاتم الانبيا حضرتلرى انارحمنه دوشمش وموالد سعادتلرى پك ياقلاشمش قريبا تشريف بيوره جقلرينه دائر نيجه خارق العاده علامتلر بلورمش وعبد المطلب رؤياسنى كورمش و بوجهتله ابرهه نك بيت اللهى يقه ميه جغنى كندى وجدانده كسدرمش ايدى

وفى الواقع ايكى آى صكره خاتم الانبيا دنيايه كله جك وبعده كعبه يى قبله ايدينه جك وابرهه اردوسنك حالى دخى عالمه بر بيوك عبرت اوله جق ايدى

شويله كه ابرهه نك بر بيوك فيلى وار ايدى دائما انى عسكرينك اوكنده يوزيدروانكله نره يه وارسه مظفر اولمق اعتقادنده بولنور ايدى ـ اويله تجربه ايلمش واويله جه بلله مش ايدى

بو كره دخی ابرهه اول فيلی اردوسنك اوكنه قاتدی وهمان مكهٔ مكرمه اوزرينه يورتدی
مكه يه ياقلاشوبده ايچرو كيرمكه حاضرلانور ايكن اول فيل يره چوكدی قالديروب يورتمكه چالشديلر يورتمدی باشنی بشقه طرفه چويردكجه همان سكردوب كيدر ومكه يه طوغری چويردكجه كيتميوب يره ياتار ايدی
انلر بو كشاكشده ايكن حق طرفندن برچوق ابابيل قوشلری كلدی هر برينك آغزنده واياقلرنده برر اوفق طاش وار ايدی . ابرهه عسكرينك اوزرلرينه صاليويرلردی قنغيسنه اصابت ايلرسه مجروح وتلف اولوردی . برچوغی بوصورتله تلف اولدی وبقيه سی دوشه قالقه يمنه قاچوب قورتلدی
ابرهه دخی بوصورتله صنعايه واره بيلمش ايسه ده فنا حالده مريض اولمغله چوق چكميوب تلف اولمشدر
* واندن صكره ايكی اوغلی صره سيله براز مدت صنعاده حكومت ايتمش ايسه ده چوق سورميوب دولتلری انقراض بولمشدر
ابرهه نك عسكری اول صورتله پريشان اولدقده مكهٔ مكرمه اهاليسی طيشارو اوغرايوب انك اردوسنده بولدقلری اموال واشيايی آلديلر
خاتم الانبيا حرمتنه قريش قبيله سی هم اويله بر بيوك

دشمن شرندن قورتلدیلر . وهمده بو یله زحمتسزجه
برخیلی مال غنیمته نائل اولدیلر . وبرقات دهاشان
وشهرت بولدیلر
وقریش طائفه سیله معارضه اوزره بولنان قبائل عرب
آرتق انلر ایله جنك وجدالدن واز كچوب انلری من طرف الله
مؤید بیلدیلر
بو سنه یه عربلر فیل ییلی دیو آد قویدیلر که میلاد
حضرت عیسانك بشیوز التمش طقوز نجی سنه سی ایدی
* خاتم الانبیا حضرتلری دخی او ییل طوغدی که
ابرهه نك بروجه بالا فیل ایله مکه یه کلوب گیتمسی محرم
آینك اواسطنده ایدی اللی بو قدر کون صکره ربیع الاول
ایچنده دخی ولادت محمدیه وقوع بولدی

﴿ مولد محمدی ﴾

فیل ییلنده وشهور رومیه دن نیسان ایچنده ربیع الاول
آینك اون ایکنجی بازار ایرتسی کیجه سی صباحه طوغری
هنوز طاڭ یری آغر دیغی وقت عالم بربشقه عالم اولدی
یعنی خاتم الانبیا محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم حضرتلری
طوغدی . و کون طوغمدن عالم نور ایله طولدی
عبد اللهدن آمنه نك آلننه کچمش اولان نور ملاحت انك
آلننه کچدی . دور آدمدن بر واولاددن اولاده انتقال ایده

کلان نورخاتمیت شمدی صاحبنی بولدی وآرتق انده قرار قیلدی

فرداسی بازار ایرتسی کونی صباحلین هب بتلر یوزی اوستنه دوشمش بولاندی کورنلر حیرتده قالدی

آمنه دن مروی بدر دیرایشکه (بن سائر خاتونلر کبی کبه لك زحمتی چکمدم کبه لره عارض اولان آغرلقلری کورمدم فقط کیجه رؤیامده کوردم بر کیمسه کلوب یاآمنه محقق بیلمیلسین که سن خیرالعالمین ایله حامله سین طوغدیغی وقت آدینی محمد قویه سین دیدی وقت ولادت ایرشدکده قولاغمه بر بیوك سس کلدی اورکدم همان برآق قوش کلدی قنادیله ارقه می صیغادی بندن قورقو واورکمه حاللری کچدی · بزیانمه باقدم بربیاض کاسه ایله شربت صوندیلر آلوب ایچدیکم کبی هرطرفی نور قاپلادی اول انده محمد دنیایه کلدی اطرافه باقدم کوردم که عبدمناف قیزلری نه بکزر فقط غایت اوزون بویلی برچوق قیزلر بنی طواف ایدیورلر تعجب ایتدم یارب بونلر کیملر اوله دیدم)

وقت ولادت محمدبه ده آمنه نك کوزندن پرده قالدیریلوب اول وجهله حورجنانی وملائکهٔ کرامی کورمش ودها نیجه خارق العاده حاللر تماشا بیورمش اولدیغی مروی در

* عشرهٔ مبشره دن عبدالرحمن بن عوف حضرتلرینك والده سی شفاخاتون اول کیجه آمنه نك یاننده بولنمش وانك

کوز ینه دخی وقت ولادت محمدیه‌ده مشرقدن مغربه‌دك
بتون دنیا نورایله طولمق کبی نیجه خارق العاده شیلر کورنمش
اولدیغنی اوغلی عبد الرحمانه سویلمش اودخی سائرلره
حکایه ایلمشدر

اول کیجه عبد المطلب مسجد حرامده جناب حقه توجه
ومناجات اوزره ایکن مژده یاعبد المطلب شمدی آمنه‌دن
برچوجق طوغدی وجودی عالمه رحمتدر دیو هاتفدن
برسس ایشتمش وهمان آمنه‌نك یانته کیتمش اوراده دخی
نیجه خارق العاده شیلر تماشا ایتمشدر

خاتم الانبیا حضرتلری سنتلی وکوبکی کسلمش اولدیغی
حالده طوغمشیدی . وآرقه سنده ایکی کورکی آره‌سنده
تاقابنك حذاسنده برنشانه‌سی وارایدی که اکا خاتم نبوت
ومهر نبوت دنیلور

حضرت عایشه‌دن مرویدر دیمشکه مکه‌ده بریهودی
وارایدی ولادت محمدیه کیجه‌سنك فرداسی مجمع قریشه
کلوب بوکیجه اراکزده براوغلان طوغدیمی دیو صورمش
اوت عبدالله بن عبدالمطلبك براوغلی اولدی دیمشلر ایشته
خاتم الانبیا اودر وآرقه‌سنده علامتی واردر دیو خبرویرمش
وارمشلر اول حضرتی کورمشلر یهودی انك شکل وشمائلنه
باقوب آرقه سنده‌کی خاتم نبوتی کوریجك عقلی باشندن
کیتمش ونبوت آرتق بنی اسرائیلدن کیتدی بوندن
صکره بشقه پیغمبر کلمك امیدی بتدی قریشه برمرتبه

دولت وسطوت الویره جك كه خبری مشرقدن مغربه دك
ایره جك دیمش
انبیاء بنی اسرائیل خاتم الانبیا حضرتلرینی كاه محمد وكاه
احمد دیو ذكر ایلمش وعلامتلرینی سویلمش اولدقلرندن
وعلوم غیبیه اصحابی دخی بر صورتله استخراج ایتدكلرندن
اولوقت یهودی كاهنلری آره سنده خاتم الانبیا حضرتلرینه دائر
چوق سوزلر سویلنور وتشریفنه انتظار اولنور ایدی بناء علیه
تاریخ ولادتنی دخی بو وجهله كشف وتعیین ایتمشلر ایدی
حسان بن ثابتدن مرویدر دیمشكه بن سكز یاشنده ایدم
یلورمكه بر كون صباحلین مدینه ده بر یهودی دیكر
یهودیلره حایقیروب بو كیجه احمدك یلدیزی طوغدی
دیدی صكره حساب ایتدم مولد محمدی كیجه سنه موافق
دوشدی
عبد المطلب اوشلو خیرلو علامتلری كوروب فوق العاده
ممنون اولدی وبو اوغلك شانی پك بیوك اوله جق
دیدی . وكندوسنه الله طرفندن اویله برسعادتلی
اوغل احسان بیورلدیغنه دائر بر كوزل قصیده سویلدی
وبر بیوك ضیافت یاپوب قریش قومنی دعوت ایلدی
كلدیلر یدیلر ایچدیلر بوضیافته سبب اولان چوجغه
آد قویدككدیو صوردیلر
عبد المطلب محمد دیو جواب ویردی

انلر دخی بوبله اجداد کده اولمیان آدی قویمقدن مقصدك ندر دیدیلر

مقصدم وتمنی ایتدیکم بوکه انی کوکده حق ویرده خلق پك چوق مدح وثنا ایلیه دیدی

خاتم الانبیا حضرتلرینك پك چوق اسملری وارد راك مشهورلری محمد واحمد در محمد عربجه پك چوق حمد وثنا اولنمش اولان ذات دیمکدر

محمود مصطفی صاحب البیان صاحب الخاتم صاحب المقام المحمود صاحب القضیب صاحب الهراوه دخی خاتم الانبیا حضرتلرینك القاب جلیله لرندندر

وقت ولادت محمدیه ده ظهوره کلان خارق العاده حاللردن برازی دخی بونلردرکه ذکر اولنور

ولادت محمدیه ده ایوان کسری صارصلدی اون درت شهنشینی ییقلدی وفارس ولایتنده اصطخراباد نام بلده ده آتش پرستلرك بیك سنه دنبرو یانمقده اولان آتشکده لری سونیوبردی وساوه کولی یره باتوب ناپدید اولدی وسماوه وادیسنده بالعکس صولر طاشدی ۰ وموبدان که فارسك قاضی القضاتی دیمکدر اول کیجه اودخی رؤیاسنده کورمشکه بر الای سرت وسرکش دوه لر بر بلوك عرب آتلرینی یده رك دجله نهرینی کچوب بلاد فارس ایچنه طاغلمشلر

اولوقت آل ساساندن شاه عجم اولان نوشروان اواوجهله
ایوان صار صیاوبده شهنشینلرك ییقلمسندن مضطرب
اوله رق قرناسیله بومسئله یی سویلشورکن اصطخرابادن
آتشکده نك سوندیکی خبری کلدی وینه بوصره ده ساوه کولنك
باتدیغی وسماوه ده صوزك طاشدیغی ایشیدلدی حساب
ایتدیلرهپ شهنشینلرك ییقلدیغی وقته مصادف اولدی
بونك اوزرینه نوشروان تلاش ایدوب همان موبدانی
جلب ایله بووقعه لری درمیان ایلدی . اودخی اول
کیجه کورمش اولدیغی رؤیایی سویلدی
نوشروان دها زیاده تلاش واندیشه یه دوشوب عجبا
بوعلامتلر نه اوله دیو موبداندن صوردی موبدان نه
اوله جغنی بیلیوردی همان عربستانجه برامرعظیم ظهوره
کلمك کرکدر دیوجواب ویردی
درحال نوشروان ملوك عربدن اولوقت کندوسنه
تابع اولان نعمان بن منذره فرمان کوندروب بکا بربیلکیج
آدم کوندر دیوامر ایتمکله نعمان دخی عبدالمسیح نام
فاضل بنامی کوندردی
عبدالمسیح همان پایتخت کسری اولان شهر مداینه
واردی ونوشروانك حضورینه کیردی
نوشروان وقوعاتی سویلیوب بوعلامتلرنه معنایه
دلالت ایلر دیوصوردی عبدالمسیح دخی بنم شام دیارنده

ساكن سطيح نام برداهيم واردر بونلرك معناسنى انجق
اوو يره بيلور ديو جواب ويردى
انك اوزرينه نوشيروان هايدى چابوق سطيحك يانه واراندن
صوره بكا جوابنى كتور ديو امر ايتدى عبد المسيح دخى
همان مداينده چيقوب ديار شامه كيتدى
اولوقت عربلر ايچنده كاهن عرانه دينور برطاقم بيله‌جيچ
آدملر وار ايدى كه اسرار الهيه‌دن بحث ايدرلر وكله‌جك
شيلرى خبر ويررلر ايدى · الك مشهورلرى ايشته بو سطيح
كاهن ديدكلرى ذات ايدى كه فوق العاده ياشلى بر آدم
اولوب حتى نزارك وفاتنده ميراثنى اوغلى مضر ايله ديكر
اوغللرى بيننده تقسيم ايدن او ايدى ديرلر · واصلى
يمندن اولوب انجق شام طرفنده بر صومعه‌ده يرلشوب
قالمش ايدى حالبوكه بدننده كميك يوق شكل وقيافتجه
مثلى نامسبوق دائما ارقه سى اوستنه ياتار و بر طرفه
كوتوريله‌جك اولدقده كندوسنى دوشه‌مه كبى دوشيروب
حيوان اوزرينه يوكلدرلر ايمش الحاصل انسانه بكزه‌مز
لساندن بشقه اعضاسى او يناماز بر شخص عجيب اولوب
فقط غايت فصيح وبليغ سوزلر سويلر ونيجه ييللر صكره
اوله‌جق وقوعاتدن بحث ايلر ايمش بز ينه صدده كلدلم
عبد المسيح آشورى مرتبه سرعت ايله سطيحك اولديغى
محله واردى يانه كيردى سلام ويردى

سطیح ایسه اولوم دوشکنه دوشمش و کوزلری قپانمش اولدیغندن عبدالمسیحك سلامنی ایشتمیور ودنیا کلامی قولاغنه کیتمیور ایدی

سطیحك بوحالی عبدالمسیحه پك زیاده تأثیر ایلدی وهمان سطیحك جاننه تأثیر ایده جك سوزشلی سوزلری حاوی برقصیده سویلدی

شویله که عجبا ینك اولوسی صاغر میدر یوخسه ایشیدیورمی ویوخسه اولوب کیتدیده بزلری بتون بتون مأیوس ایتدیمی ای شیخ فاضل وحلال مشکل بر بیوك ومحترم جماعتك شیخی اولان همشیره زاده‌ك شاه عجم طرفندن کوندرلمش اولمسیله طاغ ودوز کیجه وکوندوز دیمیوب و یوللرده‌کی مهالك ومخاطراتی قید ایتمیوب فوق العاده سرعت ایله سکا کلدی جمله بیلکیجیلرك عاجز قالدیغی امور عظیمه یی سندن صوروب اوکرنمك ایستر دیدی

بونك اوزرینه سطیح کوزلرینی آچدی ودیدی که عبدالمسیح سرعت ایله سطیحه کلدی سطیح ایسه قبره کیرمك اوزره‌در سنی ملك ساسان کوندردی سراینك صارصلمسی وآتشکده نك سونمسی نه‌یه دلالت ایلدیکنی صوره یورو برده موبدانك کوردیکی رؤیانك تعبیرینی ایستیور که رؤیاسنده برالای سرکش دوه‌لر بر بلوك عرب آتلرینی یده‌رك دجله یی کچوب مملکتنه طاغلدیغنی

کورمشیدی ای عبدالمسیح اول دم که تلاوت چوغاله وصاحب هراوه ظاهر اوله ونار فارس سونه وسماوه وادیسی طاشه وساوه کولی باته شام آرتق سطیح ایچون شام دکلدر بنی ساساندن بوقلان شهنشینلرك عددنجه اون درت ملك وملكه کلور وآرتق اوله جق اولور دیدی وهمان وفات ایتدی

عبدالمسیح مداینه عودت ایلدی وسطیحدن ایشتدیکی سوزلری نوشروانه سویلدی

نوشروان ایسه کندوسنك زمان سلطنتنده برفنالق ظهورندن خوف واندیشه ایتمکده ایدوکنه مبنی بوخبردن متسلی وممنون اولدی وبزم نسلمزدن اون درت حکمدار کلوب کیدنجیه دك نلر اولور دیدی

واقعا اون درت حکمدارك عادت اوزره عصر سلطنتلری کلوب کچنجیه دك نیجه قرنلر کلوب کچمك لازم کلور حالبوکه نوشروان‌دن صکره براراق دولت ساسانیه‌نك حالی مختل اوله رق یالکز درت سنه ظرفنده آل ساساندن اون حکمدار کلوب کیتمشدر وساسانیلرك مدتی ظن اولندیغی قدر اوزامیوب ازوقت ظرفنده مملکتلری اهل اسلام اله کچمش ونوشرواندن صکره اون دردنجی ملك اولان یزدجرد حضرت عثمانك خلافتنده تلف اوله رق انکله دولت ساسانیه منقرض اولوب بتمشدر

خاتم الانبیا حضرتلرینك ولادتندن بعثتنه قدر ظهوره کلان خارق العاده حالات

مکه اهالیسی اوته دنبرو یکی طوغان چوجقلرینی مکه ده طوتمیوب عشائردن برسوت انایه ویررلر وعشائر ایچنده هواسی لطیف یرلرده تربیه ایتدیررلر ایدی

بوجهتله عشائردن اره صره مکه یه سوت انالر کاور وامزیروب بیوتمك اوزره بر چوجق آلور وچوجقلری بیوتدوبده اناسنه باباسنه تسلیم ایتدکلرنده نائل اکرام وعنایت اولورلر ایدی

ولادت محمدیه هنکامنده بنی سعد قبیله سندن مکه یه برچوق سوت انالر کلدی وهر بری بر چوجق آلدیغی صره ده ایچلرندن حارث نام کیمسه نك زوجه سی حلیمه دخی حضرت محمدی آلدی وکندی یوردینه کوتوردی

* اوسنه بنی سعد دیارنده قحط وغلا وار ایدی حلیمه اول فخر عالمی آلوبده کوتوردیکی کبی حیوانلرینك سودی چوغالدی وخانه سنده فوق العاده برکت پیدا اولدی

حارث بوکا دقت ایدوب یا حلیمه بوکتوردیکك یتیمك اباغی نه اوغورلی ایمش اوکله لی کیجه مز خیر اولدی امان اکا ایجه باقه لم دیدی

حليمه ايسه آنى اوز اولادندن زياده سوردى حتى بيو يو بده
اياق اوزرنده كزمكه باشلادقده آننه آنى آلمق ايستدى
لكن حليمه مكه نك هواسى آغردر امان طوقونميكز
برمدتجك دها بزم ياننزده قالسون ديه رك آننه يى قاندردى
وانى كندى يانده آليقويدى
حليمه آنى جانى كبى سووب واسن روزكاردن صاقينوب
اصلا ياندن آيرمزايدى
بر كون هر نصلسه حليمه غفلت ايتمش اودخى سوت
قيز قرنداشى شيما ايله برلكده اوكلين قوزيلرك يانه
كيتمش
كلدكارنده حليمه قيزى شيمايه نيچون بويله كونشك شدتلى
وقتنده طيشارو چيقيورسكز ديمش شيمادخى بز صيجاق
كورمدك قرنداشمك باشى اوجنده بر پاره بولوت طولاشيور
اوزيه كيدرسه بولوت دخى برابر كيديور و بريرده
طورسه طوريور بورايه قدر هيچ كولكه لكده كالنك
ديو جواب ويرمش
بونك اوزرينه حليمه وحارث فخر عالمك طور وطرزينه
زياده دقت ايدوب كوررلركه يوزينك نورانيتى وسيماسنك
روحانيتى حسبيله سائر چوجقلردن ممتاز اولديغى كبى
اطوارى دخى سائر چوجقلرك اطوارينه بكزه مز چوجقلر
او بنار كن اوقارشودن باقوب او يونه قارشماز

حارث وحليمه انك بوحالواطوارينه باقوب آنده بر بشقه تجلى اولديغنى اكلامشلر واولكيدن زياده انى حرمت كوزيله كوزتمكه باشلامشلر

لكن درت ياشنه ايريشه‌رك كزوب طولاشـور اولدى وخارق العاده حاللرى چوغالدى · حارث ايسه بوحاللردن اوركدى وزوجه‌سنه ياحليمه وقتيله بوچوجغى والده‌سنه ويرملى يزديدى

حليمه دخى ناچار آنى آلوب مكه‌يه كتوردى ووالدهٔ محترمه‌سى آمنه‌يه ويردى

بعده آمنه آنى آلوب مدينه‌يه كتوردى ودايى زادهلرى اولان بنى نجار ايله كورشدردى

اولوقت مدينه‌ده بولنان يهود كاهنلرى انك شكل وشمائلنه باقوب بوامتك پيغمبرى ايشته بوچوجق اولسه كركدر ديرلردى

آمنه انكله برابر مدينه‌دن مكه‌يه عودت ايدوب اثناى راهده فوت اولدى · فخر عالم انادن دخى يتيم قالدى وده‌سى عبدالمطلب انى كندى يانه آلدى

اولوقت مكه ديارنده زياده قحط وغلا واريدى قريش طائفه‌سى عبد المطلبه كلوب ياغمور دعاسنه چيقمسنى نياز ايلديلر · اودخى فخر عالمك النه ياپيشوب ابى قبيس طاغنه چيقدى جناب حقه يالواردى جناب حق دخى

فخر عالمك حرمتنه یاغمور یاغدردی وعظیم فیض وبرکت ویردی
شعراء عربدن بعضیلری اولوقت بوقصه‌یه دائر اشعار سویلمشلر وبوندن طولایی عبدالمطلبه تشکر ایلمشلردر
* فخر عالم اولوقت یدی یاشنده ایدی برسنه‌صکره عبد المطلب یوز بوقدر یاشنده اولدیغی حالده فوت اولدی وفخر عالم حضرتلری عموجه‌سی ابوطالبك خانه سنده قالدی
اوسنه دخی مکه دیارنده قحط وغلا اولمغله قریش طائفه‌سی ابو طالبه کلوب یاغمور دعاسنه چیقمسنی استدعا ایلدیلر اودخی فخر عالمك الندن طوتدی و برلکده حرم شریفه کیتدی وکعبه دیوارینه طیانوب دعا ایتدی فخر عالم پارمغنی کوکه طوغری قالدردیغی کبی یاغمور یاغمغه باشلادی
تنه کیم جلهمة بن عرفطه نام ذات اول وقت مکه‌ده بولنمغله بوقصه‌یی شووجهله تفصیل ایتمشدرکه برسنه مکه‌یه کیتدم قحط وغلادن مکه اهالیسنك حالی یمان اولمغله بینلرنده مشورت ایدوب بعضیلری لات وعزی نام بتلردن وبعضیلری منات نام بتدن استمداد ایدملم دیدکلری صره‌ده ایچلرندن براختیار کمسنه حالا اراکزده سلالهٔ ابراهیمك بقیه‌سی موجود ایکن نیچون بشقه سبب

ارایورسکز دیمکله اشراف قریش همان قالقوب ابوطالبك
یاننه کیتدیلر و یاغمور دعاسنه چیقمسنی نیاز ایتدیلر اودخی
چیقوب حرم شریفه کلدی ارقه‌سنی کعبه دیوارینه
ویردی دعایه باشلادی یاننده یوزی کونش کبی پارلار
براوغلانجق وارایدی پارمقلریله کوکه اشارت ایلدی
کوك یوزنده بر پاره بولوت یوق ایکن هرجانبدن بولوتلر
پیدا اولوب یاغمورلر یاغدی سیللر آقدی دیو بیان
ایلمشدر
بوقصه‌یی ابوطالب دخی برقصیده سنده کمال فصاحت
و بلاغت ایله ذکر ایلمش وفخر عالمك کرامت وسعادتنه
دائر سوزلر سویلمشدر
فخرعالم اون ایکی یاشنده ایکن ابوطالب تجارت ضمننده
شام قافله سیله چیقوب انی دخی برابر کوتوردی
شام ولایتنده واقع بصری بلده‌سنه ایرشدکلرنده برصومعه
قارشوسنه ایندیلر و براغاج التنه قوندیلر
اول صومعه‌ده‌کی راهب ایسه بحیرا دیو معروف اولان
جرجیس نام زاهد ومنزوی برذات ایمش
کاربان کلور کن بحیرا باقوب کورر که کاربان ایله برابر
بر بولوت دخی کلیور . کاربان کلوب قوندقده بولوت
دخی اول اغاجك اوزرنده استقرار ایدوب طوره یوز
واول اغاج خیلی مدتدنبرو قوریوب قالمش ایکن درحال
یشللنمش

بحیرا کندی معلومات و کشفیاتنی بو حالاته تطبیق ایله
یاور که خاتم الانبیا حضرتلری بو قافله ایچنده واول
اغاجك التنده در همان بر ضیافت ترتیب ایله اشاغه اینوب
ابوطالبی رفقاسیله رابر صومعه‌سنه دعوت ایتدی
ابوطالب دخی اول حضرتی یوکلرك یاننده براغوب
سائر رفقاسیله برابر صومعه‌یه کیتدی

جمله‌سی سفره‌یه حاضر اولدقلرنده بحیرا انلری برد برد
کوزدن کچوردی برینك یوزنده ارادیغی علامتلری
کورمدکدن بشقه اول بولوتك دخی حالا اغاج اوزرنده
طوردیغنی کوردی . وهمان ارقداشلرکزدن کلیان
وارمی دیو ابوطالبه صوردی اودخی یالکز برکچوك
چوجق قالدی دیو جواب وبردی . بحیرا انك تشریفنی
دخی نیاز ایدرم دیمکله ابوطالب اول حضرتی آلوب
سفره‌یه کتوردی

بحیرا اثنای طعامده دقت ایدوب کورزکه خاتم الانبیا حقنده
انبیاء سالفه‌دن وعلماء ماضیه دن مروی اولان علامتلر
هپ اول ذات شریفده موجوددر همان بعدالطعام
آنی یاننه آلدی وسکا برازشیلر صوره جغم لات وعزی
حقیچون طوغری سویله دیدی

اول حضرت دخی لات وعزایه یمین ویرمه زیرا بنم
عالمده الك زیاده مبغوضم بتلردر دیو بیوردی

انك اوزرینه بحیرا الله تعالی حضرتلرینه یمین و یردی
واول حضرتك احوالنی لایقیله آكلامق ایچون صوره جغی
شیلری صوردی
آلدیغی جوابلردخی كندوسنك اجتهادینی تأییدواعتقادینی
تأكید ایتدی و همان برتقریبله اول حضرتك مبارك
ارقه سنی آچوب خاتم نبوتی كوردی وكمال ادب واحترام
ایله اوپدی
بوطرفده اشراف قریش بحیرانك عندنده محمدك نه بیوك
قدر واعتباری واردیو تعجب ایدرك سویلاشورلر ایكن
بحیرا ابو طالبه آدك ندر و بو شرف وسعادت فدانی
كیمدر دیو صوردی
اودخی بكا ابو طالب دیرلر بوده اوغلمدر دیو جواب و یردی
بحیرا یوق یوق انك شكل وشمائلنه باقیلورسه پدری یتیم اولمق
كركدر دیدی
ابو طالب اوت صلبی اوغلم دكلدر قرنداشمك اوغلیدر
و پدر ووالده سی وفات ایتمكله یتیمدر فقط بنم تحت تربیه مده
اولمغله اوغلم مقامنده در دیدی
بحیرا اجتهادنده اصابت ایلمش اولدیغندن ممنون اولدی
وآرتق كندوسنه اطمینان تام كلدی ودیدی كه
یا اباطالب بو چوجق انبیا ومرسلینك خاتمیدر شام
یهودیلری ایچنده انك اوصافنی بیلور وعلامتلرینی طانور

کائنلر واردرشاید که اهانت قیدینه دوشه‌لر سن انی شامه کوتورمه بورادن کیرو چویردیو نصیحت ایتدی
ابوطالب دخی بحیرانك سوزینی طوتدی ومالنی بصری بلده‌سنده صاتدی وهمان کیرو کیتدی

فخر عالم ایام صباوتی کچوردی وسن شبابه ایردی یوزی نورانی وسوزی روحانی خطاب وجوابی کوزل و رشد وروینده بی بدل سوزنده صادق وحلم وکرم وتجه سائره فائق ایدی . بناء علیه قریش طائفه‌سی ایچنده ممتاز ومستثنا اولدی ومحمد الامین دیو شهرت بولدی

اون یدی یاشنده ایکن عموجه‌سی زبیر بن عبدالمطلب ایله برلکده یمنه کیدوب کلدی بو سفرنده دخی کندوسندن خارق العاده حاللر کورلدی

مکه‌یه عودتلرنده رفیقلری بو حاللری نقل وحکایه ایتمکله قریش ایچنده بو ذاتك شانی پك بیوك اوله جق دیو سویلنور اولدی

ویکرمی یاشنه بالغ اولدقده کوزینه بعض املاکلر کورنمکه باشلادی شویله که اکا اشارت ایدوب ایشته بتون عالمه هدایت ایرشدیره جك بودر لکن هنوز ایام دعوتی ایرشمدی دیرلردی

فخر عالم بو حالات عجیبه‌یی ابوطالبه آچدی اودخی

بو کونه خستەلك اثری اولمسون دیو انی عرب کاهنلرندن
برینه کوستردی وعلاج ودواسنی صوردی
کاهن انی دقت ایله معاینه ایتدی یا ابا طالب اندیشه ایتمه
بو وجود مقدس هر درلو علل وامراضدن بریدر کوزینه
کوربیلن شیلر ایسه ملائکهٔ کرام ایله انسینه باشلانغج
اولمق کرکدر واحتمالکه نبی آخر الزمان بو اوله دیدی
اول اوانده اشراف قریشدن کنج ایکن طول قالمش
خدیجه نامنده غایت زنکین برخاتون وار ایدی بعض
ذواته اورتاقلق ایله سرمایه ویرر ایدی
محمد الامینه برمقدار سرمایه ویرسه‌لك خیلی خیر ومنفعت
کورردك دیو بعضیلر طرفندن کندوسنه اخطار اولنمغله
خدیجه دخی اول حضرتەکلی سرمایه ویردی وکوله‌سی
میسره‌یی دخی رفیق ایدرك شامه کوندردی
فخر عالم حضرتلری قافلهٔ شام ایله کیدرکن بحیرانك
صومعه‌سی اوکنده اینه‌دیلر ومیسره ایله برلکده براغاج
آلتنه قوندیلر
بحیرا ایسه مقدما فوت اولمغله یرینه کچن نسطورا نام
راهب اورایه کلدی ومیسره ایله اسکیدن الفتی اولدیغندن
انکله کورشدی وسوزه کیرشدی اللهك برلکنه ومحمدك
پیغمبرلکنه شهادت ایتدی ویا میسره حضرت عیسانك
خبر ویردیکی خاتم الانبیا ایشته بودرشامه کیتمیکز خونه

يهود كوروب طانورلر واهانت داعيه سنده بولنورلر ديدى بناء عليه فخر عالم دخى شامه كيتميوب بصراده آلش ويرش ايدرك اورادن كيرو دونديلر

يك صيجاق بر كونده مكه يه واصل اولديلر خديجه برقاچ قادينلر ايله برمحلده طوروب شام قافله سنك كلشنى تماشا ايديورلر دى كورديلر كه يولجيلردن برينك باشى اوزرنده ايكى قوش قناد كروب كليور وچادر كبى كولكه ايديورلر وكيم اوله ديركن ميسره چيقه كلدى محمد الامين اولديغنى بيلدردى وصيجاق وقتلرده ايكى ملك انك باشى اوزره قناد كروب كولكه لندرملك كبى نيجه خارق العاده حاللر كوردېكنى ونسطورانك سوزلرينى خبر ويردى

محاسبه كورلدى سائر سنه لره نسبتله كلى كار ومنفعت كورندى لكن خديجه نك كوزينه شام تجارتنك كار ومنفعتى كورنمزدى

زيرا مقدما خديجه بر رؤيا كوروب عمى زاده سى اولان ورقه بن نوفله تقرير ايتدكده سن آخر الزمان پيغمبرينك زوجه سى اوله جقسين ديو تعبير ايتمشيدى

ورقه بن نوفل اينه نصارا دينده اولوب انجيل وتورات اوقور وكله جك شيلردن خبر ويرر غايت اختيار بر كاهن مشهور ايدى

بناء عليه خديجه نك افكاري بوكا صارمش وسائر شيلري
ذهندن چيقارمش ايدي

ايشته بو صره ده طرفيندن واسطه لر پيدا اولدي
وخديجه نك فخر عالم حضرتلرينه عقد نكاحي خصوصنه
قرار ويرلدي

همان خديجه نك خانه سنده مجلس نكاح عقد اولندي
وقريش طائفه سنك اولولري طوپلاندي

فخر عالم حضرتلري دخي عموجه سي حمزه ايله برلكده
كيدوب اوراده بولندي

اولا ابوطالب برخطبهٔ بليغه انشا ايتديكه خلاصهٔ
وجهله ترجمه سي بوراده ايراد اولنور

(شكر الله كه بزلري ابراهيمك ذريتندن واسماعيلك نسلندن
ومعدك اصلندن ومضرك عنصرندن ياراتدي و بزي بيت
مكرمنك بكجيسي وحرم شريفنك خدمتجيسي و بوجهتله
ناسك حاكم ورئيسي ايتدي بوندن صكره صدده كله لم
قرنداشم اوغلي اشبو محمد بن عبدالله ايله قريشدن قنغي
نوجوان موازنه اولنسه بوا كا حسب ونسبجه وعقل
وفضيلتجه فائق ومرجح اولور واگرچه مالي آز ايسه ده اكا
باقلماز زيرا مال برظل زائل وامر حائل در وآلنور ويريلور
اگرتي برشيدر والله بوندن صكره انك حال وشاني پك
بيوك اوله جقدر حالبوكه سزك بو وجهله شرف وشان

صاحبه سی اولان کریمه کز خدیجه یه رغبت بیوردی وشوقدر معجله ومؤجله ویردی)

ابوطالبك بو خطبه سی اوزرینه ورقه بن نوفل دخی برخطبه انشا ایتدی و(اللهه شکر که بزلری بیان ایتدیکك کبی یاراتدی وصایدیغك شیلردن زیاده فضل وشرف ایله ممتاز ایتدی . ایمدی بزعربك اولولری وریسالری یز سزده بویله سکز عشیرت سزك فضلکزی انکار ایتمز وهیچ برکیمسه سزك خیر وشرفکزی ردایلمز بزده سزکله کسب قرابته راغبز . ای جماعت شاهد اولکز بن محمد بن عبدالهه خدیجه بنت خویلدی نکاح ایتدم) دیدی وقریشك اولولری شاهد اولدی

فخر عالم اولوقت یکرمی بش یاشنده اولوب خدیجه ایسه اکا نسبتله خیلیجه یاشلی ایدی

ایشته خدیجة الکبری دنیلان سیدة النساء بودرلك وفاتنه قدر فخر عالم حضرتلری اندن خوشنود وراضی قالدی وانك صاغلغنده بشقه خاتون تزوج ایتمدی

فخر عالمك حضرت خدیجه دن ابتدا قاسم نامنده براوغلی دنیایه کلدی بناء علیه عرف وعادت عرب اوزره فخر عالمه ابوالقاسم دینلدی . فقط قاسم کچوك ایکن فوت اولدی

وفخر عالم اوتوز یاشنده ایکن زینب واوتوز اوچ یاشنده

ایکن رقیه و بعده ام کلثوم نام کریمه لری دنیایه کلدی
وکندویه نبوت کلدیکی اوانده فاطمة الزهرا نام کریمهٔ
محترمه لری طوغمشدرکه فخر عالم انی جمله اولادندن
زیاده سوردی وانك حقنده سیدة النساءدیو بیوردی
وینه فخر عالمك نبوتندن صکره عبدالله نام براوغلی
دنیایه کلمشدر لکن اودخی کچوك ایکن فوت اولمشدر
* اووقت قریش طائفه سی جمهور طورنده ایدی
لکن احتساق حقه پك زیاده اعتنا ایدرلردی اشراف
قومك هر فتیله مظلومك حتی ظالمدن آلیو ریلوردی
حتی بر بیوك مجلس یاپوب مکهٔ مکرمه ده کمسنه یه غدروظلم
ایتدرمامك اوزره عهد و پیمان ایتمشلر ایدی واول مجلسده
فخر عالم حضرتلری دخی بولنمشیدی
ومقدما کعبه نك ایچنده بر قویی اولوب خزینه اتخاذ
اولنه رق کعبه یه کتوریلان هدیه لر اورایه قونیلور ایدی
سیلدن کعبه نك بعض محللری ییقلمقله برخیرسز اشبو کعبه
خزینه سندن بعض اشیا چالمش وقریشك اولوری بیننده
ویریلان قرار اوزره اللری کسلمش ایدی
بونك اوزرینه قریش طائفه سی کعبه نك مجددا بناسنه
باشلادیلر وبناءوضع رکننه چیقدقده بعض طوائف
حجر اسودی محلنه بز قویه جغز دیو ادعا ایلدیلر دیکرلری
ایسه مخالفت ایتمکله اره ده مجادله پیدا اولدی وبو دعوای

قلیجله کسمك اوزره محاربه یه قرار ویردیلر صکره بو قراردن وازکچوب حضرت محمد الامینی حکم نصب ایدرك انك حکمنه راضی اولدیلر . اول حضرت دخی بر پارچه بز کتوروب حجر الاسودی انك ایچنه قویدی وهر قبیله یه براوجندن طوتدیروب یوقاروقالدرتدی ومبارك اللریله حجر اسودی آلوب یرینه وضع ایتدی

قریش قومی انك بو حکم وتدبیرینی قبول وتحسین ایتدی وبو صورتله بینلرنده منازعه ومجادله بتدی

اولوقت فخر عالم حضرتلری اوتوز بش یاشنده ایدی اوتوزیدی یاشنه بالغ اولدقده هاتفدن کندوسنه یا محمد دیو ندا اولنمغه و بعض طرفلرده نور کورنمکه باشلادی بو اسراری یالکز خدیجه ایله سویلشوردی

خاتم الانبیاکلهجکنی اولجه خبرویرمش اولنلردن بریسی دخی ایاد قبائلنك اولوسی اولان مشهور قس بن ساعده در که پك چوق معمر اولمش وفصاحت ایله پك زیاده شهرت بولمش برذاتدر

حتی پیرفانی ایکن سوق عکاظده برقیزیل دوه اوزرنده اولدیغی و بلغای عرب اوراده حاضر بولندیغی حالده برخطبهٔ بلیغانه اوقومشیدی

اولوقت فخر عالم حضرتلری دخی سوق عکاظده

بولنوب انك بوخطبه سنى دكلمشيدى فقط هنوز ناسى دعوته مأمور اولمامشيدى

قسّ بن ساعده نك اول خطبه سى بلغاى عرب بيننده پك زياده شهرت بولمش ودللرده داستان اولمش در بز دخى خلاصه وجهله ترجمه سنى بورايه درج ايله علاوه ايده لم

اى ناس كليكز دكله يكز بلله يكز عبرت آلكز ٠ ياشايان اولوز اولن فنا بولور اوله جق اولور ٠ ياغمور ياغار اوتلر بتر چوجقلر طوغار انالرينك بابالرينك يرينى طوتار صكره هپسى محو اولوب كيدر ٠ وقوعاتك آردى اره سى كسلمز همان بربرينى ولى ايدر ٠ قولاق طوتكز دقت ايديكز كوكده خبر وار يرده عبرت آله جق شيلر وار ٠ ير يوزى بر فرش ايوان كوك يوزى بر يوكسك طاوان يلدزلر يورر دكزلر طورر كلان قالماز كيدن كلمز عجبا واردقلرى يردن خوشنود اولوبده مى قاليورلر يوخسه اوراده براغيلوبده اويقويه مى طاليورلر ٠ يمين ايدرم اللهك عندنده بر دين واردر كه شمدى بولنديغكز ديندن دها صوكيلودر واللهك بر كله جك پيغمبرى واردر كه كلمسى پك يقين اولدى كولكه سى باشكز اوستنه كلدى نه موطلو اول كيمسه يه كه اكا ايمان ايدوبده اودخى اكا هدايت ايليه ٠ واى اول بدبخته كيم اكا عصيان ومخالفت ايليه ٠ يازقلر اولسون عمرلرى

غفلت ایله کچن امتلره ٠ ای جماعت ایاد قنی آبا واجداد
قنی مزین کاشانه‌لر وطاشدن خانه‌لر یاپان عاد وثمود
قنی دنیا وارلغنه مغرور اولوب ده قومنه بن سزك الك بیوك
ربکزم دیین فرعون ایله نمرود ٠ انلر سزدن نسبتله دها زنکین
وقوت وقدرتجه سزدن افزون دکلمیدیلر ٠ بو برآنلری
دکرمننده اوکوتدی توز ایتدی طاغندی کمکلری بیله
چوروییوب طاغلدی اولری بیقلوب ایصسز قالدی
یرلرینی یوردلرینی شمدی کوپکلر شنلندیریور ٠ صاقین
انلر کبی غفلت ایتمیك انلرك بولنه کیتمیك هرشی فانیدر
باقی انجق جناب حقدر که بردر شریك ونظیری یوقدر
طاپه‌جق انجق اودر طوغمامش وطوغورمامشدر ٠ اول
کلوب کچنلرده بزه عبرت آله‌جق شی چوقدر ٠ اولوم
ایرماغنك کیره‌جك یرلری وار اما چیقه‌جق یری یوقدر
بیوك کوچك هپ کچوب کیدیور کیدن کیرو کلمیور جزم
ایتدم که عادیه اولان بکا ده اوله‌جقدر)
قس بن ساعده خاتم الانبیانك قریبا کله‌جکنی کشف
واستخراج ایدوب سوق عکاظده بویله علی ملأ الناس
سویلر ایکن بیچاره اندن بی خبر ایدی که خاتم الانبیا
حضرتلری دخی اوراده حاضر واکا ناظر ایدی
اره‌سی چوق کچمیوب خاتم الانبیا حضرتلرینه نبوت
ورسالت کلدی لکن قس بن ساعده وفات ایتمکله کلوب ده

کورشمك کندویه نصیب اولمدی

اندن صکره بنی ایادك اولوسی اولان جارود نام ذات دخی انك کبی موحد ودین عیسوی یه معتقد اولدیغی حالده قومنك اشرافیله برلکده کلوب بر کون حضور محمدی یه کیردی واسلام ایله مشرف اولوب انکله برابر قومنك اشرافی دخی هپ ایمان کتوردی

خاتم الانبیا حضرتلری اندن ممنون اولدی وایچکرده قس بن ساعده یی بیلن وارمی دیو صوردی

جارود دخی یارسول الله جمله مز بیلورز علی الخصوص بن دائما انك ازنده کیدنلردنم دیو جواب ویردی

خاتم الانبیا حضرتلری قس بن ساعده نك سوق عکاظده دوه اوزرنده یاشایان اولور اولن فنابولور اوله جق اولور دیه رك خطبه اوقودیغی خاطرمدن چیقماز برخیلی سوزلر دها سویلمشیدی ظن ایتم که هپسی خاطرلرده قالمش اولسون دیو بیوردی

ابوبکر الصدیق حضرتلری اول مجلسده حاضر بولنوب یارسول الله بنده اول کون سوق عکاظده حاضر ایدم قس بن ساعده نك سویلدیکی سوزلر هپ خاطرمده در دیه رك مذکور خطبه یی اولندن آخرینه قدر اوقودی انك اوزرینه جارودك ارقداشلرندن بری ایاغه قالقوب قس بن ساعده نك بعض اشعارینی اوقودی که حرم

شریفده بنی هاشمدن محمد علیه الصلاة والسلامك بعثتنی صراحة ذکر و بیان ایتمشیدی
خاتم الانبیا حضرتلری دخی مأمول ایدرم که جناب حق روز قیامتده قس بن ساعده یی آیروجه برامت اوله‌رق بعث ایلیه دیو بیوردی
بز شمدی بعثت محمدیه نك کیفیتنه واندن صکره ظهوره کلان وقوعاتك تفصیلاتنه کله‌لم

﴾ بعثت محمدیه ﴿

فخر عالم محمد صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه قرق یاشنده ایکن نبوت وقرق اوچ یاشنده ایکن رسالت کلدی
ونبوتی رؤیای صادقه ایله باشلایوب التی آی قدر رؤیاسنده هرنه کورر ایسه عینیله ظهور ایدردی
واول اثناده عزلت وخلوتی سوردی وجبل حرایه کیدوب آنده کی مغاره‌ده تنهاجه عبادت ایلردی
ایشته اولوقت جبریل علیه السلام کلوب کندوسنه کوروندی و (اقرأ بسم ربك الذی خلق خلق الانسان من علق اقرأ وربك الاکرم الذی علم بالقلم علم الانسان مالم یعلم) آیت کریمه‌لرینی کتوردی

وهلهٔ اولاده وحی الهینك مهابتی فخر عالمه خوف ودهشت ویردی . همان دتره‌یه‌رك خدیجه‌نك یانـنه واردی بنی اورتك اورتك دیو بیوردی
درحال خدیجه اول حضرتك اوزرینی اورتدی اودخی برمقدار تنفس واستراحت بیوردقدن صکره وقوع حالی خدیجه‌یه بیان ایتدی
خدیجه اول حضرتی آلوب عمزاده سی اولان مشـهور ورقه بن نوفلك یانـنه گیتدیلر وکیفیت وحی الٰهی‌یی اکا حکایه ایتدیلر
همان ورقه (مژده یا محمد سن عیسی بن مریمك خبرویردیکی نبی آخر الزمانسین وسکا کورینن ملك حضرت موسایه دخی نازل اولان ناموس اکبردر کاشـکی کنج اولوبده سنك اعلان دعوت ایده‌جکك وقته ایریشیدم وقومك سنی مکه‌دن چیقاره‌جغی وقت سـکا یاردم ایتسیدم) دیدی
نبی مکرم صلی الله علیه وسـلم حضرتلری (یاقومم بنی مکه‌دن چیقاره‌جقمی) دیو سؤال بیوردی
ورقه (اوت منصب نبوت هرکیمه احسان بیورلدیسه قومی ایچندن اکا دشمنلر پیدا اوله‌کلمشدر . سنیده قومك مکه‌دن چیقارسه‌لر کرکدر) دیو جواب ویردی
اندن صکره وحی الهینك ارقه سی کسـلدی وجبریل

علیه السلام کلوب کورنمز اولدی . حضرت پیغمبر اندن پك زیاده صیقلدی

فقط اسرافیل علیه السلام اره صره کلوب کیدر و رسول اکرمه بعض شیلر تعلیم ایدر ایدی . بو حال اوچ سنه قدر سوردی

بعده بر کون حضرت پیغمبره کوکدن برندا ایردی یوقارو باقوب جبریل امینی کوردی

ینه کندوسنه خشیت و دهشت کلوب خدیجه نك یا ننه واردی لباسنه بورندی . اول وقت ینه جبریل علیه السلام کلوب کورندی . و (یاایها المدثر) سوره سنی کتوردی

ایشته رسالت محمدیه نك مبدئی بودر . اندن صکره جبریل امین پیدر پی آیات قرآنیه ایله کلوب کیتمکه باشلادی و یکرمی سنه بو حال اوزره دوام ایلدی

الحاصل فخر عالم حضرتلری بریکی شریعت ایله کافهٔ انس و جنه مبعوث اولدی . وانك شریعتیله سائر شریعتلر منسوخ اولدی وخاتم النبیین اولوب اندن صکره پیغمبر کلمك احتمالی قالمدی

ورقه بن نوفل اوجه فوت اولمغله کندوسنك استخراج ایلدیکی کبی رسول اکرمك وقت دعوتنه یتیشه مدی

* بودعوته ابتدا اجابت ایدرلك اسلام ایله مشرف

اولو بده رسول اکرم ایله برابر نماز قیلان حضرت خدیجه
رضی الله عنهادر
بعده حضرت ابو بکر الصدیق ایله حضرت علی
رضی الله عنهما و کرم الله وجههما اسلام ایله مشرف
اولمشلردر
واگرچه اولوقت حضرت علی هنوز سن بلوغه واصل
اولمامشیدی لکن کچوك ایکن رسول اکرمك
سعادتخانه سنده و آنك تحت تربیه سنده بولنمغله رسول اکرم
ناسی دعوته باشلادیغی کبی اودخی ایمان ایتمشدر فقط
اسلامنی اظهار ایتمیوب گیزلی طوتاردی
اما ابو بکر الصدیق حضرتلری زمان جاهلیتده قریش
ایچنده بیوك اولدیغی حالده نصل که فخر عالم حضرتلری
کچوکلکدن بری بتلره بغض ایده کلمش ایسه اودخی
اوته دنبرو بتلره سجده ایتمزدی وعقل سلیمی ایله قریشك
دیندن بشقه عند الله مقبول بر دین اولدیغنی دوشونوب فقط
اکا دلالت وهدایت ایده جك بر قولاغوز بولامازدی ٭ رسول
اکرم دعوته باشلادیغی کبی جمله دن اول ایمان ایلدی
واهمیت ایتدیکی ذواتی ال آلتندن دعوته باشلادی
بو صره ده رسول اکرمك آزادلوسی اولان زید بن حارثه
دخی اسلام ایله مشرف اولمشدر
آندن صکره حضرت ابو بکرك دعوتی اوزرینه حضرت عثمان

بن عفان وعبد الرحمن بن عوف وسعد بن ابی وقاص وزبیر بن العوام وطلحه بن عبید الله ایمان ایتدیلر وحضرت صدیق ایله برلکده حضور محمدی یه کیتدیلر وآبدست آلوب نماز قیلدیلر رضی الله عنهم

ایشته اول باول اسلام ایله مشرف اولان اصحاب کرام بو ذاتلردر

انلردن صکره ابو عبیدة بن عبد الله بن الجراح وخباب بن ارت وعمر بن الخطابك عمزاده لرندن سعید بن زید بن عمرو بن نفیل ایله زوجه سی فاطمه بنت الخطاب وابو سلمه بن عبد الاسد وارقم بن ارقم المخزومی وعثمان بن مظعون وقرنداشلری قدامه ایله عبد الله وعبیدة بن الحارث بن المطلب بن عبد مناف وعبد الله بن مسعود و بلال حبشی وصهیب رومی وعمار بن یاسر ایله والده سی سمیه ایمان ایلدیلر بعده ناس طاقم طاقم ایمان ایتمکه باشلادیلر

ابتدای امرده حضرت پیغمبرك دعوتی کیزلو ایدی حتی نمازده قرآن کریم دخی جهر ایله اوقونمازدی

صکره (فاصدع بما تؤمر) آیت کریمه سی نازل اولدی که مأمور اولدیغك شیئی آشکار ایت دیمکدر

انك اوزرینه رسول اکرم دخی ناسی علنا دعوته وقرآن کریمی جهرا تلاوته باشلادی

اول امرده قومنك اکثری ایمان ایتمدیسه ده پکده اندن اوزاق

طورمدیلر . واو انلرك بتلری علیهنده سوز سویلمدکچه انلر دخی انك حقنده فنامعامله یی رواکورمدیلر

متعاقبا بتلره طاپمق شرك وضلالت اولدیغنه دائر و یالکز الله تعالی حضرتلرینه عبادت اولنمسنی آمر آیتلر نازل اولدی بو ایسه قریشه کوچ کلدی

اولوقته قدر رسول اکرمدن بلان صادر اولمدیغنی جمله سی بیلوب حتی بینلرنده محمد الامین دیو شهرت بولمغله هرسوزینه اینانورلر ایکن بوخصوصده ایناندیلر وهرنقدر معجزه لر کوستردیسه ده قانمدیلر

آرتق هرقنغیسنه هدایت الهیه ارشدیسه ایمانه کلدی باقیسی رسول اکرمه بغض وعداوت ایتمك اوزره متفق اولدی

بوجهتله ربیعة بن عبدمنافك اوغللری اولان عتبه وشیبه وابوسفیان بن حرب بن امیه وابو البختری وابو جهل ابن هشام بن المغیره ایله عموجه سی ولید بن المغیره وعمرو بن العاصك پدری اولان عاص بن وائل وسائر کبار قریش طوپلانوب جمله سنك اولوسی اولان ابوطالبك یانه واردیلر . قرنداشك اوغلی بزم دینمزه دخل وتعرض ایدیور و بابالرکز ودده لرکزده ضلالتده ایدی دیوریا آنی نهی ایت یاخود آنی حمایه دن وازکچ دیدیلر

ابوطالب انلری طاتلی یوز وملایم سوز ایله دفع ایتدی

رسول اکرم دخی اولکی کبی ناسی دعوته دوام ایلدی
* بو ایسه قریشه کران کلدی تکرار طوپلانوب
ابوطالبك یاننه واردیلر آرتق بز بوحاله صبر وتحمل ایده میز
نه اوله جق ایسه اولسون باری ایکی فرقه دن بری تلف
اولوب دیکری راحت اوزره قالسون اکرسن محمددن
وازکچمز ایسه ك بز سندن آیریلورز دیدیلر
ابوطالب ایشك بومرتبه ده کوچلشدیکنی اکلادی
ورسول اکرمه قومك شویله بویله دیور دیو حکایه
ایلدی
وآرتق سنی حمایه ایده میه جکم دیدیسه ده سوزینك
کلیشندن اومعنی اکلاشلدی
رسول اکرم ایسه بوندن پك زیاده محزون ومکدر اولدی
حتی مبارك کوزلرندن یاش کلدی
ای پدرم مقامنده اولان عم بن الله تعالی حضرتلری
طرفندن تبلیغه مأمورم انك امرینی یرینه کتورمکه
مجبورم انلر هرنه یاپارلر ایسه یاپسونلر بن بوندن وازکچه مم
دیو بیوردی . وهمان قالقوب یوریو یردی
ابوطالب هرنقدر ایمانه کلمامش ایسه ده رسول اکرمی
اوز اولادندن زیاده سوردی وانك هروجهله حمایه سنه
اهتمام ایدردی
رسول اکرمك اویله محزون اوله رق قالقوب کیتمسی

ابوطالبه پك زياده تأثير ايتمكله همان ارقه‌سندن چاغردی

(ای برادر زاده‌م سن ايشكه باق بن صاغ اولدقجه انلرسكا برشی ياپه‌مازلر) ديو تأمين ايلدی • وبو بابده برقاچ بيت سويلدی

وفی الواقع رسول اكرمك حمايه‌سی خصوصنده ثبات كوستردی اودخی كما فی السابق امر دعوته دوام بيوردی

عربلر بيننده عصبيت وقرابت غيرتی پك زياده اولوب هر بری كندو عشيرت واقرباسنك فوق العاده غيرتنی كودردی وايجابنده هر قبيله يكوجود اوله‌رق دشمنه قارشو كيدردی

دين اسلامك ظهورنده مؤمنلر بيننده ديانت اوزرينه بريكی اتفاق پيدا اولدی اكا نسبتله اقربالق اتفاقی كيروقالدی

رسول اكرمك دامادی يعنی زينب رضی الله عنها حضرتلرينك زوجی وتيزه زاده‌سی اولان ابو العاص ايمانه كلميوب مشركلر ايله برابرايدی

ورسول اكرم پيدرپی نازل اولان آيات كريمه‌يی تلاوت وناسی دين حقه دعوت ايتدكجه عمی ابولهب ارقه‌سندن طولاشور و (محمد سزی آبا واجدادكزك دينندن

دوندرمك ايستر صافين اكالدانميكز وانك سوزينه اينانميكز) ديرايدى

ابولهبك زوجه سى ام جميل كه ابوسفيانك قيز قرنداشيدر قوجه سى كبى اودخى اليله وديليله رسول اكرمه اذا وجفا ايلردى حتى ديكنلر طوپلايوب كيجه رسول اكرمك كچه جكى يوللر اوزرينه صاچاردى

ورسول اكرمك كريمه لرندن رقيه رضى الله عنها حضرتلرى ابولهبك اوغلى عتبه يه وام كلثوم رضى الله عنها حضرتلرى ابولهبك ديكر اوغلى عتيبه يه نكاح اولنمشيكن ايكيسى دخى مشرك اولدقلرندن انالرى وبابالرى ايله برلكده رسول اكرمه دشمن اولديلر

حالبوكه (وانذر عشيرتك الاقربين) آيت كريمه سى نازل اوله رق رسول اكرم بالخاصه يقين اقرباسنى اللهك عذابيله قورقوده رق دين حقه دعوت اتمكه مأمور اولنجق همان حرم شريفه كيتدى : وصفا اوزرينه چيقوب قومنى دعوت ايتدى

بنى هاشم هپ كلوب اوراده حاضر ورسول اكرم حضرتلرينك خطابنه منتظر اولديلر

رسول اكرم (اى عبد المطلب اوغللرى اى فهر اوغللرى اگر شو طاغك آلتنده بر دشمن وار سزى غارت اتمك

ایچون کلمش دیسم اینانورمیدیکز) دیو سؤال ایتدی
جمله سی اوت دیدیلر
رسول اکرم (اویله ایسه بن سزی او کلرزده کی قیامت
کوننك عذابیله قورقوتمغه مأمورم ایمان ایدیکز)
دیو بیوردی
عمی ابی لهب قیزدی وقیز غینلقله آغزینی بوزدی بزی
بو سوز ایچونمی چاغردك دیو تکدیر ایلدی ورسول اکرمك
خاطرینی قیره جق سوزلر سویلدی
انك اوزرینه (تبت یدا ابی لهب وتب) سوره سی نازل
اولدی
ابولهبك کندو علیهنده بویله مخصوصا سوره نازل
اولمسندن وزوجه سی ام جمیلك حمالة الحطب دیو یاد
وتشهیر اولنمسندن طولایی پك زیاده جانی صیقلدی
همان اوغللری عتبه ایله عتیبه یی چاغردی وحضرت
رقیه ایله حضرت ام کلثومی بوشامه لری ایچون قطعیا
امر ویردی
انلر دخی مشرك اولدقلرندن درحال بو امری یرینه
کتوردیلر وخاتم الانبیا حضرتلرینك دامادلغی کبی
بردولت وسعادتی اللرندن چیقاردیلر
وام کلثومك نکاحلیسی اولان عتیبه یالکز آنی بوشادیغنه
قناعت ایتیوب حضور نبوی یه کیتدی (بن سنك دینکی

منكرم سنی سوگم سنده بنی سوجز سین انكچون قیزیکی بوشادم) دیه‌رك حضرت پیغمبرك اوزرینه هجوم ایتدی و یقه‌سندن طوتدی کوملکنی یرتدی

خاتم الانبیا حضرتلری دخی (یارب انك اوزرینه جانورلرکدن برجانوری مسلط ایت) دیو بددعا ایتدی

* جناب حق حبیب اکرمنك دعاسنی قبول ایلدی شویله که عتیبه شامه کیدرکن زرقا مرحله سنده برارسلان چیقوب آنی پاره‌لادی

رسول اکرم اندن صکره کریمه‌سی رقیه رضی الله عنها حضرتلرینی عثمان بن عفان رضی الله عنه حضرتلرینه ویرمشدر

حضرت پیغمبرك مقدما قاسم نام اوغلی ومؤخرا عبد الله نام اوغلی فوت اولوب انلردن بشقه ارکك اولادی قالمدیغندن کفار قریشدن بعضیلری محمدك یرینی طوته‌جق اوغلی قالمدی فوت اولدیغی کبی آدی اونودیاور دیدیلر

بیلمیورلردی که جناب حق حبیب اکرمنه نلرویرمش وانی نه بیوك رتبه‌لره ایرشدرمش در

خاطرلرینه کلمیوردی که انك شریعتی قیامته قدر قاله‌جق وامتی کندوسنك اولاد واحفادی مقامنده اوله‌جقدر

اول خاتم الانبیا حضرتلری اولاد دن اولاده قاله جق
بر دولت وسلطنت تشکیل ایتمك ایچون کلمدی که ارککك
اولادی قالمدی دیو اندیشه اولنسون

اوانجق عالمی شرك وضلالتدن خلاص ایتمك ایچون
کلدی ۰ قیامته قدر قاله جق بر شریعت براغوب کیتمك
ایچون کلدی

بلکه ارقه سندن ارکك اولادی قالمامق دخی بونکته یه
اشارت وبو جهتله موافق حکمت ایدی

مشرکلر اول حضرتی فرصت بولدقچه بویله لسانلریله
انجیدرلر ایدی ۰ لکن عمی ابوطالبك حمایه سنده اولمغله
بشقه برشی یاپه مازلردی

ابوبکر رضی الله عنه حضرتلرینك عشیرتی چوق
اولدیغندن اکا دخی برشی دیه مزلردی

اما سائر مؤمنلره درلو اذا وجفا ایدرلردی ودین اسلامدن
دوندرمکه پك چوق چالیشورلردی

حتی عمار بن یاسرك والده سی سمیه خاتونه دین اسلامدن
دونمك ایچون اذیت ایدرلرکن ابوجهل کاوب برحربه ایله
بیچاره یی شهید ایتمشدر

بلال حبشی رضی الله عنه که کوله لردن ابتدا اسلام ایله
مشرف اولان اودر کفار قریش اکا درلو اذیتلر
ایدرلردی

حتی بو ینده ایپ طاقوب و چوجقلرك اللرینه ویروب مکه زقاقلرنده طولاشدیررلردی • حضرت بلال ایسه الله بر الله بر دیر ودیننده ثبات ایلرایدی

بناء علی ذلك اهل اسلامدن بعضیلری اسلامنی اظهار ایده میوب کیزلو طوتارلر ایدی

ابوبکر الصدیق رضی الله عنه ایسه اول وآخر اسلامنی آشکار ایتدکدن بشقه مستعد کوردیکی کیمسه‌لری قاندرمغه جهد ایدر وایمانه کلان کوله‌لری صاحبلرندن صاتون اله‌رق آزاد ایلر ایدی

مشرکلرك اهل اسلامه اذا وجفالری ایسه کوندن کونه زیاده اولمقده ایدی

بوجهتله فخر عالم حضرتلری نبوتنك بشنجی ییلنده اهل اسلامك دیار حبشه هجرت ایلملری ایچون رخصت ویردی

ابتدا عثمان بن عفان ایله زوجه‌سی ورسول اکرمك کریمهٔ محترمه‌سی اولان حضرت رقیه وزبیر بن العوام وعثمان بن مظعون وعبد الله بن مسعود وعبد الرحمن ابن عوف مکه‌دن چیقوب ساحل دریایه واردیلر وبحرا افریقا یقه‌سنه کچدیلر وحبش ملکی اولان نجاشینك یاننه کیتدیلر

بعده حضرت علینك بیوك برادری اولان جعفر بن

ابوطالب دخی هجرت ایتدی وانلرك یاننه کیتدی
نجاشی نصارا دیننده اولدیغی حالده اهل اسلام مهاجرلرینه
بر کوستردی وحرمت و رعایت ایتدی طوغریسی انسانیته
خدمت ایتدی

بعده اهل اسلامدن برخیلی ذاتلر بر بری ارقه سندن اوزایه
کیتدیلر بوجهتله نجاشی یاننده اهل اسلام ایچه چوغالدی
* اهل اسلامك بووجهله دیار حبشده چوغالمسندن
ودین اسلامك اطرافه یایلمسندن طولایی قریش طائفه سی
فکر واندیشه یه دوچار اولدی

همان اهل اسلام مهاجرلرینی کیروچویرمك ایچون
عبدالله بن ابی ربیعه ایله عمرو بن عاصی کوندردیلر
انلردخی نجاشینك یاننه واروب اندن اهل اسلامك
کندولرینه تسلیم اولنمسنی طلب ایتدیلر

نجاشی ایسه کندوسنه دخالت والتجا ایدنلری دشمنلری
یدینه تسلیم ایتمکی انسانیته مغایر کوردی ٠ وانلره رد ایله
جواب ویردی ٠ بوجهتله ایکیسی دخی مأیوس اولهرق
دونوب مکه یه کالدیلر

خاتم الانبیا حضرتلری نبوتنك التنجی سنه سنده برکون
صفاده اوتورر ایکن ابوجهل اورادن کچوب اکاسب ایتدی
* حضرت پیغمبر برشی دیمیوب سکوت بیورمش ایسه ده
عبدالله بن جدعانك برجاریه سی آنی ایشتدی

وعم رسول اولان حمزه بن عبد المطلب اول کون آوده بولنمغله آودن کلوب اونه کیدرکن برمعتاد طواف ایچون سلاحلری اوزرنده اولدیغی حالده حرم شریفه کیتدی

حالبوکه حمزه حرم شریفه کیدرکن اول جاریه ابوجهلک رسول اکرمی سب ایلدیکنی کندوسنه خبر ویردی

حمزه هنوز ایمانه کلمامش ایسه ده برادر زاده‌سی حقنده فناسوز سویلندیکنی ایشیدیجک حمیت قرابت طمرلری حرکت ایتمکله همان مجمع قریشه واردی

(بنم برادر زاده می سب ایدن وخاطرینی انجیدن سنمیسین) دیه‌رك بوینده کی اوق یایی ایله ابوجهلك باشنی یاردی

اوراده بولنان بعض کسان حمزه‌نك اوزرینه هجوم ایده‌جك اولدیلر آزقالدیکه بربیوك عربده چیقه یازدی

فقط ابوجهل (طوقونمییکز حمزه‌نك حقی واردرز یرا بن انك برادر زاده‌سی حقنده صحیحا فناسوزلر سویلدم) دیو مانع اولدی وانصاف وحقانیت صورتی کوستردی

وحمزه‌یی باشندن صاودی وکندی یارانه (امان اکا ایلشمییکز واروب حدت ایله مسلمان اولور وانکله محمدیلر قوت بولور) دیو نصیحت ویردی

چونکه حمزه قریش ایچنده عزیز ومحترم وغایت بهادر برآدم ایدی وهنوز ایمانه کلمامش ایسه ده عربلر بیننده

عشيرت واقرباغیرتی زیاده اولدیغندن برادرزاده سی ایچون هر شیئی کوزینه آلمشیدی

وابوجهلك متعلقان وطرفدارانی چوق ایسه ده بینلرنده عربده یوزدیکی نقدیرده حمزه نك طرفنده دخی برفرقه پیدا اولوب بودخی بالطبع اهل اسلامه طرفدار بولنوردی

ابوجهلك عقل وفکری ایسه اسلامك قوت بولماسی خصوصنه مصروف ایدی بناءعلیه حمزه نك سببیله قریش ایچنه برتفرقه دوشوبده بوجهتله دخی اهل اسلامك قوت بولمسندن صاقینوردی

یوخسه ابوجهل قریشك اولولرندن مرعی الخاطر وسوزی نافذ ومؤثر طرفداری چوق وکیمسه دن پرواسی یوق برحریف ایدی

حتی رسول اکرم (یارب بودینی ابوجهل ایله یاخود عمر بن الخطاب ایله عزیز ایت) دیو جناب حقه دعا ایتمشیدی

چونکه اولوقت قریش ایچنده الك زیاده سوزی یوریدن وخاطرینی صایدیران بوایکیسی ایدی . ورسول اکرمه الك زیاده عداوت کوسترن دخی انلر ایدی

الحاصل ابوجهل حمزه یی بتون بتون محمدیلك غیرتنه دوشورمامك ایچون باشنی یارمشیکن اندن انتقام آلمق سوداسنه دوشمدی

حمزه ایسه شرف اسلامه پك مستعد اولدیغی حالده حضور محمدی یه واردی وابوجهل ایله اولان ماجرایی حکایه ایدرك تسلیت ویردی

رسول اکرم دخی انجق کندوسنك ایمان ایتمسیله متسلی وممنون اوله جغنی بیان بیوردی . انك اوزرینه حمزه درحال کلمهٔ شهادت کتوردی

حضرت حمزه رضی الله عنه اسلام ایله مشرف اولنجق فیمابعد رسول اکرمی حمایه ایده جکنی قریشه اعلان ایلدی . و بو بابده برکوزل قصیده سویلدی

وانك ایمان ایتمسیله دین اسلام پك زیاده قوت بولدی واهل اسلام فوق العاده ممنون اولدی . بوایسه قریشه پك زیاده کوج کلدی .

انك اوزرینه قریشك اولولری طوپلانوب مشورت ایتدیلر محمدیلر کیتدکجه چوغالیور بو ایشك صوکی فنا کوریئیور وقتیله بوکا باشلیجه برچاره دوشونهلیدر دیدیلر

هر بری بررأی ویردی ابوجهل دخی محمدی اولدرمکدن غیری چاره یوقدر . و بوکا کیم ظفریاب اولورسه اکا شوقدر دوه و بوقدر پاره ویریرم دیدی

عمر بن الخطاب یرندن قالقدی بو ایشی خطاب اوغلندن بشقه یاپه جق یوقدر دیدی

مجلسده اولنلر عمری آلقشلادیلر هایدی خطاب اوغلی کورەلم سنی دیدیلر

عمر دخی همان قلیجنی قوشانوب کیتدی . وکیدرکن یولده نعیم بن عبدالله‌ه راست کلدی

نعیم کوردیکه عمر قلیجی بلنده پك حدتلی کیدیور (نره یه یا عمر) دیو صوردی

اودخی (ملت عربك ارهسنه تفرقه دوشورن محمدك وجودینی دنیادن قالدرمغه کیدیورم) دیو جواب ویردی

نعیم (یا عمر مشکل ایشه تشبث ایتمش سین محمدك اصحابی آنك باشی اوجنده طولاشیورلر کاظفر بولمق کوچدر طوته‌لم که ظفر بولدك صکره بنی عبد المطلبك الندن خلاص بوله‌مزسین) دیدی

عمر بوسوزدن حدتلندی (اویله ایسه سنده محمدیلردن سین ابتدا سنك ایشکی بتورملی یم) دیو قلیجه آل اوردی

نعیم (یا عمر سن بنی براق همشیره‌ك فاطمه ایله زوجی سعید بن زیده باق که ایکیسی دخی محمدیلردندر) دیدی

عمر انلرك اسلامنه اینانمدی

نعیم (اکر ایناناماز ایسه‌ك تحقیق ایت اکلارسین) دیدی

* عمرك بو حركتی فی الواقع کندوسنجه غایت تهلکه لو ایدی . زیرا تشبث ایلدیکی ایشك عهده سندن بالفرض کلمش اولسه درحال دین دعواسی برطرفه قاله جق وعادت عرب اوزره بر بیوك قان دعواسی پیدا اوله جق وقریش قومی ایکی فرقه اولوب ارده بیوك مقاتله لر وقوع بوله جق ایدی

بو تقدیرجه دکل یالکز عمر بن الخطاب بلکه بتون خاندان خطاب تلف اولوردی

لکن عمر کندی رأی وعزمنده مصر وغایت جری و بهادر برآدم اولدیغندن بو یله فدایلك یولنده کندوسنی میدانه آتدی

فقط همشیره سی فاطمه ایله زوجی سعیدك اسلامی خصوصی کندوسنه مراق اولدیغندن همان انلرك خانه سنه کیتدی

مکر اول اثناده طه سوره ٔ شریفه سی نازل اولمغله سعید ایله فاطمه آنی برصحیفه اوزرینه یازدیروب واصحاب کرامدن حباب ابن ارثی خانه لرینه کتوردوب آنی تعلم ایدیورلرمش

عمر اول خانه نك کوشه باشندن طولاشور ایکن انلرك تلاوتنی ایشیدیجك همان شدت ایله قپویی چالدی

عمرك قلیج بلنده وحدتلی برحالده کلدیکنی کورلکله

سعيد وفاطمه تلاش ايدرك اول صحيفه‌يى صاقلاديلر وحبابى بركوشه‌يه كيزلديلر

بو صورتله قپو آچيلوب عمر ايچرو كيردى (اوقوديغڭز نه‌ايدى) ديو صوردى

سعيد (خير برشى يوق) ديه‌رك تلاش ايله برجواب ويردى

عمر غضبه كلوب (ايشيتديكمز صحيح ايمش سزده محمدڭ سحرينه آلدنمش سڭز) ديه‌رك سعيدڭ يقه‌سندن طوتدى يره آتدى

فاطمه آنى قورتاره‌يم ديركن عمر انڭ يوزينه‌ده برطوقات اوردى همان يوزندن قان روان اولدى

عمر قيزقرنداشنڭ يوزندن قان آقديغنى كوردى كنديسنده پشيمانلق الويردى وبوجهتله حدتى سكونت بولدى

فاطمه اكرچه آل قانه بوياندى وجانى ياندى لكن غيرته كلوب حميت دينيه‌سى اوياندى وجناب حقه طياندى

همان (ياعمر نيچون اللهدن اوتانمزسين وآيات ومعجزات ايله كوندرديكى پيغمبره ايناﻧﻤﺰسين ايشته بن وزوجم شرف اسلام ايله مشرف اولدق باشمزى كسسه‌ڭ بوندن دونمز) ديويردى وشهادت كتوردى

عمرنه یاپه‌جغنی شاشیردی وهمان یره اوتوردی (هله شواوقودیغکز کتابی چیقار یکز) دیه‌رك صورت ملایمت کوستردی

فاطمه اول صحیفه‌یی کتوردی عمره ویردی، عمر یازو اوقومق بیلوردی طه سوره‌سنی اوقومغه باشلادی قرآن کریمك فصاحت وبلاغتی ومعانی ومزایاسنك حلاوت ولطافتی عمرك قلبنه فوق العاده تأثیر ایلدی یوقاریدن اشاغه طوغری تلاوت ایدرك (له مافی السموات ومافی الارض ومابینهما وماتحت الثری) آیت کریمه‌سنه کلدی

معناسی کوکلرده‌و یریوزنده‌و بونلرك آره‌سنده‌و طوپراغك التنده‌کی شیلر هپ انکدر یعنی الله تعالی حضرتلرینکدر دیمك اولور

عمر بوآیت کریمه‌یی ذهننه آلدی ومعناسنه دقت ایدرك بردرین فکر ومطالعه‌یه طالدی

وقیز قرنداشنه خطابا (یافاطمه بوقدر مخلوقات هپ سزك طاپدیغکز تکرینکمیدر) دیوصوردی

فاطمه (اوت اوله‌یا شبهه‌می وار) دیوجواب ویردی

* عمر (یافاطمه بزم بیك بشیوز قدر مکلف ومزین بتلریمز وار هیچ بریسنك بو یریوزنده برقیراط ملکی یوق) دیوسویلنه‌رك حال حیرت وترددده قالدی

فقط دین حقه ایچه میلی آقدی واول آیتك الت طرفنه باقدی (لااله الاهو له الاسماء الحسنی) آیت کریمه سنی کوردی
معناسی ایشته طاپه جق یوقدر انجق اودر الك کوزل اسملر انکدر دیمك اولور
عمر بو آیت کریمه نك معناسنی مطالعه ایتدی اراده سی الندن کیتدی همان کوکسی کورلیدرك کلمهٔ شهادت کتوردی
حباب آنی ایشتدکده تکبیر کتوره رك کیزلنمش اولدیغی یردن میدانه چیقیویردی
و (یا عمر حضرت پیغمبر یارب بو دینی ابوجهل ایله یاخود عمر بن الخطاب ایله عزیز ایت دیو دعا ایتمشیدی . ایشته بو دولت وسعادت سکا میسر اولدی) دیو عمره مژده ویردی
عمرك دین اسلام علیهنده اولان افکاری تماميله عکسنه دوندی . همان رسول اکرم نره ده در دیو صوردی
اول کون رسول اکرم صفا جوارنده برخانه ده اصحاب کرام ایله کیزلوجه مصاحبت ایدیوردی . حباب رضی الله عنه عمری آلوب اورایه کوتوردی
عمر واروب اول خانه نك قپوسنی چالدی قپوده اصحاب کرامدن بری کوزجی بولنمغله عمرك مسلح اوله رق کلدیکنی خبر ویردی

عمر صحیحا برقورقونج آدم اولدیغی ایچون انك بووجهله
کلیشندن اصحاب کزین اورکدی
حمزه رضی الله عنه حضرتلری ایسه عمردن قورقه جق نه وار
اکر ایلك ایچون کلمش ایسه خوش کلدی صفا کلدی
والا اوقلیجنی چکمدن بن انك باشنی یره دوشوریرم دیرکن
عمر ایچرو کیردی
اصحاب کرامك عمره امنیتی اولمدیغی جهتله بری صاغندن
ودیکری صولندن طوته رق حضور نبوی یه کتوردیلر
* حالبوکه اوانده جبرئیل امین کلوب عمرك ایمانه کلدیکنی
وهمان حضور نبوی یه کلمك اوزره اولدیغنی رسول اکرمه
بیلدرمشیدی
بناء علیه اصحاب کرام عمرك کلیشندن تلاش ایدرکن
رسول اکرم تبسم ایدیوردی
واولوجهله عمری ایچرو کتوردکلرنده حضرت پیغمبر
براغکز دیدی همان براقدیلر اودخی کلوب حضور نبوی یده
دیز چوکدی
رسول اکرم عمرك قولندن طوتوب ایمانه کل یا عمر دیو
بیوردی . اودخی خلوص قلب ایله شهادت کتوردی
* بوندن اصحاب کرام اولقدر ممنون اولدیلر که اول وقته
قدر برکیمسه ایمانه کلسه اعلان اولنمق عادت دکل ایکن
بلند آوازایله تکبیر آلدیلر . شویله که هپ مکه زقاقلرنده
ایشیدلدی

اوله حضرت حمزه‌نك واوچ كون صكره حضرت عمرك
ايمان ايتمسيله دين اسلام خيليدن خيلی قوت بولدی . بناء
عليه شرف وشانی اولوجهله اعلان ايدلدی
انك اوزرينه عمر رضی الله عنه حضرتلری يارانمز نقدر در
ديو صوردی
صحابيلر سنكله برابر تمام قرق‌ه بالغ اولمشز ديديلر
اويله ايسه نه طوروريورز هايدی چيقه‌لم حرم شريفه
كيده‌لم واعلاء كلمة الله ايده‌لم ديمكله جمله‌سی يرلرندن قيام
وحركت ايتديلر
شويله كه الك اوكده عمر وصكره علی وبعده رسول اكرم
صاغنده ابوبكر وصولنده حمزه وآرقه سنده سائر اصحاب
كرام يورويه‌رك حرم شريفه كيتديلر
قريشك اولولری حرم شريفده طوپلانوب عمر طرفندن
برخبر بكلمكده ايكن كورديلر كه عمر جماعت اسلامك
اوكنده دوشمش كليور
يكديكره ديديلر كه باقسه كزا عمر بتون محمديلری آرقه سنه
آلمش كتوريور
ابوجهل جن فكرلی برشيطان حريف اولديغندن
بوكاشی بكلمدی سكردوب ايلرو واردی خير اوله ياعمر
بونه ديو صوردی
حضرت عمر وقارينه خلل كتورميه‌رك (اشهد ان لا اله

الاالله واشهد ان محمدا رسول الله) دیو جواب ویردی
بونك اوزرینه ابوجهل نه دیه جکنی شاشیردی سائر اعیان
قریشه دخی حیرت الویردی
حضرت عمر رضی الله عنه عمومه خطابا (بنی بیلن بیلور
بیلمیان بیلسون که بن عمر بن الخطابم) دیدی
بو جهتله قریش طائفه سنه فوق العاده شاشقنلق
کلدی همان بر طرفه طاغلدیلر
ایشته اول کون اهل اسلام حرم شریفده صف اولدیلر
وجهر ایله تکبیر آله رق میدانده نماز قیلدیلر
قریش طائفه سی کوردیلر که اهل اسلام کوندن
کونه چوغالیور ودین اسلام قوت بولیور رئیس قوم
اولان ابوطالب اکرچه ایمان اتمامش ایسه ده حضرت
پیغمبری اولادی کبی حمایه ایدیور بنی هاشمدن سائر ایمان
اتمیانلر دخی انکله برابر اولوب عشیرت وقرابت غیرتنی
کوده یور . بورالرینی بینلرنده مذاکره ومشاوره ایدوب
اکثنه بوینه اوخدیلر بیچدیلر
نهایت نبوت محمدیه نك یدنجی سنه سی اوائلنده کرك
مسلم اولسون وکرك غیر مسلم اولسون علی العموم بنی هاشم
ایله الفت واختلاطدن واز کچدیلر
شویله که فیمابعد هاشمیلرله آلش ویرش اتمامك وانلردن
قیز آلمامق وانلره قیز ویرمامك اوزره بینلرنده اتفاق ایدرك

بو مآلده بر قطعه عهدنامه یازدیلر و کعبه ایچنه آصدیلر وانك خلافنه حرکت ایتمامك اوزره آند ایچدیلر

بو جهتله هاشمیلر کرك مسلم وکرك مشرك جمله سی شعب ابو طالبده محصور کبی قالدی فقط ابو لهب انلردن آیرلدی وسائر مشرکلر ایله برابر اولدی

شعب ابوطالب مکه نك بر محله سیدر که مولد نبی اولان محله در بنی هاشمك خانه لری هپ اوراده اولوب مقدما رئیسلری عبد المطلب ایدوکندن اول محله یه شعب عبد المطلب دینلوردی . اندن صکره ابو طالب رئیس قوم اولدیغندن اورایه شعب ابو طالب دینلدی

بو کره ابو لهبدن ماعدا جمله هاشمیلر ابو طالب ایله برابر اوراده قالوب سائر قریشیلر ایله اختلاطدن کسلدیلر

دیکر محله لرده خانه لری اولان اهل اسلام دخی سمت ومحله لرینی ترك ایله اورایه چکلدیلر

هاشمیلر اقربالق غیرتیله رسول اکرمی دشمن شرندن محافظه یه چالیشور واهل اسلام اولنلر ایسه دائما اول حضرتك اطرافنده پروانه کبی طولاشور ایدی

ایشته اول اثناده یعنی نبوت محمدیه نك سکزنجی سنه سنده انشقاق قمر معجزه سی وقوع بولدی

شو يله كه قريشدن بعضيلري بر مهتاب كيجه سنده رسول اكرمدن معجزه ايسته ديلر · او دخي دعا ايتدي آي ايكي پاره اولدي حتي بر پاره سي حرا طاغنك بر طرفنده و ديكر پاره سي ديكر طرفنده كورلدي

اول حالده رسول اكرم اي فلان وفلان شاهد اولكز ديو بيوردي وحاضر اولنلرآيك او يله ايكي يه بولنديكني هپ كوردي

مشركلر ينه ايمان ايتيوب بوده محمدك اظهار ايده كلديكي سحرلردندر ديديلر · وكما في السابق اهل اسلامه و بلكه بالجمله هاشميلره بغض وعداوت ايتمك اوزره دوام واصرار ايتديلر

شعب ابوطالبده اهل اسلامك محصوريتي ايكي سنه دن زياده سوردي و بو كيفيت اهل اسلامه پك زياده اضطراب ويردي

زيرا اهل اسلامدن بري بازاره كيتسه مشركلر تحمل اولنماز مرتبه اذا وجفا ايدرلردي · وموسم حجده تجاردن بري بني هاشمله آلش و يرش ايده جك اولسه مانع اولورلردي

الحاصل اهل اسلام چارشو و بازارده سر بست كزه مزلردي · وعلي كرم الله وجهه بيله اول وقت رسول اكرمك

سعادتخانه سنده بولندیغی حالده اسلامنی اظهار ایده‌میوب کیزلردی
اماحضرت حمزه رضی الله عنه قلیجی سایه سنده اسلامنی اظهار ایدرك ایستدیکی یرده کزوب طورلا شوردی
حضرت عمر بن الخطاب رضی الله عنه ایسه مشرکلر ایله پنچه پنچه یه کلەرك بی پروا اوغرا شوردی
جمله اصحاب کرامك اولوسی اولان ابو بکر الصدیق رضی الله عنه حضرتلری قریش طائفه سی ایچنده پك زیاده خاطری صایلور برذات اولدیغی حالده اگرچه اودخی قومندن استثقال کورردی . لکن اصلا قید ایتمیوب مشرکلرك سوزلرینه باقمیوب آشکاره نماز قیلاردی .
وکافی السابق اسلامه مستعد کوردیکی ذاتلری ال التندن جلبه چالیشوردی
قریش طائفه سنك اهل اسلام حقنده بومرتبه شدت کوسترملری انجق انلری دین اسلامدن دوندرمك وهیچ اولمازایسه دین اسلامك دهازیاده ایلرولمسنی منع ایتمك غرضنه مبنی ایدی
دوشونمیورلردی که کونش بالچقله صیوانماز والهك یاقدیغی موم انلرك صوغوق نفسلریله سونمز
انلر نه یا پسه‌لر اهل اسلام بیلدیکندن شاشمیوب غیرت اسلامیه‌لری قوت بولمقده ومعجزات محمدیه ایله دین اسلام طرف بطرف یاتلمقده ایدی

مؤمنلر داربقاسعادتنه نائل اولمق ایچون بودارفنایی هیچه
صایوب ودینلری اوغورنده هرشیئی فدا ایلیوب کیمی
وطنلرینی ترك ایله حبشستانه گیتمشلر وکیمی هردرلو
مخاطره‌یی کوزینه آله‌رق شعب ابوطالبده محصورکبی
اقامتی اختیار ایتمشلر ایدی
سائر عقل وانصافی اولانلر دخی انك معجزاتنی کوره‌رك
وحق پیغمبر اولدیغنی بیله‌رك برر برر ایمانه کلمکده
ایدی
زیرا اول خاتم الانبیا حضرتلری امم ماضیه‌نك احوالندن
بی خبر اولان بر قوم ایچنده واصحاب معلوماتدن خالی
برشهرده بیودی وبشقه دیاره کیدوب ده درس آلمدیغی
جمله‌نك معلومی ایدی الحاصل نبی امی ایدی
حالبوکه الله تعالی حضرتلرینك وحی والهامی ایله نیجه
علوم غیبیه‌یی بیلدیرز وتورات وانجیلده وسائر کتب
سماویه‌ده‌کی اموری صحتی اوزره خبرویرر ایدی
بوکیفیت انك نبوتنه دلیل کافی اولوب بشقه وجهله اثباتنه
حاجت یوغیکن دهانیجه نیجه معجزه‌لر کوستردی
اول فخر عالم حضرتلرینك معجزاتی پك چوق قدر انلری
صایمغه بورساله‌نك تحملی یوقدر
فقط بالمناسبه بعضیلری ذکر اولنمش وبعضیلری دخی
بوندن صکره صره‌سی کلدکجه ذکر اولنمق مصمم بولنمشدر

الك بيوك معجزه‌لرندن بری و بلكه برنجیسی قرأن كریمدر كه قیامته دك باقیدر

چونكه برعصرده هر نه كه اعتبار واشتهارده ایسه اول عصرده مبعوث اولان پیغمبرلك معجزاتی اكا كوره اولوردی

* مثلا حضرت موسی علیه السلامك عصرنده سحر بازلق پك زیاده شهرت بولمغله جناب حق اكا عصاسی اژدر اولمق كبی ساحرلره غلبه ایده‌جك معجزه‌لر ویردی

حضرت عیسی علیه السلامك عصرنده دخی حكمت پك زیاده اعتبارده اولمغله جناب حق انی اعمالرك كوزلرینی آچوق واولولری دیرلتمك كبی اطبانك یاپه‌میه‌جغی معجزه‌لرله مبعوث بیوردی

خاتم الانبیا حضرتلرینك عصر سعادتلرنده ایسه شعر وانشانك زیاده اعتبار وشهرت بولمشیدی

وعربلرك كرك مدنیلری وكرك بدویلری بیننده فصاحت وبلاغت انسانه محك ومعیار فضیلت اولمشیدی

نته كیم بوقاروده دخی بیان ایتمشیدك كه عربلر بربرینه فصاحت وبلاغت ایله فخرومباهات ایدوب كیمی معلقات سبعه اصحابی كبی بی نظیر قصیده‌لرسویلیه‌رك سائر شعرایه میدان اوقورلردی وكیمی سوق عكاظ پنایری كبی بیوك جمعیتلرده عامه‌یه وعظ ونصیحت یوزنده كوزل خطبه‌لر اوقورلردی

مدنيلرنده فصاحت لائقه و بلاغت فائقه اولديغى كبى بدو يلرى دخى غايت مطبوع وساده كوزل شعرلر وخطبه‌لر نظم وانشا ايلردى وجمله سى نظما ونثرا سحر كبى سوزلر سويلردى

بناء على ذلك فخر عالم حضرتلرينه بلاغتك طبقهٔ علياسنده اولان بر كتاب كريم نازل اولدى
انك مثلنى اتيان ايلمكدن وهيچ اولماز ايسه برسوره سنه نظيره سويلمكدن جمله فصحا و بلغا عاجز قالدى
حالبوكه سوره بسوره وآيت بآيت نازل اولدقجه رسول اكرم آنى امتنه اوقوردى و بوكا نظيره سويليه مزسكز ديو بالجمله فصحا و بلغايه ميدان اوقوردى
و (لئن اجتمعت الانس والجن على ان يأتوا بمثل هذا القرآن لا يأتون بمثله ولو كان بعضهم لبعض ظهيرا) آيت كريمه سى نازل اولدى يعنى بوقرآنك مثلنى وجوده كتورمك اوزره انس وجن بر يره كلسه بر برينه ياردمجى اولسه‌لر دخى انك مثلنى وجوده كتوره مزلر ديو بيورلدى
منكر ومعارض اولان بونجه فصحا و بلغا ايچندن برشخص ياخود برجماعت چيقوبده انك برقيصه سوره سنى بيله تنظير ايده مدى
آيات كريمه نك بعضيسنده آز لفظك چوق معنايه دلالتى وار

وبعضیسنده کی تفصیلاتك فوق العاده برحلاوت ولطافتی وار
بورالرینی انجق اهل فصاحت و بلاغت اولانلر بیلورولایقیله ذوقنه انلروارر
وقرأن کریمی تکرار بتکرار تلاوت ایله انسان صفا وحلاوت بولورواوقودقجه اوقویه جغی کلور
حالبو که برشعر یا انشا نقدر اعلا اولسه برقاچ کره اوقوندقدن صکره طبیعت اوصانور
بونك ایچون فصحا و بلغادن عقل وانصافی اولانلر همان شرف اسلام ایله مشرف اولدیلر ایمانه کلمینلر دخی طوق بشرك خارجنده بر کلام اولدیغنی اقرارواعتراف ایله معارضه دن وازکچوب بر طرفه چکلدیلر
نته کیم مشرکین قریشك اولولرندن ولیدبن المغیره برکون سید الانبیا حضرتلرینك یاننه کلوب بکا برمقدار قرأن اوقو دکلیه یم دیدی
رسول اکرم دخی (ان الله یأمر بالعدل والاحسان وایتاء ذی القربی وینهی عن الفحشاء والمنکر والبغی یعظکم لعلکم تذکرون) آیت کریمه سنی اوقودی
ولیدبن المغیره انی جان قولاغیله دکله دی (والله بونده برحلاوت وار واوزرنده برحسن ولطافت وار پك درین وغایت مفید بر کلامدر انی بشر سویلیه مز) دیووصفه

وثنا ایلدی ودونوب قومنه (سزك ایچكزده شعرا احوالی بندن اعلا بیلور كیمسه یوقدر شعرك هر نوعنی و جن شعرلرینی جمله كزدن اعلا بیلورم محمدك اوقودیغی كلام بونلرك هیچ برینه بكزه مز او كلام هر كلامه غالب اولور اكا هیچ بر كلام غالب اوله ماز) دیو سویلدی

و ینه بر كون خاتم الانبیا حضرتلری حرم شریفك بر كوشه سنده اوتورر كن دیكر طرفده دخی مشركین قریش اوتوره یوردی اولرندن ابو الولید دیو معروف اولان عتبه بن ربیعه دیكرلرینه (نه دیرسكز كیدوب ده محمده براز نصیحت ایتسم بزدن نه ایستر ایسه ك و یره لم وسنی ایستدیكك رتبه یه ایرشدیره لم تك بزم الهه مزه سوز آتمه ودینمزه دخل وتعرض ایتمه دیسم شاید كه قبول ایدر ده آره دن بو كشا كش كیدر) دیدكده نه بأس وار بر كره نصیحت ایدیویر دیدیلر

عتبه رسول اكرمك یانه كلدی واو یولده برچوق سوزلر سویلدی زعمنجه خیلیجه نصیحت ایلدی

رسول اكرم سوزك تمام اولدیمی دیو صوردی . عتبه اوت دیو جواب و یردی . رسول اكرم او یله ایسه شمدی بنی دكله دیو بیوردی

وهمان (بسم الله الرحمن الرحیم حم تنزیل من الرحمن الرحیم) دیو سوره سجده یی تلاوته باشلادی وسجده

آیته کلدکده قالقوب سجده ایلدی وایشتدکمی یاابوالولید دیدی

عتبه ایشتدم ایشته سن ایشته اوده رك یرندن قیام ایتدی وبوزوق دوزن یارانی یانته کیتدی

(نه اولدی) دیو صوردیلر (هیچ صورمیك بر کلام ایشتدم که عمرمده مثلنی ایشتمامشم والله بو سوز شعردکل سحردکل کهانت دکل ای جماعت قریش بنی دکلرسه کز بو آدمی کندی حالنه براغکز) دیدی

مشرکین بوکجه معجزاتی کوزوب وپیدرپی نازل اولان آیات بیناتی ایشیدوب رسول اکرم حقنده نه دیه جکلرینی شاشردیلر

کیمی مجنون وکیمی کاهن وکیمی ساحر وکیمی شاعر دیدیلر وهیچ برینك یاقیشق آلمدیغنی کندولری دخی اکلادیلر حتی قریش قومی دین اسلامك اطرافه یایلمسندن خوف ایتدکاری جهتله برسنه حج موسمی کلدکده بربره طوپلاندیلر هرطرفدن قبائل عرب کلمك اوزره در محمدك حقنده نه دیه جك ایسه‌ك اکافرار ویره لم وسوزی برایده لم ده بر بریمزی یلانه چیقارمیه لم دیدیلر

ایچلرندن بعضیلری کاهندر دیه لم دیدکده ولید بن المغیره کاهن دکلدر سوزلری اصلا کاهن سوزینه بکزمز دیدی

اویله ایسه مجنوندر دیه‌لم دیدکلرنده ولید بن المغیره مجنون دیسه‌ك کیم اینانور انده اصلا جنون علامتی یوق دیدی * انك اوزرینه بعضیلری شاعردر دیه‌لم دیدکده ولید بن المغیره شاعر دکلدر زیرا شعرك جمیع اقسامنی بیلورز انك سوزلری بو اقساملك برینه اویماز دیدی

شاعر دکل ایسه ساحر دیه‌لم دیدکلرنده دخی ولید بن المغیره ساحره زه‌سی بکرز اوقویوب اوفورمسی یوق دوکم باغلامسی یوق ساحر ایشلرینه بکرز بر ایشی یوق بوجهتله ساحرده دیه‌میز دیدی

اویله ایسه نه دیه‌لم دیدیلر ولید بن المغیره نه دیه‌جکمی بیلم فقط شو سویلدیککز سوزلرك هیچ بریسی یا قیشق آلماز وقنغیسنی سویلسه‌ك ایناتماز دیدی

الحاصل رسول اکرم حقنده نه دیه‌جکلرینه برقرار ویره‌مدیلر چونکه پیغمبر دیمکدن بشقه یاقیشق آلور بر صفت بوله‌مدیلر بوکا دخی انلر قائل اوله‌مدیلر

رسول اکرم ایسه هر سنه حج موسمنده خارج مکه‌یه چیقوب اطرافدن کلان قبائله ای فلان اوغللری دیو بشقه بشقه خطاب ایدرك مقتضای حاله موافق اولان آیات کریمه‌یی تلاوت • وانلری دین حقه دعوت ایلردی بوجهتله قبائلدن نیجه کیمسه‌لر اسلام ایله مشرف اولمقده ودین اسلام عربستانك هر طرفنه یایلمقده ایدی

حتى بنى سلمه قبيله سندن برقاچ يكيت مكه يه كلديلر
وبعض آيات قرأت‌يى دكله يوب همان حضور محمديده
اسلام ايله مشرف اولديلر . بعده دونوب يرلرينه كيتديلر
ورسول اكرمك اوصافنى سائرلره بيان ايتديلر
ايچلرندن بريسنك باباسى اولان عمرو بن جموح اوغلندن
اوذاتدن ايشتديكك سوزلرى بكا سويله ديمش اودخى
سورهٔ فاتحه‌يى اوقومش
عمرو بن جموح نه كوزل كلامدر سائر كلاملريده بويله
كوزلميدر ديوصورمش اوغلى دها اعلالرى واردير
جواب ويرمش
وبدوى عربلردن برى (فاصدع بما تؤمر) آيت كريمه‌سنى
ايشتديكى كبى سجده يه وارمش . وبوسوزك فصاحتنه
سجده ايتدم ديمش
وبرديكرى سورهٔ يوسف اوقونوركن (فلما استيأسوا
منه خلصوا نجيا) آيت كريمه‌سنى ايشتدكده بن شهادت
ايدرم كه هيچ برمخلوق بوكا بكزر سوز سويليه مز ديمش
* ابوذر رضى الله عنه حضرتلرينك ايمانه كلمسنه سبب
دخى بوايدى كه كندوسى شعراى بنامدن اولوب قرنداشى
انيس ايسه شعرده اكاوسائر امثالنه فائق ايدى
انيس مكه يه كلوب كيتمش وبرادرى ابوذره فخر عالم
حضرتلرينك احوال واوصافنى بيان ايتمش

ابوذر خلق انك حقنده نه سو یلیور دیو صورمش . انیس دخی (شاعردر کاهندر ساحردر دیورلر . امابن کاهنلر سوزینی ایشتدم وانواع شعره قیاس ایتدم والله هیچ برینه اویمازو بندن صکره اکا شاعر دیمك کیمسه نك اغزینه یاقشماز الحاصل محمد صادقدر وانلر کاذبدر) دیو جواب ویرمش انك اوزرینه ابوذر رضی الله عنه دخی همان اسلام ایله مشرف اولیویر مشدر

فی الواقع قرآن کریم نه کلام منظومدر ونه ده کلام منثوردر ایکی قسمك خارجنده بر کلام لطیفدر . وسراپا فصیح و بلیغدر

وجمله آیات کریمه بلاغتجه بر درجه ده اولیوب بعضیسنك بعضیسنه نسبتله بلاغتجه درجه سی دها اعلا در فقط جمله سی معجزدر یعنی مثلنی وجوده کتور مکدن انسان عاجزدر

ابتدای امرده بلغای عرب آیات قرآنیه یی بعض اشعار ایله موازنه ومقایسه ایلدیلر نهایت هیچ برینه و بلکه بشر سوزینه بکزه مدیکنی اکلا دیلر

فقط معلقات سبعه یی که کعبه دیوارنده آصیلوطوروب آره صره اوقونور وفصاحت و بلاغت بحثنده لسانه آلنور ایدی

طبقات بلاغتك اك اعلا درجه سنده بولنان آيات كريمه دن
(يا ارض ابلعى مائك و يا سماء اقلعى وغيض الماء وقضى
الامر واستوت على الجودى وقيل بعداً للقوم الظالمين)
آيت كريمه سى نازل اولنجق بلغا يه پك زياده تأثير ايلدى ·
شويله كه ايلكلرينه ايشلدى
اولوقت امرئ القيسك قيز قرنداشى صاغ ايدى اول
آيت كريمه يى ايشتدكده (آرتق كسنه نك برديه جكى
قالمدى قرنداشمك شعرى دخى ميدان افتخارده طوره ماز)
ديه رك واردى امرئ القيسك قصيده سنى كعبه ديوارندن
ايندردى
انك آلت طرفنده كى معلقاته هيچ برديه جك قالمديغندن
انلر دخى بر بر ايندير لدى
آرتق ميدان افتخار واشتهارده يالكز قرآن كريم قالدى
و بلاغت قرآنيه نك تأثيراتيله بالجمله فصحا و بلغا مبهوت
وملزم اولدى
ونيجه لرى قرآن كريمك الله كلامى اولديغنه قانديلر ·
ومضمون منيفنه عن صميم القلب ايناندي لر
ومؤمنلر دين اسلام اوغورنده هرشيئى فدا ايدوب كيمى
حبشستانه هجرت ايله وطن واقربا و يارانندن كچديلر وكيمى
شعب ابوطالبده محصور قالوب مشركلرك اذا وجفاسنه
قاتلانديلر

قریشك اولولری بونجه معجزه‌لر کورمش وقرآن کریمك بلاغتی کندولرینی عجز وحیرته دوشورمش ایکن اکثری عناد وانکارلری اوزره مصر اولدیلر وعنادلری حسبیله شرك وضلالتده قالدیلر

چونکه اول وقت عرب قومی متفرق عشائر وقبائله منقسم ایدی وهر عشیرت وقبیله‌نك رئیسلری اولوب حکم وحکومت انلرك اللرنده ایدی

ایشته انلر قوم وقبیله‌لرینك رئیس ومتبوعی ایکن ایچلرندن برذاته تابع اولمق ایستمزلردی

قالدیکه نظر شرع شریفده اهل اسلام فقیر وغنی وضعیف وقوی هپ متساوی ایدی . رؤسای قریش ایسه احادناس ایله برابر اولمقدن عار ایدرلردی

بناء علی ذلك رؤسادن هربری کندویه متعلق اولان کسانی مسلمان اولمقدن ودین اسلامی اطرافه یایلمقدن منعه اللرندن کلدیکی قدر چالشدیلر ایسه‌ده بوکا چاره بوله‌مدیلر

حتی یوقاروده بیان ایتدیکمز وجهله اهل اسلامی تضییق ایچون علی العموم هاشمیلردن قطع علاقه ایتدیلر وبوکا دائر برعهدنامه یازدیروب کعبه ایچنه آصدیلر ایسه‌ده ینه دین اسلامك شیوع وانتشارینه مانع اوله‌مدیلر

حالبوکه طوائف عربك اشرفی اولان قریش قومنـك
او یله ایکی فرقه اولوبده اوچ سنه‌یه قریب مدتدنبرو
بینلرنده هردرلو معاملاتك منقطع اولسندن طولایی
مشرکلرك دخی چوغنه فتور وندامت کلمشیدی
واول عهدنامه‌یی یازمش اولان منصور بن عکرمه‌نك
الی قوریوب چولاق اولمشیدی
وبرده جناب حق طرفندن اول عهدنامه‌یه کووه
نوعندن بربوجك مسلط اوله‌رق انده اسم اللهـدن
بشقه نقدر یازو وار ایسه هپسنی ییوب محو ایتمشیدی
جبریل علیه السلام کلوب انی رسول اکرمه بیلدردی
اودخی عمی ابوطالبه خبر ویردی
ابوطالب همان مجمع قریشه کیتدی ورسول اکرمدن
ایشتدیکنی حکایه ایتدی و (محمدك دیدیکی صحیح ایسه
آرتق سزده انصاف ایدیکزشو آره‌مزده‌کی تفرقه‌یی
قالدیره‌لم واکر انك دیدیکی یلانه چیقـارسه بنده انی
حمایه‌دن وازکچرم) دیدی
قریشك بیوکلری بوسوزی معقول کوردیلر وهمان اول
عهدنامه‌یی کتوردیلر
باقوب کوردیلرکه ایچنده (بسمك اللهم) عباره‌سندن
بشقه نقدر یازولر وار ایسه هب محو اولمش
بوندن جملـه‌سی محجوب اولوب اکرچه ابوجهل ینـه

عنادنده اصرار ایتمك ایستدیسه ده اکثریت آرا ایله اول صحیفهٔ سخیفه یی یرتدیلر . وهاشمیلر علیهنده اولان عهد واتفاقی نقض ایتدیلر

بو وجهله هاشمیلر آلش و یرشده وسائر معاملاتده سربست اولدی . واهل اسلام شعب ابو طالبده محصوریت بلاسندن قورتلدی . ومکه ده برمسرت عمومیه حصول بولدی

لکن بو فرح ومسرتلر چوق سورمدی . آره سی چوق کچموب بشقه مصیبتلر وقوعه کلدی

شویله که نبوت محمدیه نك اونجی سنه سی ابوطالب وفات ایتدی اندن اوچ کون صکره حضرت خدیجه رضی الله عنها دخی دنیادن کوچوب دارعقبایه کیتدی

ایکیسنك بویله بر بری آردنجه وفاتلری رسول اکرمه پك زیاده حزن والم ویردی . بناء علیه بو ییلی سنة الحزن دیو تسمیه بیوردی

ابوطالبك رسول اکرم ایله افتخار ایلدیکی وانك نبوتنی قلبا تصدیق ایتدیکی بعض اشعارندن آکلاشیلور

لکن کندوسی قومنك رئیسی اولوب رسول اکرم ایسه انك النده بیومش اولدیغندن اسانیله اقرار ایدوبده اکا تابع اولمقدن عار ایدردی

حتی بن بیلورم که محمد یلان سویلمز و باطل سوز اندن

صد ور ایلمزا اکر قریش طائفه سنك عور تلری بنی تعییب ایتمسه اکا تابع اولور دم دیر ایدی
ووفاتندن اول جه رسول اکرم حضرتلری ای پدرم مقامنده اولان عمم باری بر کره لسانکله کلمهٔ شهادت کتور که آخرتده سکا شفاعت ایده بیله یم دید کده قورقارم که ابوطالب اولومدن قورقدیده ایمانه کلدی دیو بنی لوم ایدرلر . یوقسه بوندن عار ایتمسم شهادت کتوررردم دیمش ایدی
بو نکله برابر ابوطالب وفات ایده جکی وقت اعیان قریشی طوپلامش ورسول اکرمی انلره اصمارلامش ایدی
شویله که محمد اییدر طوغری یدر یلاندن بریدر بنم سزه ویره بیله جکم نصیحتلری اوهپ جامعدر . کتوردیکی دین اسلام ایسه قلبك قبول ایده جکی برشیدر . انی انکار ایدن انجق لساندر . والله بن کوزمله کورر کبی بیلیورمکه قریشك فقرا وضعفاسی وبادیه نشینلر واطراف عالم خلقی هپ انك دعوتنی قبول وسوزینی تصدیق ایتسه لر کرکدر . قریشك باشلری قویروق اولسه کرکدر (یعنی اکا طاعت اغنیان اکابر واشراف قریش هپ ذلیل وحقیر اولسه لر کرکدر) ای جماعت قریش والله بن صاغ اولسم انی دشمن شرندن حفظ وحمایه ایلردم

سزده اکاباردم ایتملیسکز دیووصیت ایلمش ایدی
جناب حقك هدایت ایتدیکی کیمسه طریق حقی بوله ماز
ولطف واحسان الهیسی اولمدقچه کمسنه بر دولت وسعادته
نائل اوله ماز
نته کیم قرآن کریمده (انك لاتهدی من احببت ولکن
الله یهدی من یشاء) بیورلمشدر
یعنی یا محمد سن سودیککه هدایت ایده مزسین لکن الله
دیلدیکنه هدایت ایدر دیمك اولور
انکچون رسول اکرم ابوطالبك اسلامنی پك زیاده ایستر
واودخی انی فوق العاده سور ایکن اسانیله انك نبوتنی
اقرار ایتمدی ۰ وفاتندن صکره قومی دخی کندو سنك
وصیتنی طوتمدی
چونکه اندن صکره ابولهب انك یرینه قومنك رئیسی
اولمق وسائر کبار قریش دخی کندو عشیرتلرینك
ریاستلرینی الدن چیقارمامق وابوجهل ایسه قریش
ایچنده جمله سندن زیاده نفوذ وحیثیت قازانمق داعیه
سنده ایدیلر
بناء علیه ابوطالب ایله حضرت خدیجه نك وفاتلرینی
فرصت بیلدیلر ورسول اکرمه اولکیدن قات قات زیاده
اذا وجفا ایدر اولدیلر
رسول اکرم انلرك اذا وجفالرندن بیزار اوله رق مکه دن

چیقوب زید بن حارثه رضی الله عنه ایله برلکده طائفه کیتدی

واول وقت طائفده ساکن اولان ثقیف قبیله سی اشرافنی دین اسلامه دعوت ایتدی

انلر ایسه ایمانه کلمك شویله طورسون رسول اکرمی تحقیر ایتدیلر . وایچلرندن بعضیلری اکا طاشلر آتدیلر

حتی زید بن حارثه رضی الله عنه رسول اکرمی آنیلان طاشلردن محافظه ایچون کندوسنی سپر ایتمکله بر قاچ یردن یاره لندی و بره لندی

اندن خاتم الانبیا حضرتلری کیرو دوندی . ومکه یه بر مرحله مسافه سی اولان بطن نخله نام محله ایندی

ایشته اوراده رسول الثقلین اولان خاتم الانبیا حضرتلری الرحمن سوره سنی تلاوت ایدرکن جن طائفه سندن بر کروه کلوب دکله مشلر واکا ایمان ایتمشلر ایدی

رسول اکرم برمدت بطن نخله ده اقامت ایتدکدنصکره مکه یه کلدی ومطعم بن عدی نام ذاته مهمان اولدی

وهمان حرم شریفه کیتدی . حجر اسودی استیلام ایتدی . وایکی رکعت نماز قیلدی . بعده بیت سعادتنه عودت بیوردی

عادت عرب اوزره مطعم کندی اولاد واتباعی ایله اول حضرتك اطرافنده طولاشوب حفظ وحمایه سنده فوق

العاده اثر غيرت وحميت كوستردى

اول آوانده زمعه نك كريمه سى سوده رضى الله عنها حضرتلرى رسول اكرمه تزويج ايدلدى

ابو بكر الصديق رضى الله عنه حضرتلرينك كريمه سى عايشه رضى الله عنها حضرتلرينك دخى اول اثناده رسول اكرمه نكاحى قيلندى . فقط پك كوچوك اولديغندن زفافى تأخير بيوردى

رسول اكرم هر سنه حج موسمنده وسوق عكاظ پنارى ايامنده مكه شهرينك خارجنه چيقوب اطرافدن كلان قبائل ايله كوروشه رك انلرى دين اسلامه دعوت ايده كلديكى كبى نبوتنك اون برنجى سنه سى موسم حجنده دخى خارج مكه يه چيقدى . عقبه قربنده مدينه اهاليسندن برجماعته راست كلدى

انلر مكر خزرج قبيله سندن ايمشلر خزرجيلر ايله هاشميلر بيننده ايسه قرابت صهريه وار ايدى

زيرا عبد المطلبك والده سى كه سلمى خاتوندر انك عشيرتى اولان بنى نجار اشبو خزرج قبيله سنك برشعبه سى ايدى

* رسول اكرم اول جماعته سز كيملر سز ديو صوردى خزرج قبيله سندنز ديو جواب ويرديلر

اوتورسه كز ده سز كله برازسويلشسه ك اولمازمى ديو بيوردى پك اعلا ديوب اوتورديلر

رسول اکرم حضرتلری انلره برمقدار قرآن کریم تلاوت وانلری دین اسلامه دعوت ایلدی

انلر ایسه غالب بن فهر اولادندن بر پیغمبر کله جك دیو کندی اختیارلرندن ایشیدرلرمش مدینه ده کی یهودیلر دخی پیغمبر کله جك وقت یاقلاشدی دیرلرمش

بوکره رسول اکرم انلری دینه دعوت ایدیجك بر برینه باقشدیلر . ویهودیلرك دیدیکی پیغمبر ایشته بودر دیو بینلرنده سو یلشدیلر

واوته دنبرو یهودیلرله بینلرنده عداوت اولدیغنه مبنی همان ایمان ایدرك حضور نبویده کلمهٔ شهادت کتوردیلر

* آنلر ابوامامه اسعدبن زراره ایله رافع بن مالك وعوف ابن حارث وقطبه بن عامر وعقبه بن عامر وحارث بن عبدالله بن رباب ایدی

ایشته انصاردن اول باول شرف اسلام ایله مشرف اولان بو التی ذاتدر رضی الله عنهم

بونلر موسم حجدن صکره مدینه یه کلدیلر ودین اسلامك انتشارینه سعی وغیرت ایدر اولدیلر

بو جهتله دین اسلام خزرجیلر بیننده کرکی کبی منتشر اولدقدن بشقه اوس قبیله سنه دخی سرایت ایلدی

ونبوت محمدیه نك اون ایکنجی سنه سی موسم حجنده اسعدبن زراره ایله رفیقلری اولان رافع وعوف وقطبه

وعقبه و ينه خزرجيلر دن معاذ بن حارث وذكوان بن
عبد قيس وعبادة بن صامت وابو عبدالله يزيد بن ثعلبه
وعباس بن عبادة بن فضله واوس قبيله سندن دخى
ابوالهيثم بن تيهان وعويم بن ساعده مكه يه كيتديلر
و ينه عقبه ده فخر كائنات ايله كوريشوب عقد بيعت
ايتديلر رضي الله عنهم

شويله كه فيمابعد شرك وزنا وسرقت وافترا دن اجتناب
ايلمك واولادلرينى اولدرمامك اوزره تعهد ايلديلر

زمان جاهليتده عربلر انجق اركك اولاد ايله افتخار
واولادى اركك اولميوبده قيز اولنلر عار ايدرلردى

بوجهتله پك چوغى يكى طوغان قيز چوجقلرينى ديرى
ديرى دفن ايله تلف ايلردى

و برده عربلرك مدار تعيشى طار اولوب اولاد وعياللرينى
ادارده زحمت ومضايقه چكمكده اولدقلرندن بعضيلرى
فقروفاقه بهانه سيله قيز چوجقلرينى و بعضا اركك
چوجقلرينى دخى اويله ديرى ايكن دفن ايدرك
اولديررلردى

بناء على ذلك مدينه ليلرايله عقد اولنان بيعتده اولادينى
اولدرمامك خصوصى برمادۀ مخصوصه اولەرق شرط
ايدلدى . و بوماده انسانيت حقنده بربيوك عنايت اولدى

* اولوجهله بيعت ايدنلر بروجه بالا اون ايكى كشى اولوب

ایکیسی اوس قبیله سندن و باقیسی خزرج قبیله سندن ایدی . وجمله سنك رئیسی اسعدبن زراره ایدی

جمله سی اول وجهله عقدبیعت ایتدکدن صکره دونوب مدینه یه کلدیلر . وهمان دین اسلامی نشر ایله مشغول اولدیلر

اول آوانده معراج محمدی وقوع بولدی . شویله که جبرائیل علیه السلام بر کیجه کلدی . ورسول اکرمی آلدی کعبه دن مسجد اقصایه کوتوردی . واندن یوقارو چیقاردی . بالجمله سماواتی سیر ایتدردی . بعده اول حبیب خدا بوعالم شهودك خارجنه چیقارلدی . کندوسنه نیجه عجائب وغرائب تماشا ایتدیرلدی . جناب حقك بالذات کلامنی ایشتدی وجمال باکمالنی مشاهده ایتدی . ویته اول کیجه خانهٔ سعادتنه کلدی

ایشته بش وقت نماز اشبو معراج کیجه سی فرض قیلندی واکرچه اندن اول دخی نماز قیلنوردی . لکن بش وقت مرتب اوله رق نماز قیلنمق اول کیجه امر اولندی

فرداسی اول خاتم الانبیا حضرتلری معراجنی امتنه سویلدی

ابتدا ابوبکر الصدیق و بعده سائر اصحاب کرام تصدیق وتبریك ایلدی

مشرکلر انکار ایدوب مسجد اقصانك نشانه لرینی

صورديلر . رسول اكرم عينيله خبر ويردی . انلرينه انكارلرنده اصرار ايدوب طور ديلر

بو اثناده ايسه دين اسلام عربستانك هر طرفنه يايلمقده وعلى الخصوص مدينه ده بك سرعت ايله منتشر اولمقده ايدى

حتى اوس وخزرج قبيله لرى اصحاب كرامدن برينك مدينه يه كوندرلمسنى عرض ونياز ايلمش اولدقلرندن رسول اكرم دخى انلره قرأن كريمى تعليم ايتمك واداب اسلاميه يى اوكرتمك اوزره مصعب بن عميرى مدينه يه كوندرمشيدى

حالبوكه مصعبك مدينه يه وصولنده اوراده كى اهل اسلامك عددى قرقه وارمشيدى

رئيسلرى اولان اسعد ومعلمرى اولان مصعب ايله برلكده جمله سى جمعه كونلرى مدينه خارجنه چيقوب بر محلده جماعت ايله نماز قيلمغه باشلاديلر

فقط اسعدك تيزه زاده سى واوس قبيله سنك رئيسى اولان سعد بن معاذ ايله بنه رؤسادن بولنان اسيد بن حضير هنوز ايمانه كلمامش اولدقلرندن دين اسلام تماميله منتشر اوله ميور دى

بر كون مصعب ايله اسعد بنى ظفر خانه لرندن برنده مصاحبت ايدرلركن اسيد بن حضير حربه سى النده اولديغى حالده

انلرك اوزرينه كلدى (غرضكز نەدر برطاقم ضعفايى آلداتوب ازديريورسكز) ديوصورت حدت وشدت كوستردى

مصعب اكا نازكانه (هله براز طور اوتور سوزمزى دكله مقصدمزى آكله) ديمكله اسيددخى اوتوردى

مصعب اكا دين اسلامى تعريف ايتدى . وبرمقدار قرآن اوقودى بلاغت قرآنيه كنديسنه تأثير ايتمكله اسيد نه كوزل شى ديدى . وبودينه كيرمك ايچون نه يابملى ديوصوردى

مصعب اكا تلقين دين ايتدى اودخى اسلام ايله مشرف اولدى و (بن وارديم سزه بربنى كوندره يم اكر اودخى ايمانه كلورسه آرتق بو بلده ده ايمان ايتمدك كمسنه قالماز) ديوب كيتدى . وسعد بن معاذى كوندردى

سعد ايسه اورايه پرحدت اولەرق چيقه كلدى (يا اسعد اكر سنكله آره مزده قرابت اولمسه بويله قبيله مز ايچنه صوقديغكز چيركين ايشلره صبر وتحمل ايدەمزدم) ديوتكدير وتهديد ايلدى

مصعب اكا دخى (هله براز طوريكز اوتوريكز دكله يكز آكلايكزده بكنورسه كز قبول ايديكز بكنمز ايسه كز بزده سزه چيركين كورديككز ايشى تكليفدن واز كچرز) ديونازكانه سويلدى

انك اوزرينه سعدبن معاذ اوتوردی ومصعبك سوزلرينه قولاق ويردی

مصعب دخی اكا دين اسلام نه ديمك اولديغنی اكلاتدی وبر مقدار قرأن كريم تلاوت ايتدی

قرأن اوقو نوركن سعدك يوزنده ايمان امارهلری باوردی همان سز بودينه كيرركن نه يا پيورديكز ديو صوردی

مصعب اكا دين اسلامك اركان وآدابنی بيلدردی اودخی خلوص قلب ايله دين اسلامه كيردی

سعدبن معاذ بووجهله ايمان ايتدكدن صكره قالقوب عودت ايتدی وهمان كندی قومی اولان بنی عبدالاشهل طائفه سنك يانته كيتدی

وانلره (ای جماعت بنی نصل بيلورسكز) ديدی انلردخی (سن بزم اولومز وافضلمز سين) ديديلر

(اويله ايسه سزده اللهه ورسولنه ايمان ايتمديكز وايمان ايتمدكجه فيمابعد هيچ بريكزله كوريشه مم) ديمكله بنی عبدالاشهل عشيرتی ايچنده اول كون ايمان ايتمدك كيمسه قالمدی

بعده سعدبن معاذ ايله مصعب اسعدبن زرارهنك خانه سنده اوتوروب سائر ناسی دخی دين اسلامه دعوت ايله مشغول اولديلر

آزمدت ظرفنده دين اسلام مدينه ده اوقدر شايع اولدی كه اوس وخزرج قبيله لری ايچنده بنی اميه بن

زیدك خانه سندن بشقه نور اسلام ایله روشن اولمدق خانه قالمدی

اوس وخزرج قبیله لری قبائل ازددن آیرلمش برفرقه دز وطن اصلیلری سبا دیو معروف اولان مدینهٔ مأرب ایدی مرور زمان ایله بو بلده نك صو بندلری خراب اولیجق قبائل ازد شورایه بورایه طاغلدیلر

ایشته انلرك برفرقه سی دخی کلوب اولوقت مدینه ده متوطن اولان یهود طائفه سیله عقد معاهده ومقاوله ایدرك مدینه دیارنده قالدیلر

اولوقت مدینه دیارنده متوطن اولان یهودیلر قریضه ونضیر نامیله ایکی قبیله یه منقسم ایدی

ازدیلرك رئیسی اولان حارثه فوت اولدقده اوس وخزرج نامنده ایکی اوغلی قالدی . و برفرقه سی اکا و برفرقه سی بوکا تبعیت ایتمکله ازدیلر دخی ایکی قبیله یه منقسم اولدی صکره یهودیلر ایله ازدیلر ارهسنه عداوت دوشدی وپك چوق محاربه لر وقوع بولدی

ازدیلر هر نقدر ایکی قبیله یه منقسم اولمشلر ایسه ده دشمنه قارشو متفق و یهودیلره نسبتله چوقلق اولدقلرندن اکثریا یهودیلره غالب اولورلردی

مؤخرا اوس وخزرج قبیله لری آره سنه عداوت کیردی و بربریله اوغراشه رق ایکیسنه دخی ضعف کلدی

فقط بو کره جهت وحدت اسلامیه ایله براشدیلر و بارشدیلر و بو جهتله قوت بولدیلر و یهودیلره غالب اولدیلر
نبوت محمدیه‌نك اون اوچنجی سنه‌سی موسم حجنده مصعب مکه یه عودت ایتدی انکله برابر اهل اسلامدن یتمش اوچ ارکك وایکی خاتون دخی مکه یه کیتدی بونلرك کیمسی اوس و کیمسی خزرج قبیله لرندن ایدی
بنی نجاردن ابو ایوب انصاری دیو معروف اولان حضرت خالد دخی انلرك بریسی ایدی
مکه یه وصوللرنده جمله‌سی ینه عقبه ده رسول اکرم ایله بولشدیلر ورسول اکرمك مدینه یه هجرت بیورمه‌سی خصوصنی سویلشدیلر
رسول اکرم انلره بعض آیات کریمه تلاوت بیوردقدن صکره نفسلرینی واولاد وعیاللرینی نصل صاقینورلر ایسه انی دخی اولوجهله صاقینه جقلرینی تعهد ایتمك اوزره انلردن بیعت ایستدی
دوشوندیلر طاشندیلر یارسول الله سنك اوغورکده اولورسه‌ك بزه نه وار دیدیلر
رسول اکرم جنت وار دیجك او یله ایسه الکی ویردیلر
* رسول اکرم مبارك الی اوزاتدی همان بیعت ایلدیلر یعنی جان ویروب جنت الدیلر و پك خیرلو برآلش و یرش ایتدیلر وهمان دونوب مدینه یه کیتدیلر

انك اوزرينه رسول اكرم ارتق مدينه‌يه هجرت ايتمك اوزره اصحاب كرامه اذن ويردی

انلرده همان مهاجرته قيام ايتديلر . ومحرم وصفر ايلرنده وطنلرينی ترك ايله بر بری ارقه‌سندن مدينه‌يه كيتديلر

شويله كه مقدما ديار حبشه هجرت ايدوبده مؤخرا مكه‌يه كلمش وكفارك اذا وجفاسندن بيزار قالمش اولان ابو سلمه ابن عبد الاسد رضی الله عنه بو رخصتی ايشيتديكی كبی جمله‌دن اول قالقوب مدينه‌يه هجرت ايتدی . آرقه‌سندن برچوق اهل اسلام دخی كيتدی

بعده حضرت عمر بن الخطاب و برادری زيد وعباس بن ربيعه رضی الله عنهم يكرمی نفر اولدقلری حالده مدينه‌يه كيتديلر ومدينه‌نك عوالی دينلان قريه‌لرنده اقامت ايتديلر

نهايت مقدما حبشه كيدوب كلنلردن داماد پيغمبری اولان عثمان بن عفان رضی الله عنه حضرتلری دخی كيتدی

ومكه‌ده رسول اكرم ايله برلكده اصحاب كرامدن يالكز ابو بكر الصديق ايله علی بن ابو طالب رضی الله عنهما وكرم الله وجههما حضرتلری قالدی

رسول اكرم دخی هجرت ايتمك نيتنده اولوب انجق كندوسی ايچون اذن الهی ورودينه منتظر ايدی

حتی ابو بكر الصديق حضرتلری مدينه‌يه كيتمك ايستدكجه

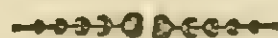
رسول اكرم صبرايت ءاموىل كه جناب حق سكا بر رفيق احسان ايليه ديو بيوردى

اصحاب كرام پيدرپى مدينه يه مهاجرت ايتدكجه اوس وخزرج قبيله لرى بركوستروب انلرى بارنديررلر وانلره پك زياده حرمت ومعاونت ايدرلر ايدى

دين مبين اوغورنده اواوجهله وطنلرينى ترك ايله مهاجرت ايدن اصحاب كرامه مهاجرين دينور

اهل مدينه دن اواو بده انلره بو وجهله رعايتو دين اسلامه نصرت ايدن اصحاب كرامه دخى انصار دينلور

كرك مهاجرين وكرك انصار جمله سندن الله راضى اولسون كه دين اسلامه طوغريسى پك بيوك خدمت ايتمشلردر

مشركين قريش كوردى كه اوس وخزرج قبيله لرى ايمانه كلدى ٠ وبو جهتله دين اسلام مدينه ده قوت بولوب يرلشدى ٠ وانلرك عقبه ده كى بيعتلرندن صكره اصحاب كرام دخى آرقه لرندن كيتدى ٠ وهمان برايكى اى ظرفنده اكثرى مدينه يه واروب آنلرله يرلشدى

مشركلرك عقلارى ايردى كه رسول اكرم دخى انلرك يانبه كيدرسه مدينه ده بر بيوك قوهٔ اسلاميه پيدا اوله جق وقريشك شام يولنده يك مهم بر كذر كاهى اولان مدينه ديارى اهل اسلام النده قاله جق

قريشك اولولرى بورالرينى دوشوندكجه تلاشه دوشديلر وهمان مشورت ايچون دارالندوه ده يرلشديلر

دارالندوه قصى بن حكيمك خانه سيدر كه يوقاروده بيان ايتديكمز وجهله قصى شوراده بوراده متفرق اولان قريش طائفه سنى طوپلايوب قوت بوله رق مكه رياستنى قازانمش اولديغندن انك خانه سى مشورت يرى اتخاذ اولنه رق هرنه وقت قريشك برمهم ايشى اولسه اوراده طوپلانوب مشاوره ايدرلردى

بو كره دخى اوراده طوپلانوب محمد ايچون نه تدبير اولنمق لازم كاوردبو مشاوره ايلديلر ٠ وهر برى برسوز سويلديلر

* بعضیلری آنی بر محلده حبس ایده لم دیدیلر مناسب کورلمدی . بعضیلری دخی برطرفه نفی ایده لم دیدیلر بو رأی ایسه هیچ قبول ایدلمدی

نهایت ابوجهل (آنی اولدرمکدن غیری چاره یوقدر فقط هر قبیله دن برآدم واروب وجمله سی بردن اوروبده اولدرملیدر که قاتل معین اولمیه . اول حالده هاشمیلر چاره سز دیته راضی اولورلر . بوصورتله ایش بتروقان دعواسی قبائل ایچنده محواولوب کیدر) دیدی سائری دخی انك رأینی قبول وتنسیب ایلدی

بوقرارك اجراسی ایچون برطاقم خبیثلر آیریلوب سچلدیلر وجمله سی کیجه رسول اکرمك خانه سی اوکنده بریکوب انك اویومسنه منتظر اولدیلر

ابوجهل وحکم بن عاص وابولهب وامیه بن خَلَف وابی ابن خَلَف وانلرك امثالی رؤسا دخی انلرله برابر ایدی

جبرائیل علیه السلام کلوب کیفیتی رسول اکرمه خبرویردی ومدینه یه هجرت ایتمك اوزره مأذون وابوبکر الصدیق برابر کیدوب کیتمکه مأمور اولدیغنی بیلدردی

رسول اکرم همان علی بن ابوطالب حضرتلرینی چاغردی وکندوسنده شونك بونك امانتلری اولان اشیایی ویردی * (یاعلی بن مدینه یه کیدیورم بوامانتلری صاحبلرینه تسلیم ایت . اندن صکره سنده طورمه کل فقط شمدی بنم

دوشکمه یات که مشرکلر بنی یاتیورطن ایتسونلر) دیو بیوردی

علی کرم الله وجهه حضرتلری رسول اکرمك دوشکنه یاتدی . ورسول اکرمك یشیل خرقه سنی کندی اوزرینه اورتدی

رسول اکرم همان برآوچ طوپراق آلدی و (یس) سورهٔ شریفه سنك اولندن (وجعلنا من بین ایدیهم سدا ومن خلفهم سدا فاغشیناهم فهم لا یبصرون) آیت کریمه سنك آخرینه دك اوقودی . واول طوپراغی قپوسی اوکنده بکلیان مشرکلرك اوزرینه صاچدی . وایچلرندن چیقوب کیتدی . کورکبی باقوب طوردیلر وآنی کورمدیلر برمدت صکره کندوهم جنسلرندن بری کلدی . بورادهنه بکلیورسکز دیدی . محمدی بکلیورز دیدکلرنده دخی (محمد سزك باشکزه طوپراق صاچوب وایچکزدن قاچوب کیدهلی خیلی وقت اولمشهله برکره قیلغکزه باقکز) دیهرك انلری استهزا یتدی

بربرینه باقوب اوزرلری توزطوپراق ایچنده قالمش اولدیغنی کوردیلر . لکن خانهٔ سعادتك ایچروسنه باقوب رسول اکرمك دوشکنده حضرت علینك یاتدیغنی کورهرك ایشته محمد یاتیوردیوب طوردیلر

صکره حضرت علی قالقدی انی کوردکلری کبی نه به

اوغرادقلرینی بیلدیلر ومحمد نره ده دیو صوردیلر

حضرت علی بیلمم دیجك خبیثلر حیرتده قالوب نه یاپه جقلرینی شاشردیلر

رسول اکرمك بویله کوزلردن نهان اولبورمسی قریشك اولولرینه پك کوج کلدی

ومکه نی آلت اوست ایدوب اول حضرتی بوله مدقلری چون چیقه‌سی جانلری پك زیاده صیقلدی

همان محمدی هر کیم بولوب کتورر ایسه یوزدوه ویریرز دیو هر طرفه اعلان ایتدیلر

ایچلرنده هرنقدر خرسز وقانلی وخیر وشری بیلمز دلی قانلی وار ایسه کیمی قلیچلرو کیمی صوپه‌لرایله خارج مکه‌یه چیقوب اطرافه سکرتدیلر

رسول اکرم ایسه اول کیجه سعادتخانه لرندن چیقوب کیزلندی ۰ وهرنره‌ده اکلندی ایسه اکلندی

فرداسی اوکلین ابو بکر الصدیق رضی الله عنه حضرتلرینك خانه‌سنه واردی ۰ قپوسی اوکنده طوردی ۰ اداب شرع شریف اوزره ایچرو کیرمکه اوصاحبنك اذنی وارمی دیو صوردی

حضرت ابو بکر بیور یکز یارسول الله دیدکده رسول اکرم ایچرو کیردی ۰ وطرف باریدن هجرته مأذون اولدیغنی بیلدردی

ابو بكر الصديق حضرتلری بنده برلكده می یم دیو صوردی
رسول اكرم اوت دیو جواب ویردی
حضرت صدیق رسول اكرم ایله برلكده هجرت ایده جكنه
اولقدر ممنون اولدی كه كوزلرندن سرین سرین یاشلر
آقندی • وهمان خانه سنده موجود اولان دوه لردن برینی
رسول اكرمه عرض ایتدی
رسول اكرم پك اعلا اما شمدی هدیه قبول ایتمم صاتون
آلورم دیدی • وهمان پاره سنی اعطا بیوردی
اول دوه یی حضرت پیغمبر ایچون ودیكر بر دوه دخی ابو بكر
ایچون حاضر ایتدیلر • وقولاغوز لقده ماهر اولان
عبد الله بن اُرَیْقِط نام كمسنه یی قولاغوزلق ایتمك اوزره
اجرت ایله طوتدیلر
واول دوه لری وقت معینده مكه نك آلت طرفنده وتخمینا
برساعت مسافه سنده واقع جبل ثوره كتورمك اوزره عبد الله
ایله مقاوله ایدرك دوه لری اكا تسلیم ایتدیلر
اول كون رسول اكرم اخشامه قدر حضرت ابو بكرك
خانه سنده اوتوروب كیجه ابو بكر ایله برابر چیقدیلر وجبل
ثوره كیتدیلر
جبل ثورده بر ایصسز مغاره وار ایدی اورایه كیردیلر
درحال اللهك امریله براورومجك كلوب اول مغاره نك
آغزینه آغنی كردی • و برچفت یبانی كوكرجین كلوب
یمورطلادی

قریشك آرا یجیلری كلوب جبل ثورك هر طرفنی طولاشدیلر . برفرقه‌سی دخی امیه بن خلف ایله برابر اول مغاره‌نك آغزینه ایرشدیلر . وشو مغاره‌یی دخی آرایه‌لم دیو بر بر یله سویلشدیلر
امیه بن خلف الله عقللر ویرسون اوراده نه ایشكز وار اوراده محمد طوغمدین بو اورومجكلر آغ كرمش صكره كوكرجینلر یوه یاپمش دینكله جمله‌سی دونوب كیتدیلر
* حالبوكه مغاره آغزینه كلدكلرنده ایچرودن رسول اكرم ایله حضرت ابو بكر انلری كورردی . لكن انلر بو ایكی حضرتی كورمزلردی
حتی انلر مغاره جوارینه كلدكلرنده حضرت ابو بكر پك زیاده محزون اوله‌رق (یارسول الله بنی اولدیررلر ایسه نه غم بن برشخصم اما الله كوسترمسون سكا بر زیان ایرشدیره‌جك اولورلر ایسه بتون امتك هلاكنه سبب اولور) دیدكده رسول اكرم (غم چكمه الله بزمله برابردر) دیو تسلیت ویردی
وانلر دونوب كیتدكدن صكره حضرت ابو بكر یارسول الله اكر ایچلرندن بریسی شویله جه اوكنه باقیویرسیدی بزی كورردی دیدكده رسول اكرم (یا سن نه ظن ایدرسین اول ایكی رفیق حقنده كه انلرك اوچنجیسی الله اوله) دیو بیوردی

حضرت ابو بكر مغاره يه كيردكده بر دليك كوردى • اورادن ييلان و چيان كبى بر مضر حيوان چيقوبده رسول اكرمه ضرر ويرمامسى ايچون ديو آنى اياغيله طيقايوب اوتوردى • رسول اكرم دخى اكا طيانوب اويقويه واردى

حالبوكه اول دليكدن بر ييلان چيقدى • وابو بكر رضى الله عنه حضرتلرينك اياغنى صوقدى

فخر عالم اويقودن اويانوب ده راحتسز اولماسون ديو حضرت صديق اياغنى چكمدى • لكن جانى آجيوب كوزلرندن ياش آقدى

وكوز ياشلرى رسول اكرمك مبارك يوزينه طاملامغله اويقودن اويانوب (نه وار يا ابو بكر) ديو صوردى

او دخى (يا رسول الله اياغمى برشى صوقدى اما بأس يوق انام بابام سكا فدا اولسون) ديو جواب ويردى

رسول اكرم قالقدى ييلانك صوقديغى يره توكوردى درحال آجيسى زائل اولدى • وحضرت صديق شفا بولدى

حضرت ابو بكرك آزادلوسى اولان عامر بن فهيره جبل ثورده برسورى قيون كودر • وكيجه لرى صاغوب مغاره يه برمقدار سوت كوتورر ايدى

وحضرت ابو بكرك اوغلى عبد الله كيجه لرى كيز لوجه

اول مغاره یه کلوب قریشك حال و حرکتلرینه دائر خبرلر کتورور ایدی

رسول اکرم ایله یارغاری اوچ کیجه بوحال اوزره اول مغاره ده قالدیلر . بعده عبد الله بن اریقط دوه لری کتوردی . بندیلرانی و عامری دخی برابر آلدیلر . وساحل بو ایله کیدرك قدید نام محله واصل اولدیلر

اوراده ساکن اولان ابو معبدك چادری اوکندن کچرکن صاتون آلمق اوزره خرما و یاخود ساٴر یه جك برنسنه وارمی دیو صوردیلر

ابو معبد اوراده بولنمیوب فقط زوجه سی و خالد خزاعینك کریمه سی اولان عاتکه ام معبد اوراده بوانه رق یه جك برشی یوقدر دیو جواب ویردی

رسول اکرم برطرفده برقیون کوردی . بوندر بو صوردی وام معبد (برز بون قیوندر که یورمکه مجالی اولمدیغندن سوری ایله کیده میوب قالمش) دیدکده (اذن ویررسه ك صاغه لم) دیو بیوردی

ام معبد نه دیسون سوری ایله اوتلامغه کیده میان برضعیف حیواندن نه چیقار اما مسافره اولمازدیمك جائز اوله میه جغندن (پك اعلا انده سوت بولورسه ك صاغیویر) دیدی

رسول اکرم اول قیونی طوتوب ممه سنی صیغادی . و بسم الله الرحمن الرحیم دیدی . وقیونك سودی کلمکله بر بیوك قاب

ایستدی ٠ وقیونی صاغدی قاب طولدی ٠ ابتدا ام معبده وبعده سائر اورادە بولنانلره طوبونجه ایچوردی ٠ وانك صکره کندولری ایچدی تکرار صاغدی ینه ایچدیلر واوچنجی دفعه صاغوب آنی ام معبده براقدی ٠ واندن قالقوب یارغاری ایله برابر یوله روان اولدیلر

ارەسی چوق کچمیوب ابومعبد کلدی ٠ اول قاب ایچندەکی سودی کوردی بونه دیو صوردی

زوجه سی ام معبد (والله بورایه برمبارك ذات کلدی ٠ شویله دیدی قیونی بویله صاغدی) دیەرك کیفیتی برتفصیل سویلدی

ابومعبد (بونده برحکمت وار اوذاتك شکل وسیماسی نصل ایدی) دیو صوردی زوجه سی دخی اورته بویلی قره قاشلی قره کوزلی وغایت نورانی یوزلی برلطیف آدم ایدی) دیەرك حلیهٔ نبویه یی بیان ایلدی

زوجی ابومعبد (والله بوسنك دیدیکك ذات قریش ایچنده ظهور ایدن پیغمبردر اکر بن بوراده بولنسیدم اکا تابع اولوردم) دیدی

ام معبدن مرویدرکه (اول قیون حضرت عمرك خلافتنده وقوع بولان قوراقلق اوانه قدر یاشادی یریوزنده حیوانلر یەجك شی بولەماز ایکن بزانی اخشام صباح صاغاردق) دیرایمش ٠ بزمانحن فیهمزه کلنلم

رسول اکرمی اله چکورنلره قریشك یوز دوه وعد ایلدیکی
کنانه قبیله سندن اول حوالیده خیمه نشین اولان
بنی مُدلِج عشیرتی ایچنده طویولمش وساحل یولندن
ایکی دوه ایله درت کشینك چکوب کیتدیکی دخی ایشیدلمش
ایدی

بناءً علیه سُراقه بن مالك المُدلِجی یوز دوه طمعنه دوشمش
یعنی آتنه بنوب انلرك آرقه سنه دوشمش ایدی

انلر ایسه قُدید نام محلده هنوز ام معبدك چادرندن
قالقوب کیدرکن سُراقه انلره یتشدی

ابو بکر رضی الله عنه حضرتلری امان یارسول الله
طوتولدق دیه رك تلاشه دوشدی

رسول الله (غم یمه الله بزمله برابردر) دیو تسلیت
ویررکن سُراقه کاوب چاتدی . لکن آتنك ایاقلری
دیزلرینه قدر یره باتدی

سراقه (یامحمد دعا ایت قورتیله یم بو یمه بورج اولسون
که کیرودن کلان آرایجیلری صاووب دفع ایده یم)
دیو یالواردی

خاتم الانبیا حضرتلری دعا ایتدی . جناب حق دخی
انك دعاسنی قبول بیوردی . وسراقه یه نجات ویردی

سراقه بووجهله اوغرامش اولدیغی بلادن قورتیلوب
انلرك یانته کلدی . اوچ کون قدر انلرك حالنی مکتوم

طوتمق اوزره تعهد ایلدی . وایلروده شوکت اسلامیه نك
میدانه چیقه جغنی ملاحظه ایدرك برامانامه ایستدی
رسول اکرم عامر بن فهیره یه دری اوزرینه براما ننامه
یازدیروب سراقه یه و یردی و یولنه کیتدی
سراقه اوراده قالدی . وقریشك کیرودن کلان آرایجیلرینه
(بن بورالرینی آرایوب طارادم کیمسه‌لر یوق بشقه
طرفه باقه‌لم) دیه‌رك انلری کیرو چویردی
مؤخرا ابو جهل سراقه نك حالنه واقف اولدقده
پك زیاده غضبه كلوب سراقه نك غیرتسزلکندن
بحث ایدرك حقنده برقطعهٔ هجویه سویلمشدر
سراقه دخی اكا (اکرآتمك ایاقلری نصل یره کومولدیکنی
کوریدك سن محمدك پیغمبرلکنه ایمان ایدردك) دیو
برقطعه ایله جواب ویرمشدر
بعده ابو بکر الصدیق رضی الله عنه حضرتلری دخی
بو وقعه یه دائر بر کوزل قصیده نظم ایلمشدر
فتح مکه سنه سی رسول اکرمك حنین غزاسندن عودتنده
سراقه اول امانامه ایله حضور نبوی یه کلمش واسلام ایله
مشرف والتفات نبوی یه نائل اولمش در
رسول اکرم اكا (یاسراقه نصل سین کسرانك
بله زکلرینی طاقینه جغك وقت) دیمش و (صانکه
کوزمك اوکنده کبی کوره یورم که سراقه کسرانك

یله زکاریبی طاقینیور) دیو بیورمش ایدی
اولوقت بوسوزلرك معناسی کرکی کبی اکلاشلامش ایدی
صکره حضرت عمرك خلافتنده کسرانك اموالی اغتنام
اولنه رق مدینه یه کتوریلوبده بیله زکاریبی سراقه نك
طاقندیغی وقت معجزات محمدیه دن اولدیغی میدانه
چیقمشدر . نته کیم محلنده بیان اولنه جقدر . بزینه
صددیمزه کله لم
رسول اکرم یارغاری ایله برابر قدیدنام محلدن آبریلوب
کیدرلرکن یولده برچوبانه راست کلوب سوت ایستدیلر
❊ چوبان (صاغیلور قیونم یوق شوراده برکچی وار
انکده سودی قالمدی) دیدی
حضرت پیغمبر آنی کتور دیو بیوردی . چوبان دخی
اول کچی یی کتوردی
رسول اکرم مبارك النی آنك ممه سی اوستنه قویدی
همان سودی کلدی . حضرت ابوبکر قالقانی طوتدی
قالقان سوت ایله طولدی
فخر عالم انی حضرت ابوبکر وعامر وعبدالله وچوبانه
ایچوردی . بعده ینه صاغوب کندی ایچدی
چوبان (سن کیمسین بن سنك کبی آدم کورمدم امان
بکا کندیکی بیلدر) دیو یالواردی
رسول اکرم (اکر کیمسه یه طویورماز ایسه ك سویلیه یم)

دیو بوردی • چوبان دخی کسنه یه سویلیه جکنه سوز ویردی

وفخر عالم (محمد رسول الله دیدکاری بنم) دیدکده چوبان (ها شوقر یشك دینندن دونن کشی دیدکاری سنمیسین) دیدی • رسول اکرم دخی (البته انلر اویله سویلریا) دیو بیوردی

چوبان (بن شهادت ایدرمکه سن حق پیغمبرمین وسنك یاپدیغکی کیمسه یاپاماز مکر که پیغمبر اوله بن سنکله برابر کیدرم) دیدی

رسول اکرم (شمدی اولماز صکره بنم ظهوریمی خبر آلدیغك وقت کل) دیدی ویولنه روان اولدی

ابو بکر الصدیق حضرتلری پك چوق کره شامه کیدوب کلمش اولدیغندن بول اوزرنده انی طانیانلر چوق ایدی * (بو اوکنکه کی کیمدر) دیو صورانلره (قولاغوزدر بکا یول کوستر) دیو جواب ویردی

فقط زبیر بن العوام رضی الله عنه حضرتلری شام قافله سیله هنوز مدینه دن چیقوب مکه یه کلورکن انلره راست کلدی • ورسول اکرم ایله یارغارینه آق ویکی جامه لر کیدردی

زبیر بن العوام حضرتلری قافله ایله مکه یه کلوب اموریني تسویه ایتدکدن صکره اودخی مدینه یه هجرت ایتمشدر

رسول اکرمك مکه‌دن چیقدیغی اوله‌جه مدینه‌ده طویولنجه اهل اسلام برقاچ کون صباحلین خارج مدینه‌یه چیقوب صیجاق باصنجیه قدر تشریف نبوی‌یه منتظر اولورلردی

ینه بر بازار ایرتسی کونی چیقوب زیاده صیجاق باصدقده کیرو دونمشلر ایدی · برایش ایچون خانه‌سنك طامی اوستنه چیقمش اولان بریهودی اوزاقدن رسول اکرم ایله یارغارینك آق جامه‌لره بورونمش اولدقلری حالده کلمکده اولدقلرینی کوردی و (ایشته ایستدیکڭز کلیور) دیو اهل اسلامه مژده ویردی

اهل اسلام سلاحلنوب اول طرفه سکرتدیلر · و فخر عالمی کمال احترام ایله استقبال ایتدیلر که نبوت محمدیه‌نك اون درد نجی سنه‌سنده واقع ربیع الاول آینك اوائلنده ایدی

پك صیجاق برکون ورسول اکرم یورغون ایدی · مدینه‌یه برساعت قدر مسافه‌سی اولان قُباقریه‌سنه ایندی و بنی نجاردن برینك خانه‌سنه قوندی

وچند روز قباده اقامت ایتمك اوزره قرار ویردی · واوراده برمسجد انشا بیوردی

اندن اول اهل اسلامدن بعضیلری کندولری ایچون مسجد یاپمشلر ایسه‌ده جماعت مسلمین ایچون الك ابتدا

بنا اولنان مسجد اشبو مسجد قبادر

رسول اکرمك قبایه ورودنده انصار کرام هپ کلوب دیار مدینه یه قدومنی تبریك ایلدکاری صره‌ده مدینه نك الك ماهر ومشهور شاعری اولان حسان بن ثابت رضی الله عنه حضرتلری دخی تشریف نبوی یه دائر بر کوزل قصیده مدحیه سویلدی . وقدوم نبوی یه شکرانه اوله‌رق آنی فخر عالم حضرتلرینه عرض ایلدی

حضرت علی کرم الله وجهه رسول اکرمدن صکره اوچ کون مکه‌ده اقامت وکندوسنه براغلمش اولان اماناتلری اصحابنه اعطا وتسلیم ایتدکدن صکره مکه‌دن چیقمشیدی . رسول اکرم هنوز قباده ایکن اودخی کلوب قبایه وصول بولدی

بعده رسول اکرم برجمعه کونی کندی دوه‌سنه بندی ویوزنفر اهل اسلام ایله قبادن قالقدی . ونفس مدینه یه عازم اولدی

واثنای راهده صول طرفنه میل ایله بنی سالم بن عوف یوردنده رانونا دینلان وادینك اوست طرفنه اینــدی واوراده غایت بلیغانه برخطبه اوقویوب جمعه نمازی قیلدی

خاتم الانبیا حضرتلرینك الك ابتدا قیلدیغی جمعه نمازی

بودر • وابتداکی خطبه‌سی اودرکه خلاصه وجهله ترجمه‌سی بوراده ایراد اولنور

رسول اکرم قالقوب حق تعالی حضرتلرینه لایق اولدیغی وجهله حمد وثنا ایتدکدن صکره بویله بیورمشیدی

(ای ناس صاغلغکزده آخرتکز ایچون تدارك کوریکز محقق بیلورسکز که یوم قیامتده برینك باشنه اوریله‌جق وچوبانسز براقدیغی قیوننه‌دن صوریله‌جق صکره جناب حق اکا دیه‌جك • امانصل دیه‌جك • ترجمانی یوق پرده داری یوق بالذات دیه‌جك • که سکا بنم رسولم کلوب بده تبلیغ ایتدیمی بن سکا مال ویردم سکا لطف واحسان ایتدم سن کندك ایچون نه تدارك ایتدك • او کیمسه دخی صاغنه صولنه باقه‌جق برشی کورمیه‌جك • اوکنه باقه‌جق جهنمدن بشقه برشی کورمیه‌جك اویله ایسه هرکیم که کندوسنی ولو که بریارم خرما ایله اولسون آتشدن قورتاره بیله‌جك ایسه همان اول خیری ایشلسون آنیده بوله‌ماز ایسه باری کلمهٔ طیبه ایله کندوسنی قورتارسون زیرا آنکله برخیره اون مثلندن یدی یوز مثلنه قدر ثواب ویریلور • والسلام علی رسول الله ورحمة الله وبرکاته)

* رسول اکرم برنجی خطبه‌یی بووجهله اتمام ایتدکدن صکره ایکنجی خطبه‌یه دخی قیام ایدوب بووجهله بیورمشیدی

(اللهه جدا اولسون . اللهه حمد ایدرم واندن یاردم ایسترم نفسلرمزك شرلرندن وكوتو عمللرمزدن اللهه صیغنرق اللهك هدایت ایتدیكی كمسنه اضلال ایده مز . اللهك اضلال ایتدیكنه دخی كمسنه هدایت ایده مز . اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریك له . كلامك اك كوزلی كتاب اللهدر . هركیم كه جناب حق انك قلبنده قرآنی مزین قیله . وآنی كافر ایكن اسلامه ادخال ایده . واو دخی قرآنی سائر سوزلره ترجیح ایلیه . ایشته اول كیمسه فلاح بولور طوغریسی كتاب الله كلاملرك اك كوزلی واك بلیغیدر . اللهك سودیكنی سویكز اللهی جان وكوكلدن سویكز . اللهك كلامندن وذكرندن اوصانمیكز . واللهك كلامندن قلبكزه قسوت كلمسون . زیرا كلام الله هرشیئك اعلاسنی آییروب سچر . عمللرك خیرلوسنی وقوللرك كزیده سی اولان پیغمبرلری وقصه لرك ایسنی ذكر ایدر . وحلال وحرامی بیان ایلر . آرتق اللهه عبادت ایدیكز . واكا برشیئی شریك اتمیكز . آندن حقیله صاقینكز كوزل سوز یكز ایله او سوزكز دخی اللهه طوغری اولسون وبینكزده كلام الله ایله سویشكز محقق بیلملیسكز كه الله تعالی عهدینی بوزانلره غضب ایدر والسلام علیكم)

عقبه دكی بیعتده انصار كرام حضراتی هرنه وقت رسول اكرم كندی بلده لرینه كلورسه هروجهله آنی محافظه ایتمك

اوزره عهد ومیثاق ایتمش ایدیلر
اوجه رسول اکرم انلرك دیارینه کلوب برمدت بحجك قباده
اقامت ایتدکدن صکره بوکره نفس مدینه یه کیرمك اوزره
بولندیغندن آرتق انلرك ایفای تعهده مجبور اولدقلری
وقت کلمش دیمك اولدی
بناء علیه رسول اکرم بو خطبه نك آخرنده جناب حقك
عهدینی بوزانلره غضب ایده جکی بیانیله ختم کلام
بیورمشلردر
رسول اکرم اولوجهله رانوناده جمعه نمازینی قیلدقدن
صکره ینه دوه سنه بندی ۰ ومدینه شهرینه توجه ایتدی
لکن کیمك خانه سنه قونه جغی کمسه نك معلومی
دکل ایدی
انصار کرامك مقدم ومؤخر مهاجرینه ایتدکلری معاونت
وحقلرنده کوستردکلری حرمت ورعایت طوغریسی
تعریف اولنماز درجه ده ایدی
بوکره حضرت پیغمبرك مدینه یه ورودنده ایسه عادتا نوکون
بیرام ایدرجه سنه شنلك ایلدیلر ۰ واول کون مدینه اولر
حقنده صحیحا بر بیوك بیرام کونی ایدی
چوجقلری سو ینوب زقاقلرده رسول الله کلدی دیو
چاغریشورلر ۰ وخاتونلری طاملرك اوستنه چیقوب کوزل
کوزل شعرلر اوقورلر وخوش کلدیکز دیو باغریشورلر ایدی

※ وهر قبيله‌نك خانه‌سی اوكندن كچسه بيوريكز يارسول الله ديو خانه‌سنه دعوت ايدرلر · ودوه‌سنك يولارندن طوتوب دوندرمكه چاليشورلر ايدی
آنلر بو وجهله دوه‌نك يولارينه صارلدقجه رسول الله (اكا طوقونميكز مأموردر · الله طرفندن مأمور اولديغی محله كيديور طور يكز باقه‌لم نره‌يه كيده‌جك) ديو منع ايدردی
ورسول اكرم دوه‌نك يولارينی براغوب هيچ طوقونمازدی اول مبارك حيوان دخی صاغه صوله باقه‌رق كندو اكندن كيدردی
نهايت مالك بن نجارك خانه‌سی اوكنده كی خالی عرصه‌ده چوكدی · لكن طورميوب قالقيويردی · وطاوس كبی سوزيلوب كيدرك بنی نجاردن خالد يعنی ابو ايوب انصاری رضی الله عنه حضرتلرينك خانه‌سی اوكنه واردی · واوراده چوكدی · لكن طورميوبنه قالقدی ودونوب اولكی چوكديكی يرده چوكدی وهمان بوينی اوزادوب باغردی
رسول اكرم دخی (انشاء الله قونا غمز بوراسيدر) ديه‌رك دوه‌نك اوزرندن ايندی · وابو ايوب خالد انصاری خانه‌سنه تشريف بيوردی
وحضرت خالد رضی الله عنه زيدبن حارثه ايله برابر

دوه‌نك اوزرنده کی شیلری آلوب خانه سنه کتوردی
انصارك اك اولوسی اولان اسعد بن زراره رضی الله عنه
حضرتلری دخی تبرکا دوه‌یی آلوب کندی خانه سنه
کوتوردی
خاتم الانبیا حضرتلرینك شرف قدومیله مدینه شهری
مشرف ومسعود اولدی . نورایله طولدی
وطنلرندن آیرو دوشو بده کوکللری محزون اولان
مهاجرینه تازه‌جان کلدی . انصارك دخی یوزی
کولدی
اول کون مدینه اهالیسی حضرت خالدك خانه سنه
کلوب رسول اکرمی زیارت ایتدکلری صره‌ده علماء
یهوددن عبدالله بن سلام دخی کلدی . ودقت ایله
حضرت پیغمبرك یوزینه باقدی . بو یوز یلانجی یوزی
دکلدر دیوب همان اسلام ایله مشرف اولیویردی
انصار کرامك هر بری رسول اکرمی کندی خانه سنه
مهمان ایتمك ایستردی . وقنغیسی ترجیح اولنسه
دیکرلرینك محزون اولسی خاطرلره کلوردی
حالبو که قوناق یرینی دوه تعیین ایده‌جك کسنه‌نك بردیه‌جکی
قالمدی . فقط اول خالی عرصه‌ده چوکمسنك سبب
وحکمتی نه ایدی آنی بیان ایده لم
اول عرصه بنی نجاردن ایکی چوجغك ملك موروثلری ایدی

رسول اکرم آنی اون مثقال آلتونه صاتون آلدی
واول مقدار آلتونی ابوبکر الصدیق رضی الله عنه
حضرتلرینه حواله بیوردی · اودخی بو مبلغی صاحبلرینه
ویردی
بعده رسول اکرم کرپیچ کسدرردی · وکرسته تدارك
ایتدردی · واول عرصه ده بر مسجد شریف انشا سنه
و بر طرفنده کندیلری ایچون اوطه لر بناسنه شروع
بیوردی
صکره لری وقت بوقت نیجه ابنیهٔ عالیه علاوه اولنه رق
الحالة هذه معمور ومزین اولان مسجد نبوی ایشته
بو جامع شریف · بقدر وقپوسی دوه نك چوکه بیلی یردر
اشبو جامع شریف یاپیلورکن رسول الله اصحاب کرامی ایله
برابر بالذات انده چالیشورلر واللریله کرپیچ طاشورلر
ایدی
کعبهٔ مکرمه مشرکلر النده بولنمغله رسول اکرم مدینه یه
تشریف ایده لیدنبرو بیت المقدسه یعنی مسجد اقصایه
طوغری نماز قیلاردی
بناء علیه بو مسجد شریفك قبله سی قدس شریف
جهتی اولمق اوزره بناسنه مباشرت بیوردی
رسول اکرمك کریمه لرندن رقیه رضی الله عنها حضرتلری

مقدما زوجی عثمان بن عفان رضی الله عنه حضرتلریله برلکده مدینه‌یه هجرت ایتمشیدی

بو کره مسجد شریفك بناسنه مباشرت اولندقدن صکره رسول اکرم دیکر کریمه‌لریله زوجه‌سی سوده یی کتورمك اوزره کندو ازادلولری اولان زید بن حارثه ایله ابو رافعی مکه‌یه کوندردی

انلر دخی واروب رسول اکرمك کریمه‌لری اولان ام کلثوم وفاطمه رضی الله عنهما حضرتلریله زوجه‌سی سوده رضی الله عنها حضرتلرینی و زید بن حارثه‌نك زوجه‌سی ام ایمن و اوغلی اسامه رضی الله عنهمایی آلوب مدینه‌یه کتوردیلر

انلرله برابر حضرت ابوبکر الصدیقك اوغلی رضی الله عنهما ایله عیال و اتباعی دخی کلیویردیلر

اما رسول اکرمك بیوك کریمه‌سی زینب رضی الله عنها حضرتلرینك زوجی ابو العاص بن الربیع هنوز اسلامه کلمامش اولدیغی جهتله حضرت زینب مکه‌دن چیقه میوب کیر وقالمش ایسه‌ده مؤخرا اودخی مدینه‌یه هجرت بیورمشدر

الحاصل مهاجرینك بالکلیه مکه‌دن علاقه‌لری کسلدی و رسول اکرمك تشریفیله مشرف و منور اولان مدینه شهری آرتق کندولرینك وطن محترمی اولدی

لكن آره‌سی چوق چكميوب حضرت ابو بكر الصديق ایله بلال حبشی رضی الله عنهما سمته علتنه اوغرادیلر . وسمته طوتاركن مكه‌نك آب وهواسنی یاد وتذكر ایله اظهار تحسر ایدرلردی

و بلال حبشی مكه‌دن چیقمغه سبب اولانلره وعلی الخصوص عتبه بن ربیعه وشیبه بن ربیعه ایله امیه بن خلفه بددعا ایلردی

فخر عالم حضرتلری دخی یارب سن بزه مكه كبی مدینه‌یی دخی سودر . و بوراده بزه بركت ووسعت معیشت و یردیو جناب حقه یالواررردی . جناب حق دخی دعاسنی قبول بیوردی ومدینه‌یی مهاجرینه سودردی

حتی عمر بن الخطاب رضی الله عنه حضرتلری یارب بكا سنك یولكده شهادت میسر ایت ورسولكك بلده‌سنده اولمك مقدر ایت دیو دعا ایدردی

مسجد شریف ایله یاننده‌كی اوطه‌لرك ختامنه دك رسول اكرم یدی آی قدر ابو ایوب انصاری خانه‌سنده اقامت بیوردی

انصار كرام حضراتی هركون اورایه رسول الله ایچون نوبت ایله طعام كتوررلردی

رسول اكرمك تشریفنه شكرانه اولمق اوزره انصارك هر بری بو یله برصورتله معاونت ایتمش وهر بری بردشی

ویره کلمش ایکن انس بن مالکك والده سی بك فقیره اولدیغندن هیچ برشی کتوروب ویره مدیکنه تأسف ایدردی

نهایت برکون اون یاشنده اولان اوغلی انسك الندن طوتدی وکتوروب یارسول الله بوده سزه خدمت ایتسون دیه‌رك براغوب کیتدی • وآندن صکره انس رضی الله عنه دخی خدمت نبویه‌یه دوام ایتدی

مسجد نبوی ایله یاننده‌کی اوطه‌لر ختام بولدقدن صکره رسول اکرم ابو ایوب انصاری خانه سندن انلره کوچ ایتدی

ابو بکر الصدیق رضی الله عنه حضرتلرینك کریمهٔ محترمه‌سی اولوب مکه‌ده ایکن رسول اکرمه نکاح ایدلمش اولان عایشه رضی الله عنها حضرتلرینك زفافی دخی اول اثناده اجرا ایدلدی • وانك اوطه سندن مسجد شریفه بر یول آچلدی • اولوقت هجرت نبویه‌دن سکز آی کچمشیدی

مسجد شریفك بر طرفنده بر صفه وار ایدی که اوستی صوندورمه ایدی • آنده اصحاب کرامك فقراسی یاتور ایدی وانلره اصحاب صفه دینلوردی • انلرك اخشام یه‌جکلری یوق ایدی • هر کون اخشام اولدقده برازینی رسول اکرم کندی یاننده آلیقویوب سائرینی اصحاب

كرامك خانه لرينه اولشدیرر ایدی . هر بری وار وب برخانه ده بیمك یردی

ورسول اکرم صدقه قبول اتمیوب انجق هدیه قبول ایدردی وکندو سنه صدقه دیو کلان شیلره ال سورمیوب انلری اصحاب صفه یه ویرردی . وکلان هدایادن دخی آنلره حصه چیقارردی

اصحاب صفه دائما مسجد شریفده حاضر بولنورلردی اما سائر اصحاب کرام نماز وقتی اولنجق مسجد شریفه کله رك حضرت پیغمبر ایله برلکده نماز قیلوب کیدرلردی

صکره اذان اوقومق مشروع قیلندی . نماز وقتی اولنجـق بلال حبشی رضی الله عنـه حضرتلری اذان اوقوردی . اصحاب کرام دخی آنی ایشتـدکلری کبی جامع شریفه طوپلانورلردی

بوحـینه مکه ده مشرکلرك رؤسا سندن عاص بن وائل السهمی ایله ولید بن مغیره دنیادن کوچوب دار مجازاته کیتدیلر

مدینهٔ منوره ده دخی انصار کرامك الك بیوکلری اولان اسعد بن زراره ایله برّاء رضی الله عنهما حضرتلری دنیـا غائله سندن کچوب دین اسلامه ایتدکاری خدمتك اجر جزیلنی آلمق اوزره دار بقایه عزیمت ایتدیلر

بو سنه یه سنة الاذن یعنی رخصت ییلی دینلور که ابتداسنده مکه دن مدینه یه هجرت ایتمك اوزره اصحاب کرامه اذن ورخصت ویریلوب آنلر دخی همان محرم آینده مهاجرته قیام ایتمشلر و پیدر پی مکه دن مدینه یه کیتمشلر ایدی . ونهایت رسول اکرم دخی صفر آینده مکه دن چیقوب ربیع الاولده مدینه دیارینه وصول بولمشیدی

مؤخرا بو سنه نك غرهٔ محرمی تاریخ اسلامك مبدئی اعتبار ایدلمشدر

ایشته تاریخ هجرت دیدیکمز بودر که ولادت محمدیه نك اللی دردنجی وتاریخ میلاد عیسانك التیوز یکرمی ایکنجی ییلیدر

اهل اسلامك عموما مکه دن چیقوب کیتملری ایلك نظرده مشرکلرجه برنوع مظفریت بیلنیوردی . ومکه آرتق اغیاردن خالی اوله رق آنلره قالدی ظن اولنه یوردی

حالبو که مدینه ده مهاجرین برلشه رك وانصار ایله برلشه رك مشرکلرك علیهنه بر بیوك اردو طوپلانیوردی * وحقیقت کوزیله باقانلره بو سنه نك هلال محرمی کفاره قارشو اهل اسلامك النده یالن قلیج کبی برسلاح مظفریت کورینیوردی

ومقدما اصحاب كرامدن بعضيلری كفارك نيچون بو قدر جور وجفالر ينی چكه‌لم ديه‌رك كندولرينه تعرض ايدن كفاره سلاح ايله مقابله ايتمك اوزره رخصت ايستدكجه رسول اكرم هنوز حرب وقتاله مأذون دكلم دير ايدی بوسنه كفار ايله مقاتله ايتمك ايچون دخی اهل اسلامه رخصت ويرلدی

چونكه اوس وخزرج قبيله لری ايمانه كلمكله دين اسلام قوت بولمش واهل اسلامك شوكتی مشركلر ايله جنك ايده بيله جك درجه يه كلمش ايدی

بناء عليه هجرت نبويه‌دن بش التی آی مرور ايتدكدن صكره آره صره مهاجريندن بر فرقه ترتيب ورسول اكرمك عمی اولان حمزه بن عبد المطلب وعمزاده‌سی اولان عبيدة بن الحارث بن مطلب بن عبد مناف رضی الله عنهما حضرتلری كبی كبار اصحاب كرامدن بری باشبوغ نصب وتعيين وبر بياض بيراق اعطا بيورلەرق مكه مشركلرينك كاربانلرينه تعرض ايتمك اوزره مدينه دن چيقار يلور اولدی

وهجرتك ايكنجی سنه‌سی صفرنده رسول اكرم التمش نفر مهاجرين ايله مدينه‌دن چيقدی . وسعد بن عباده رضی الله عنه حضرتلرينی مدينه ده قائممقام براقدی . ولواء شريفی عمی حمزه رضی الله عنه حضرتلرينك النه ويردی

وهمان مدینه ایله مکه آره سنده واقع ودّان وابواء قریه لرینه طوغری عزیمت بیوردی
بو سفر نبویدن مقصد اول حوالیدن چقوب کیدن برقریش کاربانه یتشمك وکنانه قبیله سندن اولان بنی ضمره عشیرتنی تحت اطاعت وانقیاده ادخال ایلمك ایدی
حالبوکه ابواء قریه سنه وارلدقده کاربانك صاووشوب کیتمش اولدیغی تحقق ایلدی . وبنی ضمره شیخی کلوب امان دیلدی
رسول اکرم دخی فیما بعد اهل اسلامك دشمنلرینه یاردم ایتماك وایجابنده اهل اسلامه طرفدار اولمق اوزره بنی ضمره ایله عقد مصالحه وکندولرینه برقطعه امانامه اعطا بیوردقدن صکره مدینه یه عودت ایلدی
بعده ابو سفیانك برقافله ایله مکه دن چیقوب شامه عزیمت ایتدیکی ایشیدلمکله ینه هجرتك ایکنجی سنه سی جمادی الاولاسنده رسول اکرم یوزاللی قدر اهل اسلام ایله مدینه دن چیقدی . و بوکره ابو سلمه بن عبد الاسدی مدینه ده قائممقام براقدی . لواء نبوی ینه حضرت حمزه نك اوموزنده ایدی
ینبع طرفنده عشیره نام محله واردیلر . کاربان قریشك ینه صاووشوب کیتمش اولدیغی خبرآلندی . وهمان کنانه دن

اوراده ساكن اولان بنی مُدلِج ایله مصالحه وانلره دخی
بنی ضمره کبی برقطعه امان‌نامه اعطا اولند قدن صکره
مدینه‌یه عودت اولندی
چندروزمرورنده مکه جهتنده بادیه‌نشین اولان طوائف
قریشدن وفهر بن مالکك نسلندن كُرز بن جابر الفهری
مشرکیندن برفرقه ایله مدینه جوارینه کلوب مدینه
اهالیسنك حیوانلرینی غارت ایلمش اولدیغی خبری آلندی
آنك اوزرینه رسول اکرم درحال زید بن حارثه‌یی مدینه‌ده
قائممقام براغوب ولواء شریفی حضرت علی‌یه ویروب
مهاجریندن برفرقه ایله مدینه‌دن چیقدی . وکرز بن
جابرك آرقه‌سنه دوشدی . کرز ایسه صاپه یوللردن
صاوشوب کیتمش اولدیغندن رسول اکرم اکا یتیشه میوب
کیرو دوندی
بعده رسول اکرمك خاله زاده‌سی اولان عبدالله بن جحش
الاسدی اون قدر مهاجرین ایله قریشك احوالنی تجسس
ایتمك اوزره مکه جانبنه کوندرلمشیدی . سلخ رجبده مکه ایله
طائف آره‌سنده بطن نخله نام محلده قریشك طائفدن
مکه‌یه کلمکده اولان بر کاربانه راست کلدیلر که رئیسی
عمرو بن حضرمی اولوب عثمان بن عبدالله ایله حکم بن
کیسان دخی برابر ایدی . اهل اسلام عمرو بن حضرمی یی

اعدام ایتدیلر . وعثمان ایله حکمی طوتدیلر . دیکر رفیقلری قاچدی . عبدالله بن جحش دخی بو ایکی اسیری و کاربانده بولدیغی اشیایی آلدی . ودونوب رفیقلری ایله برابر سالما وغانما مدینه یه کلدی . ایشته ملت اسلامیه ده برنجی غنیمت بودر

عثمان بن عبدالله بعده بدل اعطاسیله اسارتدن قورتولدی حکم بن کیسان ایسه شرف اسلام ایله مشرف اولوب مدینه ده قالدی

اهل اسلامك بویله مکه جوارینه قدر کیدوبده کاربان اورملری قریش طائفه سنه پك زیاده طوقوندی

بوسنه نك شعباننده ایسه قبله بیت المقدسدن کعبه یه تحویل قیلندی

یعنی مسجد اقصایه طوغری نماز قیلنورکن فیمابعد کعبه یه طوغری نماز قیلنمق امر اولندی . بوجهتله اهل اسلامك یوزی مکه یه دوندی

بش وقت نمازده مهاجرینك وطن اصلیلری اولان مکه دیاری خاطرلرینه کلور اولدی

ومکه مشرکلرینه غلبه ایتمك ارزولری کوکللرده شدت وقوت بولدی

و بو وقته قدر مدینهٔ منوره دن شورایه بورایه ارسال اولنه

کلان عساکر اسلامیه هپ مهاجریندن اولوب انصاردن هنوز غزا ایچون چیقان اولمدیسه ده مهاجرینه باقه رق انلره دخی جهاد وغزا آرزولری کلدی

بونکله برابر اوس وخزرج قبیله لری ایچنده بر طاقم منافقلر وار ایدی که رئیسلری عبدالله بن ابی سلول ایدی

چونکه عبد الله بن ابی سلول اشراف خزرجدن اولوب مدینه ده پك زیاده سوزی کچر کن ظهور اسلامدن صکره اسکی نفوذی قالمدی . اودخی حسدندن ناشی دین اسلام علیهنه دوشدی . ودیکر منافقلر ایله برلکده یهود طائفه سیله متفق اولوب کیزلوجه فتنه وفساددن خالی اولمازلردی . لکن علنا مخالفته جسارت ایده مزلردی زیرا اسلامك شوکت وقوتی کالده ایدی

و بوسنه رمضان آینده اوروج طوتمق فرض اولدی . وخلال رمضانده بدر غزاسی وقوع بولدی

بدرده کی مظفریتله اهل اسلامك یوزی کولدی . ومکه مشرکارینك سطوت وقوتی قیرلدی

وقت سعادتده وقوع بولان غزواتك هپسنی بر تفصیل یازمغه بو رسالەنك تحملی یوقدر

فقط الك مشهور اولان غزالری اجمالا بیان ایلیه لم وهمان بدر غزاسندن باشلایه لم که ملت اسلامیه نك میدان آلمسنه منشأ ودین اسلامك سرعت اوزره طرف بطرف یایلمسنه مبدأ بو غزوهٔ کبرادر

غزوهٔ بدر

بدر غزاسی تاریخ هجرتك ایكنجی سنه‌سی رمضاننده وقوع بولدی . واولجه تصور وترتیب اولنمش بر محاربه اولمیوب راست كله بر وقعهٔ عظیمه اولدی

شویله كه یوقاروده بیان ایتدیكمز وجهله مكه دن چیقوب شامه كیدن قریش كاربانه یتشمك اوزره رسول اكرم مدینه دن چیقوب عشیره نام محله قدر كیتمش ایكن اول كاربانه تصادف ایده میوب انجق بنی مدلج طائفه سنی تحت عهد وامانه آله‌رق مدینهٔ منوره یه عودت ایتمش ایدی

بو كاربانك رئیسی ابو سفیان اولوب شامدن كلتیـ او مال آله‌رق كیرو دوندی

عمرو بن عاص دخی ابو سفیـان ایله برابر ایدی . ویانلرنده انجق اللی قدر آدم وار ایدی

اویله كایتلو اموال ایله شامدن چیقدقلری خبر النمسی اوزرینه رسول اكرم اول اموالی اغتنام ایچون اصحـاب كرامی ترغیب وتشویق بیوردی . وكاربانك احوالنی تجسس ایتمك اوزره طلحه بن عبیدالله ایله سعیـد بن زید رضی الله عنهما حضرتلرینی شام طرفنه كوندردی

بعده رسول اكرم اوائل رمضان شریفده مدینه دن چیقوب

روحانام محله واردی ٠ واوراده أردوسنی معاینه بیوردی ٠
اوفق چوجقلری وعلیل وسقط اولانلری کیروچویردی
ابن مکتوم رضی الله عنه حضرتلری مسجد نبوی امامتنه
مأمور اوله رق مدینه ده قالمش ٠ وابو لبابة الانصاری
رضی الله عنه حضرتلری مدینه نك امر محافظه سی ایچون
قائمقام براغلمش ایدی
ومدینه نك عوالی دنیلان قریه لرنده نفاق وشقاقه دائر
بعض حوادث ایشیدلمش اولدیغندن عاصم بن عدی
العجلانی رضی الله عنه حضرتلری دخی قبا وعوالی قریه لرینه
حاکم نصب اولنه رق قبایه کوندرلمش ایدی
وعثمان بن عفان رضی الله عنه حضرتلری نامزاج اولدقدن
بشقه زوجه سی ورسول اکرمك کریمه سی رقیه رضی الله
عنها حضرتلری دخی خسته اولمغله حضرت عثمان رسول
اکرم ایله برلکده کیده مدیکی کبی ابوامامه رضی الله عنه
حضرتلرینك والده سی اغرجه کیفسز اولدیغندن
مدینه ده قالمق اوزره مأذون اولمش ایدی
سائر کبار اصحاب کرام رضوان الله علیهم اجمعین
حضراتی هپ رسول اکرم ایله برلکده أولدقلری حالده
روحادن قالقیلوب صفرا مرحله سنه عزیمت بیورلدی
* مجموع عساکر اسلامیه اوچیوزبش نفر اولوب التمش
دردی ٠ مهاجرین وباقیسی انصار کزین ایدی

وایچلرنده یالکز اوچ نفراتلو وارایدی که مقدادبن اسود وزبیر بن العوام ومرثد غنوی ایدی

ویانلرنده یتمش دوه اولوب نوبتایله بنرلردی . حتی رسول اکرم ایله حضرت علی بن ابوطالب وزید بن حارثه رضی الله عنهما ایچون بردوه اولوب اوچی نوبت ایله بنردی

مهاجرینك بیاض سنجاغنی مصعب بن عمیرچکیوردی .

انصارك دخی ایکی سنجاغی اولوب بری خزرج قبیله سنه ودیکری اوس قبیله سنه مخصوص ایدی

صکره لری کرهٔ ارضك قطعات مشهوره سنده مظفریت بیراقلری آچوبده عالمی دتردن ملت اسلامیه نك برنجی اردوسی ایشته بودر

رسول اکرمك کاربان اوزرینه حرکتنی ابو سفیان اولجه خبرآلمغله ضمضم بن عمروالغفاری یی فریادچی اولمق اوزره اجرتله طوتوب مکه یه کوندرمش واودخی سیرسر یع ایله مکه یه واروب قریشی تلاشه دوشورمش ایدی

ابوسفیان ایسه اولوجهله مکه یه فریادجی کوندر مکله برابر ساحل یولندن آشوری مرتبه سرعت ایله حرکت ایدرك اهل اسلامك مدینه دن چیقدیغی اثناده اودخی کاربان ایله بدرحذاسندن صاووشوب کیدیوردی

غریبدر که ضمضمك مکه یه وصولندن اوچ کون مقدم

عاتكه بنت عبدالمطلب رؤياسنده كورمشكه (دوه ايله مكه‌يه بركمسنه كلوب اى جماعت اوچ كونه‌دك معركه‌يه يتشكز ديوندا ايتدكدن صكره جبل ابى قبيس اوزرينه چيقه‌رق بر بيوك قيايى يرندن قوپاروب اشاغه آتمش واول قيا پاره پاره اولوب مكه‌نك هرخانه‌سنه برپاره‌سى اصابت ايتمش)

صباحلين عاتكه بورؤيايى برادرى عباسه سويلمش و بوكونلر قريشه بربيوك مصيبت ايريشه‌جك ديوتعبير ايدرك مكتوم طوتمسنى اخطار ايلمش

عباس ايسه بوكيفيتى محرمانه وليدبن عتبه‌يه واودخى پدرى عتبه بن ربيعه‌يه واودخى بعض كسانه افاده ايتمش وآغزدن آغزه يايله‌رق بتون اشراف قريشك قولاغنه كيتمش ايدى

بركون صكره عتبه بن ربيعه و برادرى شيبه وابوجهل واميه بن خلف وابى بن خلف وزمعه ابن الاسود وابوالبخترى وسائر كبار قريش حرم كعبه‌ده طوپلانوب عاتكه‌نك رؤياسنى سويلشورلركن عباس دخى انلرك يانته واردى

ابوجهل عباسه خطاباً (همشيره‌كزه‌نه وقت نبوت كلدى اى بنى عبد المطلب ارككلركزده پيغمبرلك دعواسى ظهور ايتديكنه قناعت ايتميوبده شمدى قاريلركزده مى

پیغمبرلك دعواسنه قالقیشه جق) بوللو بدزبانلق ایلدی وبتون عبدالمطلب خاندانه طوقونه جق سوزلر سویلدی * ابوجهلك بوسوزلری اول کون بتون مکه ایچنده شیوع بولدی . حتی قادینلرك قولاقلرینه واصل اولدی * اخشام اولوبده عباس خانه سنه وارد قده هپ بنی عبدالمطلب قادینلری انك باشنه طوپلاندیلر . وجمله سی برآغزدن (ابوجهله نیچون بوقدر یوزو پر یورسکزار ککلریکز حقنده سویلدك سوز براقیوب شمدی قاریلر یکزه دیل اوزاتمغه باشلادی . بوکاده می سکوت ایده جکسکز) دیو سو یلندیلر

قادینلرك بومعامله سی عباسك پك کوجنه کیتدی . هله صباح اولسونده وار وب شو حریفه یعنی ابو جهله بلاشه یم واسانا اولسون اوجنی آله یم دیو نیت ایتدی * وفرداسی علی الصباح حرم شریفه کیدوب ابوجهلك یاننه طوغری واردی . انکله مجادله یه بر بهسانه اراردی

ایشته اولوقت ابوسفیانك فریاد جیسی یعنی ضمضم غفاری کلوب (ای قریش چابوق یتیشکز یوخسه شام کاربانی محمدك النه دوشر و بونجه اموالکز الدن کیدر) دیه رك عاتکه نك رؤیاسنده کوزدیکی وجهله فریاد

ایدیوردی ٠ وهر کس آنك سسنه طوغری قوشوب کیدیوردی

بناء علیه عباسك ابوجهل ایله محاوره ومجادله سنه میدان قالمیوب انلر دخی بو فریادك اصلی نه اولدیغنی آکلامق افکارینه دوشدیلر ٠ وفریادجینك یاننه طوغری قوشدیلر

اشراف قریش هپ فریادجینك باشنه اوشدیلر وهمان ابوسفیانه یاردم ایتمك اوزره ناسی ترغیب وتشویقه قالقشدیلر

علی الخصوص ابوجهل بتون مکه اهالیسنی نفیرعام صورتیله سفره دعوت ایلر ٠ وسهیل بن عمرو دخی ناسك غیرت وحمیت طمرلرینه تأثیر ایده جك سوزلر سویلرایدی

* نهایت اشراف قریش هپ حاضرلانوب نفیرعام صورتیله بتون حرب وضرب اصحابنی اباغه قالدردیلر

* فقط عاتکه نك رؤیاسی نتیجه لرینی وهمه دوشوردی

بناء علیه ابولهبك اهل اسلام حقنده پك زیاده عداوتی اولدیغی حالده بالذات کیتمکه جسارت ایده میدرك یرینه بر بدل طوتوب کوندرمکه قرار ویردی

وابوجهلك برادری عاص بن هشامك ذمتنده اولان درت بیك درهم آله جغنه مقابل انی کندی یرینه طوتوب کوندردی

بوصره‌ده عتبه بن ربیعه ایله برادری شیبه دخی کیروقالمق ایستدیلر ایسه‌ده یاقه‌لرینی ابوجهلك النــدن قورتاره‌مدیلر

* قالدی که عتبه‌نك ابوسفیان ایله آره‌لرنده‌کی قرابته نظراً اکا امداد ایچون سکرتمکه مجبور ایدی

زیرا عتبه ربیعه‌نك اوغلی وابوسفیان دخی حرب بن امیه‌نك اوغلی اولوب امیه ایله ربیعه ایسه عبدشمس ابن عبدمنافك اوغللری ایدی

بوندن بشقه ابوسفیانك زوجه‌سی اولان مشهوره هند دخی عتبه‌نك قیزی ایدی

امیه بن خلف دخی اختیارلغندن بحثله کیروقالمق ایستدیسه‌ده ابوجهل برسرمه‌دان وعقبه بن ابی معیط بر بخوردان آلوب امیه‌نك خانه‌سنه کیدرك قاریلر کبی اوقدن وقلیجدن حذر ایدنلره بونلر یاقیشور دیو تعریض ایتملریله اودخی برلکده سفر ایتمکه مجبور اولدی

عاتکه‌نك رؤیاسندن طولایی عباس ایله ابوجهلك آره‌سی بوزلمش و بلکه بتون بنی عبدالمطلب ابوجهله طارلمش ایسه‌ده سقایت زمزم منصبی وکعبهٔ مکرمه‌نك تعمیرات امانتی عباسك عهده‌سنده بولندیغی جهتله اکاکوره کیروقالمق قابل دکل ایدی . سائر بنی عبدالمطلب دخی ایسترایستمز قریش اردوسی ایله برلکده کیتمکه مجبور اولدیلر

الحاصل ابولهبدن بشقه نقدر اشراف قريش وار ایسه جمله سی بر بيوك جمعيت ايله مكه دن چیقوب كيتديلر وابوسفيان ايله عمرو بن عاصه امداد ایچون كمال سرعت ايله سير وحركت ايتديلر

قريش مكه بواردوده هپ برابر ایدی · يالكز حضرت عمرك قبيله سی اولان بنی عدی برلكده دكللر ایدی

بواردو مكه دن قالقوب بدر قریه سنه وارنجه یه قدر هر قوناق محلنده ابوجهل و بعده صفوان بن امیه وسهیل ابن عمرو وشیبه بن ربیعه وعتبه بن ربیعه وقیس بن صبابه وعباس بن عبد المطلب وابو البختری بالمناوبه اونر یاطقوزر دوه کسوب عسکر قریشی اطعام ایلدیلر

انلر مكه دن قالقوب بدره کلور کن ابوسفيان ساحل یولیله صاووشوب کاربانی منزل سلامته ایرشدرمکله اردونك کیرو عودت ایلسی ایچون خبر کوندرمشیدی

لکن ابوجهلك تشویقاتی اوزرینه قریش طائفه سی کیرو دونمیوب اهل اسلامدن انتقام آلمق اوزره بدره قدر کلمشلر ایدی

فقط بنی زهره ایله متحد ومعاهد اولان اُبی بن شریق النقی (کاربان قورتولدی · مقصدمز حاصل اولدی آرتق کیرو دونمك لازم کلدی) دیه رك بنی زهره دن

اردوده بولنان ذوات ایله بالاتفاق کیجه اين اردودن چیقوب کیتمشلر ایدی

بنی عدی ذاتا اردو ایله حرکت ایتمیوب بنی زهره دخی بو وجهله آیریله‌رق عودت ایلمش اولدقلرندن بدر وقعه سنده بو ایکی طائفه دن دخی تلفات وقوع بولمامشدر اماسائر طوائف قریش هپ بو وقعه‌ده بولنه‌رق حال ومقدارلرینه کوره خسار وزیان کورمشلردر

رسول اکرم کاربان قریشك نره‌ده اولدیغنی اراشدرمقده ایکن صفرا مرحله سنه ورودنده مکه‌دن اویله براردو چیقمش اولدیغی خبرآلندی ۰ واردوی اسلام برموقع مشکلده بولندی

زیرا اللی کشی ایله محافظه اولنان برکاربانك اوزرینه سوق اولنمش برجمعیت ایله اویله برمکمل اردویه قارشو وارمق دشوار ایدی

حالبوکه کاربانك پشنه دوشلسه براماننسز یرده قریش اردوسنه تصادف اولنمق احتمالی وارایدی ۰ کیرو دونلمك ایسه بیوك عار ایدی

بناء علی ذلك رسول اکرم اصحاب کرامنی جلب وجمع ایله استشاره ضمننده انلره (نه دیرسکز کاربانك پشنه می دوشمك ایسترسکز یوخسه قریش اردوسنه قارشو وارمق صورتنیمی ترجیح ایدرسکز هله بو ایکی طائفه‌دن برینی بکاجناب حق

وعد ایتمشدر) دیو بیوردی
انلردخی (بز کاربان نیتیله چیقدق اکر بویله بر بیوك
اردو ایله محاربه اوله جغنی بیلسیدك دها تدارکلیجه
چیقاردق) دیو جواب ویردیلر وکاربان طرفنه میل
کوستردیلر
رسول اکرم آنلرك بو جوابندن مغبر الخاطر اولدی
فقط ابو بکر الصدیق رضی الله عنه حضرتلری خاطر
نبوی یی تطییب ایده جك سوزلر سویلدی . عمر بن الخطاب
رضی الله عنه حضرتلری دخی انی تأیید ایلدی
آنك اوزرینه مقداد بن اسود رضی الله عنه حضرتلری
میدانه چیقوب (یارسول الله اللهك امری نه ایسه بزا کا
اطاعت ایلرز وهر حالده سنکله برابرز والله اراضیٔ
معموره نك الك نهایتنه قدر کیتسه‌ك سنکله برابر کیدرز)
دیدی
رسول اکرم مقداد رضی الله عنه حضرتلرینك بو سوزلرندن
پك زیاده ممنون اولدی
فقط انصار کرام مقدما عقبه ده بیعت ایتدکلرنده رسول
اکرم کندی بلدهٔ لرینه کلورسه انی اولاد وعیاللری کبی
هر شیدن اسیر که‌یوب صاقینه جقلرینی تعهد ایتمشلر ایسه ده
خارج مدینه ده محاربه ایده جکلرینه دائر تعهدلری
اولمدیغندن انلرك رأیلری صورلمق لازم کلمکله انلره خطابا

(سزلر بر رأی و یریکز) دیو امر ایتدی

انصار طرفندن سعد بن معاذ رضی الله عنه (یارسول الله بزلره می مراد بیوره یورسکز) دیو صوردی ٠ رسول اکرم اوت دیو بیوردی

سعد بن معاذ (یارسول الله بز سکا ایناندق طرف باریدن کتوردیککک شیلر حق اولدیغنه اعتماد واعتقاد ایتدک وسکا اطاعت واتباع ایتمک اوزره عهد ومیثاق ایلدک آرتق سزنه دیلرسه کز امر ایدیکز سنی کوندرن الله حقیچون اکر دکزه کیررسه ک سنکله برابر کیره رز هیچ بریمز کیرو قالماز ٠ بز دشمنه قارشو وارمقدن چکنمیز ٠ وقت محاربه ده کیرو دونمیز صابرلرز صادقلرز جناب حقدن رجا ایدرم که بزدن ممنون اوله جقکز ایشلر کوستره همان علی برکة الله بزمله مراد ایتدیککز طرفه عزیمت بیوریکز) دیجک رسول اکرم فوق العاده ممنون اوله رق (اویله ایسه علی برکة الله یوروییکز) دیو بیوردی ٠ اردوی سعادت دخی بدر قریه سنه طوغری یوریدی

ورسول اکرم (سزه مژده ایدرم که الله تعالی حضرتلری بکا ایکی طائفه دن برینی وعد ایتدی ٠ والله بن صانکه قریش قومنک دوشوب تلف اوله جقلری یرلره باقیورم) دیو بیوردی

وبدره واردقده بوراسی فلانك مقتلی وشوراسی فلانك
مقتلی دیو مبارك الیله کوستردی

صکره هپ اویله اولدی هیچ برینك یری شاشمدی
یعنی مشرکلردن هر قنغیسی ایچون بر یر کوستردی ایسه
هنکام محاربه ده اول مشرك اوراده دوشوب جان
ویردی

اوصورتله اهل اسلام بدره قریب محله واردی . و برقوملق
موقعده اردو قوردی که یوررکن انسانلرك وحیوانلرك
ایاقلری قایاردی

واوجهله قریش اردوسی کلوب بدر صوینی ضبط ایلمش
اولمسیله اهل اسلام صوسزلقدن زحمت چکوب شیطان
دخی بعضیلرینك قلبنه صوسزلقدن قیرلمق وهمنی
القا ایدرك وسوسه ویردی

حالبو که جناب حق اول کیجه قریش اردوسنك ایچنه
برقورقو دوشوردی . واهل اسلامه برطاتلی اویقو
ویردی

قریش طائفه سنك اهل اسلامه نسبتله قوتلری قات قات
زیاده ایکن انلر تلاش واندیشه اوزره اولوب اهل اسلام ایسه
امنیت اوزره اویوردی

وفرداسی که رمضان شریفك اون یدنجی جمعه کونیدر
علی الصباح یاغمورلر یاغدی . وسیللر آقدی . اهل

اسلام صویه قاندی . و بعضیلرینك قلبنده کی وسوسهٔ شیطانیه زائل اولدی . و یرلر پکلشوب سیروحرکته سهولت کلدی

وحُباب بن مُنذِر رضی الله عنه حضرتلرینك رأی وتدبیری اوزره اردوی سعادتك موقعی دکشدیرلدی

شو یله که بدر قریه سنك الك نهایتنده کی قو یوسی اوکنده اردوقورلدی . و یاننده اهل اسلام ایچون بر بیوك حوض یاپلدی . وصوایله طولدیرلدی . ودیکرقو یولرك اوزرینه چورچوپ آتلدی . بوجهتله قریش اردوسی صوسز قالدی

وسعدبن معاذ رضی الله عنه حضرتلری رسول الله ایچون خرماداللرندن برخیمه یعنی کولکه لك یاپدردی

رسول الله یارغاری ابوبکرالصدیق رضی الله عنه حضرتلریله برلکده اول خیمه نك آلتنه کیردی

سعدبن معاذ رضی الله عنه حضرتلری دخی قلیجنی طاقنوب انصار کرامدن برقاچ ذات ایله برلکده خیمه نك قپوسنده بکلردی

ایشته اول حالده قریش اردوسی میدانه چیقوب کوروندی کروه مشرکین کوك تیموره مستغرق اولدقلری حالده ایلرو یوریدیلر

بونلرك مقداری بیك نفرقدر اولوب ایچلرنده یوزآتلو وپدی

يوز دوه‌لو وار ایدی
الحاصل عددجه اهل اسلامك اوچ مثلندن زیاده اولدقلری
حالده اسباب واسلحه‌جه قوتلری قات قات زیاده ایدی
* واوچ بیراقلری اولوب برینی ابوعزیز زراره بن عمیر ودیکر
برینی نضر بن حارث وبر دیکر برینی دخی طلحه بن طلحه
چکیوردی
میدان حربه کلدیلر • وموقع طوتوب صف اولدیلر •
اهل اسلام دخی انلره قارشو صف اولوب طوردی
لکن نه غریب تماشا ایدی که ابوعزیز بن عمیر قریش اردوسنك
برنجی بیراقداری • وبرادری مصعب بن عمیر رضی الله عنه
حضرتلری مهاجرینك سنجاقداری ایدی
قریش اردوسنك سائر اشراف وروٴساسی ایله دخی
مهاجرینك اکثری اوزاق یقین هرنه ایسه هپ یکدیکرلك
اقرباسی ایدی
ازجمله رسول اکرمك بیوك دشمنلری اولان امیه بن خلف
وبرادری ابی بن خلف رسول اکرمك جد اعلاسی اولان
مره بن کعبك برادری هصیص بن کعبك صوینده‌ن
واول وقت ابوسفیانك معهود کاربانده یولداشی اولان
عمرو بن العاص دخی بنی سهمدن و بنی سهم ایسه کذلك
هصیص بن کعبك نسلندن اولدقلری حالده اکابر اصحاب
کرامدن عمر بن الخطاب وسعید بن زید رضی الله عنهما

حضرتلری دخی مره نك دیکر برادری اولان عدی بن کعبك نسلندن ایدیلر
وجمله اصحاب کرامك اولوسی اولان ابو بکر الصدیق رضی الله عنه حضرتلریله ینه کبار اصحاب کرامدن طلحه رضی الله عنه حضرتلری تیم بن مره نك صوییندن اولدقلری حالده رسول اکرمك عدو اکبری اولان ابوجهل بن هشام ایله خالد بن الولید دخی بنی مخزومدن ایدیلر . بنی مخزوم ایسه یقظه بن مره نك احفادندندر
ودها غریبی بو ایدی که ابو بکر الصدیق رضی الله عنه حضرتلرینك اوغلی عبدالله رضی الله عنه کندی یاننده ودیکر اوغلی عبدالرحمان دخی مشرکین قریش میاننده ایدی * ونضر بن حارث که رسول اکرمه شدت عداوتی اولوب حتی رسول اکرم قرآن اوقورکن محمد سزه اسکی مصللری سویلیور دیو استهزا ایلردی . او دخی عبدمنافك برادری اولان عبد الدار اوغللرندن اولدیغی حالده کبار اصحاب کرامدن زبیر بن العوام رضی الله عنه حضرتلری عبدمنافك دیکر برادری اولان عبد العزی اولادندندر
وینه سیدة النساء خدیجة الکبری رضی الله عنها حضرتلری عبد العزی اولادندن اولوب برادری نوفل بن خویلد ایسه اهل اسلامك بیوك دشمنلرندن ایدی
ومعهود کاربانك رئیسی اولان ابوسفیان ورسول اکرمه

شدت عداوتی اولان عقبه بن ابی معیط دخی امیه بن عبد شمس بن عبدمنافك حفیدلری وقریش اردوسنك الك بیوك رئیسلرندن اولان مشهور عتبه وشیبه ربیعه بن عبدشمس بن عبدمنافك اوغللری اولدقلری حالده شیخ المهاجرین اولان عبیده رضی الله عنه حضرتلری دخی حارث بن مطلب بن عبدمنافك اوغلی ایدی

وعتبه بن ربیعه نك اوغلی ولید کندی یاننده وابوبکر اوغلی ابوحذیفه اهل اسلام میاننده ایدی

ومقدما امیرمکه مقامنده بولنان عبدالمطلبك اوغلی ورسول اکرمك عمی عباس دخی قریش اردوسنك الك بیوکلرندن اولدیغی حالده میدان حربه کلجك قارشوسنده بیوك برادری حمزه بن عبدالمطلب رضی الله عنه حضرتلرینی کوردی

حارث بن عبدالمطلبك اوغللری اولان ابوسفیان ایله نوفل دخی کروه مشرکین ایله برابر ایدی

وعبدالمطلبدن صکره قومنك رئیسی اولان ابوطالب بن عبدالمطلبك اوغلی علی کرم الله وجهه حضرتلری صف حربده بیوك برادری عقیل بن ابوطالبه قارشو طوره یوردی

ورسول اکرمك کریمه سی زینب رضی الله عنها حضرتلرینك زوجی اولان ابوالعاص بن ربیع دخی مظهر اولدیغی صهریت نبویه شرفنی برطرفه براغه رق رسول اللهه قارشو سلاح

چکوب کلیور دی
عربلر مجرد قومیت غیرتیله جنك ایدرلر کن بو یله بر قوم وقبیله دن اولان برچوق خلقك ایکی فرقه اولوب بدهیکدیکره قارشو صف باغلایوب طورملری قریش طائفه سنك چوغنی تردده دوشور دی
علی الخصوص عبد المطلب اوغللرینك حربه کیرشملری مجرد سائر اشراف قریشك زوریله ایدی . حالبو که قارشولرنده برادر وعمزاده ودایی زاده لرینی کوردکلری کبی کندولرینه تردد وحیرت الو یردی
ایشته مرقوم عتبه بن ربیعه بورالرینی درخاطر ایدرك بر درین مطالعه یه واردی
و (ای جماعت کیم کیمکله جنك ایده جك یکدیکرك برادرینی یاخود عمزاده ویاخود دایی زاده لرینی اولدیره جك صکره بونلر نصل یوز یوزه باقه جقلر بواولور ایشمی سز بو ایشدن وازکچیکز وآره دن چیقیکز . محمدی سائر قبائل عربه براغکز اکر انلر محمده ظفر بولورلر ایسه سزکده مرادکز حصوله کلمش اولور . والا سز برشی ضایع ایتمش اولماز سکز) دیدی
وحکیم بن حزام ایله ابوجهله بو وجهله خبر کوندردی
ابوجهل ایسه پیدر پی خلقی جنکه تشویق وتحریك ایلر وخلقك غیرت وحمیت طمرلرینه طوقونه جق سوزلر سویلر ایدی

حتى اول كون آتنى دپوب صف حربدن ايلرو چيقه رق
(بزلر يكوجود برجمعيتز اوزرينه وارلماز ويكلمز برجماعتز
بز بو كون محمددن واصحابندن انتقام آله جغز) دير ايدى
وغلبه ايده جكنده اصلا شبهه اتميوردى
وفي الواقع اهل اسلامه نسبتله قريش اردوسنك مادى
قوتى فاشقات زياده ايدى · لكن اردوى سعادتك معنوى
قوتى فوق العاده ايدى
قريش اردوسنده جنك ايستميانلر چوق ايدى · وكندولرينه
قوميت غيرتندن بشقه جان فدا ايده جك بر كيفيت يوق
ايدى
اهل اسلام ايسه غيرت دينيه يى هرشيئه تقديم وترجيح ايدرك
جمله سى جهت وحدت اسلاميه ايله متحد ومتفق ايدى
وشهيد اولد قلرنده كيده جكلرى يرى كورر كبى بيلور
اولدقلرى جهتله عندلرنده شهادتدن اعز بر دولت وسعادت
يوق ايدى
ايشته ابوجهل بو دقيقه لردن غافل اوله رق محاربه يى قازانمق
ايچون عسكرك كثرتى كفايت ايدر ديو زعم ايدردى
و (محمديلرى اولدرمكه لزوم يوق انلرك اللرينى ارقه لرينه
باغلايوب بده يدهرك مكه يه كوتوره جكز) دير ايدى
بناء على ذلك عتبه بن ربيعه نك سوزلرندن دلكيراولوب
آنك نصيحتنى غرضكارانه حمل ايدرك اكا لوم ايتدى

و (عتبه اوغلی ابوحذیفه‌یی اسر که بو بده بو وجهله خلقك افكارینی اخلال ایدیور) یوللو خلقك نظرنده عتبه‌یی كچوك دوشوره‌جك سوزلر ایله انك رأینی چوروتدی * و بطن نخله‌ده عبدالله بن جحش وقعه سنده مقتول اولان عمرو بن حضرمینك قرنداشی عامر بن حضرمی دخی ابوجهلك تعلیم وتشویقی ایله میدانه چیقوب قرنداشنك اسمنی یاد ایله فریاد ایتدی . وزعمجه قرنداشنك قانی آلمق اوزره اهل اسلام طرفنه اوق آتدی

اتفاقا عامر بن حضرمینك اوقی عمر رضی الله عنه حضرتلرینك آزادلوسی اولان مهجع رضی الله عنه حضرتلرینه طوقوندی . واندن متأثرا حضرت مهجع وفات ایتدی

اواوقت رسول اكرم (مهجع سید الشهدادر) دیو بیوردی ایشته ملت اسلامیه‌ده ابتدا یاره لنوب شهید اولان بودر . رضی الله عنه

اول عصرلرده طرفین محاربه‌یه گیرشمزدن اول برر ایكیشر كیمسه میدانه چیقوبده مقاتله ایتمك عادت ایدی . بو كا مبارزه واول كیمسه لره مبارز دینلور

ابتدا مبارزلر میدانه چیقوبده خلقی جنگه قیزشدرمق عادت ایكن بو كره ابوجهلك تشویقیله عامرك میدانه چیقوبده برادرینك قانی دعوا ایتمسندن واهل اسلامه اوق

آتمسندن طولانی مبارزه‌دن اول محاربه قیزشدی . واره‌به قان دوشدی

و بنی مخزومدن اسودبن عبدالاسد (یا بن محمد بلرك حوضندن صوایچرم ویا اول حوضی هدم ایدرم ویاخود اول حوضك یاننده اولورم) دیو یمین ایتدی . وفدائیلك یولنده سل سیف ایدرك اهل اسلامك حوضنه طوغری سکرتدی

رسول اللهك ارسلانی حمزه رضی الله عنه حضرتلری اول طرفه قوشدی . وحوض یاننده اسوده یتشدی همان برقلیج اوردی . اسود ارقه‌سی اوزره دوشدی * لکن زعم باطلنجه یمینی یرینه کلسون دیوکنه وسنی حوض ایچنه آتدی . حضرت حمزه دخی آنی حوض ایچنده قتل ایتدی

رسول اکرم میدانه چیقوب اهل اسلامك صفلرین دوزلتدی . و بعضیلری صفدن خارج طورمغله مبارك النده‌کی عصا ایله خفیفجه دورته‌رك صیره سنه کتوردی * و (بن امر ایتمدکجه دشمن اوزرینه هجوم ایتمیکز فقط تمام اوق منزلنه کلدکلرنده اوق آتکز) دیوتوصیه وتنبیه بیوردی

الحاصل ایکی طرفده دخی اذهانه غلیان کلدی . وابوجهلك مرامی حاصل اولدی

عتبه ابن ربیعه ایسه انظارنا سعده کچوك دوشدیکندن
اکمال ناموس ایچون ایلرو آتلدی
وهمسان برطرفنه برادری شیبه یی ودیکر طرفنه اوغلی
ولیدی آلدی • ومیدانه چیقوب مبارز ایستدی یعنی اردیلدی
* بنی نجاردن عفرانام خاتونك یدی اوغلی اولوب یدیسی
دخی بدرده حاضرایدیلر • انلردن ایکیسی یعنی عوف ایله
معاذ نام نوجوانلر وینه خزرج قبیله سندن عبدالله بن
رواحه رضی الله عنهم حضراتی انلره قارشو چیقدیلر
عتبه انلره سز کیملرسکز دیدی • انلر دخی فلان وفلانز
دیو جواب ویردیلر
عتبه (بزم سز کله برایشمز یوق بز عمزاده لرمزی ایسترز)
دیو انلری ردایلدی
چونکه دیار مدینه اهالیسی زراعت وفلاحت ایله کچینورلردی
قریش طائفه سی ایسه بیوك تجارتلرله مشغول اوله رق
چفتجیلره حقارت کوزیله باقارلردی
انکچون عتبه وشیبه انصار ایله مبارزه یه تنزل ایتمیوب
(یا محمد بزه کفو واقرانمز اولان عمزاده لرمزی کوندر)
دیو ندا ایتدیلر
رسول اکرم دخی قالق یاعبیده • قالق یاحمزه قالق یاعلی
دیو بیوردیلر
اوچی دخی قالقوب حضرت عبیده بن حارث بن مطلب

عتبه‌یه وحضرت حمزه بن عبد المطلب شیبه‌یه وحضرت علی بن ابو طالب ولیده قارشو گیتدیلر

اواوقت عبیده التمش اوچ وحمزه اللی سکز وعلی یکرمی بر یاشلرنده اولوب هر بری سنجه قارشوسنده‌کی خصمنك اقرانی ایدی

وجمله‌سی عربك اك ایلرو گلور شجعانی ایدی . علی الخصوص حضرت حمزه اللهك برمهابتلو ارسلانی ایدی

حضرت علی اگرچه هنوز بو یله بیوك وقعه‌لرده بولنمامشیدی . لکن انك دخی بر ارسلان یاوروسی اولدیغی سیماسندن بللو ایدی

اوچی دخی میدان مبارزه‌یه چیقوب عادت اوزره اسم وشهرتلرین سویلدیلر

عتبه وشیبه ایله ولید دخی تمام کفو واقران کرامیز سکز بیوریکز دیدیلر وجمله‌سی سل سیف ایلدیلر

بو یله اشراف قریشدن بهادرلقلری مشهور ومسلم اولان التی بیوك ذاتك مبارزه لری اواوقتك حکمنجه شایان تماشا وقوعاتدن معدود ایدی

بناء علیه طرفین جنگه حاضر ومهیا اولهرق کیمنك اوق یایی النده وکیمنك الی قلیجنك قبضه‌سنده اولدیغی

حالده طرفین بو بهادرلرك مقاتله سنه كوز دیكوب تماشایه طوردیلر

حضرت عبیده ایله عتبه یكدیكره برایكی حمله ایلدی وایكی اختیاردبر برینی یاره لدی ایسه ده بریسی دیكرك ایشنی تمام ایده مدی

حضرت حمزه وعلی ایسه بر حمله ده خصملرینی اولدیردیلر ودونوب عبیده یه اعانه ایله عتبه نك دخی ایشنی بتوردیلر وعبیده یی آلوب حضور نبوی یه كتوردیلر

عبیده نك اباغنده قلیج یاره سی اولمغله قانلری آقارق حضور نبوی یه كلدكده (یارسول الله بن شهیدمی یم) دیو صوردی

رسول اكرم اوت دیو جواب ویردی ٠ ویری جنة الفردوس اولدیغنی تبشیر بیوردی

آنك اوزرینه عبیده ممنون ومسرور اوله رق دین اسلام اوغورنده اباغنك كسلمسندن طولایی اصلا قساوت چكمیه جكنه دائر كوزل ومؤثر بیتلر سویلدی

فقط یاره سی آغر اولدیغندن اوچ كون صكره مدینه یه كوتورلور ایكن اثنای راهده عزم دار جنت ایلدی رضی الله عنه

اوته طرفده عتبه وشیبه كبی قریش اردوسنك الك ایلرو كلور رؤساسندن ایكی بیوك كشی ایله برده نوجوان

اولان ولیدبن عتبه‌نك اوچی بردن میدان مبارزه‌ده
دوشوب قالملری سائره دهشت ویردی
ابوجهل ایسه اصلا فتور کتورمیوب سز عتبه وشیبه‌یه
باقمیکز آنلر مغرورانه حرکت ایدرك کندولرینی مهلکه‌یه
دوشوردیلر . دیوقومنه جسارت ویرر وهمان یورویکز
دیو امر ایلر ایدی
اول اثناده ابوبکر الصدیق رضی الله عنه حضرتلری
اوغلی عبدالرحمانی مشرکلرك ارەسنده کوریجك میدانه
چیقوبده آنکله مقاتله ایتمك اوزره رخصت ایستدیسه‌ده
رسول اکرم یا ابابکر بیلزمیسین که سن بنم کورر کوزم
وایشیدر قولاغم منزله‌سنده سین دیه‌رك رخصت ویرمدی
ویانندن آیرمدی
ایکی طرف ایلرو یوریمکه و یکدیکره یاقلاشمغه باشلادی
اوقلر ایسه ایکی طرفدن علی التوالی ایشلر ایدی
خزرج قبیله‌سندن حارث بن سراقه نام نوجوان که
کیرودەطورو بدەایلرودەکی شجعانك مقاتله‌سنی تماشا ایدنلر
ایچنده ایدی . دشمن طرفندن آتیلوبده اوکده‌کی
صف حربك اوزرندن کچن براوق اکا طوقوندی
وبیچاره‌یی شهید ایتدی . ایشته انصاردن ابتدا شهید
اولان بودر
ابتداکی اوق جنکنده ایلرودەکی صف حربده بولنان

غزات اسلامك اوزرندن آشوب كيدن براوقك كيروده
حارثه يه طوقونمسى جمله يه موجب عبرت اولدى
اجل اوقلرينك اوكده كيلرله ارقه ده كيلرى فرق ايتمديكى
وايلروده كيلرك تهلكه سى كيروده كيلرك تهلكه سندن
زياده اولمديغى آكلاشلدى
مؤخرا حارثه نك والده سى اولان ربيع حضور نبوى يه
كلوب يارسول الله اوغلم جنتده ايسه كنديمه تسليت
ويروب صبر ايده يم دكل ايسه نه ياپه يم ديو سؤال ايتدكده
رسول اكرم جنت بردكل متعدددر سنك اوغلك جنة
الفردوسده در ديو بيورمشدر · بزينه صدده كله لم
رسول اكرم يار غارى ايله برلكده خيمه ده يعنى سعد بن
معاذك ياپدرمش اولديغى كولكه لكده بولنوب (يارب
بكا وعد ايتديكك نصرتى وير) ديو كمال سوز و كدازايله
دعا و نياز ايلركن كندوسنه بر خفيفجه اويقو كلدى · وهمان
تبسم ايدرك اوياندى (مژده يا ابو بكر ايشته ملائكهٔ
كرام ايله جبرائيل عليه السلام امداده كلدى) ديو
بيوردى
بعده رسول اكرم زرهنى كيوب (سيهزم الجمع و يولون
الدبر) آيت كريمه سنى تلاوت ايدرك خيمه دن طيشارو
چيقدى
معناسى (يقينده او جمعيت بوزيلوب ارقه دوندررلر

دیمکدر) واوسط طرفنده‌کی آیت کریمه (ام یقولون نحن جمیع منتصر) اولوب انك معناسی دخی (یوخسه مشرکین قریش بز طوپلو و یکوجود بر جماعتز می دیرلر) دیمك اولور

بوقاروده بیان ایتدیکمز وجهله فی الواقع ابوجهل اشبو یوم بدرده (بز یکوجود بر جماعت منتصره یز بوکون محمد دن واصحابندن انتقام آله جغز) دیمشیدی

بو آیت کریمه ایسه مقدما مکه ده ایکن نازل اوله رق کله جکدن خبر ویرن آیاتدن و نبوت محمدیه‌نك دلیل علنیسی اولان معجزاتدندر

حتی حضرت عمردن مروی بدر که بو آیت کریمه نازل اولدقده عجبا قنغی جمعیت بوزیله جق دیدم یوم بدرده رسول اکرم زرهنی کیوبده سیهزم الجمع و یولون الدبر دیدیکی وقت مراد نه اولدیغنی اکلادم دیو بیورمشدر

مروی بدر که مقدما مدینه جوارینه قدر کلوبده مدینه اهالیسنك حیوانلرینی سوروب کوتورمش اولان کرز بن جابر فهرینك بادیه نشین اولان طوائف قریش ایله بوکره قریش مکه اردوسنه امداد ایچون کله جکی اول کون ایشیدلدی

حالبوکه قریش اردوسنك قوتی ذاتا اهل اسلامه نسبتله قات قات زیاده ایکن بادیه نشین اولان کروه عربان دخی

كاو بده انلره قاتيله جق اولورسه قوتلري فوق العاده اولورديو اهل اسلام تلاش واندیشه یه دوچار اولدی
آنك اوزرینه طرف باریدن ملكلر ايله اهل اسلامه امداد اولنه جغی تبشیر بیورلدی
وكرز بن جابر فی الواقع قریش مكه اردوسنه امداد ایتمك نيتنده بولنمش ایسه ده بروجه آتی قريش اردوسنك بوزلديغنی خبر آلديغی كبی امداد دن صرف نظر ایلمشدر
ومرویدر كه اول اثناده مثلی كورلمامش غایت شدتلو برروزكار چیقوب كوزكوزی كورمز اولمش بوايسه مكر ملائكهٔ كرام ايله جبرائيل عليه السلامك كلشی ایمش كه میدان حربه كلمشلر • وابلق آتلره بنمش انسانلر صورتنده كورنمشلر • ومشركلره قارشو صف باغلايوب طورمشلر
بودخی روایات مشهوره دندر كه قریش ایله كنانه ارهسنده وقتيله محاربه لر وقوع بولمش ایدوكندن بوكره كنانه قبیله سی فرصتی غنیمت اتخاذ ایدرك ارقه دن كاو بده هجوم ایتسونلر دیو قریش طائفه سی اندیشه ایدركن كنانه شيخلرندن مشهور سراقه بن مالك مدلجی برفرقه سواری ايله قریش اردوسنه كلوب بنده سزكله برابرم دیه رك انلره جسارت ویرمش

حالبوكه سراقه حارث بن هشام ايله ال اله طوتشوب كزرلر ايكن اويله برشدتلو بوره ايله ملكلر كلجك سراقه حارثك الندن آيريلوب وعسكريني آلوب صاوشمش وآنك صاووشوب كيتمسى قريش طائفه سنى وهم وتلاشه دوشورمش

حتى ابوجهل آنك اوزرينه (سن سراقه يه باقيكز آنك محمد ايله كيزلو اتفاقى واردر . محمديلرى بتوردكدن صكره دونوبده قديد منزلنه وارديغمزده بن اكا محمدك طرفدارانى نه ديمك اولديغنى اوكرديرم همان سز يوروييكز) ديو قومنه جسارت ويرمش ايدى

وقريش اردوسى بوزيلوبده مكه يه واردقلرنده عسكرك انهزامنه سراقه سبب اولدى ديمشلر . سراقه ايسه انى ايشتدكده (والله بن سزك بدره عزيمتكزى طويمدم فقط هزيمتكزى ايشتدم) ديمش

مكر سراقه صورتنده كورينن ابليس وبنى مدلجدن برطاقم آدملرك صورتنده كورينلر ابليسك عونه سى اولان شيطانلر ايمش

برمدت صكره سراقه وسائرلرى اسلام ايله مشرف اولدقده بوراسنى بينلرنده سويلشمشلر . وشيطان ايشى اولديغنى جزم ايلمشلر . بزينه صدده كله لم

اول اثناده رسول اكرم برآوچ اوفه جق طاشلر آلوب

(شاهت الوجوه) یعنی یوزلری قبیح وقاره اولسون دیه‌رك دشمنلرك اوزرینه آتدی
اول طاشلرك برردانه‌سی مشركلرك كوزلرینه و برونلرینك دلیكلرینه اصابت ایله انلری سرسام ایتدی
بو كیفیت معجزات محمدیه‌دن وقریش اردوسنك بوزلمسنی موجب اولان اسباب معنویه‌دندر
بو مثللو سببلردن طولایی قریش اردوسنه تزلزل كلمش اولدیغی حالده حضرت پیغمبر حمله وهجوم ایچون امر ویردی
شویله كه (هركیم بوكون دشمندن یوز چویرمیوب بده ثبات ایلر وشهیدا وفات ایلر ایسه جناب حق البته آنی جنته قویه‌جقدر : بوكون شهید اولنلره جنة الفردوس حاضر وانلره رضوان منتظردر) یوللو هم صحیح وهمده مؤثر سوزلر ایله اصحاب كرامی تشویق ایدرك هایدی شدتلو حمله وهجوم ایدیكز دیو بیوردی
خزرج قبیله سندن عمیر بن حمام رضی الله عنه حضرتلری خرما یركن جنت مژده‌سنی ایشتدكده (په په جنته كیرمك ایچون شو حریفلرك النده اولمكدن بشقه برشی لازم دكلمی یك ایی) دیه‌رك النده‌كی خرمالری یره آتدی
وهمان سل سیف ایدوب شهادتك فضیلتنه دائر كوزل ومؤثر بیتلر سویلیه‌رك دشمن اوزرینه هجوم ایتدی

وآرتق کیرو دونمیوب نیجه مشرکینی قتل ایتدکدن صکره نهایت کندوسی دخی شهید اولەرق جنة الفردوسه کیتدی

ملت اسلامیه ده اوقدن بشقه سلاح ایله شهید اولنلرك برنجیسی اشبو عمیربن حامدر . رضی الله عنه

عفرا خاتونك بیوك اوغلی عوف دخی شهادت مرتبه سنه نائل اولمق ایچون اکا مانع اوله بیله جك زرهنی صرتندن چیقاروب آتدی . وهمان سل سیف ایدرك دشمن اوزرینه هجوم ایتدی . مشرکیندن نیجه لرینی اولدردی نهایت کندوسی دخی شهید اولوب مرادینه ایردی رضی الله عنه

سائر اصحاب کرام دخی هپ دالقلیج اولوب ایلروسکرتدیلر وطرف طرف حمله وهجوم ایله دشمنك صفلرینی یرتدیلر

علی الخصوص اللهك ارسلانی حضرت حمزه رضی الله عنه هرقنغی قوله هجوم ایتسه دشمن فرقه لرینی یاروب بچردی

حضرت علی رضی الله عنه دخی اکا پیرو اولەرق اوکنه کلان مشرکاری قلیج ایله ایکی یه بچردی

قریشك مشهور رئیسلرندن زمعة بن الاسود حضرت حمزه ایله علینك اوغوزینه راست کلمکله درحال انی

قتل واعدام ایلدیلر . برادری عقیل بن الاسود دخی بوصره‌ده قتل اولندی
بنی سهمك رؤساسندن اولان عمرو بن العاص ابوسفیان ایله برابر اولمغله بووقعه‌ده بولنمدی
اما بنی سهمك اك بیوك رئیسلری اولان درت کشی بومهاجه‌ده قتل اولندی
شویله که منبه بن حجاج سهمی یی ابو یسر الانصاری حضرتلری وبرادری نبیه بن حجاجی حضرت حمزه ایله حضرت سعد بن ابی وقاص واوغلی عاص بن منبه ابن حجاجی و برده ابو العاص بن قیس سهمی یی حضرت علی قتل ایتدیلر
بونلردن بشقه حضرت علی رؤسای قریشدن حضرت طلحه‌نك عمی عمرو بن عثمان بن عمر التیمی وحضرت خدیجة الکبرانك برادری نوفل بن خویلد ایله عبیدة ابن سعید بن العاص بن امیه یی دخی قتل ایتدی
بنی امیه‌نك رئیسی اولان ابوسفیان معهود کاربان ایله صاووشوب کیتمش اولدیغندن بوملحمهٔ کبراده بولنمدی فقط اوغلی حنظله بولنوب اودخی بوصره‌ده قتل اولندی
* قریشك مشهور رئیسلرندن ابو البختری بن هشام دخی بواثناده مجدر بن زیاد النده مقتول اولدی
اهل اسلامك بیوك دشمنی اولان ابوجهلی اولدرمك موجب

مباهات بر كيفيت اوله جغندن هپ اصحاب كرام آنى راست
كتورمك ايسترلردى

حتى ابو جهل ظنيله حضرت حمزه رؤساى مشركيندن
وبنى مخزومدن خالد بن الوليدك برادرى اولان ابو قيس بن
الوليدى وحضرت على بنه بنى مخزومدن عبد الله بن المنذرى
قتل واعدام ايلديلر

بنه رؤساى قريشدن ام سلمه نك قرنداشى اولان مسعود بن
امية المخزومى دخى حضرت حمزه نك قليجندن كچدى
ابو سلمه نك برادرى اولان اسود بن عبد الاسد دخى بو صره ده
قتل واعدام اولندى

ابو جهل ايسه يتمش ياشنده يك كوزلى و قورقونج يوزلى عنود
ومتمرد بر ملعون اولوب (انام بنى بو كون ايچون طوغورمشدر)
ديو اظهار جسارت ايدر . وهمان عسكرينى جنكه
سورر ايدى

و كندى عشيرتى اولان بنى مخزوم يكيتلرى انك اطرافنى
آلوب ميخ چيقنى اولدقلرندن يانته واريله ماز ايدى
ايكى عسكر بربرينه قاووشه جغى اثناده عبد الرحمن بن عوف
رضى الله عنه حضرتلرى صف حربده اولوب صاغنده
وصولنده بنى نجاردن بر نوجوان بولنمش ايدى
برى عبد الرحمن بن عوفك يكندن چكوب كيز لوجه اكا

(عموجه سن ابوجهلی طانورمیسین بکا کوستر سه ك آ) دیمش

وابن عوف نه یاپه جقسین دید کده (الله ایله عهد ایتدم ابوجهلی کوردیکم کبی اوزرینه حمله ایدوب یا آنی اولدیره جکم یاخود بو اوغورده اوله جکم دیو جواب ویرمش

* اول ایکی نوجواندن دیکری دخی کذلك ابوجهلی صورمش وابن عوف نه یاپه جقسین دیدکده او دخی او برینك سویلدیکی کبی سویلمش

عبد الرحمن بن عوف بویله برقورقولی وقتده روزکارك کرم وسرد ینی کورمامش ایکی چوجق اره سنده قالدم دیو دوشونورکن آنلرك بو جسورانه سوزلرندن تعجب ایلمش

* اول ایکی نوجوان ایسه مکر عفرا خاتونك اوغللری معاذ ومعوذ نام ایکی فدایی قرنداشلر ایمش

ایشته بو صره ده ابوجهل بنی مخزوم یکیتلری ایله طومور طوپی اولوب کاورلرکن ابن عوف انلره ایشته اراديغکز دیو ابوجهلی کوسترمش

همان ایکیسی بردن فیرلایوب وچفته شاهین کبی سوزیلوب ابوجهلك اوزرینه هجوم وحمله ایتمشلر

حالبوکه ینه انصاردن معاذ بن عمرو بن جموح نام برفدایی دخی ابوجهلی کوزه درمش . بو اثناده فرصت دوشورمش وابوجهلك اياغنه برقلیج اورمش . فقط ابوجهلك اوغلی

عكرمه دخی قلیج ایله آنك قولنی یاره لەمش بو صره‌ده عفرانك اوغللری معاذ ایله معوذ دخی یتیشوب ابو جهلك ایشنی تمام ایلمشلر

ابو جهل کندوسنی اشرف قبائل عرب اولان قریشك رئیسی بیلور . واهل مدینه‌یی چفتچی دیو تحقیر ایده کلور ایکن انلرك الندە اولمك پك کوجنه کیدوب حتی بوکره معاذ حضرتلری کندوسنی قلیج ایله اوردقده کاشکی بنی چفتجیلر دن بشقه بر آدم اولدرسه دیمشیدی

اول اثناده رسول اکرم عجبا ابو جهل نه یاپیور کیم کیدوب بده آندن بزه بر خبر کتورر دیدکده عبدالله بن مسعود رضی الله عنه حضرتلری سکرتدی . وابو جهلك یاننه کیتدی کوردی که جان چکیشیور . همان باشنی کسمك اوزره صقالندن طوتدی . وایاغیله بوینه باصدی . وابو جهل کوزلرینی آچدقده یا اباجهل سنمیسین دیدی

ابو جهل ایسه صوك نفسه کلمش اولدیغی حالده بی پروا ابن مسعوده (ای قیون چوبانی پك صرب یره چیقمش سین بر بیوك کشی‌یی قوم وقبیله سی اولدرمك همان شمدی اولمش برایش دکل آ بو اولەغان شیدر فقط غلبه قنقی طرفده‌در) دیو صوردی

ابن مسعود دخی نصرت وغلبه اهل اسلامده یوز کوستردی

دیو جواب و یردی . و بو یوزدن دخی ابو جهلی حالت یأسنه دوشوردی

ابو جهل بو یله هر جهتدن مأیوس اولیجق (محمده سویله که شمدی یه قدر انك دشمنی ایدم شمدی دشمنلکم برقات دها ارتدی) دیدی . ابن مسعود دخی همان باشنی کسدی

* الحاصل ابو جهل صوك نفسده دخی ایمانه کلیوب کفر وضلالتده اصرار ایتدی . وهر یوزدن مأیوس اوله رق جانی جهنمه اصرارلیوب کیتدی . لعنة الله علیه

ابن مسعود حضرتلرینك جثه سی نحیف و کوچوك وابو جهلك باشی بیوك اولدیغی جهتله انی یوکلنوب کوتورمسی شایان تماشا بر کیفیت اولدیغی حالده ایشته اللهك دشمنی ابو جهلك باشی دیه رك حضور نبوی یه کتوردی

رسول اکرم دخی اللهك نصرتنه تشکر ایتدی . و بو امتك فرعونی ایشته بودر دیو بیوردی

بو اثناده عفرا خاتونك اوغلی معوذ نیجه ایشلر کوردکدن صکره برادری عوف کبی او دخی شهدا اولدی رضی الله عنهما

* ابو جهلك برادری اولان عاص بن هشام دخی بو صره ده قتل واعدام اولندی

وقریشك مشهور رئیسلرندن طعیمه اهل اسلامدن برایکی ذاتی شهید ایتدکدن صکره او دخی حضرت حمزه نك قلیجندن کچدی

وابو جهلك اعدامندن صکره قریش اردوسنده طیانه جق

کمسنه قالمیوب علی العموم بوزغون ویردیلر

آرتق فرار ایدنلر قورتولدی ۰ فرارایده میانلر دخی اسارتی جاننه منت بیلدی

قریشك برنجی درجه ده کی رئیسلرندن اولان امیه بن خلف که هم اختیار وهم ده ششمان ایدی ۰ محاربه نك صوكی دورینه قدر طیاندی ۰ لکن نهایت اوغلی علی ایله برابر کندوسنی عبدالرحمن بن عوف حضرتلرینه تسلیم ایتمکه مجبور اولدی

ابن عوف دخی معارفهٔ قدیمه یه مبنی انلری صاغ براقق اوزره اسیر ایتمکه قرار ویروب بوکا اُرلاقردی ایدرلرکن امیه بن خلف (کیمدر شو کوکسی بر دوه قوشی توبی ایله نشانلی بهادر) دیو صورمش

ابن عوف دخی عم رسول الله اولان حضرت حمزه بن عبد المطلب دیو جواب ویرمش

امیه بن خلف (آه بزه بو ایشلری ایدن و بزلری بو حاله قویان هپ اودر) دیمش

انلر بو سوزده ایکن امیه بلال حبشی رضی الله عنه حضرتلرینك کوزینه ایلشدی

حالبوکه مکه ده ایکن امیه حضرت بلاله پك چوق اشکنجه لر ایتمش اولدیغندن بلال آنی کوردیکی کبی (یا انصار الله ایشته کفره وفجره نك رئیسی امیه بن خلف

اوریکز اولدیریکز) دیمکله عفرا خاتونک اوغلی معاذ ایله
انصاردن دیکر بعضیلری سکردوب امیه بن خلفی اولدردکاری
اثناده عمار بن یاسر حضرتلری دخی آنک اوغلی علی بن
امیه یی قتل ایتدی

الحاصل قریش اردوسی پك فنا حالده بوزلدی · واهل
اسلام بیوك مظفریته نائل اولدی

میدان محاربه ده دوشوب قالانلر ایله مجروح اولوب ده
بعده وفات ایدن شهدانك مجموعی اون درت نفر اولوب
التیسی مهاجریندن والتیسی خزرج قبیله سندن وایکیسی
اوس قبیله سندن ایدی

مشرکلرك مقتوللری ایسه یتمش نفر اولوب یکرمی دردی
قریشك اشراف ورؤساسندن ایدی

اسیر اولان مشرکین دخی یتمش نفر اولوب حضرت
پیغمبرك عمی عباس بن عبد المطلب وعمزاده لری عقیل
ابن ابوطالب ونوفل بن حارث بن عبد المطلب وحضرت
زینبك زوجی ابو العاص بن الربیع اشبو اسیرلرك اشرافندن
ایدیلر · برمدت صکره بونلرهپ اسلام ایله مشرف
اولمشلردر

مصعب بن عمیرك برادری ابو عزیز بن عمیر دخی بو اسرانك
اشرافندن اولدیغی حالده یوم بدرده اسلام ایله مشرف
اولمشدر

سهيل بن عمرو العامرى وخالدبن هشام المخزومى وابى ابن حلفك اوغلى عبدالله وحضرت سودهنك برادرى عبد بن زمعه ووليدبن الوليد وامية بن حلفك ازادلوسى اولان نسطاس دخى بواسيرانك اشرافندن ايدى

رسول اكرم امر ايتدى . مقتول اولان رؤساى قريشك جسدلرى برقويى ايچنه آتلدى . فقط اميه بن خلف زرهى ايچنده شيشمش اولديغندن اولديغى يرده اوزرينه طاش وطوپراق آتيله رق اورتولدى . سائر افراد مقتولين دخى شوراده بوراده دفن ايدلدى

رسول اكرم بو مظفريتى مژده ايتمك اوزره زيدبن حارثه رضى الله عنه حضرتلرينى مدينه يه كوندردى . اودخى واروب اهل مدينه يه مژده ويردى

اول اثناده ايسه رسول اكرمك كريمه سى رقيه رضى الله عنها حضرتلرى وفات ايتمكله حضرت زيدك مدينه يه وصولنده هنوز دفن ايدلمش ايدوكندن مدينه ده بولنان اهل اسلام حزن وماتم ايچنده ايدى . بز ينه اردوى سعادتك وقوعاتنه كلهلم

اسيرلر قاچماماق ايچون عمر بن الخطاب رضى الله عنه حضرتلرى انلرى باغلامغه مأمور اولمغله جمله سنك اولوسى اولان عباسى پك صيقى باغلامش اولديغندن كيجه اينكلردى

رسول اکرم ایسه اول کیجه عمرك ایکلدیسنی ایشتمکله
متأثر اوله‌رق کوزینه اویقو کیرمدی
انصار کرام حضراتی رسول اکرمك اصلا راحتسز اولماسنی
التزام ایدر اولدقلرندن کیجه اویقوسز قالدیغنی
ایشتدکاری کبی بعضیلری کاوب عباسك باغلرینی چوزدیلر
ومجانا عفو واطلاقنی استدعا ایتدیلر
حالبوکه اسیرلر حقنده نه درلو معامله اولنمق لازم کله جکنه
دائر هنوز وحی الهی وارد اولمدیغندن بونلر حقنده رأی ایله
معامله اولنمق لازم کاوردی
رأی ایله اولان ایشلرده ایسه اصحاب کرام ایله مشاوره ایتمك
فخر عالم حضرتلرینك سنت سنیه‌لری ایدی
ومجلس مشورتده هرکس رأینی سربست سویلردی
علی الخصوص عمر بن الخطاب رضی الله عنه حضرتلری
وحی الهی یه امتثالده نقدر سرعت وصلابت کوستررایسه
رأی ایله اوله‌جق ایشلرده دخی اصلا خاطر وکوکله
باقیوب بلاتردد رأی قطعی ویرز . وسوزی کسدیرز
ایدی . واکثریا رأینده مصیب اولوب نیجه دفعه رأیی
صکره‌دن نازل اولان وحی الهی یه موافق دوشمشدر
* بناء علیه کندوسنه عمر الفاروق دینلمشدر که حق ایله
باطلك آره‌سنی کمالیله فرق وتمیز ایدیجی دیمکدر
بوکره اسرا حقنده دخی نه یاپمق لازم کله جکنه دائر

حضرت پیغمبر اصحاب کرامیله استشاره بیوردی

شویله که جناب حق سزی انلره غالب وظفریاب ایتدی شمدی انلرك حقنده نه یاپمق ایسترسکز دیو صوردی

حضرت عمر الفاروق یارسول الله جمله سنك بوینی اوردز دیدی . سعد بن معاذ رضی الله عنه حضرتلری دخی بو رأیده بولندی

رسول اکرمك رحم وشفقتی بوصورته مساعد اولمدیغندن اولکی سؤالنی تکرار ایتدی

حضرت عمر یارسول الله انلر رؤسای مشرکیندندر جمله سنك بوینی اورملی دیوب کندی رأینده اصرار ایلدی ایسه ده رسول اکرم ینه قبول بیورمدی

آنك اوزرینه حضرت ابو بکر الصدیق قالقوب اسرادن بدل النه رق عفو واطلاق بیورلملرینی رأی وتنسیب ایلدی

رسول اکرم دخی انك رأینی قبول ایدوب اسرادن دردیك درهم بدل النه رق صالیو یرلملرینی امر ایتدی

* فقط مدینه یه کیدرکن اثنای راهده عقبه بن ابی معیط ایله نضر بن حارثی قتل ایتدردی

رسول اکرم بدرده اوچ کیجه قالدقدن صکره اردوی همایون ایله قالقوب مدینه یه عودت بیورمشیدی

اسرا واموال غنائم دخی برابر ایدی . و بنی نجاردن عبدالله بن کعب اشبو اموال غنائم اوزرینه مأمور ایدی

* كاربان قريشى تجسسه مأمور اولان طلحه وسعيد بن زيد رضى الله عنهما حضرتلرى اطرافى جستجو ايدرك مدينه يه عودتلرنده رسول اكرمك جانب بدره تشريفنى خبر آلدلر يله آنلردخى اوطرفه سكرتمشلر . و بوكره رسول اكرم دونوبده مدينه يه كاوركن اثناى راهده بواوشوب غزاسنى تبريك ايتمشلردر

صفرا بوغازندن چيقلدقده رسول اكرم اموال غنائمى مساوات اوزره اصحاب كرامه تقسيم ايتدى . واسرايى كيروده براغوب مدينه يه كيتدى

رسول اكرمك مدينه دن چيقمسيله بوكره مدينه يه وصول بولمسى بينده اون طقوز كون مرور ايتمشدر

بركون صكره اسرا دخى مدينه يه كتورلدى . ورسول اكرم انلرى اصحاب كرامنه طاغتدى . وآنلره كوزجه باقمكز ديو تنبيه ايتدى

بوجهتله هركس كندى خانه سنده كى اسيره كوزجه بقار ومأكولات ومشروباتنه اهتمام ايدر ايدى

رسول اكرمك عمى عباس بن عبدالمطلب خيليجه زنكين برذات ايدى . مكه دن چيقاركن ام الفضله يعنى زوجه سنه كليتلو التون ويروب بن محاربه يه كيديورم شايدكه بكا برحال اولور ايسه بوالتونلرسنكله اولادمكدر

دیمش فقط بوکا ایکیمزدن بشقه کمسنه واقف دکل ایمش

بوندن بشقه عباس عسکره صرف ایتمك اوزره یاننه دخی خیلیجه التون آلمش لکن وقت حربده الندن آلنمش

رسول اکرم ایسه بوکره اکا کرك کندوسی ایچون وکرك برادر زاده‌لری اولان عقیل ونوفل ایچون بدل ویرمسنی امر ایتدکده محاربه‌ده النـدن آلنمش اولان التونلرك بو بدللره محسوب ایدلمسنی طلب ورجا ایتدی

رسـول اکرم دخی بزم علیهمزه صرف ایتمك اوزره طاشیدیغك التونی سکا براغه میز دیه‌رك آنك بورجاسنی قبول ایتمدی

عباس (یابنی آوچ آچدیروبده دیلندیره جکمیسـین) دیندی

آنك اوزرینه رسول اکرم (قنی ام الفضله براقدیغك التونلر) دیو بیوردی

حالبوکه عباس او التونلری زوجه‌سـنه ویرکن یاننده کمسـنه یوق ایمش

بناء علیه (سکا بونی کیم خبر ویردی) دیوصورمش

رسول اکـرم (ربم خبر ویردی) دیو بیورمش

عباس دخی (بن شهادت ایدرم که سن صادقسین) دیمش وکلمهٔ شهادت کتورمش

لکن بدلی عفو ایتدیره‌میوب سائر اسیرلرکبی بدل معین

تدارك واعطا ایدرك مكه یه عودت ایلدی

مكه دن بدل معیننی جلب واعطا ایدن سائر رؤسادخی پیدرپی عودته باشلادی

بدل و یرمكه اقتداری اولمیوب ده النده یازوسی اولان اسرا دخی انصاردن اون چوجغه یازو اوكرتمك و بعده بلامانع مكه یه كیتمك اوزره مدینه ده الیقونلدی

مكه اهالیسنده اوقور یازار چوق اولوب مدینه اهالیسی ایسه صنعت كتابتدن بی نصیب ایكن بووسیله ایله مدینه ده دخی اوقدر یازار كسنه لر چوغالدی

بوصره ده رسول اكرمك كریمه سی زینب رضی الله عنها حضرتلری دخی زوجی ابوالعاص ابن الربیعك بدلی اولمق اوزره بوینده كی كردنلكی چیقاروب مدینه یه كوندردی

بوكردنلكی ایسه ابوالعاصه تزویج اولندیغی وقت بوینه والده سی سیدة النساء خدیجة الكبری رضی الله عنها حضرتلری طاقمش ایدی

حضرت خدیجه نك بیوك كریمه سنه بركذاری اولان كردنلكك دلال النده كزر صاتیلمق مال كبی بدل اسارت اوله رق میدانه چیقمسی اصحاب كرامه تأثیر ایتدی

رسول اكرمه دخی آنی كورنجه فوق العاده رقت كلدی و (رأی وتنسیب ایدرسه كز زینبك اسیرینی صالبویریكز

بدلنی دخی کیرو چویریکز) دیو بیوردی • اصحاب کرام دخی ابوالعاصی صالیوردیلرو کردنلکی کیرو چویردیلر

بوصورتله ابوالعاص بلابدل اسارتدن قورتیلوب مکه یه کیتمش وفقط کفر وشرکی اوزره مصر اولدیغندن مؤخرا زینب رضی الله عنها حضرتلری اندن آیریلوب مدینه یه هجرت ایتمش در

اسرادن ابوعزة الجمحی نام شاعر مشهور که شعرندن بشقه سرمایه سی یوق ایدی • فیمابعد اهل اسلام علیهنده بولنماق شرطیله بلابدل صالیویرلدی

ینه اسرادن مطلب بن حنطب ایله صفی بن رفاعه دخی بویله مجانا آزاد بیورلدی

رمضان شریفک اواخرنده صدقهٔ فطره ویرملک واجب اولدی • وعید فطرده بیرام نمازی قیلندی زکات ویرملک دخی بوسنه فرض اولدی

بروجه بالا بدرده منهزم اولان قریش طائفه سنک یتمش نفری مقتول ویتمش نفری اسیر اولوب بقیة السیوفی تارمار اوله رق دوشه قالقه مکه یه کیتمشلر ایدی • ابوسفیان ابن حارث بن عبد المطلب دخی انلرله برابر مکه یه واردی

وابولهب ایله کورشدکده عباسک زوجه سی ام الفضل

وكوله‌سی اولوب اسلامنی كيزلو طوتان ابورافع دخی حاضر بالمجلس اولدقلری حالده ابولهب ابوسفيان ابن حارثدن بدر وقعه‌سنی صوردی

اودخی (والله هیچ برشی دكل الا بز محمدیلره ملاقی اولدیغمزده آرقه‌لرمزی انلره تسليم ايتدك ديلدكلرينی قتل وديلدكلرينی اسير ايتديلر . لكن ناسی لوم وتعييب دخی ايلمم زيرا ابلق آتلره بنمش برالای سواری وار ايدی انلره مقاومت ممكن دكل ايدی) ديو جواب ويردی

ابورافع دخی (اوكورديككز سواری ملائكه ايدی) ديجك ابولهب غضبه كلوب اكا برسله اوردی

ام الفضل ايسه غيرته كلوب (بيچاره كوله‌يی افنديسی يوراده يوق ديو دوكه‌يورسين) ديه‌رك برچادر ديركی ايله ابولهبك باشنی ياردی

آنك اوزرينه ابولهب غم وكدرندن آغر خسته اولدی وبرهفته صكره جاننی جهنمه اصمارليوب دار مجازاته كيتدی

سائر قريش دخی مكه‌ده برآی قدر بدرده مقتول اولان رؤسايی ياد ايله ماتم ايتدی

رسول اكرم ايسه بدردن منصور ومظفر اوله‌رق عودت ايتدكده دين اسلام بك زياده قوت بولدی . وهپ دشمنلرك كوزلری ييلدی

مدینه‌ده‌کی یهودیلر توراتده مذکور اولان نبی آخرالزمان بودر دیمکه باشلادی ٠ وهنوز ایمان ایتمینلردن بعضیلری ایمان ایلدی ٠ بعضیلری دخی ظاهرا اسلامه کلدی ایشته بو جهتله اهل اسلام ایچنده برخیلی منافقلر پیدا اولدی

هجرت نبویه‌دن صکره یهود طائفه‌سی رسول اکرم ایله جنك ایتمامك وآنك دشمنلرینی جنکه تشویق وتحریك ایلمامك اوزره معاهده ایتمشلر ایدی

ومدینه دیارنده‌کی یهودیلر اکرچه باشلوجه قریضه ونضیر نام ایکی قبیله‌یه منقسم ایدی ٠ انجق بونلردن بشقه یهوددن بنی قینقاع دینلور برقبیله وار ایدی که مدینه‌نك عالیه دینلان ناحیه‌سی جوارنده جسر بطحان نام محلده ساکن اولوب قلعه‌لری متین وکندولری جسارت ایله معروف ایدی ٠ وخزرج قبیله‌سی آنلرك معاهد وحامیسی ایدی

اهل اسلامدن برینی قتل ایله نقض عهد ایلمش اولدقلرندن رسول اکرم هجرتك اشبو ایکنجی سنه‌سی شوالك اواسطنده انصاردن واوس قبیله‌سی اشرافندن ابو لبابه ابن عبد المنذر رضی الله عنه حضرتلرینی مدینه‌ده قائمقام براغوب ولواء شریفی عمی حمزه رضی الله عنه حضرتلرینك النه ویروب غزات اسلام ایله مدینه‌دن

چیقدی ۰ وگیدوب اون بش کون قدر بنی قینقاعی محاصره ایتدی

نهایت غرهٔ ذی القعده ده تسلیمه مجبور اولدیلر ۰ اشراف خزرجدن رئیس المنافقین اولان عبدالله بن ابی ابن سلول دخی آنلرك قتلدن عفو یین استرحام و بوخصوصده زیاده اصرار وابرام ایتمکله رسول اکرم آنلری قتل واعدامدن صرف نظر ایدرك شام طرفنه نفی وطرد ایتدی وقلعه لرنده بولنان اسلحه واموال سائره نك خمسنی بیت الماله آلوب باقیسنی غزات مسلمین بیننده تقسیم ایلدی

ابوسفیان بن حرب بن امیه معهود کاربان ایله مکه یه واروب آرقه سندن بدرده منهزم اولان عسکر دخی بوزوق دوزن مکه یه واصل اولدقلرنده قریشك برنجی درجه ده کی رئیسلری کیمی تلف وکیمی اسیر اولدیغندن ابوسفیان بالطبع قریشك رئیسی مقامنده بولنه رق اهل اسلام اوزرینه برسفر ایتدکجه قاریلرك یاننه وارمامق وعطریات سورنمامك اوزره یمین ایتمشیدی

بناء علیه ایکیوز آتلو ایله مکه دن چیقوب جوار مدینه یه کلدکده ایلرویه براز آتلو کوندرمش ۰ انلر دخی مدینه یه برساعت قدر مسافه سی اولان برمحله کلوب اهل اسلامدن برذاتی شهید ایتمشلر

رسول اکرم انی ایشتدیکی کبی سکسان سواری و یوز یکرمی

پياده ايله مدينه‌دن چيقوب اول طرفه عزيمت ايتديلر
قريش طائفه‌سى ايسه هنوز بدر بوزغونلغى آجيسنى
اونوتمامش اولدقلرندن همان فراره يوز طوتديلر
وخفيفلمه‌مك ايچون يانلرنده‌كى زاد وذخيره چواللرينى
آته‌رق كمال سرعت ايله قاچوب كيرو كيتديلر
بوجهتله اهل اسلام قريشه يتيشه‌مديلر فقط آرقه‌لرندن
بوچواللرى طوپلايوب زحمتسزجه خيلى زاد وذخيره‌يه
نائل اولديلر

بوسفرده رسول اكرم بش كيجه خارج مدينه‌ده قالمش
وذى الحجه‌نك طقوزنجى كونى مدينه‌يه واصل اولمش
ايدى

فرداسى بيرام نمازى قيلدى • وقربان كسدى • واصحاب
كرامه دخى قربان كسملرى ايچون امر ايتدى
وينه بوذى الحجه آينده رسول اكرمك كريمهٔ محترمه‌سى
فاطمة الزهرا رضى الله عنها حضرتلرينى عمزاده‌سى على
ابن ابوطالب رضى الله عنه حضرتلرينه تزويج بيوردى
* اولوقت حضرت فاطمه اون بش ياشنده وحضرت
على يكرمى بر ياشنده ايدى
كبار اصحاب كرامدن عثمان بن مظعون رضى الله عنه
حضرتلرى بوسنه دار بقايه رحلت ايتمشدر

و بنه بو سنه رؤسای قریشدن امیه ابن الصلت دخی دنیادن کوچوب کیتمشدر

اشبو امیه کتب سماویه‌یی مطالعه ایله بعثت نبویه‌یه مطلع اولمش فقط کندوسی نبی آخر الزمان اولمق املنه دوشمش ایکن محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم حضرتلری ظهور ایتمکله حسدندن ناشی کفر وضلالتده اصرار ایلردی ٠ بدر وقعه سنده شامده بولنوب بعده مکه‌یه کیدر ایکن بدر قریه سنه اوغرادقده کندوسنه بدر وقعه سنده مقتول اولان رؤسای قریشک آتلمش اولدقلری معهود قویی کوسترلمش ٠ ودایی زاده‌لری اولان عتبه بن ربیعه ایله شیبه بن ربیعه‌نک دخی اوراده اولدقلری خبر ویرلمش اولدیغندن اول قویی باشنه واروب آنلرک مرثیه‌سی اوله‌رق براوزون قصیده سویلمش ومتعاقبا کندوسی دخی عزم جهنم ایلمشدر

بعده هجرت نبویه‌نک اوچنجی سنه‌سی اولدی و بو سنه‌نک ربیع الاولنده یهود طائفه‌سندن ونضیر قبیله‌سی رؤساسندن کعب ابن اشرفک اعدامی وقوع بولدی

شویله که کعب بن اشرف شاعر اولوب رسول اکرمی هجو ایدردی ٠ و بو اثناده مکه‌یه کیدوب کلمش و مکه‌ده ایکن بدر وقعه سنه دائر مرثیه‌لر سویلیه‌رک قریشی اهل اسلام علیهنه خیلیجه تحریک ایتمش ایدی

انصاردن واوس قبیله سندن محمد بن مسلمه کندی قبیله سی دلاورلرندن درت نفر رفیقیله واروب کعبك باشنی کسدیلر وسائره عبرت کوستردیلر

یهودیلر صباحلین حضور نبوی یه کلوب بوندن طولایی شکایت ایتدیلر . رسول اکرم دخی کعبك نه درلو ساعی بالفساد اولدیغنی بیان ایتمکله یهودیلر برشی دیه میوب کیتدیلر

بدر وقعه سندن صکره قریش ایچون اوته دنبرو کیدوب کلمکده اولدقلری شام یولی مخاطره لو اولدیغندن عراق یولیله طولاشه رق شامه کیدوب کلمکه باشلادیلر

و بو اثناده عراق یولیله برقریش کاربانی حرکت ایدوب صفوان بن امیه ایله خویطب بن عبد العزی دخی برابرایدی

رسول اکرم آندن خبردار اولدقده یوز سواری ایله زید بن حارثه رضی الله عنه حضرتلرینی کوندردی

نجدده قرده نام صو باشنه واردیلر . واول کاربانی اوردیلر . موجود اولان اموالی آلوب مدینه یه کتوردیلر و بیت المال ایچون خمسنی چیقاردیلر که بو خمسك قیمتی یکرمی بیك درهمه بالغ اولدی

یوقاروده بیان اولندیغی اوزره بدر وقعه سی اثناسنده رسول اکرمك کریمه سی وعثمان بن عفان رضی الله عنه

حضرتلرینك زوجه سی رقیه رضی الله عنها حضرتلری وفات ایتمشیدی . بعده عمر الفاروق رضی الله عنه حضرتلرینك دامادی خنیس ابن حذافة السهمی وفات ایتمکله کریمه سی حفصه رضی الله عنها حضرتلری طول قالدی

بناء علیه حضرت عمر الفاروق کریمه سی حفصه یی حضرت عثمانه ویرمك ایستیوب حضرت عثمان دخی بو نیتده بولنمشیکن صکره دن وازکچمکله حضرت عمر الفاروق مغبر الخاطر اولدی

رسول اکرم ایسه بواثناده حضرت حفصه یی تزوج ایله حضرت عمری کندولرینك قاین پدرلکی شرفیله دلشاد بیوردی . وکندی کریمه سی ام کلثوم رضی الله عنها حضرتلرینی عثمان بن عفانه ویردی . بناء علیه اکا عثمان ذی النورین دینلدی

غزوهٔ اُحُد

یوقاروده بیان اولندیغی اوزره بدر وقعه سی اثناسنده ابوسفیان ابن حرب وعمرو بن عاص ساحل یولیله صاووشوب بدر وقعه سنه سبب اولان معهود کاربانی مکه یه اولاشدرمشلر ایدی

بو کاربانده بیك دوه یوکی مال اولوب سرمایه سی اللی بیك التون ایدی ۰ وبونده اشراف قریشدن پك چوق کیمسه لرك حصه سی اولوب حالبوکه انلرك اکثری بدر جنکنده ایدیلر

بناء علیه کاربانك مکه یه وصولنده اموال موجوده سی دارالندوه یه وضع وتوقیف اولندی

وبدرده قریش اردوسی فناحالده پریشان و پراکنده اوله رق مکه یه واردقده صفوان ابن امیه وعکرمه ابن ابوجهل وعبد الله ابن ربیعه کبی پدرلری یاخود برادرلری تلف اولنلر ابوسفیانك یاننه طوپلاندیلر

و (محمد بزم بوکارمزی اولدردی ۰ بزلری بی کس براقدی ۰ شوکاربانك کار وتمتعی ایله بزه اعانه ایدیکز که اندن انتقام آلەلم) دیدیلر

ابو سفیان درحال موافقت ایدوب سائر سرمایه صاحبلرینی دخی اقناع ایتدیلر . وکاربانده کی اموالی صاتدیلر

قریش طائفه سی شام تجارتندن بربر کار ایدرلردی بوکره دخی اول ماللری صاتدیلر . سرمایه سی اولان اللی بیك التونی صاحبلرینه ویردیلر . اللی بیك التون قدر کار قالدی

ایشته بو کاردن یکرمی بش بیك التون آییروب انکله عربان عسکر طوپلامق اوزره قرار ویرلدی

فقط بدرده مقتول اولان اشراف قریشی یاد ایلیه رك وآنلر ایچون مرثیه‌لر سویلیه رك ناسی جنکه تشویق وتحریك ایتمك اوزره برقاچ ناطقه او ذاتك بو ایشه همت ایلمری ایجاب حالدن کورلدی

ایشته بونك ایچون عمرو ابن عاص وهبیرة ابن ابی وهب وابن الزبعی وابوعزة الجمحی انتخاب اولنه‌رق قبائل ایچنه کوندرلدی

واکرچه ابوعزة بدر وقعه سنده اسیر اولوب فیما بعد اهل اسلام علیهنده بولنمامق شرطیله مجانا عفو واطلاق اولنمش ایدو کندن بو مأموریتی قبولده تردد ایلمش ایسه ده تیغ زبانیله قومنه امداد ایلمسی ایچون صفوان ابن امیه پك زیاده ابرام ایتمکله آنك ابرامنه طیانه میوب اهل اسلام

عليهنه خلقی تحریك ایتمك وبو یولده اشعار سویلمك ایله مشغول اولدی

بو وجهله قریش طائفه سی بنی مصطلق وبنی هون ابن خزیمه وبنی حرث ابن عبد منات قبیله لرندن ایکی بیك قدر عسکر طوپلادیلر . واوچ بیك نفردن مرکب بر اردو ایله مکه دن چیقدیلر که یدی یوزی زرهلو وایکی یوزی آتلو ایدی واوچ بیك دوه لری وار ایدی

بو اردونك رئیسی وامیری ابو سفیان اولوب زوجه سی هند دخی برابر ایدی که بدرده مقتول اولان پدری عتبه ایله برادری ولیدك انتقامنی آلمق ایچون عسکری تشویق وتحریك ایلردی

وعکرمه ابن ابو جهلك زوجه سی وحارث ابن هشامك قیزی اولان ام حکیم وحارث ابن هشامك زوجه سی وولید ابن مغیره نك قیزی فاطمه وصفوان ابن امیه نك زوجه سی ومسعود ثقفینك قیزی برزه وعمرو ابن عاصك زوجه سی ومنبه سهمینك قیزی ریطه قوجه لریله برلکده اولدقلری کبی مصعب ابن عمیرك برادری اولان ابو عزیز ابن عمیرك والده سی خناس دخی اوغلی ابو عزیز ایله برابر ایدی

بونلردن بشقه دیگر قاریلر دخی وار ایدی . ومجموعی

اون بش خاتون اولدقلری حالده دف چالارلر . وعسکری غیرته کتوره جك اشعار اوقورلر ایدی

عباس ابن عبدالمطلب بدر وقعه سنده فلاکته اوغرادیغندن بحثله اعتذار ایدرك کیرو قالدقدن بشقه قریشك بو حال وحرکتنه دائر برمکتوب یازدی . واوچ کونده مدینه یه اولاشدرمق اوزره بنی غفاردن اجرتله برساعی طوتوب کوندردی

ساعی کلوب رسول اکرمی قباقریه سنده بوله رق مکتوبی ویردی

رسول اکرم اومکتوبی ابی ابن کعب رضی الله عنه حضرتلرینه اوقوتدی . ومکتوم طوتلمسنی تنبیه ایتدی

بعده قباقریه سی اشرافندن وکبار انصاردن سعد ابن الربیع رضی الله عنه حضرتلرینك خانه سنه کیتدی ومحرمانه اوله رق انکله بوکیفیتی مذاکره ایتدی

وبعده مدینهٔ منوره یه تشریف بیوردی . وقریش اردوسنك احوالنی تجسس وتحقیق ایچون حباب ابن المنذر رضی الله عنه حضرتلرینی کوندردی

اودخی چیقوب مدینه یه برقوناق مسافه سی اولان عریض نام محلده قریش اردوسنی کوردی . واحوالی

تحقیق ایدرك مدینه‌یه کلوب کیفیتی رسول اکرمه خبرویردی

حباب ابن المنذر رضی الله عنه حضرتلرینك تحقیقاتی عباس ابن عبدالمطلبك تحریراتنه تمامیله موافق کلدی

* هجرت محمدیه‌نك اوچنجی سنه‌سی شوالنك اوائلنده که یوم چهارشنبه ایدی . قریش اردوسی مدینهٔ منوره حذاسنه کلدی

وجبل احد یاننده واقع عینین نام جبل یاننه قوندی وپنجشنبه وجمعه کونلری اوراده قالدی

وجمعه کیجه‌سی رسول اکرم رؤیاسنده کورمش که برطاقم صغرلر بوغازلانیور . وذوالفقار نام قلیجنك اوجی قیریلوب برکدیك پیدا اولمش . وآرقه‌لرینه برمحکم زره کیوب مبارك النی اول زرهك یاقه‌سنه صوقمش

فرداسی رسول اکرم بورؤیایی اصحاب کرامنه سویلدی و (بوغازلنان صغرلر اصحابمدن قتل اولنه‌جق ذواته وقلیجمك اوجنده‌کی کدیك اهل بیتمدن برینك قتل اولنمسنه اشارتدر . ومحکم زره مدینه دیمکدر) دیو تعبیر ایلدی

و (شوحاله نظرا مدینه ایچنده طوریکز دشمن ایچرو هجوم ایدرسه تدافعی وتحفظی جنك ایدیکز) دیو بیوردی

اصحاب كرامدن بعضيلرى دخى بوصورتى مناسب
كوردى

رئيس المنافقين اولان عبدالله ابن ابى ابن سلول دخى
بورأيده بولندى و (يارسول الله زمان جاهليتده دشمن
ظهورنده بز نه وقت طيشارو چيقارسه ق مغلوب
اولوردق ونه وقت مدينه ده قپانوبده مدافعه ايدر ايسه ك
غالب كاوردك) ديدى

وفى الواقع او يله تدافعى حركت موافق حال ومصلحت
ايدى . زيرا مدينه نك هرطرفى بنالر وديوارلر ايله
چورلمش وكچيدیرلرى استحكاملر ايله سد ايدلمش ايدوكندن
برقلعه حكمنده ورسول اكرمك رؤياسنده كورديكى كبى
برزره قوى مثابه سنده ايدى

بناء عليه برمدتجك مدينهٔ منوره ده صبر وثبات اولنسه
قريش طائفه سى اردوكاهلرنده طوروب اهل اسلامك
خروجنه منتظر اولدقلرى تقديرده عربانه فتور كله رك
برخيليسى صاووشوب كيدردى . ومدينه اوزرينه هجوم
ايتدكارى تقديرده ايچرودن اوق آتيله رق برچوغى تلف
ايديله بيلوردى . وايكى صورتده دخى قريش اردوسنه
ضعف كلوب اوحالده ايجابنه كوره طيشارو اوغرانيله رق
اوزرلرينه هجوم ايله محاربه يى قازانمق قولاى
اولوردى

فقط بدر غزاسنده بولنمیان یکیتلر اوراده بولنان غازیلرك نائل اولدیغی اجر ومثوبانی وشهدای بدرك واصل اولدیغی درجاتی رسول اکرمدن ایشتمکله اول غزاده بولنمدقلرینه آشوری مرتبه متأسف اولمر یله (یارسول الله بز اللهدن بوکونی ایستردك بزلری طیشارو چیقار دشمنلر یمز ایله کوکس کوکسه جنك ایده لم) دیدیلر اصحاب کرامدن بعضیلری (اکر طیشارو چیقماز ایسه‌ك دشمن بزم ضعفمزه وقورقاقلغمزه حمل ایدرك شمارر) دیوچیقوبده میدان جنکی ایتمك صورتنی ترجیح ایتدیلر * حضرت حمزه ابن عبدالمطلب ایسه غایت شجیع وبهادر برذات اوله‌رق مدینه ده قپانوب طورمغه حوصله‌سی متحمل اوله‌مدیغی جهتله همان چیقوبده دشمن اوزرینه هجوم ایتمك ایستردی

آنك اوزرینه رسول اکرم دخی چاره‌سز طیشارو چیقوبده میدان جنکی ایتمك اوزره قرار ویردی · وصبر وثبات ایدرسه‌کز بوکره دخی جناب حق سزه نصرت احسان ایدر دیو بیوردی

وجمعه خطبه سنده فضائل جهادی بیان ایتدی وایکندی نمازینی جماعت ایله ادا ایتدکدنصکره شیخین یعنی ابوبکر الصدیق وعمر الفاروق رضی الله عنهما حضرتلریله برابر حجرهٔ مطهره‌سنه کیتدی

ایکیسی بولکده رسول اکرمك عمامه سین دوزلتدیلر والبسهٔ سفریه سین الباس ایتدیلر

رسول اکرم بربری اوزرینه ایکی زره کیدی . وقلیجنی قوشانوب ینه انلر ایله برابر حجرهٔ مطهره سندن طیشارو چیقدی

سائر اصحاب کرام هپ حاضر اولوب وعوالی قریه لری اهالیسی کلوب کافهٔ رسول اکرمك چیقمسنه منتظر ایدیلر

حالبوکه عسکرلکك اك مهم وظیفه سی حرکات حربیه ده سرعسکر کیم اولورسه اولسون تماميله آنك امرینه اطاعت ایدرك رأی وتدبیرینه اصلا قارشمامقدر . شوحاله نظراً فخرعالم حضرتلری تحفظی جنکی تنسیب ایتمشیکن بعض ناسك انی طیشارو چیقمغه مجبور ایتملری بربیوك خطا ایدی

بناء علیه اوس قبیله سنك رئیسی وانصار کرامك اك اولوسی اولان سعد ابن معاذ ایله اسید ابن حضیر (سز رسول اللهی ایستمیه رك چیقمغه مجبور ایتدیککز ایشی اکا براقلیدیکزا کا وحی کلور . وایشك اقتضاسنی اوسزدن اعلا بیلور) دیو انلره توبیخ ایلدیلر

انلردخی ایتدکارینه نادم اولدیلر . وبوکره رسول اکرم حجرهٔ مطهره سندن چیقدقده (یارسول الله بزسنك

امر یکه مخالفت ایتمیز دیلدیککی ایشله) دیدیلر
رسـول اکرم ایسه انلرك ابرامی اوزرینه سـلاحلانوب
آننه بینك اوزره اولدیغندن (بر پیغمبره کوره سلاحلاندقدن
صکره جنك ایتمدن دونمك دخی یاقشماز) دیو بیوردیلر
وهمان آننه بنوب اردوی سعادت ایله خارج مدینه یه
چیقدیلر . وابن ام مکتومی مدینه ده قائممقام براقدیلر
* سعد ابن معاذ ایله سعد ابن عباده رضی الله عنهما
زرهلو اولدقلری حالده رسـول اکرمك اوکنده
یوررلردی
احد طاغنه طوغری عزیمت ایلدیلر . مدینه ایله احد
ارەسندەکی مسافه برساعتدن آزدر انجق اوکون
اورایه قدر وارمیوب یاری یولده شَیخَین دنیلان موقعده
کیجه لدیلر
اسامه ابن زید وعبدالله ابن عمر وزید ابن ثابت وابوسعید
الخدری کبی کچوك چوجقلری یورادن رسـول اکرم
کیرو چویردی
واول کیجه محمد ابن مسلمة الانصاری رضی الله عنه
حضرتلری اللی نفر عساکر اسلامیه ایله اردوی سعادتك
اطرافنی طولاشمق اوزره قره غوله چیقدی
مشرکین طرفندن دخی عکرمه ابن ابوجهل برفرقه ایله
قره غوله چیقوب طولاشمقده ایدی

ذکوان ابن عبد القیس رضی الله عنه حضرتلری دخی
کیجه اردو ایچنده طولاشوب رسول اکرمك چادرینی
محافظه ایتمکده ایدی
سحر وقتی رسول اکرم اردوی سعادت ایله اول موقعدن
قالقوب احد طاغنه طوغری حرکت بیوردی . یانندهکی
عسکرك مجموعی بیك نفر مقداری ایدی
لکن رئیس المنافقین اولان عبدالله ابن ابی ابن سلول
کندویه تابع اولان اوچیوز قدر منافقین ایله کیرو
دوندی
آنلرك دونوب کیتمسی خزرج قبیلهسندن بنی حارثه
طائفهسنی واوس قبیلهسندن بنی سلمه طائفهسنی تردده
دوشوردی
بو ایسه مجرد وسوسهٔ شیطانیه ایدی . جناب حقك
هدایتی ایرشدی . اول ایکی طائفه منافقینه اویمیوب
اردوی سعادت ایله احد طاغی اتکنه واردیلر
اردوی همایونك مجموعی یدی یوز نفردن عبارت قالدی
آنلرك دخی یالکز یوز نفری زرهلی ایدی
ویالکز رسول اکرم ایله ابو برده رضی الله عنه حضرتلرینك
برر آتی اولوب سائر عساکر اسلامیه هپ پیاده ایدی
اهل اسلام اردوسی احد طاغنه ارقه ویردی . ومدینهیه
قارشو صف اولوب طوردی

مشرکلر دخی اهل اسلامك قارشوسنده کی چوراق یرده صف اولدیلر

قریش سنجاغی اوته دنبرو عبد الدار ابن قصی اوغللرنده اولدیغی کبی بوکره دخی عبد الدار اوغللرندن طلحه ابن ابی طلحه قریش اردوسنك سنجاقداری ایدی

بناء علیه رسول اکرم دخی مهاجرین سنجاغنی ینه عبد الدار اوغللرندن مصعب ابن عمیر رضی الله عنه حضرتلرینه ویردی

اوس قبیله سنك سنجاغی ایسه اُسَید ابن حضیر رضی الله عنه حضرتلرینك النده وخزرج قبیله سنك سنجاغی حُباب ابن المنذر رضی الله عنه حضرتینك النده ایدی

قریش اردوسنك امیری ابوسفیان اولوب کمانکشلرینك سرداری عبد الله ابن ربیعه وصاغ قول قوماندانی خالد بن الولید وصول قول قوماندانی عکرمه ابن ابوجهل ایدی . صفوان ابن امیه ایله عمرو ابن عاص دخی برر فرقه قوماندانی ایدیلر

رسول اکرم دخی اردوی همایونك وسطنده اولوب ابوعبیدة ابن الجراح ایله سعد ابن ابی وقاص یدشدار ومقداد ابن عمر دمدار وعکاشه ابن محصن اسدی صاغ

قوله وابو مسلمه ابن عبد الاسد صول قوله مأمور ایدیلر رضی الله عنهم

واردوی همایونك صول طرفنده کی عینین نام طاغده بروادی اولوب اورادن دشمن سواریسی هجوم ایتمك ملحوظ اولدیغندن رسول اکرم عبدالله ابن جبیر رضی الله عنه حضرتلرینی اللی نفر کمانکش ایله سواری هجومنی منع ایچون اول وادینك اغزینه مأمور بیوردی

ودشمن کرك غالب کلسون وکرك مغلوب اولسون بندن خبر کلمدکجه سز بورادن آیرلمیکز دیوامر قطعی ویردی

بعده رسول اکرم النه بر قلیج الدی که اوزرنده عربجه (قورقاقلقده عار وایلرو کیتمکده شرف وعزت واردر بو که کشی قورقاقلق ایله قدردن قورتیله ماز) دیو یازلمشیدی حقنی ایفا ایتمك شرطیله بو قلیجی کیم آلور دیدی

اصحاب کرامدن بعضیلری بز آلورز دیدیلر ایسه ده رسول اکرم التفات ایتمیوب ینه اولکی سوزینی تکرار ایتدی

نهایت بهادران انصاردن ابو دجانه رضی الله عنه حضرتلری یارسول الله بو قلیجك حقی ندر دیو صوردی

رسول اکرم ذخی آنك حقی اکیلوب بوکیلنجیه دك

دشمنك يوزينه اورمقدر ديو بيوردى

ابودجانه رضى الله عنه اوشر طله بن آلورم ديجك رسول اكرم اول قليجى اكا ويردى

فى الاصل ابودجانه رضى الله عنه ميدان حربده بى پروا سكردوب طولاشان بهادرلردن اولديغى حالده بويله بر التفات مخصوصه مظهر اولجق همان قليجى چكوب ايلرو يورديدى

بواثناده ايسه برمنافق ايله برمرتد طرفندن حرب وقتاله مباشرت اولندى

شويله كه قزمان نامنده برمنافق اولوب بوكره رسول اكرم اردوى همايون ايله مدينه دن چيقدقده او كيرو قالمشيدى

مدينه ده كى خاتونلرك انى استهزا ايتمسى ناموسنه طوقونمغله درحال اردوى همايونه كلمش والك ايلرو چكوب جنكه مهيا اولمش ايدى

واوس قبيله سندن ابوعامر راهب دينلور برشخص وار ايدى كه بعثتدن مقدم رسول اكرمك تشريفنى خبرويرمشيكن ظهور محمديده حسدندن ناشى كفر وضلالت يولنه سلوك ايتمش . ورسول اكرمدن آيريلوب اللى قدر اتباعى ايله مكه يه كيتمش ايدى

و(ميدان محاربه ده بن قوممه ملاقى اولورسم جمله سى

بکا تابع اولور) دیو قریش ایچنده اوکونوردی

حالبوکه رسول اکرم انی ابوعامر فاسق دیو تلقیب ایلمش اولدیغندن دکل قومی کندی اوغلی بیله انی قبول ایتمك احتمالی یوق ایدی

بناء علیه بوکره ابوعامر اوس قبیله سنه مقابل اولان عربان ایچنه کلهرك بن ابوعامرم دیو ندا ایتدکده اوس قبیله سی بره فاسق حریف دیو آنی سب ایلدیلر

ابوعامر کندی قومندن بویله اومادیغی برمعامله یی کوریجك بن قومك ایچندن چیقه‌لی انلرك افکاری بوزلمش دیه‌رك اوس قبیله سیله جنك وجداله باشلادی

* قزمان ایسه قاریلردن اوتانمش وجنکه پك زیاده حرصلانمش اولدیغی جهتله هرکسدن اول دشمنه اوق آته‌رق کمال شدت ایله حربه شروع ایلدی

اوس قبیله سی دلاورلری ایسه ابوعامری طاشه طوتدیلر وطاشلری واوقلری یاغمور کبی یاغدردیلر

ابوعامر فاسق فراره مجبور اولدقدن بشقه اوقولده بولنان هوازن قبیله سی اورکوب کیرو دوندیلر ونهایت کیروده کی صفه طیاندیلر

آنك اوزرینه قریشك علمداری اولان طلحه ابن ابی طلحه میدان مبارزه‌یه چیقوب اردیلدی

علی ابن ابو طالب رضی الله عنه حضرتلری اکا قارشو چیقدی . و باشنه بر قلیج اوروب کافری قتل واعدام ایلدی
آندن صکره قریشك سنجاغنی عثمان ابن ابی طلحه طوتمشیدی اللهك ارسلانی حمزه ابن عبد المطلب رضی الله عنه حضرتلری انك اوزرینه حمل ایدوب قلیج ایله قولنی پاره لدی
درحال سنجاغنی ابوسعید ابن ابی طلحه آلدی . آنی دخی سعد ابن ابی وقاص رضی الله عنه حضرتلری اوق ایله اوردی
همان سنجاغنی نافع ابن طلحه طوتدی . انی دخی عاصم ابن ثابت ابن ابی افلح اوق ایله اوروب قتل ایتدی
ودرحال سنجاغنی حارث ابن طلحه طوتدیسه ده عاصم آنی دخی بر اوق ایله اوروب دوشوردی
برادری کلاب ابن طلحه همان سنجاغی النه آلدی ایسه ده زبیر ابن العوام حمله ایدرك آنی اولدردی
بعده برادری جلاس ابن طلحه سنجاغی آلدی . اودخی طلحه ابن عبید الله رضی الله عنه حضرتلرینك بدنده مقتول اولدی
الحاصل عبد الدار اوغللرندن یدی نفر بابا واوغل و برادر وعموجه بو سنجاق التنده دوشوب قالدی . بعده

سنجاغی ینه عبد الدار نسلندن اَرَطات ابن شَرَجیل آلدی

آنی دخی حضرت حمزه قتل ایتمکله سنجاغی شُرَیح ابن قارظ طوتدی . آنیده اصحاب کرامدن بری قتل ایتدی

آرتق عبد الدار اوغللرندن سنجاغی طوته جق کمسنه بولنمدیغندن ینه آنلرك كوله لرندن صواب نام شخص سنجاغی آلدی . اودخی قَزمانك برحمله سیله تلف اولدی

غریبدرکه قزمانك اسمی یاد اولندقجه رسول اکرم آنك حقنده اهل جهنمدر دیر ایدی

قزمان ایسه بوکره اول قدر مردانه جنك ایتدی که مشرکیندن یدیسنی یره دوشوردی

ونهایت کندوسی دخی مجروح اوله رق میدان محاربه ده دوشوب پك چوق یرندن قان روان اوله یوردی

اول حالده قتاده ابن نعمان رضی الله عنه حضرتلری آنی کورمش

و (شهادت رتبه سی مبارك اولسون قزمان) دیه رك حال وخاطرینی صورمش

قزمان ایسه (بنم املم شهادت دکلدر دینك محافظه سی خصوصی دخی اصلا خاطرمدن کچمامشدر . فقط

قریش طائفه‌سنك مدینه خرمالقلرینه ضرر وزیان ایده‌ماسی ایچون چالیشوب جبالادم) دیو جواب ویرمش

ونهایت حیاتندن مأیوس اولیجق کندی قلیجیله قرنی یاروب کندو کندو یی اولدرمش در

بو محاربه‌ده الك ابتدا شهید اولان ابوجابر ابن عَمْرو ابن حرام رضی الله عنه حضرتلریدر

بعده قز قرنداشنك زوجی اولان عَمْرو ابن جموح رضی الله عنه حضرتلری که محاربه‌یه کاورکن یارب بنی کیرو دوندرمه دیه‌رك جناب حقدن رتبهٔ شهادتی نیاز ایتمشیدی . دعاسی مقبول اوله‌رق اوغلی خَلّاد ابن عمرو ایله برابر شهدا زمره‌سنه ملحق اولمشلردر رضی الله عنهما

ابوعامر فاسقك اوغلی حنظله رضی الله عنه حضرتلری که عبدالله ابن ابی ابن سلولك قیز قرنداشی جمیله‌یی تزوج ایدوب هنوز بر کیجه‌لك یکی کوکی ایدی . پدری مرتد وقاین پدری رئیس المنافقین اولدیغی حالده کندوسی دین اوغورنده جانی فدا ایدن یکیتلردن اولمغله همان کندوسنی دشمن صفنه اوردی . ودشمنك باش قوماندانی اولان ابوسفیانك اوزرینه واردی

لکن شداد ابن اوس نام مشرك یتیشوب اکاشربت

شهادتی ایچوردی ۰ رضی الله عنه

ابو دجانه رضی الله عنه حضرتلرینه کلنجه رسول اکرمدن شرط معلوم ایله اول قلیجی آلدقدن صکره باشنه بر قیرمزی صارغی صاردی

واوکنه کلان مشرکلری قلیج ایله اوروب جرح وتلف ایدرك صف دشمنی یاردی

حتی اونه طرفه چقوب ابو سفیانك زوجه‌سی اولان هندك یاننه واردی

هند ایسه سائر خاتونلرله برابر کیروده دف چاله‌رق مشرکنی جنکه تشویق وتحریك ایدرکن ابودجانه دالقلیج اوله‌رق اوزرینه واریجق نه یاپه‌جغنی شاشردی

وآنی قورتارمق ایچون کمسنه یاننه واره‌مدی ۰ ابودجانه ایسه رسول اللهك قلیجی ایله بویله بیکس برقارینك باشنه اورمق لائق دکلدر دیه‌رك کیرو دونیویردی

اول کون ابودجانه‌دن ظهوره کلان شجاعت فوق العاده هرکسه حیرت ویردی

بوصره‌ده حمزه ابن عبد المطلب رضی الله عنه حضرتلری ارسلان کبی هرنه طرفه حمله وهجوم ایدرسه اوغورینه کلان مشرکلر سوریسیله آنك اوکندن صاووشوب قچارلردی

مشرکلرك مطمح نظرلری ایسه اکا ظفریاب اولمقدن عبارت ایدی . لکن یانده وارلماز برکوکرمش ارسلان اولدیغندن آنی اوزاقدن اورو بده دوشورمنك چاره سنی آرارلردی

حتی حضرت حمزه‌نك بدر غزاسنده قتل ایتمش اولدیغی طعیمه‌نك برادرزاده‌سی اولان جبیر ابن مطعمك وحشی نامنده برحبشی کوله‌سی اولوب حبشستان اصولی اوزره حربه اندازلقده پك ماهر اولمغله جبیر اکا (اکر حمزه‌یی اولدیرر ایسه‌ك ازاد اول) دیمش . وهند دخی بونك ایچون وحشی یه پك چوق مکافاتلر وعد ایتمش ایدی

بناء علیه بوکره وحشی برطاش ارقه‌سنده پوصو یه کیروب وبشقه کمسنه‌یه باقمیوب همان حضرت حمزه‌یی کوزه‌در ایدی

حالبوکه محاربه پك زیاده شدت بولدی . وقریش اردوسی فناحالده بوزلدی

حتی کیروده دف چالان هند ایله مصاحبه‌لری اولان سائر خاتونلر پاچه‌لری صیوبوب واویلا دیه‌رك طاغه طوغری فرار ایدر اولدیلر . وعساکر اسلامیه غارت ویغمایه قویولدیلر

کانکشلر بوحالی کوریجك بولنه‌شلمر عز غالب اولدی

دشمن بتون بتون بوزلدی • نه طوره یورسکز غنیمت
ای جماعت غنیمت دیدیلر
عبدالله ابن جبیر رضی الله عنه حضرتلری (سزرسول اللهك
امرینی اونوتدیکزمی) دیه رك یغما کرلکدن نهی
ایتدیسه ده دکله میوب بزده برازمال غنیمت آلهلم دیه رك
طاغلدیلر
عبدالله ابن جبیر رضی الله عنه حضرتلری یدی سکز نفر
صادق ارقداشلریله امر نبوی یه امتثال ایدرك
محافظه سنه مأمور اولدقلری موقعده ثبات ایدوب
قالدیلر
قریش اردوسنك صاغ قول قوماندانی اولان خالد ابن
ولید ایسه سواری عسکریله اول موقعدن مرور ایدوبده
اردوی همایونك صول جناحنه هجوم ایتمکی قاچ کره
تصور ایتمشیکن کمانکشلردن صاقینوب بونیتنی اجرا
ایده مامشیدی
بوکره کمانکشلرك طاغلدقلرینی کوریجك فرصتی غنیمت
بیلدی • وغنیمت ایچون طاغیلان کمانکشلر اوزرینه
برشدتلو هجوم ایتدی
وآنلری چکنه یه رك عبدالله ابن جبیرك یاننه کلدی
ویاننده کی ارقداشلریله برابرانی دخی شهید ایلدی
رضی الله عنهم

خالد ابن وليد اول موقعی ضبط ایتدکدن صکره اردوی همایونك صول جناحندن طولاشوب ارقه طرفدن هجوم ایله اهل اسلامی شاشردی . وایچلرینه برعظیم تفرقه دوشوردی

شویله که اهل اسلام غالب اولمشیکن ایش دفعة برعکس اولوب بوغالبیت همان مغلوبیته منقلب اولیویردی * واول اثناده حضرت حمزه اوکنه کلان مشرکینی اوروب طاغتمقده ایکن سِباع ابن عبد العزی نام بهادر اکا قارشو طوردی

حضرت حمزه آنی براورشده دوشوروب اولدردکدن صکره دونوب دیکر طرفه پرتاب ایدرکن سالف الذکر وحشی نام حبشی پوصودن چیقوب حربه‌سنی آتدی وحضرت حمزه‌یی اوروب شهید ایتدی

سید الشهدا اولان حضرت حمزه بوکره سکز نفر نامدار مشرکی اوروب دوشوردکدن صکره کندوسی دخی بووجهله وحشینك برحربه‌سیله شهید اولدی . رضی الله عنه وارضاه

همشیره زاده‌سی اولان مشهور عبدالله ابن جحش رضی الله عنه حضرتلرینی دخی بوصره‌ده ابوالحکم ابن الاخنس الثقفی شهید ایتمشدر

يته مهاجريندن شماس ابن عثمان رضی الله عنه حضرتلری
دخی اول اثناده شهید اولمشدر
وحشی براراق حضرت حمزه نك يانته واروب قرننی ياردی
وجكربنی چيقاروب هنده كوتوردی
هند فوق العاده شاد اولدی . وآشوری مرتبه حرص ايله
اول حضرتك جكرينی اغزينه آلوب چكنه دی
واوستنده باشنده بولنان حلياتنی و يانده موجود اولان
اموالنی شكرانه اولرق وحشی يه ويردی
بوندن بشقه مكه يه عودتنده شوقدر التون دها احسان
ايده جكنی وعد ايلدی . وصاغ اولدقجه وحشی يه
متشكر اوله جغنه دائر بيتلر سويلدی
حضرت حمزه نك وفاتی اهل اسلام حقنده بر بيوك
مصيبت ايدی . لكن اول حالده كيمسه نك آنی دوشونه جك
وقتی اولميوب هر كس كندی باشی قايغسنه دوشمشيدی
* زيرا بالاده بيان ايتديكمز وجهله خالد ابن وليدك
كيرودن هجوم ايتمسی اوزرينه اردوی همايون انهزامه
يوز طوتمشيدی
شويله كه اول اثناده ارقه كزه باقكز ای جماعت ديو
بر سس ايشيدلدی . آندن اردوی همايونه بر قاريشقلق
واهل اسلامه شاشقنلق كلدی
ايلرو سكرتمش اولانلر تلاش ودهشت ايله كيرو دونديلر

وارقه‌لرنده‌كی اهل اسلامی دشمن ظنیله اوزرلرینه
هجوم ایتدیلر

واكرچه اهل اسلام اثنای محاربه‌ده بربرینی طانیمق ایچون
اولجه بیلرنده اَمِتْ اَمِتْ یعنی اولدراولدر تعبیری وضع
اولنمشیدی . لكن شاشقنلق ایله آنی اونوتدیلر
بوجهتله دوستی دشمندن فرق وتمییز ایده‌مز اولدیلر
وهمان بربرینی قیرمغه باشلادیلر

بوزیلوب طاغلمش اولان مشركین دخی طوپلانوب
وكیرو دونوب اهل اسلام اوزرینه هجوم ایلدیلر

ایشته بوقارغشه‌لقده انصاردن پك چوق ذاتلر مجروح
وتلف اولدی . رضی الله عنهم

كبار اصحاب كرامدن حُذَیفه رضی الله عنه حضرتلرینك
پدری اولان یمان رضی الله عنه دخی بومعركه‌ده شهید
اولمشدر

اشبو یمان ایله ثابت ابن وَقْش رضی الله عنهما پیرفانی
اولوب حرب وضربه یاره‌میه جقلری معلوم اولدیغی
جهتله رسول اكرم احد غزاسنه كلوركن انلری كیرو
چویرمك ایسته‌مشیدی

لكن ایكیسی دخی رتبهٔ شهادته نائل اولمق ایچون
برلكده كلمك آرزوسنده بولندقلری جهتله استدعالرینه

مساعده بیورلمشیدی . بوکره ایکیسی دخی بر مراد اولدیلر

دشمنلر بو وجهله فرجه بولدقدن صکره فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك اوزرینه هجوم ایتدیلر

ویانندهکی جمعیت اسلامیه‌یی طاغتدیلر . واوزرینه پك چوق اوقلر وطاشلر آتدیلر

سعد ابن ابی وقاص رضی الله عنه حضرتلرینك برادری اولان ملعون عتبه ابن ابی وقاص حضرت پیغمبرك دوداغنی یاردی . وبردیشنی قیردی

وعبدالله ابن قمئه نام ملعون دخی مبارك یناغنك اوستنی یاردی . وزرهنك ایکی خلقه‌سی قیریلوب قوپه‌رق بو یاره یلان یره باتوب ایچرو کیردی

رسول اکرم ایسه کندوسنك قانی یریوزینه طملایوبده آندن طولایی قومنه عذاب نازل اولمسون دیو یوزندن آقان قانلری سیلر و (یارب قومم جاهلدرسن انلره هدایت ایت) دیو دعا ایلر ایدی

اول اثناده مشرکینك برفرقه‌سی رسول اکرم اوزرینه هجوم ایتدکده حضرت علی رضی الله عنه وکرم الله وجهه قارشو چیقوب آنلرك رئیسی اولان هشام ابن امیة المخزومی یی قتل ایدیجك ارقداشلری فرار ایتدی

مؤخرا دیکر برفرقه ایله عمرو ابن عبدالله جمحی هجوم

ایتدکده دخی حضرت علی رضی الله عنه آنی قتل ایدیجك ارقداشلری فراره یوز طوتدی
بعده دیگر بر فرقه نك هجومنده حضرت علی کرم الله وجهه آنلرك رئیسی اولان بشر ابن مالك عامری یی دخی قتل ایتمکله آرتق سائری صاووشوب کیتدی
الحاصل حضرت علی اول کون دشمنلرك کوزینی قورقوتدی ٠ وعمی حمزه کبی اللهك بر ارسلانی اولدیغنی اثبات ایتدی
اول اثناده ام عماره دیو معروف اولان نسیبه خاتون دخی میدانه چیقوب غایت مردانه جنك ایدیوردی
اشبو نسیبه رضی الله عنها حضرتلری مازن ابن نجار اولادندن اولان کعبك قیزی وانصاردن زید ابن عاصمك زوجه سیدر ٠ وهجرتدن مقدم مکه یه کیدو بدو عقبه ده رسول اکرمه بیعت ایدنلردندر
بو کره زوجی وایکی اوغلی ایله برلکده احد غزاسنده بولنوب بهادرلقنی یار واغیاره بکنندردی ٠ ونیجه بهادر ارلری اوتاندردی
حتی رسول اکرمك اوزرینه هجوم ایدن فدائیلردن برسوارینك ایاغنی قلیج ایله قلم واری آیردی ٠ وآتندن اشاغی دوشوروب اولدردی
وکندوسی برقاچ یردن یاره لنوب قانلری آقارکن

بی پروا قوجه‌سنی واوغللرینی جنکه تشـویق وتشجیع ایلردی

ودشمن هرنه طرفدن رسول اکرمك اوزرینه هجوم ایتسه همان زوجیء اوغللری ایله یتیشوب مدافعه ایدردی

بناء علی ذلك رسول اکرم (یارب بونلری بکا جنتده رفیق ایله) دیو دعا ایتدی

واوصره‌ده ملعون ابن قمئه (بکا محمدی کوستر یکز یااو یاین) دیه‌رك رسـول اکرم اوزرینه حمله وهجوم ایتدکده نسیبه خاتون رضی الله عنها اکا قارشو چیقدی واوج کره قمئه‌یه قلیج چالدی . لکن ملعون بربری اوزرینه ایکی زره کیمش اولدیغندن کسدیره مدی ابن قمئه ایسـه قلیج ایله حضرت نسیبه‌نك اوموزینی یاره‌لدی

وعلمدار نبوی اولان مصعب ابن عمیر رضی الله عنه حضرتلری زرهنی کیدکده رسـول اکرمه بکزه‌دیکندن ابن قمئه انی رسول اکرم ظنیله اوروب شهید ایلدی

آنك اوزرینه رسول اکرم لواء شریفی حضرت علی‌یه ویردی . واوزرینه کلان دشمنلرك یوزلرینی کیرو چویردی

ابن قمئه ایسه همان ابوسفیانك یانینه واردی . ومحمدی اولدردم دیو مژده ویردی

بوجهتله گروه مشرکین فوق العاده ممنون اولدی
و بوحوادث عسکر ایچنه یایلدی ٠ وطاغ اوزرندن
بوکسك سس ایله بزی محمد قتل اولندی دیو باغردی
* ایشته بوحوادث اهل اسلامی بتون بتون شاشردی
وتعریف اولنماز مرتبه یأس وحیرته دوشوردی
گروه مشرکین ایسه پیدر پی رسول اکرمك اوزرینه
هجوم ایله یاننده‌کی جمعیت اسلامیه‌یی طاغتدیلر ٠
وهرطرفدن آنی احاطه ایتدیلر
حتی اووقت جبرائیل ومیکائیل علیهما السلام انسان
صورتنه کیروب ورسول اکرمك یاننده طوروب انی محافظه
ایتدکلری ٠ واول حالده رسول اکرم اننه برچوق اوفه‌جق
طاشلر آتوب دشمنلرك اوزرینه آتمغله صاووشوب کیتدکلری
مرویدر
اهل اسلام ایسه رسول اکرمی کوزه‌مز اولدقلری حالده
قتل اولندیغی حوادثنی ایشتدکلری کبی نه‌یاپه‌جقلرینی
شاشردیلر
وجمله‌سی پراکنده و پریشان ومدهوش وحیران اولدقلری
حالده قضاو بلاوقلرینه سینه‌لرینی سپر ایدرك انجامکاره
منتظر ایدیلر
وایچلرندن بعضیلری چونکه رسول اکرم قتل اولنمش
بزده باشمزك چاره‌سنه باقلی بز دیه‌رك برطاقمی طاغیلوب

طاغلره استناد ایتدیلر . برازی دخی دونوب مدینه یه قدر کیتدیلر
اولوقت انس ابن مالك رضی الله عنه حضرتلرینك عموجه سی اولان انس ابن نضر رضی الله عنه حضرتلری (ای جماعت مسلمین محمد قتل اولندیسه تکریسی باقیدر دین مبین اوغورینه جنك ایدوبده شهید اوله رق اکا قاووشمق ایستمزمیسکز) دیه رك سائره جسارت ویرمش وشهید اولنجیه دك جنك ایتمش در . رضی الله عنه
رسول اکرم اول حالده قطب عالم کبی ثابت قدم اوله رق یرندن اصلا قیملدامدی
کبار اصحاب کرامدن برازی دخی پروانه کبی رسول اکرمك اطرافنده طولاشور اولدقلری جهتله درحال آنك باشی اوجنه طوپلانیویردیلر
بونلر مهاجریندن ابو بکر وعمر وعلی وعبد الرحمن ابن عوف وسعد ابن ابی وقاص وزبیر ابن العوام وطلحه ابن عبید الله وابو عبیده ابن الجراح ایله مقداد وانصاردن ابودجانه وحباب ابن منذر وعاصم ابن ثابت وحارث ابن الصمه وسهل ابن حنیف وسعد ابن معاذ واسید ابن حضیر ایله سعد ابن عباده ومحمد ابن مسلمه رضی الله عنهم حضراتی ایدیلر
طوفان بلا ایچنده دونمنسزکی کبی طولاشان اصحاب کرامدن

كعب ابن مالك الخزرجي رضي الله عنه حضرتلری قارشودن رسول اكرمی كوردی . واطرافنده كی اصحاب كرامه خبر ويردی

همان بر ايكيشر طوپلانوب حضرت پيغمبرك ياننه كلديلر . واوتوز نفره بالغ اولديلر . بعده سائر اهل اسلام دخی كلوب طوپلانمغه باشلاديلر

اول اثناده زياد ابن السكن رضی الله عنه حضرتلری دخی انصاردن اون درت نفر فدايی يكيتلر ايله كلوب حضور نبويده اثبات وجود ايلديلر

كروه مشركين ايسه كاه رسول اكرمه اوق وطاش آتارلر . وكاه طاقم طاقم اوزرينه هجوم ايدرلر ايدی

ابو دجانه رضی الله عنه حضرتلری دخی رسول اكرمك اوزرينه قپانوب دشمنك اوقلرينه وطاشلرينه كندوسنی سپر ايلردی . بو وجهله پك چوق يرندن مجروح اولدی

حضرت طلحه رضی الله عنه دخی كندوسنی سپر ايدرك رسول اكرمی محافظه ايدركن برشدتلو ضربه ايله الی يارهلنوب چولاق قالدی

سعد ابن ابی وقاص رضی الله عنه حضرتلری دخی حضور نبويده اوق جنكی ايدردی . شويله كه رسول

اکرم اکادعا ایدرك اوق و یروب اودنخی آناردی
اول کون سعد ابن ابی وقاص حضرتلرینك دشمنه
قارشو بیك اوق آتمش اولدیغی مرویدر
بوصره ده مشرکینك برفرقه سی شدتلو هجوم ایندکده
رسول اکرم بونلره کیم قارشو چیقه جق دیو صوردی
زیاد ابن السکن رضی الله عنه حضرتلری بن چیقارم
یارسول الله دیو جواب و یردی
وکندوسنك فدایی ارقداشلریله برابر قارشو چیقوب
جمله سی شهید اولنجیه دك دوکشدیلر . رضی الله عنهم
* وزیاد ابن السکن قلیج ایله یاره لنوب یره دوشدکده
رسول اکرمك امریله اصحاب کرامدن بعضیلری
یتیشوب آنی قالدردیلر . وحضرت پیغمبرك یاننه
کتوردیلر
رسول اکرم آنی قوجاغنه آلدی . وصوك نفسده
رسول اکرمك مبارك یوزینه باقه رق جان و یروب جنت
علیایه روان اولدی . رضی الله عنه
منصب نبوتدن صکره شهادت رتبه سنك فوقنده برمرتبه
یوقدر فخر عالمك قوجاغنده جان و یرمك ایسه پك بیوك
برمرتبه در
وهب ابن قابوس مزنی ایله برادر زاده سی حارث ابن عقبه
رضی الله عنهما وقعه دن بی خبر اولدقلری حالده

مجرد رسول اکرمی زیارت ایچون جبل مزینه دن قالقوب مدینه یه کلمشلر . ورسول اکرمك احد غزاسنه تشریفنی خبر آلمشلر

درحال مدینه دن چیقوب اردوی همایونه کلدیلر اولوقت ایسه هنوز عساکر اسلامیه منهزم اولمش ایدوکندن همان میدانه کیردیلر . ومردانه جنکه کیرشدیلر

* ایشته اولوقت وهب رضی الله عنه حضرتلرندن کوریلان مردلك و بهادرلق طوغریسی طرفینه حیرت ویردی

حتی ایکی دفعه رسول اکرمك اوزرینه هجوم ایدن فرقه لره قارشو چیقوب دشمنلری کیرو چویردی

بعده دیکر براوچنجی فرقه نك هجومنده رسول اکرم یابونلره کیم قارشو چیقه جق دیو صوردی

وهب ابن قابوس رضی الله عنه حضرتلری بنه بن یارسول الله دیو جواب ویردی

فخر کائنات علیه افضل الصلوات حضرتلری وهبك بوسوزندن ممنون اوله رق یاوهب قالق وجنت ایله مبشر اول دیو بیوردی

وهبك اقصای املی ایسه حضور نبویده شهادت رتبه سنی آلمقدن عبارت اولمسیله اول فرقه یه دخی قارشو واردی

وآنیده اوروب کیرو چویردی . فقط بوکره کندوسی دخی شهید اولهرق مرادینه ایردی . رضی الله عنه بعده رسول اکرم وهبك جنازه‌سی یاننه واردی . روحنه سلام ودعا ایتدیکی صره‌ده بن سندن خوشنودم دیو بیوردی

انکچون عمر الفاروق رضی الله عنه حضرتلری قابوس اوغلی کبی اولمکی جانمه منت بیلورم دیر ایدی

مدینه‌ده مخیریق نامنده هم اهل علم وفضیلت وهمده صاحب یسار وثروت بریهودی وار ایدی

رسول اکرمك کتب سماویه‌ده مذکور اولان نبی آخرالزمان اولدیغنه اینانمش وقانمش ایدی

فقط بردن بره دینداشلرندن آیریلوبده اسلامنی اظهار ایده میوردی

غزوهٔ احد کونی دیکر رؤسای یهودك یاننه کیدوب (کتب سماویه‌یه نظرا بوکون احدده جنك وجهاد ایدن ذات شریفك نبی آخرالزمان اولدیغنده شبهه یوقدر اکا یاردم ایتمك اوزریمزه فرضدر) دیدکده انلر دخی (بوکون یوم سبتدر برایشه یاپیشه میز محاربه‌یه نصل کیده‌لم) دیمشلر

مخیریق (آنك شریعتی یوم سبت رسمنی نسخ ایتدی

قالقمز كيدەلم اولنبی ذيشانه ياردم ايدەلم) ديمش ايسه ده دكله مامشلر

اودخی آرتق طيانه ميوب اعلان اسلام ايدرك حضور نبوی يه كلدی

(يارسول الله اگر بن شهيد اولورسم جمله اموالمی امور جهاده صرف ايت) ديو وصيت ايتدی

بعده كندوسنی اورته يه آتدی ٠ ومراد نه جنك ايدرك شهيد اولوب دارجنته كيتدی

ايشته آنك حقنده رسول اكرم (مخيريق ملت يهودك اك خيرلوسيدر) ديدی ٠ رضی الله عنه

ينه اول اثناده عثمان ابن مغيرة المخزومی رسول اكرمك اوزرينه آت سوردی

حالبوكه ابو عامر فاسقك اهل اسلامی دوشورمك ايچون قازمش اولديغی برقويی يه دوشيويردی

درحال حارث ابن الصمه رضی الله عنه حضرتلری يتشدی ٠ وقليج ايله اول ملعونی اوروب اولدردی

واسب واسلحه سنی آلوب كتورركن عبيد ابن عامری كيرودن ايرشدی ٠ وحارثك اوموزينی يارەلدی

لكن ابودجانه رضی الله عنه حضرتلری برودن صاعقه كبی يتشدی ٠ وعبيدی اوروب اعدام ايلدی

مشركينك ماهر كمانكشلرندن حیان ابن العرقه ایله مالك
ابن زهیر یقین یرده برطاش آرقه‌سنه صاقلانوب
اوق آتەرق اصحاب کرامی ازعاج ایتمکده ایدیلر
حتی رسول اکرمك آزادلوسی ام ایمن رضی الله عنها
حضرتلری غازیلره صو اواشدیرر ، و یاره‌لولره بقارایکن
حیان براوق آتوب آزقالدیکه بیچاره خاتونی اولدیره
یازدی
آنك اوزرینه رسول اکرم سعد ابن ابی وقاصه براوق
ویردی آت یاسعد الله تعالی راست کتوره دیو بیوردی
* سعدابن ابی وقاص حضرتلری دخی آتدی ، واوق
اصابت ایتدی ، حیان یقیلوب درحال جان ویردی
* اول حالده مالك ابن زهیر اوق آتمق اوزره یلان کبی
طاش آرقه‌سندن باشنی چیقارر چیقارماز حضرت سعد
اکادخی براوق آتدی ، وانی دخی باشندن اورو ب
اولدردی
الحاصل اعدا هرنه طرفدن هجوم ایتدیسه اهل اسلامدن
برطاقم فدایلر فوق العاده جسارت ایله قارشولادیلر
مشرکین دخی آرتق ایستدکلری کبی قوه اسلامیه یی
بتون بتون محو ایدەمیه‌جکلرینی اکلادیلر
بو صورتله محاربه بازاری براز طاوسادی ایسه ده اصحاب
کرام اویله آچق ومخاطره‌لو یرده طورمغی مناسب

کورهیوب رسول اکرم ایله برابر برمأمن وادی یه کیردیلر وجبل احده آرقه و یردیلر

رؤسای قریشدن ودین اسلامك اك بیوك دشمنلرندن اولان ابی ابن خلف که مکه ده ایکن رسول اکرمه تصادف ایتدکده (یا محمد برآت بسلیورم آنك اوستنده ایکن سنی اوروب اولدیره جکم) دیوب رسول اکرم دخی (ان شاء الله تعالی سن آنك اوزرنده ایکن بن سنی اولدیریرم) دیر ایمش

وابی ابن خلف بدرده اسیر اولوب بدل اعطاسیله قورتولشیکن اوصلانمیوب بنه اوسوزی تکرار ایدر ایمش

* بناء علیه رسول اکرم بو کره ابی ابن خلفدن امین دکلم شاید که آرقه دن هجوم ایده جك اولورسه بنی آگاه ایدیکز دیو اصحاب کرامنه تنبیه ایتمشیدی

ناگاه بوصره ده ابی ابن خلف نعره اوروب (یاسن یابن) دیه رك طولی دیزکین رسول اکرمك اوزرینه هجوم ایدیجك اصحاب کرامدن بعضیلری آنی قارشوله مق ایستدی

رسول اکرم طوقونمییکز دیو بیوردی . والنه بر حربه آلوب آتدی . وآنی اوروب آتندن اشاغی دوشوردی

* ملعونك براکه کوکی قیرلدی . همان فریاد ایدرك وحمد بنی اولدردی دیه رك قاچوب قومنك یاننه واردی

ابو سفيان باقوب كوردی كه بره سی وار ايسه ده پاره سی يوق
قان آقيور بيهوده تلاش ايديورسين برشی يوقدر ديو تسليت
ويردی
ابی ابن خلف ايسه (مقدما محمد بكا بن سنی اولدير يرم
ديرايدی . فی الواقع اولدردی . زيرا بوضربه دن
بنم ايچون خلاص يوقدر) ديرايدی
فی الواقع دونوب مكه يه كيدركن او كوزكبی باغيره رق
اثنای راهده هلاك اولمشدر
جناب حق ابن قمئه يی خوروخاكسار ايتسون ديو رسول اكرم
دعا ايلمش اولديغنـدن ابن قمئه مكه يه عودت ايدوب
چند روز صكره طاغه كيتديكنده اللهك امريله اكابربيان
كچيسی مسلط اولوب بوينوزلريله سوسه رك آنی پاره پاره
ايتمشدر
رسـول اكرم عتبه ابن ابی وقاصه دخی يانی تكميل
ايتمسون ديو بددعا ايتمش اولديغندن اوده سنه سی ايچنده
مشرك اولديغی حالده هلاك اوله رق جانی جهنمه
اصمارليوب كيتمشدر . لعنة الله عليهم
رسول اكرم اصحاب كراميله وجه مشروح اوزره جبل
احدك اول واديسنه كيدوب طوپلانديلر
شوراده بوراده متفرق اولان اهل اسـلام دخی اورايه
كلوب بارنديلر

بعده حضرت علی رسول اکرمه صوکتوروب یوزینی
یقادی . وابدست آلوب اویله نمازینی قیلدی
ومبارك یوزینه باتمش اولان ایکی خلقه یی ابوعبیده ابن
الجراح رضی الله عنه حضرتلری اوك دیشلر یله طوتوب
چیقاردی . وچیقاررکن کندوسنك ایکی دیشی
دوشدی
واول خلقه لر چیقدقدن صکره یرلرندن قان بوشاندی
آنك اوزرینه ابوسعید الخُدرینك پدری مالك ابن سنان
الخدری آقان قانلری امدی . رضی الله عنهما
هند ایله یولداشلری اولان سائر نساء قریش میدانی
خالی بولیجق کلوب شهدانك برونلرینی وقولاقلرینی
کسدیلر . وآنلردن بیله زکلر وکردنلکلر یاپدیلر
ابوسفیان جبل احدك اول وادیسنده برجمعیت اسلامیه
پیدا اولدیغنی کوریجك انلری طاغیدوب محو ایتمك
اوزره برفرقه مشرکین ایله بشقه یولدن آنلرك اوست
طرفنه چیقمق ایستدی
رسول اکرم (یارب آرتق اورایه چیقمسونلر) دیو
دعا ایتدی . ودعاسی مستجاب اولدی
ابوسفیان هرنقدر چالیشوب جبالادیسه ده یوقاروچیقه مدی
ورسول اکرمك تأثیر دعاسیله آرتق طوفان حرب
وفتنه یه سکونت کلدی

فقط رسول اکرمك صاغ اولوب اولمدیغنده ابوسفیانك شبهه‌سی اولدیغندن آنی حل ایتمك ایستردی

بناء علیه اول جمعیت اسلامیه‌یه خطابا اوچ کره (ایچکزده محمد وارمی) دیو صوردی

رسول اکرم اصحاب کرامنه (صوصکز جواب ویرمییکز) دیو بیوردی

ابوسفیان ینه اوچ کره (یا ایچکزده ابوبکر وارمی) دیو چاغردی

ینه سس چیقمدیغندن اوچ کره دخی (عمر ابن الخطاب وارمی) دیو باغردی

آندن دخی برسس چیقمدیغی کبی ابوسفیان آرتق دیکر اصحاب کرامی صورمدی

چونکه دین اسلامك قیامی انجق انلرله اولدیغی مجزومی اولدیغندن بشقه‌لرینی آرایوب صورمغه لزوم کورمدی

* وهمان دونوب کندی قومنه (اکر صاغ اولسه‌لر البته جواب ویررلردی . بونلرك اوچیده وفات ایتمش وآرتق ایش بتمش) دیدی

حضرت عمر الفاروق آرتق طیانه‌میوب (اللهك دشمنی یلان سویلدك . صایدیغك ذاتلر هپ صاغدر سنك حقکدن کله جکلر باقیدر) دیدی

ابوسفیان (محاربه‌نوبتله‌در بوکون بدر کوننه بدلدر) دیدی

حضرت عمر (اوت اما برابر دکلز زیرا بزم مقتوللریمز جنتده وسزك مقتوللریکز جهنمده‌در) دیدی

ابوسفیان (عالی اول هبلْ عز یز اول هبلْ) دیه‌رك هبلْ نام بته دعا وتشکر ایتدی

چونکه هبل کعبه‌ده بر بیوك بت ایدی . ابوسفیان بوکره سفر ایده‌جك اولدقده آنك یاننه کیتمش وکیده‌یمی کیتمیه‌یمی دیو قرعه آتمش . واوت دیو چیقمش اولدیغندن بوغلبه‌سنی هبلدن بیله‌رك اکا تشکر ایتمش ایدی

آنك اوزرینه رسول اکرمك امریله حضرت عمر دخی (الله اعلی واجل) دیدی

ابوسفیان (بزم عزامز وار سزك عزاکز یوق) دیه‌رك عزی دیدکلری بت ایله مباهات ایلدی

حضرت عمر دخی (الله بزم مولامزدر سزك مولاکز یوقدر) دیدی

ابوسفیان بروکل یاعمر دیدی . حضرت عمر دخی رسول اکرمدن اذن آلوب برازایلرو واردی

ابوسفیان (یاعمر الله ایچون طوغری سویله بز محمدی قتل ایتدکمی) دیوصوردی

حضرت عمر (يوق والله رسول اكرم شمدى سنك سويلديكك سوزلرى ايشيديور) ديو جواب ويردى بونك اوزرينه ابوسفان دخى بن سكا ابن قمئه دن دهازياده ايناتورم ديدى

آندن صكره ابوسفيان دونوب كيده جك اولدقده (كله جك سنه سزكله بدرده بولوشه لم) ديدى

حضرت عمر دخى رسول اكرمك امر وتعليمى ايله (ان شاءالله) ديدى

مشركلر بومرتبه غالب كلمشيكن جناب حق آنلرك قلبلرينه قورقو ويردى همان محاربه دن بتون بتون فراغت ايتديلر ومكه يولنى طوتوب كيرو كيتديلر

اولوقت رسول اكرم (عجبا سعد ابن الربيع نه حالده در شهدا ارهسنده ميدر يوخسه يارهليلر ايچنده ميدر اكا طوغرى اون ايكى قارغى ايله هجوم اولنديغنى كوردم) ديو بيوردى

وآنى ارايوب بولمق ايچون محمد ابن مسلمه رضى الله عنه حضرتلرينى كوندردى

اودخى شهدانك اولديغى محله واردى . وبرقاچ كره ياسعد ابن الربيع ديو چاغردى

برسس چيقميوب (تاكه رسول الله بنى سكا كوندردى

یاسعد) دیمجک بر ضعیف سس ایله (بن اولولر ایچنده یم) دیو جواب و یردی
محمد ابن مسلمه آنی شهدا اره سنده بولوب کوردی که پك چوق قلیج وقارغی واوق یاره لریله جسمی دلیك دشیك اولمش وحالت نزعه کلمش
اول حالده سعد ابن الربیع کوزینی آچدی . ومحمد ابن مسلمه یه خطابا (رسول اللهه بنم سلامی تبلیغ ایله وسویله که بن جنتك قوقوسنی طویه یورم . قومکه ده بندن سلام ایله وسویله که کبر یکلر یکز قیملدادقجه پیغمبر یکزه اخلاص خصوصنده عند الله معذور اوله مازسکز) دیدی ودرعقب تسلیم روح ایلدی
اشبو سعد ابن الربیع عقبه ده رسول اکرمه بیعت ایدن کبار اصحاب کرامدن اولوب اسعد ابن زراره دن صکره انصارك اولوسی اولایدی . رضی الله عنه وارضاه
محمد ابن مسلمه حضور نبوی یه کلوب سعدك سلام وکلامنی تبلیغ ایتدکده رسول اکرم (یارب سن سعد ابن الربیعدن راضی اول) دیو دعا ایتدی
بعده رسول اکرم شهیدلری معاینه بیوردی . وحضرت حمزه یی کوردی که بورنی وقولاقلری کسلمش قرنی یارلمش جسمی پاره پاره ایدلمش
آندن رسول اکرم اوقدر محزون ومکدر اولدی که هیچ

بروقتده اول مرتبه متأثر اولدیغی کورلمامشدر
اولوقت جبریل امین نازل اولدی • وحضرت حمزه
کوکلرده اللهك ارسلانی ورسول اللهك ارسلانی دیو
یازلمش اولدیغنی خبر ویردی
غریبدرکه اول کون صباحلین عبدالله ابن جحش ایله
سعد ابن ابی وقاص رضی الله عنهما بر کناره چکیلوب
جناب حقه دعا ایتمشلر سعد ابن ابی وقاص (یارب بر بیوك
دشمنه راست کلوب جنك ایدرك اکا غالب ومظفر اولەیم)
دیمش • عبدالله ابن جحش اکا آمین دیدکدن صکره
(بنده بر بیوك دشمنه راست کلوب جنك ایدەیم ونهایت
شهید اولەیم بورنم وقولاقلرم کسلسون یارین روزجزاده
الله تعالی حضرتلری بکا بورنك وقولاقلرك نرەده کسلدی
دیجك یارب سنك ورسولكك یولنده کسلدی دیەیم)
دیو دعا ایتمش بوکره شهدانك معاینه سنده سعد ابن
ابی وقاص آنی اول حالده کوریجك تعجب ایلمشدر
حضرت حمزه رسول اکرمدن ایکی یاش بیوك ایدی
عبدالله ابن جحش دخی اولوقت قرق یاشنی متجاوز
ایدی
انصار کرامدن ابوجابر رضی الله عنه حضرتلری دخی
اوقدر پاره پاره ایدلمشیدی که کیم اولدیغی کوچ حال ایله
پارمقلرندن بیلنه بیلدی

الحاصل قريش طائفه‌سنك شهدا حقنده اصلا انسانيته ياقشميه‌جق صورتده وحشيانه معامله‌لر اجرا ايلمش اولدقلری كورلدی

رسول اكرم شهدايی اول حالده دفن ايتدردی شويله كه برحيات ايكن بينلرنده انس والفت اولان شهيدلر ايكيشر اوچر بريره دفن اولنديلر

ازجمله حضرت حمزه ايله همشيره زاده‌سی عبد الله ابن جحش ايكيسی برقبره وابوجابر ايله قيز قرنداشنك قوجه‌سی اولان عمرو ابن جموح وخارجه ابن زيد اوچی برقبره قونلديلر

بو محاربه‌ده مشركينك تلفاتی يكرمی ايله اوتوز نفر اره‌سنده اولديغی حالده شهدانك مقداری يتمش نفر ايدی

بوندن بشقه اهل اسلامك برخيلی مجروحلری دخی وارايدی . وبو يتمش نفر شهيدك يالكز بش التيسی مهاجريندن اولوب باقيسی هپ انصاردن ايدی

بوهزيمت اهل اسلام حقنده بربيوك بلا ومصيبت اولديغی حالده عساكر اسلاميه‌يه من طرف الله برتربيهٔ معنويه ايدی

زيرا افراد عسكريه‌يه كوره هيچ برسرعسكرك ايشنه قارشمق جائز دكل ايكن عساكر اسلاميه رسول اكرمك رأی وتدبيرينه مداخله ايتديلر

ورسول اکرم مدینهٔ منورەده طوروب ده تدافعی جنك
ایتمك نیتنده ایکن آنی میدان محاربه‌سی ایتمکه مجبور ایلدیلر
☼ هرنه ایسه بوخطاری عفو اوله‌رق رسول اکرم
دشمنه قارشو واردی . واحدطاغنه آرقه‌ویردی
ودشمنك سواریسنه مقابل سواریسی یوق ایکن عساکر
اسلامیه‌یی برصورتده تعبیه ایتدی که سواری هجوم
ایده‌بیله‌جك یالکز صول جناحنده برموقع قالوب آنی دخی
کمانکشلر ایله قپاتدی
واهل اسلامه نسبتله دشمنك قوتی قات قات زیاده ایکن
دشمن اردوسنی منهزم وپریشان ایتدی
چه فائده که کمانکشلرك اکثری یغما کرلك سوداسیله
محافظه‌سنه مأمور اولدقلری موقعی براغوب طاغلدیلر
و بویله بربیوك بوزغونلغه سبب اولدیلر
عسکرلك آمرك امرینه اطاعتدن عبارت اولوب
کندی افکارینه اویان افراد عسکریه‌نك بویله بیوك
فنالقلره سبب اوله‌کلدکاری مجرب ومسلمدر
ایشته وقت محاربه‌ده ترك موقع ایتمك نه بیوك جنایت
اولدیغی بوندن رعنا معلوم اولور
رسول اکرم شهدایی دفن ایتدکدن صکره مبارك یوزی
مجروح وقلبی محزون اوله‌رق اصحاب کرامیله برابر احددن
قالقوب مدینه‌یه کلدی

شهدانك اولاد وعيال واقربالری اغلادقجه کروه منافقين ممنون اولوردی . اهل اسلامك بو مغلوبيتی اوزرينه يهود طائفه سی دخی شماردی

الحاصل دين اسلامك دوست ودشمنی آيرلدی وصحيح مسلمان اولنلر سچلدی

قريش اردوسی عودت ايدوب كيدركن عكرمه ابن ابو جهل سائر رؤسايه خطابا (نه ايش كورديكز بوقدر غلبه يه مظهر اولمشيكن محمديلری بتون بتون محو ايتمدين كيرو دونديكز چوق كچميوب انلر ينه طوپلانورلر واخذ انتقام ايچون اوزريمزه كلورلر كارعاقل بودركه دونوب مدينه يه كيدهلم . وآنلری كوكدن محو ايدهلم) ديمش * صفوان ابن اميه دخی (شايدكه اوس وخزرج قبيله لری بوقدر آدملرينك تلف اولمسندن طولايی قيزوبده جنكه چيقمامش اولنلری دخی اخذ انتقامه قيام ايدرك كافة حركت ايدرلر ايسه ايش برعكس اولور حاضر مظفر اولمشيكن آغزيمزك داديله مكه يه وارهلم) ديه رك عكرمه نك رأيينی جرح ايتمش

ابوسفيان ايسه بو ايكی رأی بيننده مترددا اولديغی حالده بو وجهله بحث ومجادله ايدرك روحا مرحله سنه وارمشلر واوراده كيرو دونوبده مدينه اوزرينه كلمكه قرار ويرمشلر

حالبوكه آنلر اثنای راهده اول وجهله مباحثه ومجادله ایدوب كیدرلر ایكن عبدالله ابن عمرو المزنی یانلرنده بولنه‌رق آنلرك سوزلرینی ایشتمش وفرداسی صباح نمازی وقتندن اول مدینه‌یه كلوب ایشتدیكنی رسول اكرمه افاده ایلمش

رسول اكرم ابو بكر الصدیق وعمر الفاروق رضی الله عنهما حضرتلرینی چاغردی . ومزنینك سویلدیكنی آنلره افاده ایله استشاره بیوردی

آنلردخی دونكی محاربه‌دن طولایی اهل اسلامك ضعیف دوشمدیكنی كوسترمك ودشمنه بر كوز طاغی و یرمك اوزره چیقوب بدأ آرقه‌لرینه دوشمك صورتنی مناسب كوردیلر

بناء علی ذلك رسول اكرم صباح نمازینی جماعت ایله مسجد شریفده قیلدقدن صكره اصحاب كرامی دعوت ایتمك اوزره بلال حبشی رضی الله عنه حضرتلرینه امر ایتدی

اودخی مأمور اولدیغی وجهله دونكی كون احد جنكنده بولنانلر حاضر اولوب كلسونلر دشمنك آرقه‌سنه دوشوله‌جكدر دیو ندا ایلدی

جمله اصحاب كرام حاضر اولدیلر . حتی مجروح اولانلر دخی یاره و بره‌لرینی صاروب كلدیلر

رسول اکرم همان ابن ام مکتوم رضی الله عنه حضرتلرینی
مدینه قائمقاملغنه تعیین بیوردی . ولواء شریفی علی
ابن ابو طالب رضی الله عنه حضرتلرینه ویردی
وکندوسی دخی مجروح اولدیغی حالده آتنه بندی
والتیوز اوتوز قدر احد غازیلریله مدینه دن چیقوب
حمراء الاسد نام موقعه واردی

حمراء الاسد مدینه نك سکز میل مسافه بعدنده و مدینه دن
ذوالحلیفه نام محله کیدرکن یولك صول طرفنده بر یرك
اسمیدر که رسول اکرم بو کره اورایه واروب اردو قوردی
* ابو معبد خزاعینك اوغلی معبد لمصلحة مکه یه
کیدرکن اورایه اوغرادی . ورسول اکرمك یاننه کلوب
دونکی کون اصحاب کرامنك مصاب اولمسندن طولایی
تعزیت ایتدی . وبعده قالقوب کیتدی
معبد روحادن کچرکن ابو سفیان ایله کورشدکده ابو سفیان
اکا کیروده نه وار دیو صورمش
اودخی (محمد بر بیوك اردو ایله چیقمش که عمرمده او یله
جمعیت کورمدم دونکی کون محاربه دن کیرو قالمش اولنلر
دخی چیقمدقلرینه پشیمان اوله رق بو کون جمله سی
طوپلانمشلر سزك ایچون دیش بیله یوب کلیورلر) دیو
جواب ویرمش
ابو سفیان (سن نه سویلیورسین انلرده حرکته مجال

قالدیمی) دیدکده معبد (انلر حمراء الاسـده کلدیلر ظن ایده‌رم که سز بورادن هنوز قالقمدن آنلرك آتلرینك آینلرینی کوره‌جکسکز) دیمش

صفوان ابن امیه (کوردیکزمی ایشته بنم دیدیکم چیقدی هایدی بر بلایه اوغرامدن صاووشوب کیده‌لم) دیدی

ابوسـفیانك قلبنه دخی قورقو دوشـدی ۰ همان اردولرینی قالدیروب کوج ایتدیلر ۰ وطوغری مکه‌یه کیتدیلر

معبد اول وقت هنوز اسـلام ایله مشرف اولمامشیدی فقط اهل اسلامك طرفداری ایدی ۰ بناء علیه قریش طائفه‌سـنی بووجهله قورقوتدی ۰ وصاووشـوب کیتدکلرینی دخی بر آدم ارسـالیله رسول اکرمه اخبار واشعار ایتدی

قریش اردوسندن کیرو یه قالمش اولان ایکی کشی بوکره اهل اسلامك النه دوشدی

بری بنی امیه‌دن معاویه ابن مغیره ودیکری بدرده اسـیر اولوب ده فیمابعد اهل اسلام علیهنده بولنمامق شرطیله مجانا عفو واطلاق اولنمش ایکن بوکـره بوقاروده بیان ایتدیکمز وجهله عربانی جنکه تشویق ایدن شاعر مشهور ابوعزه‌در

ابوعزه بودفعه دخی فصیحانه و بلیغانه سوزلر سویلیه‌رك

اهل اسلامك پنجه‌سندن بقه‌يى قورتارمق ايستدى
لكن مفيد اوليوب ايكيسى دخى قتل واعدام ايدلدى
* رسول اكرم چند روز اردوى همايون ايله خارجده
قالدى . بعده دونوب مدينه‌يه كلدى
عبدالله ابن جحش رضى الله عنه حضرتلرينك زوجه‌سى
زينب بنت خزيمه ابن حارث كه دائما فقرايى اطعام ايدر
اولديغندن كندوسنه ام المساكين دينلوردى . بوكره
طول قالديغندن رسول اكرمه تزوج اولندى . لكن
برايكى آى صكره‌جه وفات ايتمشدر . رضى الله عنها
وينه اول اثناده على ابن ابوطالب كرم الله وجهه
ورضى الله عنه حضرتلريله سيدة النساء فاطمة الزهرا رضى الله
عنها حضرتلرندن حسن رضى الله عنه حضرتلرى
طوغدى
وينه اول اوانده خمر ايچمك وقمار اوينامق حرام
اولدى

بئر معونه وقعه‌سی

بنی عامردن ومشایخ نجددن ابو براء عامر ابن مالك ابن جعفر هجرت محمدیه‌نك دردنجی سنه‌سی اوائلنده مدینهٔ منوره‌یه کلدی

ورسول اکرم ایله کوروشوب (یا محمد اکر اهل نجده اصحابکدن براز کیسه‌لر کوندرسدك اومارم که اسلام ایله مشرف اولورلر) دیدی

رسول اکرم اهل نجده امنیت ایده‌میوب (قورقارم که اصحابمه غدر ایدرلر) دیو بیوردی

ابو براء (انلر نجده کلدکلرنده بنم عهد وامانم آلتنه کیرمش اولور انلره کمسنه برشی یاپه‌ماز) دیو تأمینات ویردی

* آنك اوزرینه رسول اکرم دخی ابو برانك برادر زاده‌سی اولان عامر ابن طفیل ابن مالکه بر مکتوب یازدی

واهل نجده تعلیم قرآن ایچون خلال صفرده انصارك اولولرندن اولان منذر ابن عمرو رضی الله عنه حضرتلریله یتمش نفر قراء کوندردی

حضرت ابو بکر الصدیقك آزادلوسی اولان عامر ابن فهیره رضی الله عنه حضرتلری انلرله برابر ایدی قلاغوزلری دخی مطلب سلیمی ایدی

منذر ابن عمرو حضرتلری اشبو جماعت قرا ایله چیقوب مدینهٔ منوره یه درت قوناق مسافه سی اولان بئرِ معونه نام محله واردی،

واورادن انس ابن مالکك دایسی اولان ملحان اوغلی حرام رضی الله عنه ایله رسول اکرمك مکتوبی بنی عامر ابن طفیله کوندردی

ملعون عامر ابن طفیل ایسه مکتوب همایونی اوقومدن حرام ابن ملحانی اوروب اولدردی

بعده اول جماعت قرا اوزرینه هجوم ایچون کندو قومی اولان بنی عامری دعوت ایلدی

آنلر ایسه بز ابو برانك عهد واماننی ایاق آلتنه آلهمیز دیو امتناع ایلدیلر

آنك اوزرینه عامر ابن طفیل بنی سُلَیمدن عُصَیه ورِعل وذکوان قبیله لرینی طوپلایوب بئر معونه یه کیتدی وبغتة اول جمعیت قرا اوزرینه هجوم ایله جمله سنی شهید ایتدی

یالکز بنی نجاردن کعب ابن زید رضی الله عنه حضرتلرینی فوت اولدی ظنیله شهدا آره سنده براقش اولدقلرندن اوصاغ قالمش . وبر ارالق اورادن صاووشوب مدینهٔ منوره یه کلمش در

وبرده عمرو ابن امية الضمری ایله انصاردن منذر ابن
محمد ابن عقبه رضی الله عنهما برطرفده دوه‌لری رعی
ایتمکده اولدقلری جهتله بو مقاتله ده بولنمیوب متعاقبا
موقع محاربه یه ورود ایله واقف حال اولدقلرنده منذر
ابن محمد ارقداشی عمروه نه یاپه‌لم دیو رأی صورمش
عمرو دخی همان دونوب مدینه یه کیده‌لم وکیفیتی رسول
اکرمه افاده ایده‌لم دیو جواب ویرمش

منذر ابن محمد ایسه بن منذر ابن عمروك شهید اولدیغی
یردن آیریلوبده یالکزجه صاغ دونمکی ایستم دیو دشمن
ایله مقاتله ایده‌رك نهایت اودخی شهید وعمرو اسیر
اولمشدر

انجق عمرو کندوسنك بنی مضردن اولدیغنی خبرویروب
عامر یلر دخی مضر نسلندن بولندقلری جهتله عامر
ابن طفیل آنی آزاد ایتمش وبوجهتله اودخی سالما
مدینهٔ منوره یه کلمشدر

رسول اکرم بو وقعه دن خبر آلدقده فوق الغایه محزون
اولدی و (بو کیفیت ابو برانك ایشیدر بن بونی انجق
آنك ابرا ایله ایستمیه‌رك یاپمشیدم) دیو بیوردی

ابو برا دخی رسول اکرمك بو سوزینی ایشتمکله فوق العاده
متأسف ومتأثر اوله‌رق کدرندن خسته لنوب فوت
اولدی

فقط عهد وامانك اول وجهله پایمال اولسندن عادت
عرب اوزره کندی خاندانی اوزرنده برلکه قالدی
حتی اوغلی ربیعه ابن ابو براء بولکه بنی عمزاده‌سی اولان
عامر ابن طفیلك قانیله یقامق اوزره آنك اعدامنه
قصد ایتمشیدی
رسول اکرم ایسه اکابا خاصه بددعا ایتدکدن بشقه برای
قدر هر صباح عصیه ورعل وذکوان قبیله لرینه بددعا
ایتدی
بناء علیه چوق کچمیوب عامر ابن طفیل بر یوم روجه
چیقاردی . ودرحال جانی جهنمه اصمارلیوب
کیتدی
عصیه ورعل وذکوان قبیله لرینی دخی وبا وحمّی وقحط
وغلا استیلا ایتمکله ازوقت ظرفنده ایچلرندن یدی یوز
آدم تلف اولدی

﴾ غزوهٔ بنی نضیر ﴿

بنی نضیر یهود ملتندن وهارون علیه السلام نسلندن بر بیوك قبیله در

مدینه‌یه ایکی میل مسافه‌سی اولان برناحیه‌ده ساکن اولوب محکم حصارلری ومکمل سلاحلری وارایدی

اهل اسلام علیهنده بولنمامق اوزره رسول اکرم ایله معاهده ایتمشلر . ورسول اکرمك بدرده مظفر یتندن صکره کتب سماویه‌ده موعود اولان نبی آخرالزمان بودر دیمکه باشلامشلر ایکن قریش مکه ومنافقین مدینه ایله مخابره‌دن خالی دکللر ایدی

علی الخصوص احد وقعه‌سندن صکره فکر وطورلرینی بتون بتون دکشدرمشلر . وبرکون رسول اکرم بش اون قدر اصحاب کرامیله آنلرك ناحیه‌سنه کیتدکده بردسیسه ایله آنلری اعدام ایتمکه قرار ویرمشلر

ایچلرندن سلام ابن مشکم (آنلره سز بوافکاردن وازکچیکز والله بوسزك سوء قصدیکز اکا طرف الهیدن خبر ویریلور . بوقصدیکز ایسه انکله بیمزده‌کی عهدی نقض دیمکدر) دیو نصیحت ایتمش ایسه‌ده قولاق آصمامشلر

حالبوكه جبريل عليه السلام كلوب بنی نضیرك سوء قصدینی رسول اکرمه خبر ویردی

رسول اكرم دخی (اون كون ایچنده بوديارذن چيقوب كیتسونلر) دیو محمد ابن مسلمه ایله بنی نضیره خبر كوندردی

بونك اوزرینه بنی نضیر دخی ترك وطن ایدوب كیتمكه حاضرلانمقده ایكن رئیس المنافقین اولان عبدالله ابن ابی ابن سلول آنلره (یریكزده ثبات ایدیكز بزسزه یاردم ایلرز يهود بنی قریضه ایله معاهد ومتفقكز اولان قبیلهٔ غطفان دخی امداد ایدرلر) دیو كیزلوجه خبر كوندرمش اولدیغندن بنی نضیر اولكی نیتلرندن وازكچه رك (بزوطنمزدن چیقمیز الكدن كلنی كيرو قويمه) ديو رسول اكرمه خبر كوندرديلر

آنك اوزرینه رسول اكرم هجرتك اشبو دردنجی سنه سی ربيع الاولنده اصحاب كرامی طوپلادی . ومسجد شریفده امامت ایتمك اوزره ابن ام مكتومی مأمور ایلدی

ولواء شریفی حضرت علی یه ویروب اردوی سعادت ایله خارج مدینه یه چیقدی . وبنی نضیری محاصره ایتدی

ابن سلول علنا معاونته جسارت ایده مدی . بنی قریضه ایله

غطفان قبیله سندن دخی امداد کلمدی
بناء علیه بنی نضیر التی کون محاصره واوق وطاش
آتیله رق تضییق اولندقدن صکره آمان دیلدیلر
شویله که اسلحه دن ماعدا اولان مالّرندن دوه لرینه
یوکلده بیلدکلری قدر شی آله رق چیقوب کیتمك اوزره
مساعده استدعا ایلدیلر
رسول اکرم دخی بوصورته مساعده بیورمقله التی یوز
دوه یه یوکلده بیلدکلری قدر اموال واشیا آلوب کیمی
خیبره وکیمی دیار شامه کیتدیلر . منافقلر دخی کیزلوجه
ماتم ایتدیلر
بنی نضیرك سائر مالّری رسول اکرمه قالدی : واللی
زره ایله اللی تیموز طاس واوچیوز قرق قلیج یذ اسلامه
کچدی
انصار کرام حضراتی مهاجرینك امر تعیشلرینی
اوزرلرینه آلوب آنلری کندی مالّرینه بیاغی حصه دار
ایلدکلرندن مهاجرینك امر اداره لری انصار اوزرینه
اپیجه بریوك ایدی
ایشته آنلرك بو یوکنی تخفیف ایچون رسول اکرم
بنی نضیردن آلنان اموال غنائمی یالکز مهاجرینه
تقسیم ایتمك ایستدی
وانصاره (اکر ایستر ایسه کز کما فی السابق مهاجرینی

اموالکزه حصه دار اتمك اوزره بو اموال غنائمی جمله کزه تقسیم ایده یم یوق اکر ایسترایسه کز کندی اموالکز منحصرا سزلك اولمق اوزره بو اموال غنائمی مهاجرینه ویره یم) دیدی

انصار کرام حضراتی ایسه (یارسول الله بو اموالی مهاجرینه تقسیم بیوریکز بزم ماللریمزدن دخی ایستدیککز قدرینی آلوب آنلره ویریکز) دیدیلر

اولوقت ابو بکر الصدیق رضی الله عنه حضرتلری قالقوب انصار کرامه علنا عرض تشکر ایلمشدر

واولوقت انصارك مدح وثناسی حقنده (ویؤثرون علی انفسهم ولوکان بهم خصاصة) آیت کریمه سی نازل اولمشدر که احتیاجلری اولسه بیله نفسلری اوزرینه مهاجرینی تقدیم وترجیح ایدرلر دیمکدر

بناء علی ذلك بوکره بنی نضیردن قالان اموال غنائم یالکز مهاجرینه تقسیم ایدلدی

فقط رؤسای بنی نضیردن ابن حقیقك مشهور قلیجی سعد ابن معاذ رضی الله عنه حضرتلرینه احسان بیورلدی

وینه انصاردن ابودجانه ایله سهل ابن حنیف رضی الله عنهما حضرتلرینك فقر واحتیاجلری اولدیغندن آنلره دخی برمقدار شی ویرلدی

مؤخرا قبائل نجددن غطفان قبیله سنك مدینهٔ منوره یه هجوم ایتمك اوزره عسكر طوپلادقلری ایشیدلمكله رسول اكرم داماد مكرملری عثمان ذی النورین رضی الله عنه حضرتلرینی مدینه ده قائمقام براغوب اردوی همایون ایله دیار نجده سفر ایتدی . واراضیٔ غطفاندن مدینه یه ایكی قوناق مسافه سی اولان شدخ نام محله قدر كیتدی . لكن اهالیسی قارشو طورمیوب طاغلره طاغلمش و بو جهتله محاربه وقوع بولمقسزین عودت بیورلمشدر

اشبو دردنجی سنهٔ هجریه نك شعبانده سیدة النساء فاطمة الزهرا رضی الله عنها حضرتلرندن حضرت حسین ابن علی رضی الله عنهما تولد ایلمشدر

بنی مخزومدن امیه ابن مغیره نك قیزی اولان ام سلمه رضی الله عنها حضرتلری كه قرق درت یاشنده برطول خاتون ایدی . رسول اكرم بو اثناده آنی تزوج بیورمشدر

بدرده هر سنه ذی القعده آینده بر پنایر اولوردی وهر طرفدن اورایه تجارت ایچون برچوق خلق كلوردی * و یوقاروده بیان ایتدیكمز وجهله ابو سفیان احددن دونوب كیدركن سزكله كله جك سنه بدرده بولشه لم دیوب عمر الفاروق رضی الله عنه حضرتلری دخی

رسول اکرمك امر یله ان شاء الله دیمشیدی

بناء علی ذلك رسول اکرم عبدالله ابن رواحه‌یی مدینه قائممقامی نصب وتعیین بیوردی . واواء شریفی حضرت علی‌یه ویردی

و بیك بشیوز نفر اهل اسلام ایله مدینه‌دن چیقوب غرهٔ ذی القعده‌ده بدره واردی . ایچلرنده اون نفر آتلو دخی وار ایدی

ابوسفیان دخی قریش اردوسیله مکه‌دن چیقمش ایکن رسول اکرمك اوبله جمعیت کثیره ایله مدینه‌دن چیقمش اولدیغنی ایشتمکله قورقوب کیرو دوندی

بوجهتله انظار قبائلده قریش مکه‌نك اعتباری قیرلدی اهل اسلام ایسه پك چوق شان وشرف بولدی

وبنابرده کوزل آلش ویرش اولوب آندن اهل اسلام پك زیاده کار ایتدیلر . وکمال فرح وممنونیت ایله دونوب مدینه‌یه کلدیلر

هجرتك بشنجیییلی

هجرت نبویه نك بشنجی سنه سی ربیع الاولنده رسول اکرم دومة الجندل بلده سنه سفر ایتدی

بو بلده نك مدینهٔ منوره ایله آره سی اون بش کونلك و دمشق ایله آره سی بش کونلك مسافه در

اوراده بر طاقم اشقیا اولوب یولجیلره تعرض ایلدکلری جهتله آنلری تأدیب ایتمك وهمده اهل اسلامك دیار شام ایله تجارتنی تأمین ایلمك اوزره رسول اکرم خلال ربیع الاولده بیك نفر عساکر اسلامیه ایله مدینه دن چیقوب دومة الجندله یاقلاشدقده اول بلده اهالیسنك حیوان سورولرینه راست کلدی ۰ وچوبانلر فرار ایتمکله حیوانلر میدانده قالدی ۰ بعده دومة الجندل بلده سنه وارلدی

اهالیسی هپ طاغیلوب فرار ایتمش اولدقلرندن یالکز ایچلرندن بر آدم اله کچوریله بیلدی ۰ ورسول اکرم اکا دین اسلامی تکلیف ایتدکده اسلام ایله مشرف اولدی

رسول اکرم اوراده چند روز اقامت ایله اطرافه قول قول عسکر چیقاردی ۰ هیچ کیمسه یه تصادف اولنه مدیغندن بلامحاربه مدینه یه عودت بیوردی

﴿ غزوهٔ مریسیع ﴾

مُرَیسیع خزاعه دیارنده وقدید ناحیه‌سنده برصویك اسمیدر که فُرعه برکونلك مسافه‌سی واردر . فُرع دخی مدینه‌یه اوتوزایکی ساعت مسافه‌ده واقع بر بردر
خزاعه قبیله‌سندن بنی مصطلق اویماغنك رئیسی اولان حرث ابن ابی ضرار اهل اسلام ایله جنك ایتمك اوزره کرك کندی عشیرتندن وکرك جوارنده‌کی عشائر سائره‌دن عسکر طوپلامقده اولدیغی خبر آلندی
وهمان رسول اکرم بیك نفر عساکر اسلامیه ایله شعبان آینده عجالةً مدینه‌دن چیقدی
ایچلرنده اون نفر آتلو وارایدی . عایشه وام سلمه رضی الله عنهما حضرتلری دخی برابر ایدی
بواردوی همایونده منافق چوق ایدی . هیچ بروقتده اردوی اسلام ایله بوقدر منافق چیقدیغی یوق ایدی
رسول اکرمك مدینه‌دن چیقدیغی خزاعه ایچنده ایشیدلدی . حرث ابن ابی ضرارك باشنده‌کی جمعیته عظیم قورقو عارض اولدی . ویاننده مجتمع اولان عربان طاغلدی

وآنلر پراکنده اولەرق مریسیع نام صودن حیوان صولارکن بغتة اردوی همایون کاوب چاتدی

ورسول اکرم آنلره لااله الاالله دیەرک که جان ومالکزدن امین اولەسز دیو دین اسلامی تکلیف ایتدی

آنلر دکلەمیوب باشی بوزوق طرزنده مقاومته قالقشدیلر وهمان اوق جنکنه کیرشدیلر

رسول اکرم ایسه عساکر اسلامیەیی صف ایتدی ۰ وآنلری هیئت مجموعەلریله دشمن اوزرینه یوروتدی

بنی مصطلق طائفەسی بوهجومه طیانه مایوب درحال پریشان اولەرق اون نفری تلف وسائری اسیر اولدی وبش بیک قیون ایله اون بیک دوەلری الەکچورلدی

اسیرلرک مقداری یدی یوزدن زیاده اولوب آنلردن بریسی دخی حرث ابن ابی ضرارک قیزی جویریه ایدی که ثابت ابن قیسک حصەسنه دوشمش واودخی آنی بدله کسمش ایدی

فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری آنک بدلنی ویردی وکندوسنه تزویج بیوردی

اصحاب کرام آنی کوریجک رسول اللهک اقرباسی نصل اسیر اولور دیەرک هپ اللرندەکی اسیرلری آزاد ایلدیلر

جویریه نەبختیار قیز ایمش که برکونده اسیر ایکن

هم زوجیت نبویه سعادتنی بولدی • وهمده قومنك اسارتدن قورتلمسنه سبب اولدی

آندن عودت ایله مدینه‌یه کلورکن اثنای راهده مهاجریندن بری انصاردن بریله منازعه ومجادله ایتدکده رئیس المنافقین اولان عبدالله ابن ابی ابن سلول یاننده‌کی آدملرینه (هله شو مهاجرینه باقکز که بزم اعانه‌مزله کچینورلرکن بزلری تحقیر ایتمك ایستیورلر • آرتق آنلره برشی و یرمیکز که طاغیلوب کیتسونلر • هله مدینه‌یه واردلم • دها زیاده عزت وغلبه‌سی اولان البته دها ذلیل اولانی اورادن چیقارر) دیمش ومدینه‌یه واردقده اورادن اهل اسلامی چیقاریرم معناسنی قصد ایتمش

حالبوکه آنك بو سوزینی زید ابن ارقم رضی الله عنه حضرتلری ایشتمکله کلوب رسول اکرمه افاده ایتدکده عمرالفاروق رضی الله عنه حضرتلری مجلس سعادتده بولنمغله (یارسول الله اذن و یر واروب اول منافقك بوینی اوره‌یم) دیمش ایسه‌ده رسول اکرم اذن و یرمامشدر

* بو غزانك مدتی یکرمی سکزکون سوردی • وغرهٔ رمضانده اردوی همایون مدینه‌یه کیردی

سلمان فارسی رضی الله عنه حضرتلری که رسول اکرمك خواص خدامندن وکبار اصحاب کرامندندر فی الاصل فارس یعنی ایران اهالیسندن ومجوس طائفه‌سندن ایکن

بر ارالق نصاری دیننه کیروب دیار شامه کیتمش . واورادە تحصیل علوم دینیه ایتدکدن صکره نینوا وآموریه طرفلرینه واروب رسول اکرمك ظهور بنی ایشتمش وبنی کلبدن برکروه نصارا ایله یولداش اولەرق جانب مدینۀ منورەیه عزیمت ایتمش

یولداشلری اولان نصارا ایسه غدرایدرك آنی بر یهودی یه صاتمشلر آندن دیکر بر یهودی صاتون آلوب آنی مدینه یه کتوردی

سلمان برارالق حضور نبوی یه کلوب حالنی بیان ایتدی وکندوسنی کتابته کسدردی . یعنی بدلەربط ایتدردی وبو اثنادەرسول اکرم آنك بدلنی تأدیه بیوردی

ایشته بوصورتله سلمان فارسی رضی الله عنه حضرتلری دخی بوسنه رسول اکرمك آزادلولری صره سنه کچمشدر

غزوهٔ خندق

يوقاروده بيان ايتديكمز وجهله يهود طائفه‌سندن بنی قينقاع ايله بنی نضير مدينه ديارندن طرد ونفی اولنمشيدی

حُيَىّ ابن اخطب وكنانه ابن ابی الربيع وسلام ابن ابی الحقيق وامثالی رؤساى يهود مكه‌يه كيدوب رسول اكرم ايله جنك ايتمك اوزره قريش طائفه‌سيله اتفاق ايتدكدن صكره ديار نجده كيتمشلر . وغطفان وبنی سليم قبيله‌لريله ديكر بعض قبائلی دخی بو اتفاقه ادخال ايتمشلر

آنك اوزرينه رؤساى قريش دار الندوه‌ده طوپلانوب رسول اكرم ايله جنكه قرار ويرمشلر . ودرت بيك عسكر طوپلامشلر كه اوچ يوزی آتلو اولوب بيك بشيوز دوه‌لری دخی وارايدی . ورئيسلری ابو سفيان وسنجاقدارلری ابو طلحه‌نك اوغلی عثمان ايدی

ابو سفيان بو اردو ايله مكه‌دن چيقوب مرّ الظهران نام محله كلدكده نجد طرفندن غطفان عساكری كلوب قاتلدی كه باش قوماندانلری فزاره قبيله‌سی شيخی اولان مشهور عيينه ابن حصن اولوب بنی مره قبيله‌سی شيخی

اولان حارث ابن عوف دخی آنلرك خاطری صایلور رئیسلرندن ایدی

ینه اوراده قبائل نجددن بنی سلیم وبنی اسد واشجع قبیله‌لری دخی کاوب قریش اردوسنه ملحق اولدی

* الحاصل ابوسفیانك اردوسی کیتدکجه بیودی واون بیك نفردن زیاده اولان برقوی اردو ایله مدینهٔ منوره یه طوغری یوریدی

رسول اکرم ایسه قریشك بوتشبثاتنی ایشتدیکی کبی اصحاب کزینی جمع ایله استشاره ایتدی

سلمان فارسی رضی الله عنه حضرتلری (یارسول الله بزم ولایتمزده برشهر اوزرینه دشمن هجوم ایده جك اولدقده اطرافنه خندق قازمق عادتدر) دیدی

عربده خندق قازمق عادت اولمامش ایسه ده سلمانك بواخطاری اوزرینه مدینهٔ منوره‌نك اطرافنه خندق قازیله‌رق تحفظ وتحصن اولنمق صورتی مناسب کورلدی

وهمان مدینه‌ده نه‌قدر قازمه وکوره‌ك امثالی آلات وادوات حفریه وار ایسه طوپلاندی

رسول اکرم ایله یهود بنی قریظه بیننده مصالحه ومعاهده اولدیغی جهتله آنلردن دخی اکرتی اوله‌رق برخیلی قازمه وسائر آلات حفریه آلندی

وهمان رسول اكرم ايله اهل اسلام كافة خارج شهره چيقوب خندق حفرينه باشلاندى

رسول اكرم اهل اسلامى تشويق ايچون بالذات طوپراق طاشور ومبارك اللريله خندق حفرينه چاليشور ايدى

بو جهتله على العموم اهل اسلام آشورى مرتبه اهتمام ايله خندق ايشنه چاليشوب چبالاردى

سلمان فارسى رضى الله عنه حضرتلرى ايسه هم بدنا قوتلى وهمده بو مثللو ايشلره اليشق اولديغندن اون كشينك ايشنى كورردى

منافقلر دخى بو ايشده بولنورلردى ٠ لكن ايستميه رك ايش كوررلر و پك آغر طاورانورلر ايدى

او اوجهله خندق قازيلوركن فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرندن آز ييك ايله چوق آدم طويورق كبى غريب معجزه لر ظاهر اولمشدر

ازجمله انصاردن بشير ابن سعدك قيزى كه نعمان ابن بشيرك قيز قرنداشيدر والده سى آنكله پدرى بشيره ودايسى عبدالله ابن رواحه يه براز خرما كوندرمشيدى رضى الله عنهم ٠ اول قيزجغز كچركن رسول اكرم آنى چاغردى ٠ وشو خرمالرى كتور ديو بيوردى * اودخى خرمالرى رسول اكرمك ايكى آووجنه قويدى

آووجلری طولمدی • حالبو که اول فخر عالم بر بز کتوردی وخرمالری اول بزك اوزرینه یایدی • واصحاب کرامدن برینه امر ایتدی • خندقده ایشلیانلری چاغردی • طاقم طاقم کلدیلر هپ طویونجه یدیلر • آنلر یدکجه خرما زیاده لشوب اول دوشه منك اطرافندن طاشاردی
* وینه انصاردن جابر رضی الله عنه حضرتلرینك برضعیف قیونی وار ایدی • بر کون خندق حفرینه کیدرکن اول قیونی پیشورمك و بر ازده اربه اتمکی یاپمق اوزره زوجه سنه امر ایتمشیدی • اخشام اوستی خانه سنه عودت ایدرکن رسول اکرمی اخشام طعامنه دعوت ایتدی رسول اکرم دخی (بو اخشام رسول الله ایله برلکده طعام ایتمك اوزره جابرك خانه سنه یوریکز) دیو دلال چاغرتدی • جابر ایسه یالکز رسول اکرمی دعوت ایتمش اولوب بو یله برارد وخلق ایچون هیچ حاضرلغی اولمدیغندن نه یاپه جغنی شاشردی • آرتق نه یاپسون چاره یوق همان خانه سنه کلدی • و برمقدار اربه اتمکی ایله اول قیونی حضور نبوی یه کتوردی • فخر عالم اکا برکت ایله دعا ایتدی • و بسم الله دیو یدی • بعده هپ خندقده ایشلیان خلق کلدیلر • وطاقم طاقم اوتوروب طویونجه یدیلر و بر قیونی بتوره مدیلر
و ینه اول اثناده ظهوره کلان معجزات محمدیه دن بری دخی

بو درکه خندقك بر یرنده بر بیوك قیاچیقدی ۰ کولنكلر ایشلمز اولدی ۰ اصحاب کرامدن بعضیلری کلوب رسول اکرمه خبر ویردی

رسول الله اورایه واردی ۰ ومبارك الله کولنکی آلدی وبسم الله دیوب اوردی ۰ اول قیانك اوچده برینی یرندن قوپاردی

همان (الله اکبر بکا شامك اناخدارلری ویرلدی ۰ والله بن شوساعتده شامك قیرمزی کوشکلرینی کوزه یورم) دیو بیوردی

بعده ینه بسم الله دیوب کولنك ایله اوردی واول قیانك دیکر اوچده برینی دها قوپاردی

وهمان (الله اکبر فارس اقلیمنك اناخدارلری ویرلدی والله بن شوآنده مدائن کسرانك بیاض کوشکلرینی کوره یورم) دیو بیوردی

آندن صکره اوچنجی دفعه اوله رق ینه بسم الله دیوب کولنك ایله اوردی ۰ واول قیانك بقیه سنی دخی یرندن قوپاردی

وینه (الله اکبر یمنك اناخدارلری ویرلدی ۰ والله بن شمدی صنعانك قپولرینی کوره یورم) دیو بیوردی

ایکی هفته ایچنده خندق تمام اولدی ۰ بعده مشرکینك بالاده بیان اولنان بیوك اردوسی کلدی

شو یله که ابوسفیان ایله قریش و کنانه عساکری مدینهٔ منوره نك کون باتیسی طرفندن کلوب کوردیلر

عیینه ابن حصن وحارث ابن عوف ایله قبائل نجد دخی کون طوغیسی طرفندن کلوب احد طاغی جهتنده قوندیلر

رسول الله دخی عساکر اسلامیه ایله خارج شهره چیقوب سلع نام طاغه آرقه و یردیلر . ودشمنه قارشو صف اولوب طوردیلر

عساکر اسلامیه اوچ بیك نفر ایدی . واوتوز التی آتلری وار ایدی

مهاجرینك سنجاغی زید ابن حارثه حضرتلرینك النده وانصارك سنجاغی سعد ابن عباده حضرتلرینك النده ایدی

کروه مشرکین برحله ده اهل اسلامی بتورمك اوزره مدینهٔ منوره اوزرینه یوریدی . خلق خوف ودهشت یوریدی

حالبوکه مشرکلر اویله دهشتله هجوم ایدوب کاورلرکن اوکلرینه خندق چیقدیغی کبی طوره قالدیلر

و بویله خاطرلرینه کلمدك برنقش غریب کوردکلری کبی باقوب حیران اولدیلر

اوته یه بر و یه طولاشدیلر کچه جك بر ارادیلر بوله مدیلر وهر نه طرفه سكرتدیلر ایسه بر وطرفدن اوق وطاش ایله مدافعه اولندیغندن چاره سز انلر دخی اوق وطاش جنکنده قرار قیلدیلر

بو صره ده بنی قریضه نك نقض عهد ایتدكاری واهل اسلام خندق محافظه سیله مشغول ایكن آنلر كیجه این كلوب مدینه شهرینی باصه جقلری حوادثی شیوع بولدی

بنی قریضه یهود ملتندن بر بیوك قبیله اولوب مدینهٔ منوره خارجنده كائن بر ناحیه ده ساكن ایدیلر . واوراده متین حصارلری وار ایدی . رئیسلری اولان كعب ابن اسد ایله رسول اكرم بیننده مقدما معاهده یاپلمش اولدیغندن اهل اسلام اول طرفدن امین ایكن نقض عهد ایتدكاری حوادثی موجب اندیشه اولدی

و بنی قریضه ناحیه سنه آدم كوندریلوب تحقیق كیفیت اولندقده فی الواقع بنی نضیرك رئیسی اولان حیی ابن اخطب كلوب كعب ابن اسدی قاندرمش و بنی قریضه یه نقض عهد ایتدرمش اولدیغی اكلاشلدی

بنی قریضه ایسه اوس قبیله سنك عهد وامانی آلتنده بولندیغندن سعد ابن معاذ وسعد ابن عباده وعبد الله ابن رواحه وخوات ابن جبیر رضی الله عنهم حضراتی

بنی قریضه نك حصارینه كیتدیلر · ونقض عهدك شامتنی
بیان ایله نصیحت ایتدیلر ایسه ده قولاق آصمیوب نقض
عهد ایلدكلرینی اعلان ایلدیلر · ورسول اكرم حقنده
فناسوزلر سویلدیلر

بو معامله دن سعد ابن معاذك پك زیاده جانی صیقیلوب
حتی بنی قریضه ایله جنك ایتمدكجه الله جانمی آلمسون
دیو دعا ایتمشیدی

الحاصل سعد ابن معاذ رضی الله عنه یهودك نصیحت
قبول ایتملرندن مأیوس اولمغله خوشمدی دیه رك ارقداشلریله
برابر دونوب حضور نبوی یه كلدیلر · وكیفیتی اولدیغنی
كبیجه افاده ایلدیلر

رسول اكرم حسبنا الله ونعم الوكیل دیدی · ومژده
سزه ای جماعت مسلمین كه بو ایشك صوكی خیردر دیو
بیوردی

بونكله برابر هپ نسوان وصبیان درون شهرده اولدقلرندن
بنی قریضه نك نقض عهد ایدیشی اهل اسلامی تلاشه
دوشوردی

بناء علیه رسول اكرم كیجه لری مدینه شهرینی محافظه ایچون
اوچیوز نفرله زید ابن حارثه حضرتلرینی وایكیوز نفرله
سلمه ابن اسلم حضرتلرینی كوندردی

کندوسی دخی باقی عساکر اسلامیه ایله صباحه دك خندق خطنی محافظه ایلردی

وخندقك برمحلی صورت مطاوبه ده قازیله مامش اولدیغندن کیجه لاین دشمنك اورادن کچه بیلمسی ملحوظ اولمسیله رسول اکرم اوراسنی بالذات بکلردی

کروه منافقین ایسه اولاد وعیالمزی یالکز براغوبده بوراده سفالت ایله بکلمك عاقل ایشی دکلدر دیه رك برطاقم یدنی خفیف واعتقادی ضعیف اولنلره وهم ووسوسه ویررلردی

بناء علی ذلك خارج شهرده خانه سی اولنلردن بعضیلری حضور نبوی یه کلوب بزم خانه لریمز مستحکم دکلدر دیه رك خانه لرینه استحکام و یرمك واولاد وعیاللرینی محافظه ایتمك بهانه سیله صاووشوب کیتمك اوزره رخصت ایستدیلرایدی

وبرده مدت محاصره اون بش کون قدر سوردی عساکر اسلامیه یه فتور کلدی . وقحط وغلا ایله مضایقه لری کوندن کونه زیاده اولدی . بوجهتله پك زیاده جانلری صیقلدی

منافقلر بوحاللری فرصت اتخاذ ایلدیلر و(محمد بزه قیصر وکسرانك خزینه لرینی وعد ایدیور بزلر ایسه بو کون

خندق ایچنده محبوس اولوب برآدیم یره کیده میورز)
دیمکه باشلادیلر

حالبوکه طوائف عرب بویله محاصره ایشلرینه آلیشق
دکللر ایدی . آنلرک محاربه‌لری چارپیشوب اورشمق
وغالب ومغلوب هرنه اولور ایسه اولسون جنکه برنتیجه
ویروب صاوشمق ایدی

بناء علیه بویله عربستانده عادت اولمیان برخندقک
اطرافنده هفته‌لرجه طولاشمقدن طیشاروده‌کی دشمن دخی
اوصانوب صیقلمش ایدی

علی الخصوص قیش موسمی اولدیغندن کندولری
اوشویوب دترمکده وحیوانلری یه‌جک علف بوله‌میوب
تلف اولمقده ایدوکندن شاشوب قالمشلر ایدی

الحاصل آره‌ده خندق اولدیغندن ایکی اردو بربریله
چارپیشه‌میوب همان اوق آتشمقده ایدیلر

فقط عامر ابن لوی نسلندن عمرو ابن عبدود نام جندیء
نام وبنی مخزومدن عکرمه ابن ابو جهل وهبیره ابن
ابی وهب ونوفل ابن عبدالله ابن مغیره ایله حضرت عمرک
برادری اولان ضرار ابن الخطاب ومرداث ابن محارب
نام جندیلر آتلرینی زورلیوب خندقک برطار محلندن بروطرفه
آتلاتدیلر

ابوسفیان ایله خالد ابن الواید دخی آنلره آرقه اولمق

اوزره بر فرقه مشرکین ایله خندق کنارینه قدر کلدیلر
فقط خندقی کچه میوب اوته طرفده سیرجی کبی طوردیلر
* عمرو ابن عبدود ارقداشلرندن آیریلوب وایلرو آت
سوروب اردیلدی
اشبو عمرو ایسه پك چوق وقعه‌لر کوروب کچورمش
اعداسنه غلبه ایتمش وبالکز باشنه نیجه جمعیتلری
اوروب طاغتمش اقرانی یوق بر بهادر وسلحشور لقده
ماهر برسواری ایدی • جمله قبائل عرب آنی بر بلوك
سواری یه مقابل طوتارلردی
آنکله دوکشمك ارسلان ایله پنچه‌لشمك کبی اولوب
بوکا ایسه فوق العاده جسارت وجرأت کرك ایدی
بناء علیه کیمسه اکا قارشو وارمغه رغبت ایتمدی •
ورسول اللهك ارسلانی حضرت علی اکا قارشوین چیقارم
یارسول الله دیدکده رسول اکرم (سن اوتور یاعلی کلان
عمرودر) دیویوردی
عمرو تکرار اهل اسلامه میدان اوقودی و (ایچکزده
میدان مبارزه‌یه چیقه‌جق ار یوقیدر قنی سزلك اولولرکزه
تعیین ایتدیککز جنت‌نره‌ده) دیدی
حضرت علی تکرار چیقمق ایستدی رسول اکرم ینه
رخصت ویرمدی
عمرو ایسه بتون بتون شماردی • وارمیدانه چیقه‌جق کیمسه
یوقمی دیه‌رك اوست پرده دن باغردی
آنك اوزرینه حضرت علی (عمروده اولسه چیقارم

یارسول الله) دیه‌رك یرندن قالدقده رسول اکرم کندی زرهنی اکا کیدردی . وذوالفقار نام قلیجنی آنك بلنه قوشاتدی

و (یارب عمم عبیده بدرده وعمم حمزه احدده شهید اولدیلر یانمده بر برادر زاده‌م علی قالدی سن آنی محافظه ایله بنی یالکز براقمه) دیو دعا ایتدی

حضرت علی پیاده اوله‌رق میدانه چیقوب عمروه طوغری واردی ایکی اردو خلق تماشایه طوردی

علی رضی الله عنه ابتدا عمروی دین حقه دعوت ایلدی * عمرو قهقهه ایله کوله‌رك (بو آغزله بر کیسه‌نك قارشومه چیقه‌جغی خاطریمه کلمزدی سن کیمسین هله سویله باقه‌یم) دیو صوردی

اودخی علی ابن ابوطالبم دیو جواب ویردی

عمرو (سنك عموجه‌لرك ایچنده میدانه چیقه‌جق یاشلی باشلی بری یوقمی آ برادر زاده‌م سنك اغزك حالا سوت قوقار بن سنك پدرکله پك چوق وقت قرنداش کبی کورشدم شمدی سنك قانکی دوکمك بکا کوچ کلور) دیدی

حضرت علی (اوت اما بن سنك قانکی دوکمکله محظوظ اولورم . فقط سنده آتکدن اینوبده بنم کبی پیاده اولمیسین) دیدی

بوسوز عمرولك حميت جاهليه سنه طوقوندی . پك زياده اوفكه لندی . وهمان آتندن اينديی

وصاعقه كبی حضرت علينك اوزرينه هجوم ايتدی اودخی قالقانی قارشو طوتدی

عمرو اويله حدت وشدت ايله برقليج اوردی كه حضرت علينك قالقانی ايكی پاره ايلدی . وباشنيده براز يارهلدی

* نوبت حضرت علی يه كلجك ذوالفقار ايله براورشده عمروی قتل واعدام ايلدی

بعده نوفل مخزومی ميدان مبارزه يه آت سوردی زبير ابن العوام رضی الله عنه حضرتلری دخی اكا قارشو واردی وقليج ايله اويله اوردی كه نوفلی يوقاروندن اشاغه ايكی شق ايدرك التنده كی آكری كسه‌ردی

بونك ايچون حضرت زبيره (سنك قليجك كبی قليج كورمه‌لك ديدكلرنده آنی ياپان قليج دكلدر بيلكدر) ديمش اولديغی مرويدر

بعده حضرت عمر الفاروق رضی الله عنه حضرتلری قرنداشی ضرار اوزرينه هجوم ايتدكده حضرت علی وزبير رضی الله عنهما دخی عكرمه وهبيره ومرداث اوزرلرينه هجوم ايدبجك دردی بردن كيرو دونديلر وكلدكلری بردن چيقوب كيتديلر

وعكرمه جان قورقوسيله قاچوب كيدركن مزراغنی

دوشورمش اولدیغندن حضرت حسان رضی الله عنه آنی تعییب ایدرك بیتلر سویلمشدر

عمروابن عبدودك اول وجهله میدان مبارزه‌ده دوشوب قالمسی مسلمینی فوق العاده ممنون ومشرکینی پك زیاده دلخون ایتدی . وابوسفیان بوکون بزم ایچون برخیرلو ایش یوق دیه‌رك خندق باشندن چکیلوب اردوگاهنه کیتدی

فرداسی بالجمله مشرکین یهود بنی قریضه ایله برلکده هرطرفدن اهل اسلامی احاطه ایتدیلر . واخشامه قدر اهل اسلامه کوز آچدرمیوب پیدر پی اوق آتدیلر

قحط وغلا ایله اهل اسلام پك زیاده ضعیف و بی مجال دوشمش اولدقلری حالده کروه اعدا بو یله قره بلوت کبی هرطرفدن احاطه وتضییق ایدیجك حاللری پك یمان اولدی

هله اخشام اولوب دشمن چکلدی . اهل اسلام دخی برمقدار نفس آلدی

لکن اعدا یارین ینه بویله هرطرفدن شدتلو هجوم وتضییق ایدرسه حالمز نه اولور دیه‌رك هرکس تلاش واندیشه اوزره ایدی . جناب حق ایسه آنلرك خلاصی ایچون لازم اولان اسبابی حاضرله‌میشدی

شویله که نعیم ابن مسعود غطفانی اول اثناده ایمانه کلوب
انجق هنوز اسلامنی اظهار ایتمامشیدی
خندق کنارینه کلوب قره غوللرك اذنیله بروطرفه
کچدی . همان حضور نبوی یه کیردی . وکلمهٔ شهادت
کتوردی
و (قبائل عرب هنوز بنم اسلاممی بیلمزلر امر ایدرسه کز
شو حالده دین اسلامه برخدمت ایده بیلورم) دیدی
رسول اکرم (محاربه برنوع خدعه وحیله در سنده
بزم ایچون برحیله ایدیویر) دیو بیوردی
نعیم ایسه اشجع قبیله‌سی اشرافندن هر ایشـه یارار
جن فکرلو برمدبر آدم ایدی
همان قالقوب بنی قریضه ناحیه‌سنه کیتدی . وکعب ابن
اسد ایله ملاقات ایتدی
کعبك یاننده معتبران یهوددن برقاچ کیمسه اولدیغی حالده
نعیم آنلره (ای اشراف بنی قریضه سزی نقدر سودیکمی
بیلورسکز مجرد خلوص ومحبتم حسبیله قاچ کوندر سزلك
حالکزی دوشـونیورم) دیجك یهودیلر (بزم سکا
هروجهله امنیتمز واردر سویله باقه‌لم) دیمشلر
آنك اوزرینه نعیم (بن شوراسنی دوشونیورم که قبائل
قریش وغطفان بورایه کلدیلر محمدیلری بتورمك اوزره
غیرت ایدیورلر لکن آنلرده مقاومت ومدافعه‌دن هیچ

کیرو طوره‌بورلر . بو قبائل آرتق اوصانمغه باشلادی
پك صیقیلورلر ایسه سزی یالکز براغوب کیدرلر
سز محمدیلرك پنچه‌سنه دوشرسکز نقض عهد ایله‌متهم
اولدیغکز جهتله آرتق یقه کزی آنلرك الندن قورتاره‌مازسکز
بکا قالورسه سز قریش وغطفانك اشرافندن برطاقم
آدملری رهن آلمالیسکز که آنلر دخی ایشی بتورمدیجه
صاووشوب کیدمه‌ییلر) دیه‌جك یهودیلر آنك سوزینی
تصدیق ایتمشلر
نعیم اورادن قالقوب ابوسفیانك مجلسنه وارمش (خبرکز
وارمی یهود طائفه‌سی محمدك عهدینی بوزدقلرینه پشیمان
اولمشلر . وآنکله کیزلوجه اتفاق ایتمشلر . وصوچلرینی
عفو ایتدرمك اوزره قریش وغطفانك اشرافندن رهن
صورتیله برطاقم ذواتی آلوبده اکا ویرمکی وعد ایتمشلر
شاید که سزلردن رهن ایسترلر ایسه صاقین ویرمیکز
زیرا برطاقم اشرافکزه یازق اولور) دیه‌رك رؤسای
قریشی شبهه‌یه دوشورمش
ابوسفیان دخی بنی قریضه‌نك افکارینی بوقلامق اوزره
(بزبورایه سزك رؤسانکزك تشویقیله کلدك سزشمدی
آغر طاورانیورسکز . بوراسی ایسه بزه کوره اوزون
اوزادی‌یه اوتوریله‌جق یردکلدر . آچلقدن عسکریمز
شکایت ایدیور . حیوانلریمز تلف اولوب کیدیور . باری

یارین هپ برلکده برشدتلو هجوم ایدەلم ٠ وهمان ایشه برنهایت ویرەلم) دیو آنلره خبر کوندرمش

بنی قریضه (یارین جمعه ایرتسیدر بزهیچ بر ایشده یاپیشه میز او بر کون جنك ایده‌بیلورز ٠ فقط اوشرطله که بزه اشرافکزدن یتمش کشی بی رهن ایتملیسکز که آنلری حصاریمزده توقیف ایدەلم وسزدن امین اولەلم) دیو جواب ویرمشلر

رؤسای قریش وغطفان بونی ایشتدکاری کبی (نعیمك دیدیکی صحیح ایمش) دیمشلر و (بزسزه نه رهن و بریرز ونه ده سزدن امداد ایسترز جانکز ایستر ایسه چیقوب بزمله برابر جنك ایدرسکز ایتمزسه کز و بالی بو ینکزه بزعلکتمزه کیده‌رز سز محمد یارك پنچه سنه کرفتار اولورسکز وبلا کزی بولورسکز) دیو بنی قریضه یه خبر کوندرمشلر

بنی قریضه دخی (نعیمك دیدیکی صحیح ایمش) دیه‌رك رسول اکرم ایله اولان معاهده‌لرینی نقض ایتدکارینه صحیحا پشیمان اولمشلر ٠ وهمان حصارلرینه قپانوب محاربه‌دن کیرو طورمشلر

بوسببدن ناشی قبائل عرب ایله طائفهٔ یهود ارەسنده اختلاف دوشدی ٠ وایشك رنکی دکشدی

واکرچه آندن صکره بر قاچ کون دها محاصره ممتد اولدیسه ده محاربه ده اولکی شدت قالمدی

نهایت بر کون رسول اکرم او یله ایله ایکندی اره سنده جناب حقه دعا ونیاز ایدرکن یوزنده آثار بشاشت کورلدی

مکر که جبریل علیه السلام کلوب الله تعالی حضرتلری طرفندن روزکار وملائکه ایله امداد اولنه جغنی خبر ویرمش اولدیغندن رسول اکرم دخی اصحاب کرامنه مژده ایلدی

وایکندی ایله اخشام اره سنده بر بیوك فورتنه ظهور ایلدی . روزکار هم صوغوق وهمده امثالی کورلمدك صورتده شدتلو اسمکه باشلادی

روزکارك یردن قالدردیغی توز وطو پراق مشرکلرك یوزلرینه وکوزلرینه اوروب کوز کوزی کورمز اولدی

اخشام طعامی پیشورمك ایچون آتش اوزرینه قویمش اولدقلری چوملکلری باش اشاغی دورلدی

چادرلری چوجقلرك اوچوردقلری یلقوان کبی هواده اوچمغه باشلادی

متعاقبا اخشام اولدی قراکلق باصدی اورتالغی برمرتبه دها وهم ودهشت قاپلادی

بوفورتنه دشمن اردوسنه مخصوص اولوب خارجده برشی یوق ایدی · فقط عساکر اسلامیه نك دخی کیمی صوغوقدن وکیمی آچلقدن طاغیلوب رسول اکرمك یاننده اوچیوز قدر آدم قالمشیدی

دشمنك حالندن برخبر آلوب بده کتورمك اوزره رسول اکرم اصحاب کزیندن حذیفه ابن یمان رضی الله عنه حضرتلرینی کوندردی

اودخی واروب قریش اردوسنك ایچنه کیردی کوردی که دشمن کندوینی شاشیروب نه یاپه جغنی بیلیور

وابوسفیان یأس وفتور کتوروب (ای جماعت بوراسی اوتوروب اکلنه جك یردکلدر حالبوکه بنی قریضه ایله دخی ارهمزه اختلاف دوشدی · ایشته بن کیدیورم سزده کوچ ایدیکز) دیوردی

مرویدر که اولوقت دشمنه دهشت ویرمك اوزره کوکدن بیك ملك اینمشیدی · حتی دشمن اردوسنك اطرافنده تکبیر صدالری وسلاح شیقردیلری ایشیدیلیوردی

* وحذیفه رضی الله عنه حضرتلری دونوب کلورکن اثنای راهده کوزینه یکرمی قدر سواری کورینوب اکادیمشلرکه (دوستکه خبر ویر الله تعالی حضرتلری آنك دشمنلرینی طاغتدی)

حضرت حذیفه کلوب حضور نبوی یه کیردی ۰ وقوعاتی اولدیغی کبی خبر ویردی ۰ رسول اکرم طاتلی طاتلی تبسم ایتدی

الحاصل ابو سفیان دوه‌سنه بنوب کیتدی ۰ سائر طوائف قریش دخی آنك آرقه‌سندن حرکت ایتدی

فقط عمرو ابن عاص ایله خالد ابن الولید ایکیوز نفر سواری ایله دمدار نصب اولندقلرندن قریش اردوسنك آرقه‌سنی آلنجه‌یه‌دك آنلرك کیروده قالوب ثبات ایتدیلر

* قبائل غطفان قریش اردوسنك کوچدیکنی کوردکلرنده آنلر دخی قالقوب دیار نجده کیتدیلر

طوائف مشرکین اویله کیجه‌لین قالقوب کیدرکن خیلی ذخیره واشیای سائره‌لرینی اردو یرنده براقمش اولدقلرندن فرداسی اهل اسلام آنلری طوپلایوب اردوی همایونه کتوردیلر

آندن بشقه یکرمی یوکلی دوه دخی اله کچوردیلر که ابو سفیان آنلری رؤسای یهوددن حیی نام شخصه کوندرمش اودخی خرما وذخائر سائره یوکلدوب کیرو چویرمش ایدی عساکر اسلامیه اول دوه‌لرك چوغنی کسوب پیشوردیلر خرمایی دخی بول بول یوب قرنلرینی طویوردیلر

بو صورتله عساکر اسلامیه قحط وغلا بلاسندن قورتولدی واردوی همایونده دفعة بوللق پیدا اولدی

رسول اکرم اصحاب کرامنه خطابا (آرتق نوبت سزه
کلدی . بوندن صکره قریش سزك اوزریکزه کله جك
دکلدر) دیو بیوردی

بو محاربه ده مشرکلرك تلفاتی درت نفردن عبارت ایدی
اهل اسلامدن دخی بش نفر شهید اولدی که ایکیسی
اوس قبیله سندن واوچی خزرج قبیله سندن ایدی

و برده انصارك الك اولوسی اولان سعد ابن معاذ رضی الله
عنه حضرتلری محاربه نك صوك دورنده اوق ایله قولندن
آغرجه یاره لنمشیدی

الحاصل شدتلو روزکار و کوزه کورنمز عسکر ایله دشمن
اردوسی بوزلدی . واهل اسلام مظفر اولدی

وذی الحجه آینه برهفته قاله رسول اکرم خندق غزاسندن
عودت ایله خانهٔ سعادتنه کلوب سلاحلرینی چیقاردی
* درعقب جبریل علیه السلام کلوب بنی قریضه
اوزرینه کیتمك ایچون طرف الهیدن امر کتوردی

رسول اکرم تکرار سلاحلاندی . و بلال حبشی
رضی الله عنه حضرتلرینه امر ایدوب (اللهك امرینه
مطیع اولنلر ایکندی نمازینی بنی قریضه ناحیه سنده
قیلسون) دیو ندا ایتدردی

ولواء شریفی حضرت علی یه ویروب آنی ایلرو کوندردی
کندوسی دخی بنوب کیرودن عزیمت بیوردی

ابتدا حضرت علی کرم الله وجهه لواء شریف ایله
بنی قریضه حصاری اوکنه واردی
یهودیلر آنی کوریجك حدتلنوب فناسوزلر سویلکه
وحتی رسول اکرمی سب ایلمکه باشلادیلر . وهمان
مدافعه یه قیام ایلدیلر
بعده رسول اکرم اورایه واروب برصو باشنه ایندی
عساکر اسلامیه دخی فوج فوج آقوب کیدرك اخشامه قدر
جمله سی طوپلاندی
عساکر اسلامیه نك مجموعی اوچ بیك قدر اولوب اوتوز
التیسی آتلو ایدی . بوصورتله بنی قریضه حصاری
پك شدتلو محاصره التنه آلندی
یهودیلر اولوقت نه یه اوغرادقلرینی آکلادیلر . وحقسز
اوله رق نقض عهد ایلدکلرینه پك زیاده پشیمان
اولدیلر
رئیسلری اولان کعب برجمعه کونی آنلری طوپلادی
وعقد مجلس مشورت ایلدی
و (کتابلریمزده مذکور اولان نبی آخر الزمان بوذات
اولدیغی اکلاشلدی . ایستر ایسه کز مسلمان اولەلم
و بو بلادن قورتیله لم) دیدی
یهودیلر مسلمانلغه هیچ رغبت ایتمدیلر کعب دخی اویله ایسه
(اولاد وعیالمزی اولدیرەلم کیروده بر دوشونه جکمز

قالسون آندن صکره سل سیف ایدرك چیقوب محمدیلرك اوزرینه هجوم ایلیه‌لم کوره‌لم حق نه کوسترر) دیدی

یهودیلر (اولاد وعیالمز کیتدکدن صکره بزه یشامق نه‌لازم) دیه‌رك بورأیی دخی قبول ایتمدیلر

کعب (اویله‌ایسه بشقه بر تدبیر آرایه‌لم بوکیجه جمعه ایرتسی کیجه‌سی اولمق حسبیله محمدیلر بزدن امیندر چندان احتیاطه رعایت ایتمزلر بغتة چیقوب اوزرلرینه هجوم ایده‌لم احتمالکه ظفریاب اولورز) دیدی

یهودیلر (بزجمعه ایرتسی کوننك حرمتنه خلل کتوره‌میز) دیه‌رك بوتدبیری دخی رد ایلدیلر

و بنی نضیرکبی دوه‌لرینك طاشیه بیله‌جکی قدر اشیا یوکلدوب کیتمك شرطیله چیقمق اوزره رسول اکرم ایله مخابره‌یه باشلادیلر

بو استدعاری طرف نبویدن رد ایدلدی ۰ حالبوکه مدت محاصره یکرمی کوندن زیاده ممتد اولدی و یهودیلرك آچلقدن تاب وطاقتلری کسلدی ۰ وجمله‌سنه کرکی کبی یأس وفتور کلدی

ایشته اول حالده اللهك ارسلانی علی ابن ابوطالب رضی‌الله‌عنه حضرتلری زبیر ابن العوام رضی‌الله‌عنه حضرتلریله برلکده ایلرولیوب (یابن عم حمزه نك

ایچدیکی شربتدن ایچره‌م و یاخود بو طاتلی جاندن کچره‌م و یاخود بو حصارك ایچنه طالارم) دیه‌رك بنی قریظه حصارینه هجوم ایتمك اوزره حاضرلاندی

حالبوکه یورو یش ایله حصاره کیرلسه بونجه نسوان وصبیان ایاقلر آلتنده قالور . و نابجا ایشلر ظهوره کلمش اولور ایدی

یهودیلرده ایسه اصلا مقاومته مجال قالمدیغندن بلاعهد وشرط تسلیمه مجبور اولدیلر

مجموعی طقوز یوز قدر نفوس ایدی . ایچلرنده حرب وضربه قادر اولنلری درت یوز قدر اولمغله آنلرك اللری آرقه‌لرینه باغلاندی

بنی قینقاع طائفه‌سی خزرج قبیله‌سنك عهد وامانده بولندقلری کبی اشبو بنی قریظه دخی اوس قبیله‌سنك عهد وامانده اولدقلری حالده اهل اسلامك علیهنده بولنمامق اوزره رسول اکرم ایله عهد وپیمان ایتمشلر ایدی

حالبوکه اهل اسلامك بك برطار وقتنده نقض عهد ایلدیلر . و بوکره اوزرلرینه واردقده رسول اللهی سب ایتمك کبی پك چرکین سوزلر سویلدیلر

بناء علیه اهل اسلامك اکثری آنلرك اعدامی رأینده ایدی فقط مقدما بنی قینقاع دخی بووجهله اله کیرمشیکن

خزرج قبیله سی اشرافندن عبدالله ابن أُبَیّ ابن سلولك نیاز وابراھی ایله آزاد ایدلمش اولدقلرینه قیاساً بوکره بنی قریضه نك دخی آزاد اولنملری اوس قبیله سی طرفندن استدعا وشفاعت اولندی

آنك اوزرینه رسول اکرم سعد ابن معاذ رضی الله عنه حضرتلرینی حَکَمْ نصب ایلدی . سعد ایسه خندق غزاسنده مجروح اولمغله یاتقده ایدی . همان آنی برحیوانه بندردیلر . وحضور نبوی یه کتوردیلر

اوسیلر (یاسعد رسول الله سنی بنی قریضه حقنده حکم نصب ایلدی . حقوق قدیمه یی اونوتمه آنلره مرحمت ایله) دیو یالواردیلر

سعد ابن معاذ ایسه بنی قریضه نك بلاموجب نقض عهد ایلدکلرندن وکیدوب کندولرینه نصیحت ایتدکده بدمعامله ایتدکلرندن طولایی پك زیاده کوجنمش وآنلردن انتقام آلمق ایچون فرصت کوزتمکده بولنمش ایدی

همان (بن حکم ایدرم که بنی قریضه نك حرب وضربه یارایان نفوس ذکورینی قتل واعدام واولاد وعیاللرینی اسیر ومالللرینی تقسیم ایده سز) دیدی . ودیدیکی کبی اجرا قیلندی

بیك بشیوز قلیج واوچیوز زره و بیك مزراق و بشیوز
قالقان و برچوق دوه وحیوانات سائره اله کچورلدی
بالجمله اموال غنائمك بیت المال ایچون خمسی چیقارلدی
وباقیسی غزات مسلمینه تقسیم ایدلدی
و بنی قریضه اراضیسی انصار کرامك رضا وموافقتی ایله
دین اوغورنده دار ودیارلرندن مهجور اولان مهاجرینه
احسان بیورلدی
ورسول اکرم کندولری ایچون اسیرلر ایچندن ریحانه نام
قیزی انتخاب ایله تزوج ایتدی
بعده سعد ابن معاذ رضی الله عنه حضرتلرینك یاره سی
فنالاشوب شهیدا فوت اوله رق دار جنته کیتدی
مهاجرینك افضلی حضرت ابو بکر الصدیق اولدیغی کبی
انصارك افضلی دخی اشبو سعد ابن معاذ ایدی • وطور
واخلاقجه حضرت عمر الفاروقه بکزردی
وفاتی اهل اسلامه پك زیاده حزن وکدر ویردی
ورسول اکرم (سعد ابن معاذك وفاتیله عرش اعلا
دتره دی • وجنازه سنه یتمش بیك ملك حاضر اولدی)
دیو بیوردی • رضی الله عنه وارضاه
بو اثناده بلال مزنی کندی قبیله سندن درتیوز کشی ایله
مدینهٔ منوریه کلدیلر • واسلام ایله مشرف اولدیلر
رضی الله عنهم

هجرتك التنجى ييلى

هجرت نبویه‌نك اشبو التنجى سنه‌سى محرمنده انصاردن محمد ابن مسلمه رضى الله عنه حضرتلرى اوتوز نفر سوارى ايله ديار نجده كيتدى

واورادهبرعشيرت اوردى يوزاللى دوه ايله برخيلى قيون آله‌چوردى . و بنى حنيفه‌نك اشرافندن ثمامه ابن اثال نام ذاتى اسير ايتدى

اشبو ثمامه مدينهٔ منوره‌يه كتورلدكده رسول اكرم آنى مجانا آزاد ايلدى . متعاقبا اودخى ايمانه كلدى وكبار اصحاب كرامدن اولدى . رضى الله عنه

خلال ربيع الاولده ابوذر رضى الله عنه مدينهٔ منوره‌يه اوچ ساعت مسافه‌سى اولان برمرعاده اوغلى ايله برلكده رسول اكرمك دوه‌لرينى كودركن عيينه ابن حصن الفزارى فرق آتلو ايله كلوب ابوذرك اوغلنى اولدرمش ودوه‌لرى آلوب كتورمش اولديغى خبر ويرلنكله رسول اكرم درحال مقداد ابن اسودك النه برسنجاق ويردى . وآنى سوارى ايله ايلرو كوندردى كندولرى دخى بشيوز قدر عساكر اسلاميه ايله بنوب نجد الكاسنده واقع ديار غطفانه عزيمت بيوردى

خيبر بولانده مدينه‌يه ايكى كونلك مسافه‌سى اولان

ذوقرد نام محلده دشمنلره ایریشلدی . و برقاچی اولدیرلدی . ودوه‌لر کیرو آلندی . و بعده مدینه‌یه عودت بیورلدی
اول اثناده قریشک برکاربانی شامدن چیقوب مکه‌یه طوغری کیتمکده اولدیغی ایشیدلدی . آنک اوزرینه رسول اکرم خلال جمادی الاولاده زید ابن حارثه رضی الله عنه حضرتلرینی یتمش نفر عساکر اسلامیه ایله مدینه‌دن چیقاردی
زید دخی کیدوب مدینه‌یه درت میل مسافه‌سی اولان عیص نام محلده قریش کاربانه راست کلدی . وکاربانی اوروب موجود اولان اموالی آلدی . بو اموال ایچنده صفوان ابن امیه‌نک کلیتلو کومشی واریدی
بوندن بشقه برخیلی اسیرلر دخی آلدی که رسول اکرمک کریمه‌سی زینب رضی الله عنها حضرتلرینک زوجی اولان ابو العاص ابن الربیع دخی بو اسرا ایچنده بولنوب مدینهٔ منوره‌یه کلدکده حضرت زینبه التجا ایلدی اودخی حمایه ایتمکله رسول اکرم آنی مجانا آزاد ایتدی اندن صکره ابو العاص دخی اسلام ایله مشرف اولمغله رسول اکرم ینه زینبی اکا ویردی
خلال شعبانده رسول اکرم عبد الرحمن ابن عوف رضی الله عنه حضرتلرینی برمقدار عسکرله بنی کلاب

قبیله سنی دینه دعوت ایتمك اوزره دومة الجندل نام بلده یه کوندردی . اودخی واروب انلری اوچ کون دینه دعوت ایتدی . رئیسلری اصبغ ابن عمرو که نصارا دیننده ایدی . اسلام ایله مشرف اولیجق قبیله سی خلقنك چوغی ایمانه کلدی . ایمان ایتمیانلر دخی جزیه ویرمك اوزره اورادە قالدی . وابن عوف رضی الله عنه اصبغك قیزی تماضری تزوج ایتدی . وآنی آلوب مدینهٔ منوره یه کتوردی

بنه خلال شعبانده بنی سعد ابن بکر قبیله سی یهود خیبر ایله اهل اسلام علیهنه اتفاق ایتمك اوزره طوپلانقده اولدقلری ایشیدلنکله حضرت علی رضی الله عنه برمقدار عسکرله اول طرفه کیتدی . وبنی سعده راست کله میوب انجق غمج نام محلده انلرك حیوانلرینه تصادف ایتدی وبشبوزدوه ایله ایکی بیك قیون آلوب مدینهٔ منوره یه کتوردی رسول اکرم دخی انلرك خمسنی بیت المال ایچون چیقاردی وباقیسنی غزات مسلمینه تقسیم بیوردی

الحاصل خندق غزاسنده طوائف کفار پراکنده وتارمار اولەرق صاووشوب کیتدکلریله اهل اسلام آرتق میدان آلدی . وهرطرفه بی پروا فرقه لر کوندریلور اولدی ودین اسلام کوندن کونه قوت وشرف بولدی

سنه
١٢٩١

جزء ثالث

قصص انبيا وتواريخ خلفا

اثر خامهٔ احمد جودت

زمان جاهلیتده عربلر ناحق یره قان دوکمك وفقر وفاقه
بهانه‌سیله قیز اولادلرینی دیری دیری طوپراغه کومك کبی
انسانیته یاقشمیان فنا خویلردن صاقنمازلر وسرقت
وزنا کبی چیرکین ایشلردن چکنمزلر ایدی
شریعت احمدیه‌ده بومثللو مذموم خویلر وچیرکین ایشلر
یساغ اولدی . وناسه اخلاق حمیده واعمال صالحه ایله
امر ونصیحت بیورلدی
عقل وانصافی اولنلر حضرت پیغمبرك معجزاتنی ودین
اسلامك محسناتنی کوردیلر . ایمان کتوردیلر
قبائل وعشائرك اکثر وجوه واشرافی بلغادن اولمق حسبیله
قرآن کریمك نهایت مرتبه‌ده اولان بلاغتنه باقوب
انسان کلامی اولمدیغنی اکلادیلر
لکن قوم وقبیله‌لرینه ریاست ایتمکه آلشمش اولدقلرندن
ریاستلرینی الدن چیقارمامق ایچون خلقی اسکی عقاید
باطله‌ده طوتمق اوزره اصرار ایلدیلر
علی الخصوص قریش قومنك رؤساسی کندی ایچلرنده
یتیشوب بیومش اولان نبی ذیشانه آحاد ناس ایله برابر
اوله‌رق تابع اولمقدن عار ایدرلردی
حتی بعضیلری معجزات باهره‌دن اولان بلاغت قرآنیه‌یه
دیه‌جك برسوز بوله میوب (بو قرآن اشراف مکه‌دن
ولید ابن المغیره وطائف بلده‌سنك امیری اولان عروه

ابن مسعود الثقفی کبی بر بیوك آدمه نازل اولیدی)
دیدیلر

باقی شو باطل خوالیاره که کندو بینلرنده مال واعتبارجه
بیوك بیلدکاری کسانی حقیقت حالده بیوك صانورلر
ومنصب نبوتی آنلردن بکیندکارینه توجیه ایتدرمك
ایسترلر ایدی

حالبوکه بیوك بیله دکاری آدملردن ولید ابن المغیره کبی
بعضیلری چوق کچمیوب مکه ده فوت اولدی . برچوغی
دخی بدرده تلف ایدلدی . بوجهتله ریاست مکه
ابوسفیانده قرار قیلدی

عروه ابن مسعود الثقفی اکرچه هنوز برحیات اولوب
طائفده ریاست وحکومت ایتمکده ایدی . لکن برادرزاده سی
اولان مغیره ابن شعبة الثقفی بنی مالکدن لات نام بتخانه
خدمه سی اولان اون اوچ کشی یی اولدرمش و بوندن
طولایی بنی مالك ایله مغیره نك قبیله سی آره سنه عظیم
عداوت کیرمش ایدی

عروه مدبر ومرعی الخاطر برآدم اولوب یواون اوچ
کشینك دیتلرینی و یردی . وایکی فرقه یی بر بر یله
بارشدردی

مغیره ایسه خندق غزاسندن صکره مدینهٔ منوره یه کلدی
واسلام ایله مشرف اولدی

اشبو مغیره غایت حاضرجواب و حسن فکرلو و عموجه‌سی کبی
شان و شهرت صاحبی بر آدم ایدی . بناء علیه انك ایمانه
کلمسی اهل اسلامی ممنون ایتدی . و مشرکلرك کوجنه
کیتدی

رؤسای قریشدن فوت و تلف اولنلرك یرلرینه کچن
عکرمه ابن ابو جهل و صفوان ابن امیه کبی بکی رئیسلردخی
پدرلرینك یولنده اصرار ایتمکده ایسه‌لرده یکده اوقدر
افکار عامه‌یه قارشو طوره میورلردی

فقط رسول اکرم ایله محارب اولدقلرندن آنلره تابع اولان
آحاد ناسك اکثری اهل اسلام ایله الفت و اختلاط
ایده‌مدکاری جهتله دین اسلامك محسناتنی بیله میورلردی
* قبائل و عشائر سائره دخی قریش ایله اهل اسلام
آره‌سنده‌کی محاربانك نتیجه‌سنه منتظر اوله‌یورلردی

مع مافیه برتقریبله دین اسلامك محسناتنی اوکرننلر
و علی الخصوص رسول اکرمك مبارك یوزینی کورنلردخی
پیدرپی ایمانه کلیورلردی

چونکه اول فخر عالم صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلرینك
هرکسدن زیاده صورتی کوزل و سیرتی مکمل ایدی
شویله که هپ اعضاسی تام و متناسب و مستثنا برحالده
و جمیع اوصافی حد اعتدالده ایدی

یوزنده نور و ملاحت سوزنده سلاست و لطافت اسانده

طلاقت وفصاحت بیاننده فوق العاده بلاغت وارایدی

و بیهوده سوز سویلیوب هر کلامی حکمت ونصیحت ایدی وهر کسك عقل وادراکنه کوره سوز سویلر ایدی

کولر یوزلی وطاتلی سوزلی اولوب اهل بیتنه وخدامنه واصحاب کرامنه حسن معامله ایتدیکی کبی سائرنامه دخی رفق ولطف ایله معامله ایلرایدی

حلیم ومتواضع وجمله کمالات انسانیه‌یی جامع ایدی بونکله برابر کمال وقار ومهابتی وارایدی

مجلس سعادتنه داخل اولنلر فائده‌مند وفرحیاب اولوردی وآنی بیلمیان برکیمسه بغتةً کورسه کندوسنی مهابت آلوردی

الحاصل کافهٔ اخلاق حمیده واوصاف پسندیده‌نك کمالی آنده موجود ایدی . مثلی یارادلمامش بروجود مبارك ومسعود ایدی

شو حاله نظراً قریش ایله برمصالحه یاپیلوبده ایکی طرف خلقی بر یره سربستجه کوریشور اولسه‌لر هپ مشرکلر دین اسلامك محسناتنی ورسول اکرمك معجزاتنی کوروب او کرنه بیلورلردی

بو صورتده ایسه هر طرفده دین اسلامه برمیل عمومی حاصل اوله جغی وازوقت ظرفنده دین اسلام طرف طرف

شیوع وانتشار بوله جغی درکار ایدی
الحاصل دین اسلامك عربستانده قولایلقله انتشاری ایچون
بو مصالحه یه احتیاج وار ایدی

﴿ مصالحهٔ حدیبیه ﴾

رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری آلتنجی سنهٔ
هجریه نك غرهٔ ذی القعده سنده بیك بشیوز قدر اصحاب
کرامیله مدینه دن چیقوب مکه یه عزیمت بیوردی
زوجهٔ محترمه لری ام سلمه رضی الله عنها حضرتلرینی دخی
برابر کوتوردی
نیت شریفه لری محاربه اولمیوب مجرد عمره یعنی سعی
وطواف ایله کعبهٔ معظمه یی زیارتدن عبارت اولدیغنه
دلیل اولمق اوزره مکمل آلات وادوات حربیه کوتورمیوب
فقط اصحاب کرامنه یولجی سلاحی اولان برر قلیج
طاقدردی
واهل مدینه نك میقاتی اولان ذوالحلیفه نام محله وارد قده
احرامه کیردی . و یتمش قدر قربانلق دوه لره نشان
اوردی

فقط شايدكه قريش طائفه‌سی ممانعت ومحاربه‌یه قالقیشورلردیو غفار ومزینه وجهینه کبی مدینه اطرافنده بولنان بدوی قبیله‌لری دخی برلکده حج ایتمك اوزره دعوت بیوردی

اشبو قبائل عربان ایسه پیغمبر مقدمجه کندوسنی مدینه‌ده محاصره ایدن قریش طائفه‌سی ایچنه کیدیور . کندوسنی تهلکه‌یه القا ایدیور . آرتق کیرو کلمك احتمالی یوقدر دیو برلکده کیتمکدن امتناع ایلدیلر . وکویا خانه‌لری امورینه باقه‌جق کمسه‌لری اولمامق بهانه‌سیله عذر دیلدیلر

رسول اکرم قریشك احوالنی تجسس ایچون جانب مکه‌یه جاسوس کوندرمشیدی . عسفان نام محله وارلدقده اول جاسوس دونوب کلدی . قریش طائفه‌سی رسول اکرمك مدینه‌دن چیقدیغنی خبر آلدقلری کبی طوپلانمش وبعض قبائل عربانی جمع ایله جنکه حاضرلانمش اولدقلری وایکیوز آتلو ایله خالدابن ولیدی ایلرویه کوندرمش اولملریله آنك دخی غمیم نام موقعده بکلمکده اولدیغی خبرینی کتوردی

بناء علیه عسفاندن ایلرو حرکت اولندقده اول فخر عالم حضرتلری صاغ طرفی طوتکز دیو بیوردی

بو جهتله اردوی همایون یولك صاغ طرفنه میل ایله برصرپ یوقشه اوردی

خالد ابن الولید آنی اوزاقدن کوره جك درحال دونوب قریشك یاننه واردی ٠ وکیفیتی خبر ویردی

اردوی همایون ایسه برثنیه یه واردی که اندن آشاغیدیغی کبی قریشك خارج مکه ده حدیبیه نام محلده اردو قوردقلری موقعه اینیلوردی

بحکمة الله تعالی اوراده رسول اکرمك قصوا نام بنك دوه‌سی چوکیویردی ٠ اصحاب کرام هایدیدیلر فاقمدی حرون حیوان کبی عناد ایدوب طوردی

قصوا طوردی دیدیلر رسول اکرم (خیر طورمدی و بویله طورمق خوبی یوقدر فقط فیلی مکه یه کیرمکدن منع ایدن آنی دخی طوردردی) یعنی الله تعالی حضرتلری اصحاب فیلی مکه یه کیرمکدن منع ایتدیکی کبی بزه دخی بو حال و هیئت ایله کیرمکه رخصت ویرمدی دیو بیوردی

* چونکه طوغری قریش اوزرینه وارلسه بهر حال محاربه اولنمق لازم کاوردی

حالبوکه مدینه اطرافنده‌کی قبائل برابر کلمدیکندن حجاج مسلمینك مجموعی بیك بشیوز قدر اولدقلری حالده حج نیتیله کلمش اولدقلری جهتله تدارکات حربیه‌لری مکمل دکل ایدی

قریش مکه ایسه آنلره نسبتله زیاده اولدقلری حالده
جوار مکه‌ده بولنان قبائلی طوپلایوب یرمشلر ایدی
حتی بالاده ذکری کچن عروه ابن مسعود الثقفی وعربان
ایچنده جنکاورلکله معروف اولان قبیلهٔ احابیش شیخی
حلیس دخی برابر ایدی
واکرچه اهل اسلام یکدل ویکجهت وانضباط تام تحتنده
برهیئت اولدیغندن اردوی همایونه نسبتله قریش
اردوسی باشی بوزوق طرزنده برجمعیت ایدی
شو حاله نظرا اهل اسلامک عون وعنایت باری ایله
مظفریتی مأمول ایسه‌ده بوصورتده طرفیندن برچوق
تلفات وقوعیله مکهٔ مکرمه‌یه حربا کیرلمه‌رک حرم
شریفه چاره‌سز برنوع حرمتسزلک ایدلمش اولوردی
بوایسه ارادهٔ الهیه‌یه مغایر ایدی
و برده مکهٔ مکرمه‌ده اسلامنی اظهار ایده‌میوبده جانی کبی
ایمانی دخی درونده کیزلو اولان برچوق ضعفای مسلمین
وار ایدی . بوغارغشه‌لقده آنلر دخی بیلنمیه‌رک پایمال
اولوب کیدردی
قالدیکه هنوز ایمانه کلمامش اولان اشراف قریشدن
نیجه ذاتلر قریب العهدده ایمانه کلوبده دین اسلامه
بیوک بیوک خدمتلر ایتملری ونیجه خیراولاد یتشدرملری
مقدر ایدی

ایشته دوه‌نك اویله خلاف عادت اوله‌رق من طرف الله
چوکیو یرمسی بو مثللو دقیقه‌لره رمز واشارت ایدی
بناءعلیه اصحاب کرام دوه‌یی قالدیروب یورتمك ایستدکلرنده
یرندن قیملدانمامش ایکن بعده رسول اکرم بالذات سوق
ایدیجك قالقوب یورییوردی
فقط طوغری یول ایله کیتمیوب برطرفدن صاپه‌رق حدیبیه‌نك
نهایتنده صوبی چکلمش برقویی باشنه ایندی . خلق
دخی کلوب اطرافنه قوندی
اصحاب کرام اوراده صوسزلقدن شکایت ایتمکله
رسول اکرم ترکشندن براوق چیقاردی . وآنی اول
قویی ایچنه براقدردی
قوییدن اوقدر صوقینادی که بتون اردوخلقی طویجه
ایچدی آبدست آلدی حیوانلرینی صواردی
رسول اکرم محاربه نیتنده اولمدیغنی بیلدرمك ایچون
خراش ابن امیه الخزاعی‌یی قریشه کوندردی
قریش ایسه خراشی اولدرمك ایچون اوزرینه هجوم
ایتمشلر هله عربان آحابیش آره‌یه کیروب آنی قورتارمشلر
اودخی همان کلوب کیفیتی رسول اکرمه بیلدردی
رسول اکرم محاربه نیتنده اولمدیغنی رؤسای قریشه
کوزلجه اکلاتمق اوزره عمر الفاروق رضی الله عنه حضرتلرینی
کوندرمك ایستدی

حضرت عمر (رؤساى قريش بنم آنلر حقنده نه مرتبه غيظ وغلاظتم اولديغنى بيلورلر قورقارم بكا سوء قصد ايدرلر درون مكه ده عشيرتمده يوق كه بنى حمايه ايتسونلر فقط عثمان ابن عفان كيتسه مناسب اولور . زيرا آنك نفس مكه ده عشيرت واقرباسى چوقدر . نفسنجه قورقوسى يوقدر) ديدى

فى الواقع رئيس قريش مكه اولان ابوسفيانك پدرى حرب ابن اميه بن عبد شمس ابن عبدمناف ايدى . عثمان ذى النورين رضى الله تعالى عنه حضرتلرينك پدرى اولان عفانك پدرى دخى ابوالعاص ابن اميه ابن عبد شمس اولمغله اشراف مكه دن اولان بنى اميه هپ كندوسنك عمزاده لرى ايدى

بناء عليه رسول اكرم ابوسفيان وسائر رؤساى قريش ايله كوريشوب مقصد پيغمبرى مجرد طواف وزيارت بيت الله اولديغنى آنلره بيلدرمك وقريش مكه ايچنده كيزلو مسلمان اولانلر ايله كوريشوب آنلره دخى تسليت ويرمك اوزره حضرت عثمانى كوندردى

رؤساى قريش آنى ممنونيت ايله قارشولمشلر وكعبه يى طواف ايت ديو تكليف ايلمشلر

حضرت عثمان ايسه رسول اكرم طواف ايتمدكجه بن ايده مم

دیمکله رؤسای قریش دلکیر اولمشلر وآنی توقیف ایله کوز حبسنه آلمشلر ایدی

اول اثناده خزاعه قبیله‌سی رئیسی اولان بدیل ابن ورقا کندی قومندن برطاقم آدملر ایله اردوی همایونه کلدی

خزاعه قبیله‌سی تهامه قبائلندن اولوب زمان جاهلیتده برخصوصدن طولایی بنی هاشم ایله عقد اتفاق ایتمشلر ایدی . ظهور اسلامدن صکره دخی بو عهدی اونوتمدیلر . ورسول اکرمه طرفدارلقدن کیرو طورمدیلر

بناء علیه خزاعه قبیله‌سی هنوز اسلام ایله مشرف اولمامشلر ایکن رسول اکرم ایله قریشك احوالنه دائر کیزلو مخابره ایدرلردی

بوکره بدیلك کلیشی دخی خیر خواهلق بولنده اوله‌رق حضور نبوی یه کیردی . و (قریش طائفه‌سنی کوردم حدیبیه‌نك صولی یرلرینه قونمشلر وتدارکلی بولنمشلر کیرو دونمك نیتنده دکللر سزه ممانعت ایده‌لر کرکدر) دیو خبر ویردی

رسول اکرم اکا دخی (بز کیمسه ایله جنك ایچون کلمدك انجق عمره یعنی سعی وطواف ایچون کلدك . وقریش طائفه‌سی مقدمکی محاربه‌لر ایله ضعیف دوشدی

حرب وضربه مجاللری قالمدی • فقط ایسترلر ایسه آنلرله برمتار که ایدرم صکره بنم شریعتمك ظهور وانتشارنده ایسترلر ایسه آنلردخی سائرلری کبی تابع اولورلر • یوق اگر امتناع ایدرلر ایسه شو حالده بن انلرله بالنکرقالنجه یه دك جنك ایدرم • آرتق جناب حق امری نه ایسه یرینه کتورر) دیو بیوردی

بدیل (اویله ایسه بن واره یم بونی قریشه خبر ویره یم) دیه رك رخصت آلوب قریش اردوسنه واردی

روءسای قریش ایله کوریشوب (بن اوذاتك یانندن کلیورم ایشتدم برسوز سویلیورایدی • ایسترایسه کز سزه عرض ایده یم) دیدکده عکرمه ابن ابوجهل وحکم ابن عاص کبی بعض سفها (سنك و یره جکك خبره احتیاجمز یوق) دیمشلر

عروه ابن مسعود الثقفی ایسه (بدیلك سوزینی دکله یکز الویرر ایسه طوتکز الویرمز ایسه آنکز) دیو نصیحت ایلمش

آنك اوزرینه حارث ابن هشام ایله صفوان ابن امیه بدیله سویله باقه لم دیمشلر اودخی رسول اکرمدن ایشتدیکنی سویلمش

عروه قالقوب روءسای قریشه خطابا بکا امنیتکز وارمی دیدکده اوت سندن هروجهله امینز دیمشلر

اودخی (بو آدم سیزه مصلحانه ومنصفانه بر یول کوستریش براغکز بنی بر کره آنك یاننه واردیم) دیمش . آنلردخی کیت باقه‌لم دیمشلر

بناء علیه عروه ابن مسعود اردوی همایونه کلدی . رسول اکرم ایله کورشدی . وسوزه کیرشدی

(یا محمد قریشـك وجوه واشرافی تدارکات کلیه ایله چیقدیلر . وسنی مکه یه قویماموق اوزره بینلرنده معاهده ایتدیلر . سنك یانندهکی عسکر ایسه بردرلتی غلبه لکدن عبـارتدر . یارین جمله سی قاچوب سنی میدانده یالکز براغیو یررلر) دیدی

عروه نك بوسوزندن ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك جانی صیقیلوب قاشلرینی چاتدی و (بزمی طاغیلو بده حضرت پیغمبری یالکز براغه جغز) دیه رك عروه‌یی تعذیر وتکدیر ایتدی

بعده عروه عادت عرب اوزره رسول اکرمك صقالنی طوتوب اوخشامق ایستدی

بو ایسه تعظیمه منافی بر کیفیت اولدیغی حالده رسول اکرم عروه یه لطف ونزاکت ایله معامله ایدردی

لکن مغیره ابن شعبة الثقفی که رسول اکرمك باشی اوجنده طوره‌یوردی همان عروه‌نك النی ایتدی . وچك الکی دیه رك عموجه سنه عنف ایله معامله ایتدی

عروه بو کیم دیو باقوب کوردی که برادر زاده‌سی مغیره‌در
(بره غدار بن سنك دوکدیکك قان لکه‌سنی هنوز تمیزلدم
شمدی بوطور ومعامله‌لك ندر) دیدی
عروه بووجهله مغیره‌یی تکدیر ایلدی ۰ مغیره دخی
اکا قارشـواق اوله‌رق سرت سـوزلر سـویلدی
بووجهله سوزی اوزاتدیلر ۰ وحضور نبویده خیلیجه
مجادله ایتدیلر
بعده نبی محترم مجرد طواف ایچون کلدیکنی وعقد متارکه
ایده‌بیله‌جکنی وقریش اکر مخالفت ایدرسه صوك
درجه‌یه قدر مقاتله ایده‌جکنی افاده ایلدی ۰ الحاصل
بدیله نه‌سویلدیسه عروه‌یه دخی سویلدی
عروه (یامحمد طوته‌لم که سن غالب کلدك عرب بذه سندن
اول اصلنی تلف ایدوب بتورمش کیمسه وارمی)
دیدی
عروه بومکالمه‌لر اثناسنده اصحاب کرامك حضور نبویده
طور ومعامله‌لرینه دقت ایدوب کورردی که اصحاب
کرام پروانه کبی اول فخر عالمك باشی اوجنده طولاشورلر
وهرنه امر ایدسه کمال سرعت ایله اجراسنه چالیشورلر
ویوزینه حدت ایله باقیوب حضورنده کمال تعظیم ایله
والچق سس ایله سوزه کیریشورلر ۰ وآبدست آلورکن
دوکیلان قطره‌لری آلوبده یوزلرینه وکوزلرینه سورمك

ایچون باشنه اوشررلر • و برقیلی برەدوشەجك اولسه آلوب وصاقلایوبده حرزجان ایتمك اوزره قاپیشورلر صانکه عروه نك دیدیکی کبی اول فخر عالمی براغوبده طاغیله جق بر جمعیت اولمدقلرینی لسان حال ایله بیلدیررلر ایدی

عروه عودت ایدوبده قریش اردوسنه واردقده (ای جماعت بن قیصر وکسری ونجاشی دیوانلرینی کوردم نیجه حکمداران ایله کورشدم • والله بر ینك قومنده محمده اصحابنك ایتدیکی حرمت واطاعتی کورمدم قولایلقله طاغیله جق بر جمعیت دکلدر) دیه رك مصالحه یی ترویج ایتمش

آنك اوزرینه عربان احابیشك رئیسی اولان حلیس هله بنده برکره کیدوب کوره یم دیه رك قالقوب اردوی همایونه کلمش کورمش که کعبه یه قربان ایدلمك اوزره برچوق دوه لر علامتلنمش اصحاب کرام لبیك دیو چاغریشیور همان دونوب قریشك یاننه کیده رك (بویله زیارت بیت الله ایچون کلمش اولان جماعت نصل منع اولنه بیلور زواقعا سزکاه متفقز • لکن زوار بیت اللهی منع ایتمك اوزره متعهد دکلز) دیه ویرمش

بناء علیه رؤسای قریش دخی چاره سز مصالحه یه رضا کوسترمشلر وعقد صلح ایچون فصحای عربدن

مشهور سهیل ابن عمروی کوندرمشلر
سهیل ابن عمرو اردوی همایونه کلوب رسول اکرم ایله کورشدی . وهمان شروط مصالحه مذاکره سنه کیرشدی
شروط مصالحه نك مذاکره سنده پك چوق مباحثه لر واقع اولدی
نهایت اون سنه مدت ایله عقد مصالحه اولنه رق بو مدت ظرفنده طرفیندن یکدیکره تعرض اولنمامسنه قرار ویرلدی
وطرف نبویدن همان اهل اسلامك مکه یه کیروب ده کعبه یی طواف ایتملری شرطی میدانه قونلدی
سهیل ایسه (بو شمدی اوله ماز زیرا مکه یه جبرا کیرلمش حوادثی طوائف عرب ایچنه یاییلور . و بو جهتله قریشك شان واعتبارینه خلل کلور . فقط کله جك سنه اوله بیلور) دیمکله سعی وطوافك کله جك سنه یه تأخیری طرف نبویدن دخی قبول بیورلدی
بعده سهیل پك آغر بر شرط درمیان ایتدی شویله که سزدن بری بزه کلورسه رد ایتمیه لم . اما بزدن سزه برآدم کیدرسه مسلم اولسه بیله رد ایده سز دیدی
اصحاب کرام بو سوزدن حدتلندیلر هیچ بو اولور شیئ

بزه برمسلم کلدیکی حالده آنی مشرکلرك النه نصل تسلیم ایدەلم) دیدیلر

سهیل ایسه بوشرطه موافقت اولنمدجه مصالحه یه قرار و یریله میه جکنی قطعیا بیان ایتمکله رسول اکرم چاره سز بوشرطی دخی قبول ایتدی

اصحاب کرام بوکا تعجب ایده رك یارسول الله بوشرطی دخی یازدیره جقمیسین دیدیلر

رسول اکرم (اوت بزدن آنلره کیدنلری الله بزدن ایراغ ایتسون آنلردن بزه کلنلر ایچون دخی جناب حق البته برچاره یارادر) دیو بیوردی

چونکه مدینه اطرافنده کی قبائل دخی حج وطواف نیتیله کلمش اولسه یدیلر اردوی همایونده قریشك کوزینی ییلدیره جق مرتبه غلبه لك پیدا اولوردی . لکن آنلر قورقوب برلکده کلمدکلرندن عساکر اسلامیه عددجه آز و حج نیتیله چیقمش اولدقلرندن اسباب سفریه جه دخی تدارکسز ایدیلر

قریش ایسه برنده قوتلو وادوات حربیه لری مکمل اولدیغی حالده جوار مکه ده بولنان قبائلی جمع ایدیویرمش اولدقلرندن اهل اسلامه نسبتله قوتلری قات قات زیاده ایدی

شوحالده اهل اسلامك تا شهر مکه نك کنارینه قدر

كيدوبده قريشي هيچه صايملري فوق العاده برشجاعت وفقط اويله برقوى دشمنه قارشو اوراده اوزون اوزادي يه طورمق دخي مخاطره‌لو بركيفيت ايدي

بناء على ذلك اهل اسلامه كوره هرنصل اولورسه اولسون قريش ايله برمصالحه ياپمق مقتضاى عقل وحكمت ايدي

حالبوكه مكه ده سوز رؤساى قريشده اولمغله ايام محاربه ممتد اولدقجه آحاد ناس دخي سوريله آنلره تابع اوله‌رق جنك وجدال ايله مشغول اولور . وبوجهتله دين اسلامك نشري ايچون طرفيندن يك چوق قان دوكلمك لازم كلور ايدي

اما مصالحه وقوعنده طرفين بربريله سربستجه كوريشوب رسول اكرمك معجزاتني وحسن اطوار وعاداتني ودين اسلامك محسناتني ايشيدرك وافراد مسلمينك مظهر اولديغي حريتي كوره‌رك آحاد مشركينك كيمي مسلمان اوله‌جق وكيمي دين اسلامه ميل ايله اهل اسلام حقنده اولان عداوتلري ازاله‌جق واول حالده رؤساى قريش يالكز قاله‌جق ايدي

قبائل سائره ايسه قريشه باقمقده اولدقلرندن رؤساى قريشك قوتلرينه اوصورتله ضعف كلدكده آنلر دخي طرف اسلاميانه ميل ايده‌جكلري جهتله دين اسلام

ازوقت طرفنده طبیعتیله بتون عرب ستانه یاییله جق ایدی

الحاصل آحاد مشرکینك اهل اسلام ایله سربستجه اختلاطی دین اسلامك ازوقت طرفنده انتشارینه سبب اوله جق ایدی

هروقت عقد مصالحه ده ارانیله جق شی ایسه کله جکده حاصل اوله جق فوائددن عبارتدر

لکن اصحاب کرام بورالرینی کرکی کبی دوشونه مدکارندن او یله آغر شرطلرك قبولی پك کوجلرینه کیتدی

قالدیکه رسول اکرم مدینه ده ایکن رؤیاسنده اصحاب کرامیله برلکده مکه یه واروب حج ایتدکارینی کورمش وعینیله ظهور ایده جکنی خبر ویرمش ایدی . اصحاب کرام دخی رؤیا همان بوسنه چیقه جق دیوظن ایتمشلر ایدی . بناء علیه بوکره مکه یه کیروبده کعبه یی طواف ایده جکلرنده هیچ شبهه ایتمزلر ایکن او یله آغر شرطلر ایله برمصالحه یاپیلوبده طواف کعبه دن دخی محروم اوله رق کیرودونمك کندولرینه غایت کران کلدی وآز قالدیکه بزچوغی دائره اطاعتدن چیقه یازدی

حتی حضرت عمر حضور نبویده سن اللهك رسولی دکلمیسین وبزم دینمز حق دکلمی نیچون بوذلت وحقارتی قبول ایدیورز دیدی

رسول اکرم دخی بن اللهك رسولی یم لکن اکا عاصی اولهیم ؟ واو بنم یاردجیمدر دیو جواب ویردی

بعده حضرت عمر یاسن بیت اللهه وارو بده طواف ایده جکسکز دیمدمکی دیدکده رسول اکرم اوت دیدم اما بو سنه دیمدم بن دیورم که مکه یه کیروب سعی و طواف ایده جکسکز دیو بیوردی

الحاصل بالاده بیان اولندیغی اوزره مواد مصالحه یه قرار ویرلدی . و حضرت علی صلحنامه یی یازمغه مأمور اولدی

رسول اکرم ابتدا بسم الله الرحمن الرحیم یاز دیدکده سهیل بو عباره یی طانیم اوته دنبرو یازیله کلدیکی وجهله باسمك اللهم یاز دیدی

اصحاب کرام بوکا مخالفت ایتمك ایستدیلر ایسه ده بر نزاع لفظی اولوب معناجه ایکی کلام بیننده فرق اولمدیغندن رسول اکرم باسمك اللهم یاز دیو بیوردی . و بعده صلحنامه نك عنوانته محمد رسول الله دیو یازدردی

سهیل اکر بز سنك رسول الله اولدیغکی تصدیق ایتسیدك سنکله محاربه و مجادله ایتمز ایدك . آنك یرینه باباكك اسمنی یازدیدی

رسول اکرم سز تکذیب ایتسه کزده بن اللهك رسولی یم

امابأس یوق یاعلی آنی بوزده ابن عبد الله یاز دیو امر ایتدی

حضرت علی بن رسول الله لفظنی بوزه‌مم دیمکله رسول اکرم آنی کندی الیله بوزدی . ومحمد ابن عبدالله دیو یازلدی

* بعده اون سنه مدت ایله عقد مصالحه اولندیغی تحریر اولندقدن صکره بو سنه اهل اسلام کعبه‌یی طواف ایتمکسزین کیرو دونمك وکله‌جك سنه کله‌رك مکه‌یه کیروب طواف ایتمك . فقط اوچ کوندن زیاده طورمامق واولوقت قریش طائفه‌سی مکه‌دن طیشارو چیقمق شرطلری یازلدی . وبعده طرف اسلامیانه کلنلرك ردی ماده‌سی درج ایدلدی . فقط بوماده قریشه تخصیص اولنوب قبائل سائره مستثنا طوتلدی

شویله که قریشدن ماعدا اولان قبائل ایسترلر ایسه عهد وامان محمدی‌یه وایسترلر ایسه قریشك عهد وامانه داخل اولمق اوزره مخیر براغلدیلر

حالبوکه بوراسی تصدیق اولندیغی کبی همان خزاعه قبیله‌سی قالقوب عهد وامان محمدی‌یه داخل اولدقلرینی اعلان ایلدیلر . بنی بکر دخی قریشك عهدینه داخل اولدیلر

صلحنامه برمنوال مشروح تمام اولدقدن صکره ذیلنه اشراف مهاجرین وانصاردن ورؤسای مشرکیندن

شاهد اولان کیمسه‌لرك اسملری تحریر وعلاوه ایدلدی
واوصره‌ده پك آجی بر وقعه ظهوره کلدی

شویله که سهیلك اوغلی ابوجندل اسلام ایله مشرف
اولدیغندن پدری آنی باغلایوب حبس ایتمشیدی. نصلسه
بواثناده قورتیلوب فرار ایله زنجیرینی سورویه‌رك
وتکبیر کتوره‌رك اردوی همایونه چیقه کلدی

سهیل آنی کوربجك ایشته صلحنامه اقتضاسنجه ابتدا
سزدن ردینی ایستیه جکم بودر دیدی

بوطرفدن هنوز شمدی مصالحه‌یه قرار ویرلدی. بو آره‌ده
قاچوب قورتیلان مستثنا اولمق لازم کلور. بوندن صکره
کله جکلر رد اولنور دینلدی ایسه‌ده. سهیل اکر اوغلی
کندوسنه رد وتسلیم اولنماز ایسه صلحنامه یی کأن لم یکن
حکمنده عد ایده جکنی قطعیا بیان ایتمکله نقض عهددن
اجتنابا اوغلی ابوجندل کندوسنه ویرلدی

وابوجندله صبر ایت قریبا جناب حق سنی بو بلیه‌دن
خلاص ایدر دیو تسلیت بیورلدی

ینه بو اثناده حضرت عثمانك عودتی کجکمش اولدیغی
حالده قتل اولنمش دیو برسوز ایشیدلمکله رسول اکرم
آرتق محاربه ایتمدکجه کیرو دونه‌میز دیدی. ایشته
اولوقت بیعت رضوان وقوع بولدی

شویله که رسول اکرم براغاج آلتنده اوتوردی

هپ اصحاب کرام کلوب اولنجه یه دك صبر وثبات ایله اصلا فرار ایتمامك اوزره عقد بیعت ایلدیلر . یالکز جدابن قیس دوه سنك آرقه سنه صاقلاندی . وکلوب بیعت ایتمدی . ورسول اکرم ایکی النی بربرینه باغلایوب حضرت عثمان طرفندن دخی غائبانه اجرای رسم بیعت ایلدی

اهل اسلامك بو بیعتی قریشه خوف ودهشت ویردی همان حضرت عثمانی اردوی همایونه کوندردیلر بوطرفدن دخی سهیل کیتدی . ومصالحه یی اعلان ایتدی . دیدی قودی دخی بتدی

ورسول اکرم قربانلق دوه سنی کسدی . وباشنی تراش ایتدی آنك اوزرینه اصحاب کرام دخی قربانلرینی کسدیلر وکیمی باشلرینی تراش ایتدیلر . وکیمی صاچلرینی کسدیلر * واکرچه درون مکه یه کیروبده سعی وطواف ایده مدکاری ایچون محزون اولدیلر . انجق اول اثناده برروزکار اسوب آنلرك صاچلرینی حرم شریفه کوتورمکله متسلی وممنون اولدیلر

هجرتدن مقدم فرس دولتی رومه دولته غلبه ایدرك انطاکیه وشام وقدس شریف طرفلرنده دین نصارایی قالدیروبده مشرکلرك برنوعی اولان مجوس آیینی یورتمکه تشبث ایتمشیدی . روم طائفه سی ایسه نصارا دیننده اولوب

نصارا دخی اهل کتاب اولمق حسبیله اهل اسلامه یقین اولدیغندن مشرکین قریش فرسـك رومه غلبه‌سـنی ایشتدکلری کبی ممنون اوله‌رق اهل اسلامه (بزم اخوانمز سزك اخوانکزه غلبه ایتمش البته بزده سزه غالب کاورز) دیملریله اهل اسلام مکدر اولمشیدی . آنك اوزرینه (الم غلبت الروم) سـوره‌سی نازل اوله‌رق اون سنه‌یه وارمدن رومك فرسـه غلبه ایده‌جکی تبشیر بیورلمغله ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه حضرتلری اول وقت مشرکین قریشه اوقدر سـو یمیکز اون سنه‌یه وارماز روم فرسـه غلبه ایده‌جکدر دیدکده ابی ابن خلف آنی تکذیب ایده‌رك کل سنکله بحث ایده‌لم دیوب حضرت ابو بکر دخی موافقت ایتمکله طقوز سـنه ظرفنده روم غلبه ایدر ایسه ابی ابن خلف اکا یوز دوه ویرمك وغلبه ایتمز ایسه حضرت ابو بکر اکا یوز دوه ویرمك اوزره بحث ایلمشلر ایدی

اشبو حدیبیه سفری اثناسـنده رومك فرسه کرکی کبی غلبه‌سی شایع اولدی . ابی ابن خلف ایسـه احد غزاسنده رسول اکرمك ضربه‌سیله یره‌لنوب تلف اولمش ایدوکندن حضرت ابو بکر اول دوه‌لری ابی ابن خلفك ورثه‌سندن ایستدی . آنلر دخی ویردی . وحضرت ابو بکر دوه‌لری آلوب رسول اکرمه کتوردی . اودخی

آنلری فقرایه تصدق ایله دیو بیوردی

بناء علی ذلك حضرت صدیق بو یوز ذوه‌یی تصدق ایدرك فقرای مسلمینی طویوردی . و بو صیره‌ده رومك فرسه غلبه‌سی حوادثنك شیوعی جمله مؤمنینه فرح ویردی

رسول اکرمك حدیبیه‌ده اقامتی یکرمی کون قدر اولوب یوقاروده بیان ایتدیکمز وجهله قربانلری کسدکدن صکره اصحاب کرامیله برابر مدینه‌یه عودت بیوردیلر

واکرچه کعبه‌یی طواف ایتمکسزین کیرو دوندکلرندن طولایی مکدر ایدیلر . انجق اثناء راهده قریبا بیوك فتوحاته مظهر اوله‌جقلرینه دائر سورهٔ فتح نازل اولمغله ممنون اولدیلر . وآنی تلاوت ایدرك سلامت ایله مدینه‌یه وصول بولدیلر

آره‌دن چوق وقت کچمدی ابو بَصیرِ ثقفی نام ذات مکه‌ده اسلام ایله مشرف اولدی . وهمان قریشك ایچندن صاووشوب مدینهٔ منوره‌یه کلدی

آرقه‌سندن اوچ کون صکره آنی ایستمك اوزره قریشك طرفندن ایکی مأمور کلوب معاهده مقتضاسنجه آنی رسول اکرمدن ایستدیلر . رسول اکرم دخی ویرمکه مجبور اولدی

ابو بصیر هرنقدر بن کندیمی هنوز چرکاب شرکدن

تطهیر ایتمشیکن مشرکینك ایچنه نصل واره بیلورم دیو فریاد ایلدی ایسه‌ده ویرلمسه نقض عهد ایدلمك لازم کله جکندن رسول اکرم یاابو بصیر بز عهدمزی بوزه‌میز آرتق سنده براز صبر وثبات ایت جناب حق البته سکا وسنك کبی مشرکین ایچنده قالان اهل اسلامه برطریق نجات کوسترر دیه‌رك چاره‌سز آنی اول مأمورلره تسلیم ایلدی

مدینهٔ منوره‌دن چیقوب ذوالحلیفه نام محله وارد قلرنده اوتوروب خرما یرلر ایکن ابو بصیر آنلردن برینك قلیجنه باقه‌یم نصلدر دیه‌رك قیندن چیقارمش وهمان آنی اوروب اولدرمش

دیکر ارقداشی قاچوب قورتیله‌رق مدینهٔ منوره‌یه کلوب رسول اکرمه ابو بصیردن شکایت ایتدی

متعاقبا ابو بصیر دخی کلوب حضور نبوی‌یه کیردی یارسول الله سن بنی آنلره تسلیم ایله عهدکی ایفا ایتمش اولدك اما شمدی بنی جناب حق خلاص ایلدی دیه‌رك مدینهٔ منوره‌ده قالمق ایستدی

حالبو که هرنه وقت قریش طرفندن طلب اولنسه معاهده اقتضاسنجه ویرلمك لازم کله جکندن رسول اکرم آنی مدینه‌ده آلیقو یه‌مدی ٠ وچیق ایستدیکك یره کیت دیو کندوسنه رخصت ویردی

ابو بصیر دخی مدینه‌دن چیقوب ساحل دریا طرفنه کیتدی . ومکه‌دن شامه کیدن یول اوزرنده عیص نام موقعی طوتدی
دائما مکه‌دن شامه کیدن مشرکینه تعرض ایلردی مکه‌ده مخفی اولان اهل اسلام آنی ایشتدکاری کبی همان طاقم طاقم چیقوب ابو بصیرك یاننه طوپلاندیلر . وازوقت ظرفنده یتمش نفره بالغ اولدیلر . وقریش طائفه‌سنك شام یولنی کسدیلر
مکه‌دن هرنه وقت یولجی چیقسه ایریشوب طوتارلر ومالنی یغما ایدرلر ایدی . وابو بصیر معیتنده‌کی جماعته امام اولوب نماز قیلارلردی
فقط ابو جَندل ابن سُهیل دخی برارالق پدرینك قید وبندندن قورتیلوب فرار ایله ابو بصیرك یاننه کلدی وآندن صکره اول جماعته ابو جندل امامت ایدر اولدی
* وابو جندلك خروجی اطرافده ایشیدلدیکی کبی غفار واَسلَم وجُهینه قبیله‌لرندن وقبائل سائره‌دن اسلام ایله مشرف اولان برچوق کیمسه‌لر آنك یاننه کلوب اول جماعته قاتلدیلر . وآزوقت ظرفنده اوچیوز نفره بالغ اولدیلر ومکه‌نك شام یوللرینی بتون کسدیلر . قریش ایسه تجارت ایله کچینور برطائفه اولدیغندن پك زیاده صیقلدیلر

وهمان رسول اكرمه ایلچی كوندروب اول جماعتی
مدينه يه جلب ايتمك اوزره قريشدن مدينه يه وارانلرك
ردينه دائر اولان شرطك مصالحه نامه دن طی اولنمسی
و بوندن صكره قريشدن هركيم مدينه يه كيدرسه
رد اولنمامسی خصوصنی رجا ايتديلر
آنك اوزرينه رسول اكرم دخی ابو بصير ايله يولداشلرينی
دعوت ايچون ابو بصيره مكتوب كوندردی
ابو بصير اول اثناده آغر خسته اولوب مكتوب همايونك
كندوسنه وصولنده صوك نفسه كلمشيدی . مكتوبی
النه آلوب يوزينه كوزينه سوره رك تسليم روح ايلدی
رضی الله تعالی عنه
ابو جندل آنی اوراده دفن ايتدكدن صكره اول جماعتی
آلوب مدينه يه كلدی . وآندن صكره هر طرفدن اسلام ايله
مشرف اولوب كلنلر چوغالدی

﴿ فتح خيبر ﴾

خَيبر مدينه نك شام جهتنده ومدينه يه درت قوناق مسافه محلده بر بيوك شهر ايدى . واطرافنده متعدد قلعه لر و پك چوق خرماالقلر ومزرعه لر وارايدى

بو قاروده بيان ايتديكمز وجهله جوار مدينه ده متوطن اولان يهوديلرك كيمى نفى واجلاو كيمى قتل واعدام اولنمغله بقيه سنك چوغى خيبرده اجتماع ايتمشلر ايدى

حتى بنى نضيرك رئيسى اولان حُيَى ابن اخطب آل حقيقك ذى قيمت اشياسنى كتوروب خيبرده بركيزلى يرده دفن ايتمشيدى

عربك آك بيوك تجارتى شام ايله اولديغى حالده شام يولى اوزرنده يهوديلر اويله طوپلانوب ده قوت پيدا ايتملرى اهل اسلام حقنده مضر ايدى

لكن اهل اسلامك قريش مكه طرفندن دائما شبهه ووسوسه سى اولديغى جهتله شام طرفنى دوشونمكه وقتلر مساعد كل ايدى . مؤخرا حديبيه ده قريش ايله عقد مصالحه اولنمغله آرتق شام جهتنى دوشونمكه فرصت الويردى

بناء عليه رسول اكرم حديبيه دن عودت ايله يكرمى كون قدر مدينه ده اقامتدن صكره هجرتك يدنجى سنه سى

محرمی خلالنده بیك درتیوز پیاده وایکیوز سـواری ایله مدینه‌دن چیقوب خیبر طرفنه عزیمت بیوردی

و بر کون صباحلین ایرکنـدن خیبره واردی قلعه‌لرینی محاصره ایتدی . ومدت محاصره اون کوندن زیاده سوردی

دَوس قبیله‌سی رئیسی اولان طفیل ابن عَمْرو دَوْسی رضی الله تعالی عنه حضرتلری که هجرتدن مقدم مکه‌یه واروب اسلام ایله مشرف اولمش واواوقتدنبرو قبیله سی خلقنی ایمانه کتورمکه چالیشوب جبالامقده بولنمش ایدی . بوکره درتیوز آدمی ایله مدینه‌یه کلوب رسول اکرمك خیبرغزاسنه چیقدیغنی خبر آلیجق اردوی همایونه کلدی . و بوشانلو محاربه‌ده بولندی

ینه بواثناده اشـبو دوس قبیله سندن مشهور ابوهریره رضی الله تعالی عنه حضرتلری دخی کلوب اصحاب صفه‌یه ملحق اولدی

وآندن صکره فخر عالم حضرتلرینك یانـندن آیریلیوب قوهٔ حافظه سی دخی متین اولدیغندن پك چوق حدیث شریف روایت ایتمشدر

کندوسـندن مرویدرکه (بندن زیاده حدیث بیلن بالکز عبدالله ابن عمردر اوایشتدیکنی یازاردی بن یازمازدم) دیر ایمش بز ینه صددده کلهلم

اشبو خیبر محاربه لرنده اهل اسلامدن اون بش نفری شهید اولدی . یهودیلردن ایسه طقسان اوچ نفری قتل اولندی

و بو محاربه ده حضرت علیدن فوق العاده آثار قوت وشجاعت کورلدی . حتی بر قلعه قپوسنی قوپاروب قالقان کبی قوللاندی . ونهایت خیبر قلعه لری برر برر آلندی

پك چوق اموال واشیا اله کچورلدی . وآل حقیقك بالاده مذکور اولان دفینه سی بولندی . ویالکز بو دفینه ده چیقان آوانی وحلیاتك قیمتی اون بیك التون تخمین قیلندی

اول اثناده خیبر یهودیلری طرفندن رسول اکرمه بر قیزارلمش قیون اهدا وتقدیم اولندقده بعض اصحاب کرام ایله آنی ییمك اوزره سفره یه اوتوردی . و بر پارچه سنی براز چکندکدن صکره آغزندن چیقاروب آتدی . وال چکیکز که بو قیون زهرلی اولدیغنی بکا خبر و یریور دیو بیوردی . لکن براء ابن معرورك اوغلی بشر بر لقمه یوتمشیدی

رسول اکرم اول زهرلی آتی براز آغزنده چکندکله مبارك وجودینه بر مقدار تأثیری اولمشیدی . درعقب مداوانه قیام ایله کتفینی ارهسندن حجامت ایتدردی . وزهرك

تأثيراتی صاوشدی . اما بشرك آغر خسته دوشدی

* اون قيونی تسميم ايدن سلام ابن مشكمك زوجه‌سی زينب بنت الحارث اولمغله حضور نبوی‌يه كتورلدی وبو خيانته نصل جرأت ايتدك ديو صورلدی

زينب دخی (اكر حق پيغمبر ايسه‌ك كار ايتمز واكر يلانجی ايسه‌ك الكدن قورتلمش اولورز ديو بو ايشه جسارت ايتدم وشمدی حق پيغمبر اولديغكی اكلادم وسكا ايمان ايلدم) ديو جواب ويردی . رسول اكرم دخی آنی صالبويردی

لكن متعاقباً بشر وفات ايديجك آنك وارثلری معرفتيله زينب دخی قصاصاً قتل واعدام ايدلدی

خيبر اراضيسی بيت المال ايچون ضبط اولندی . ونسوان وصبيانی اسير ايدلدی . باقی اهاليسی دخی ياريجيلقله يرلرنده براغلديلر

وعمر الفاروق رضی الله تعالی عنه حضرتلرينك ايام خلافتنده عموماً يهوديلر اول حواليدن نفی واجلا اولندقلری وقته قدر خيبرده قالديلر

مدينه‌يه ايكی قوناق مسافه‌سی اولان فدك نام قريه اهاليسی خيبرك فتح اولنديغنی ايشتدكلری كبی خوف وخشيته دوشه‌رك اراضيلری رسول اكرمك اولمق

اوزره یار بجیلغله یرلرنده ابقا اولنملرینی استدعا ایلدکلرندن
اولوجهله آنلر دخی وطنلرنده ابقا بیورلدیلر
خیبر اسیرلری ایچنده حیی ابن اخطبک قیزی صفیه دخی
وار ایدی که رؤساء یهوددن ربیع ابن حقیقک اوغلی کنانه
هنوز آنی تزوج ایتمش اولدیغی حالده بوکره خیبرده مقتول
اولمغله صفیه یکی کلین اولدیغی حالده طول قالمشیدی
صفیه ایسه فوق العاده کوزل اولدیغندن اسیرلرک تقسیمنده
هرکیمک حصه‌سنه دوشسه دیکرلرینک کوکلی قاله‌جق
ایدی
بناء علیه رسول اکرم هیچ کیمسه‌نک خاطری قالمامق
اوزره صفیه‌یی کندوسی ایچون صچوب آیردی
لکن جاریه اولدیغی حالده می قوللانیله‌جق یوخسه
امهات مؤمنین اولان زوجات مطهرات صره‌سنده‌می
قونیله‌جق بوراسی صحاب کرامک معلومی اولمدیغندن
حجاب و پرده ارقه‌سنه آلنه‌جغمی دیو منتظر اولدیلر
چونکه حضرت پیغمبرک زوجه‌لرینی اصحاب کرام هپ
کندی انالری مقامنده طوتارلردی . وقاریلرک یبانجی
ارککلره کورنملری مقدما حرام قیلنمش ایسه‌ده بو کیفیت
حره اولان خانونلره مخصوص ایدی . جاریه‌لره کوره
تستر واجب اولمیوب آنلر آچق کزرلردی
متعاقبا رسول اکرم صفیه‌یی حجاب و پرده ارقه‌سنه آلیجق

امهات مؤمنین صره سنه کچه جکی اکلاشلدی . وچوق کچمیوب رسول اکرم آنی تزوج بیوردی

رسول اکرم خیبردن عودت ایتدکده وادی القری ناحیه سنه کیتدی . واوراده کی یهودیلری دینه دعوت ایتدی

یهودیلر ایمانه کلمیوب قارشو طوردیلر . وایچلرندن بری طیشارو اوغرایوب اردیلدی . زبیر رضی الله تعالی عنه حضرتلری آنی قتل ایتدکدن صکره دیکر بری چیقدی حضرت زبیر آنی دخی اعدام ایلدی

بعده پیدر پی مبارزه یه چیقان یهودیلرك برینی حضرت علی کرم الله وجهه وایکیسنی ابودجانه رضی الله تعالی عنه حضرتلری اولدردی . بوصورتله یهودیلرك اون برنفری اعدام قیلندی

بعده بورویش ایله وادی القری ضبط ایله ایچنده بولنان اموال واشیا غزاته تقسیم واهالیسی خیبرلیلر کبی چفتجی اولمق اوزره یرلرنده ابقا اولندی

بونك اوزرینه مدینهٔ منوره یه یدی سکز قوناق مسافه ده ومدینه ایله شام آره سنده بولنان تیما بلده سی اهالیسی دخی جزیه ویرمك اوزره اطاعت ایلدیلر

الحاصل اطراف وجوارده بولنان قبائل وعشائر سطوت اسلامیه دن اورکوب بربر عرض انقیاده اشلادیلر

ومدينهٔ منوره‌یه عودت بیورلدقدن صكره اره‌صره اطرافه فرقه‌لر كوندریلور . وهر طرفده سطوت اسلامیه كوستریلوز اولدی

بناء علیه اوزوقت ظرفنده ملت اسلامیه پك بیوك قوت قازانوب بوندن ایكی سنه صكره قولایلقله مكه‌نك فتحنه مقتدر اولمشدر

بوفتوحات ایسه هپ حدیبیه مصالحه‌سنك محسناتندندر زیرا اكر قریش ایله مصالحه اولنمامش واوطرفدن اهل اسلام امین ومطمئن بولنمامش اولیدی بروطرفك ایشلرینه بویله سربستجه باقیله مازدی

بوسببدن ناشی اومصالحه‌نك شروطنی مضر كوروبده اعتراض ایدنلر صكره پشیمان اوله‌رق توبه واستغفار ایتمشلردر

وینه بوسنه دیاریمنده متوطن اولان اشعری قبیله‌سندن برچوق كیمسه‌لر ابوموسی الاشعری ایله برلكده مدینهٔ منوره‌یه كلدیلر واسلام ایله مشرف اولدیلر

سفراء پیغمبری

حدیبیه‌دن عودت بیورلدقدن صکره کافهٔ انس وجنه مبعوث اولان خاتم الانبیا حضرتلری طرفندن دین اسلامه دعوت ایچون ملوك اطرافه کوندرلمك اوزره یدی سنهٔ هجریه‌سی محرمنده التی قطعه نامهٔ همایون یازلدی

وعندالملوك مهره اعتبار اولنه کلمسیله کومشدن برمهر یاپدیرلدی . واوزرینه (محمد رسول الله) دیو حك ایتدیرلدی . واول نامه‌لره باصلدی . وهر نامه‌یی کوتورمك ایچون بر ایلچی تعیین وارسال بیورلدی

شویله که نجاشی یعنی سلطان حبش اولان اصحمه ابن بحره عمرو ابن امیة الضمری . ومصر حکمداری اولان مقوقسه خاطب ابن بلتعه وقیصر روم اولان هرقله دحیة ابن خلیفه وبلقا ملکی اولان حارث ابن ابی شمر غسانی یه شجاع ابن وهب اسدی . ودیار نجدده بنی حنیفه‌دن یمامه ملکی اولان هوذه ابن علی یه سلیط ابن عمرو عامری وکسرای عجم اولان خسرو پرویزه عبدالله ابن حذافهٔ سهمی کوندرلدی

حبشستانده‌کی مهاجرین اسلامی ایسه‌ك وام حبیبه

رضی الله تعالی عنها حضرتلرینی رسول اکرمه نکاح ایلمك
دخی عمرو ابن امیه نك مأموریتی اقتضاسندن ایدی
چونکه ام حبیبه رضی الله تعالی عنها رئیس قریش اولان
ابوسفیانك قیزی اولوب مقدما زوجی عبیدالله ابن جحش
ایله برابر مکه دن حبشه یه هجرت ایلمش اولدیغی حالده
مؤخرا عبیدالله نصارا دیننه کیروب ام حبیبه ایسه دیننده
ثبات ایدرك آندن آیرلمش وعرب خاتونلری کفوینی بولمدجه
ازدواجی قبول ایتمیوب بویله بر اصلزاده خاتونك اویله
دیار غربتده دینداشلرندن کفوینی بولمق دخی مشکل
اولدیغندن بیچاره ام حبیبه پك کوچ برحالده قالمش ایدی
بویله دین مبین اوغورنده وطنندن دور واقربا وتعلقاتندن
مهجور اولهرق بیکس قالان بر اصلزاده خاتونك
تلطیفی ایسه لازم اولدیغندن رسول اکرم آنی تزوجه طالب
وراغب اولمش ایدی
نجاشی عمرو ابن امیه رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه
لایق وجهله اکرام واحترام ایتمش ومهاجریندن
رسول اکرمك عمزاده سی اولان جعفر ابن ابوطالب رضی الله
تعالی عنه حضرتلرینك حضورنده اسلام ایله مشرف
اولمش وام حبیبه یی رسول اکرمه نکاح ایتدرمش
وانلر ایله برابر سائر مهاجرین اسلامی ایکی کمی یه بندیروب
عربستان طرفنه کوندرمش ایدی

رسول اکرم خیبر غزاسنده ایکن آنلر مدینه یه کلدیلر ورسول اکرم خیبردن عودتنده آنلرله کوریشوب فوق العاده ممنون اولدی . حتی (بیلمم بوایکی شیئك قنغیسیله فرحلنه یم فتح خیبرله می یوخسه قدوم جعفرله می) دیو بیوردی

بوصورتله ام حبیبه سائر امهات مؤمنین صره سنه کچدی ورسول اکرم ایله رئیس اعداسی اولان ابوسفیان بیننده قرابت صهریه پیدا اولدی

مقوقس دخی حاطب ابن بلتعه رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه اکرام واحترام ایتمش ورسول اکرمه هدیه اولمق اوزره درت جاریه ودلدل دیو معروف ومشهور اولان بیاض بر استرایله یعفور نامنده بر حمار کوندرمش ایدی

اول جاریه لردن بری ماریه رضی الله تعالی عنها درکه رسول اکرمك آندن ابراهیم نامنده براوغلی دنیایه کلدی

قیصر روم دخی نامهٔ همایونی تعظیم ایله النه آلوب یوزینه سورمش ودحیه یه پك زیاده احترام ایدوب برچوق هدیه لر دخی ویرمشدر

چونکه قیصر روم ایله کسری بیننده برمدتدنبرو محاربات شدیده وقوعه کلوب مقدما کسری غلبه ایدرك سوریه قطعه سنی ضبط ایلمش وبتون عربستانی بخشه مش ایدی اهل فرس ایسه مشرك اولدیغندن علی العموم اهل کتابك

دشمنی ایدی وروم طائفه سی اهل کتاب اولان نصارادندنده اولوب اهل اسلامه آنلرقین ملت ایسه نصارا طائفه سی ایدی . بناء علی ذلك بوقاروده بیان ایتدیکمز وجهله اهل فرسك روملره غلبه سندن طولایی مشرکین قریش ممنون واهل اسلام محزون اولمشیدی . مؤخرا روملرك اهل فرسه غلبه سی خبری حدیبیه ده ایکن ایشیدلدیکی کبی اهل اسلام فرح بولمشیدی . بوائناده ایسه قیصر روم قدس شریفه کلوب اول طرفلك اصلاح احوالیله مشغول اولەرق اول حوالی اهالیسنی تلطیف وتألیف ایتمك ایستردی . ایشته بوصره ده دحیه کیدوب کندوسنه نامهٔ همایونی تسلیم ایلمش اولدیغندن پك زیاده التفات واحترام قیصری یه مظهر اولمشدر

ملوك غسّان فی الاصل یمندن بوطرفلره مهاجرت ایدن طوائف عربدن اولوب پك چوق وقتلردنبرو بو حوالیده حکومت ایده کلمشلردر . فقط بونلر قیصر رومه تابع اولەرق آنك طرفندن شام جهتنده‌کی عربان اوزرینه مأمور ایدیلر

شوحاله نظرا حارث ابن ابی شمر غسّانی قیصرك بروالیسی حکمنده ایدی . حالبوکه شجاع اسدی رضی الله تعالی عنه حضرتلری کیدوب اکا رسول اکرمك نامه سنی ویردکده اوقویوب یره آتمش . وایشته بن آنك

اوزرینه واریورم دیه‌رك بدمعامله ایتمش . وقیصره مکتوب کوندروب عسکریله مدینه‌یه هجوم ایتمك اوزره استیذان ایلمش ایسه‌ده قیصر اکا رخصت ویرمامش ایدی

شجاع اسدی مدینهٔ منوره‌یه کلوب حارثك اویله بدمعامله‌سنی افاده ایتدکده رسول اکرم حارثه ملکی زائل اولسون دیو بددعا ایتدی . چوق کچمیوب حارث کفر اوزره وفات ایدرك جانی جهنمه اصمارلیوب کیتدی

* یمامه ملکی هوذه دخی نصارا دیننده اولدیغی حالده سلیط عامری رضی الله تعالی عنه حضرتلری واروب اکا رسول اکرمك نامه‌سنی ویردکده اگر بنی کندوسنه ولی عهد ایدرسه مسلمان اولورم واکا یاردم ایدرم والا انکله جنك ایلرم دیمش اولدیغندن رسول اکرم یارب سن آنك حقندن کل دیو بیوردی . اردسی چوق کچمیوب هوذه دخی کافر اولدیغی حالده وفات ایلمشدر

وهوذه طرفندن مدینه‌یه کوندرلمش اولان رحال نام کمسنه مسلمان اولوب ایچه قرآن کریم دخی تعلم ایلمش ایکن یمامه‌یه عودتنده مرتد اوله‌رق کویا رسول اکرم مسیلمة الکذابی نبوتده کندوسنه شریك ایتدی دیو نامعقول بر یلان سویلمشدر

عبدالله بن حذافه رضی الله تعالی عنه حضرتلری دخی

پایتخت کسرایه واروب رسول اکرمك نامه سنی تسلیم ایتدکده خسرو پرویز حدتلنه رك نامهٔ همایونی یرتوب پاره پاره ایلمش اولدیغندن رسول اکرم (الله آنك ملك ودولتنی پاره لسون) دیو پرویزه بددعا ایلدی

وپرویز کندو طرفندن یمنده والی بولنان وآل ساساندن اولان باذانه خبر کوندروب شو حجاز طرفنده دعوای نبوت ایدن آدمی بکا کوندر دیو امر ایلمش اولدیغندن باذان دخی رسول اکرمه همان کسرانك یانـنه وارهسین دیو مکتوب یازوب ایکی مأمور ایله مدینه یه کوندرمکله مأمورلر کلوب حضور نبوی یه کیردیلر و باذانك مکتوبنی ویردیلر وهمان کسرانك یانـنه کیدر ایسك باذان دخی سنك ایچون کسرایه شفاعتنامه یازار ٠ واکر ابا ایدر ایسه‌ك سنی تلف ایدر دیدیلر ٠ رسول اکرم دخی یارین جواب ویریرم دیو آنلری حضورندن چیقاردی

متعاقبا رسول اکرمه وحی الهی کلدی ٠ طرف الهیدن پرویزه اوغلی شیرویه مسلط اوله رق اول کیجه آنی اولدرمش اولدیغی خبرویرلدی ٠ رسول اکرم دخی اول مأمورلری چاغردی کیفیتی آنلره خبر ویردی ٠ وبنم شریعتم یقینده دولت کسرانك ایرشدیکی یره ایریشه جکدر باذانه سویلیك ایمانه کلسون دیو بیوردی

اول مأمورلر دونوب صنعایه وارمشلر ٠ وکیفیتی باذانه

خبر ویرمشلر . چندروز صکره شیرویه طرفندن پدرینك اعدام اولندیغنه دائر وحضرت پیغمبره تعرض اولنمامسنی مشعر باذانه فرماننامه کلیجك حساب ایتدیلره کوردیلرکه پرویزك قتلی رسول اکرمك خبرویردیکی کونك کیجه‌سنه تصادف ایدیور بو معجزه‌یی کوریجك کرك باذان وکرك اهل فارسدن آنك معیتنده بولنان کسان هپ ایمانه کلدیلر

رسول اکرم دخی باذانی صنعا والیسی نصب ایتدی ایشته حضرت پیغمبرك ابتدا نصب ایتدیکی والی اودر وملوك عجمدن ابتدا ایمانه کلان دخی اودر

عمرهٔ پیغمبری

اشبو یدنجی سنهٔ هجریه ذی القعده‌سنك اوائلنده عمره یعنی سعی وطواف کعبه نیتیله رسول اکرم مدینهٔ منوره‌دن چیقدی . وقربانلق آلتمش دوه کوتوردی . ویدکده یوز آت وارایدی

وصبیان ونسوندن بشقه اوله‌رق ایکی بیك نفر اصحاب کرام دخی برابرایدی

مکه‌یه یاقلاشدقلرنده قریش طائفه‌سی مکه‌دن چیقوب اوزاقدن رسول اکرمك قدومنی تماشا ایلدیلر

رسول اکرم دوه اوزرنده اولوب اصحاب کرامی اطرافنی احاطه ایتمش اولدقلری حالده عبد الله ابن رواحه رضی الله تعالی عنه رسول اکرمك اوکنده یورر . والهی طرزنده کوزل اشعار اوقور ایدی

عبد الله ابن رواحه حضرتلری خزرج قبیله سندن وعقبه ده بیعت ایدوب بدر غزاسنده بولنان انصار کرامدن وشعرای نامدن اولوب دائما کفارك دین باطللرینی ذم وقدح یولنده اشعار سویلردی بو کره دخی رسول اکرمك اوکنده اوداو اشعار سویلیوب کیدردی

بو صورتله مکهٔ مکرمه یه کیردیلر . همان رسول اکرم بیت اللهی طواف وصفا ومروه بیننده سعی ایتدی اصحاب کرام دخی کذلك طواف وسعی ایتدیلر . وزیارت کعبهٔ معظمه احکامنی یرینه کتوردیلر

رسول اکرمك حدیبیه وقعه سندن واقعه کورمش اولدیغی رؤیا ایشته بو کره عینیله چیقدی

وعمی عباس بو کره کند و زوجه سی ام الفضلك قیز قرنداشی اولان میمونه بنت حارثی رسول اکرمه نکاح ایتدردی

رسول اکرم اوچ کون مکهٔ مکرمه ده اقامتدن صکره چیقوب اصحاب کرامیله برابر مدینه یه عودت بیوردی

هجرتك سكزنجى سنه سى

خالد ابن الوليد وعثمان ابن ابى طلحه وعمرو ابن العاص اشبو سكزنجى سنهٔ هجريه نك صغرنده مدينهٔ منوره يه كلوب اسلام ايله مشرف اولديلر

خالد ابن الوليد بنى مخزومك اشرافندن اولوب قريشك سوارى باشبوغى مقامنده ايدى ٠ وفن حرب كندوسنه دادحق بر كيفيت ايدى ٠ احد غزاسنده قريش طائفه سى مغلوب اولمشيكن غالب كلملرينه اوسبب اولمشيدى اسلام ايله مشرف اولدقدن صكره دين اسلامه پك بيوك خدمتلر ايتمشدر

عثمان ابن ابى طلحه دخى عبد الدار اوغللرندن اولوب كعبهٔ معظمه نك پرده دارى ايدى ٠ ومفتاح كعبه انلرك النده ايدى

عمرو ابن العاص بنى سهمك اشرافندن ودُهات عربدن يعنى عربك جرى فكر اولرندن بر عاقل وحكيم ذات اولوب مشكل ايشلرك حل وتسويه سنده مانندى يوق ايدى

اشراف قريشدن بويله اوچ بيوك ذاتك برلكده كلوبده ايمان ايتمرى اهل اسلامه باعث ممنونيت اولدى

بو اوانده دخى مدينهٔ منوره دن طاقم طاقم عساكر اسلاميه چيقه رق اطرافده راست كلدكارى كروه مشركينى

اوروب غارت ایتمکده وکاه غالب وکاه مغلوب اولوب مع مافیه اره صره مدینه یه اموال غنائم کتورلمکده ایدی

محاربهٔ موته

موته شام دیارنده کرک بلده سنك جانب قبلیسنده بلقایه تابع بر یردر

سکزنجی سنهٔ هجریه نك جمادی الاولاسنده اوراده بر بیوك محاربه وقوع بولمشدر

اهل اسلامك عساکر روم ایله اك اول وقوعه کلان محاربه سی بو وقعه در

سببی بودر که رسول اکرم حارث ابن عمیر ازدی رضی الله تعالی عنه حضرتلرینی نامهٔ همایون ایله بصری والیسنه کوندرمشیدی

حارث رضی الله تعالی عنه موته یه واصل اولدقده قیصر رومك امراسندن شرحبیل ابن عمرو الغسانی آنی رسول اکرمك ایلچیسی اولدیغنی اوکرنمش اولدیغی حالده قتل ایتمشیدی . وآندن بشقه رسول اکرمك هیچ بر ایلچیسی قتل اولنمامشیدی

رسول اکرم ایلچیسنك قتل اولندیغنه مطلع اولدقده پك زیاده متأثر اولدی

وهمان کندی ازادلوسی اولان زید ابن حارثه رضی الله تعالی عنه حضرتلرینی امیرالجیش یعنی سرعسکر نصب ایدرك لواء شریفی النه ویردی واوچ بیك عساکر اسلامیه ایله آنی مدینه دن چیقاردی

وبالذات اول فخر عالم حضرتلری خارج مدینه ده ثنیة الوداع نام محله قدر چیقوب آنلری کچوردی

وزید ابن حارثه شهید اولورسه یرینه جعفر ابن ابی طالب واودخی شهید اولورسه عبدالله ابن رواحه کچسون اودخی شهید اولور ایسه اهل اسلام ایچلرندن برینی انتخاب ایتسون دیو بیوردی

شرحبیل اردوی اسلامك حرکتنی ایشتدیکی کبی برادری سدوس ابن عمرو ایله ایلرویه برمقداری سواری سوق ایتمکله برابر کلیتلو عسکر جمعنه تشبث ایتمش وجانب قیصریدن دخی استمداد ایلمش ایدی

بناء علیه اهل اسلامه قارشو کلمك اوزره دیارشامده بولنان روم عسکریله قیصره تابع اولان عربلردن مرکب غایت جسیم براردو تشکیل اولنمشیدی

سدوس ابن عمرو زیاده سرعت ایله حرکت ایدرك وادی القراده عساکر اسلامیه یه قارشو کلدی . لکن

جنكه كيرشدكده عسكرى بوزلدى ٠ وكندوسى مقتول اولدى

عساكر اسلاميه آندن طالقوب معانه واردقلرنده يوز بيك نفردن زياده بر مكمل قيصر اردوسنك حركت ايلمش اولديغى ايشيدلدى ٠ ورؤساى عسكره طورغونلق كلدى

ايكى كون معانده اقامت ايتديلر ٠ وكيفيتى رسول اكرمه يازه لمده كله جك جوابه منتظر اوله لم ديديلر

لكن عبد الله ابن رواحه رضى الله عنه حضرتلرى ديكرلرينى تشجيع وتشويق ايتمكله همان متوكلا على الله ايلرو يورديلر

موته نام محله واصل اولدقلرنده دشمن عسكرى كلوب كوزندى ٠ كرك عددجه وكرك آلات وادوات حربيه جه اوقدر جسيم ومكمل برادرو ايدى كه اوچ بيك عسكرله اكا قارشو وارمق ممكن دكل ايدى ٠ لكن كيرو چكيلوبده يقه يى قورتارمق دخى مشكل ايدى

همان زيد ابن حارثه رضى الله تعالى عنه حضرتلرى سنجاغى النه آلوب ميدان حربه كيردى ٠ اهل اسلام دخى آنك اطرافنده صف باغلايوب طوردى

زيد رضى الله عنه مزراق ايله اوريلوب شهيد اولنجق سنجاغى جعفر ابن ابى طالب رضى الله تعالى عنه حضرتلرى طوندى

اودخی پك چوق یرندن یاره‌لندی . لكن اصلا فتور كتورمیوب یرنده ثبات ایتدی
حتی صاغ الی كسلدی . همان سنجاغی صول النه آلدی
صول الی دخی كسلدی . همان سنجاغه صارلدی ونهایت شهید اولدی
همان عبدالله ابن رواحه رضی الله تعالی عنه حضرتلری سكرتدی و سنجاغی آلوب حربه قیام ایتدی
اودخی شهید اوله‌جق اردوی اسلام باشبوغسز قالدی وبوصره‌ده دها اون قدر اهل اسلام شهید اولدی بوجهتله عساكر اسلامیه بوز یلوب طاغلدی
فقط سنجاق یره دوشمسون دیو ابویسر الانصاری رضی الله تعالی عنه حضرتلری آلدی . واهل اسلام طرفندن امارته هركیم انتخاب اوله‌جق ایسه اكا تسلیم ایتمك اوزره ثابت ابن اَقْرَمَ عجلانی رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه ویردی
عساكر اسلامیه منهزم اوله‌رق كیرو دونوب كیدركن خالد ابن الولید رضی الله تعالی عنه حضرتلری اوكلرینه چقوب آنلری آلیقومق ایستدیسه‌ده مفید اولمدی . لكن كندوسی برموقع انتخاب ایله طیانوب طوردی
بعده قطبه ابن عامر رضی الله تعالی عنه حضرتلری عسكرك اوكنه چقوب ای جماعت مسلمین (فرار ایدركن

اولمکدن ایسه پنجه پنجه‌یه مردانه جنك ایدرك جان
ویرمك خبراولدز) دیه‌رك حمیت اسلامیه‌یی تحریك ایده‌جك
سوزلرله بو زغون عسکری کیرو چویردی
جمله‌سی کاوب خالدبن ولیدك یاننه طوپلاندیلر
ثابت ابن اقرم دخی لواء شریفی کتوروب اکا ویردی
* حضرت خالد قبول ایتمیوب (سن اکابندن دها زیاده
مستحق‌سین زیرا بندن یاشلیسین وهم‌ده بدر غزاسنه
حاضر اولان کبار اصحاب کرامدن‌سین) دیدی
ثابت ابن اقرم دخی اکا (سن فن حربی دها اعلا بیلورسین
وبن سنجاغی انجق سکا ویرمك ایچون آلدم) دیدکدن
صکره (ای جماعت مسلمین خالدك امارتنه راضیمیسکز)
دیدکده هرکس اوت دیدیلر وهمان آنك امری آلتنه
کیردیلر
حضرت خالد دخی سنجاغی النه آلدی . وعسکری
کوزلجه ترتیب ایله مردانه مدافعه‌یه کیرشدی . نهایت
اخشام ایرشدی . وایکی عسکر بربرندن آیرلدی
اول کون خالدك محاربه‌جه مسلم اولان مهارتی قدر
آثار شجاعتی دخی کورلدی . حتی النده طقوز قلیج
قیرلدی
دشمنك کثرت وقوتنه نسبتله اردوی اسلامك قوتی
پك آز اولدیغی حالده عساکر اسلامیه‌نك میدان محاربه‌ده

بو يله مردانه وفداكارانه طاورانيشنه دشمن عسكرى حيرت نظر يله باقوب متعجب اولدى . و بياغى كوزلرى بيلدى

بونكله برابر اهل اسلامه نسبتله فوق العاده كثرتلرى اولديغندن فرداسى همان عساكر اسلاميه يى هرطرفدن احاطه ايدوب بتورمك نيتنده ايديلر

حضرت خالد ايسه على الصباح عساكر اسلامى تنظيم وتعبيه ايتديكى صره ده وضعنى دكشدردى

شو يله كه پيشدارى دمدار ودمدارى پيشدار ايتدى وصاغ جناحده كى عسكرى صول جناحه وصول جناحده كى عسكرى صاغ جناحه كچوردى

دشمنك هرفرقه سى كندى او كنده دون كورمش اولديغى عسكردن بشقه عسكر كورمكله اهل اسلامه امداد ايچون تازه عسكر كلمش ديوب طورركن خالد آنلرك اوزرينه بغتة برشدتلو هجوم ايديجك دشمن بوزلدى وميدان محاربه ده برچوق اسلحه وسائره براغوب كيرو چكلدى

لكن دشمنك كيروسى چوق ايدى . مصلحت انجق عساكر اسلامى بودرياى فلاكتدن چيقاروب قورتارمق ايدى

بناء عليه حضرت خالد دشمنك بوانهزامنى فرصت

و بو فرصتی غنیمت بیله رك همان كیرو چكلدی
وعسكرك هیئت مجموعه سنه خلل كتورمیه رك یواش
یواش دونوب سالما مدینهٔ منوره یه كلدی ۰ وطوغریسی
بوخصوصده فن حربجه پك زیاده مهارت كوستردی
* موته ده اولوجهله محاربه اولنوركن رسول اكرم
اول محاربه یی كوزی اوكنده تماشا ایدركبی نه اولدیغنی
بیلیوردی
حتی موته ده محاربه اولندیغی كون رسول اكرم مدینه ده كی
مسجد شریفده اصحاب كرامیله اوتورر و بصیرت
كوزیله عالم معنایه متوجه اولوب طورر ایكن زید ابن
حارثه نك شهید اولدیغنی سویلدكدن صكره برمقدار
سكوت اوزره طوردی ۰ ومبارك كوزلرندن یاش آقه رق
ابن رواحه نك دخی شهید اولدیغنی خبر ویردی ۰ بعده
اللهك قلیجلرندن بریسی اولان خالد سنجاغی آلدی
وایش آنك یوزندن فتح اولدی دیو بیوردی
آندن صكره خالد ابن ولیده سیف الله تعبیری لقب اولدی
وفی الواقع اهل اسلامك الندهاللهك بركسكین قلیجی ایدی
آندن صكره دخی یوزندن پك چوق فتوحات ظهوره
كلدی
وینه اولوقت رسول اكرم جعفرك كسیلان ایكی النهٔ
بدل جناب حق اكا ایكی قنادویردی كوردم كه ملكلر ایله

برلكده اوچو يوردى ذيو بيوردى ٠ بو سببدن ناشى جعفر ابن ابى طالب دخى آندن صكره جعفر طيارديو شهرت بولدى

﴿ بعض وقايع حربيه ﴾

قضاعه طوائفندن بلّى وعذره قبيله لرينك مدينهٔ منوره حيواناتنى غارت ايتمك اوزره وادى القرى ارقه سنده تجمع ايتمكده اولديغى خبر آلندى

عمرو ابن عاص رضى الله تعالى عنه حضرتلرينك پدرى اولان عاص ابن وائلك والده سى ايسه بلّى قبيله سندن اولمسيله رسول اكرم عمروابن عاصى امير الجيش يعنى باشبوغ نصب ايدرك اشبو سكزنجى سنهٔ هجريه نك جمادى الآخره سنده مهاجرين وانصاردن اوچيوز نفر ايله اول طرفه كوندردى ٠ بونلرك اوتوز نفرى آتلو ايدى

عمرو ابن العاص اول طائفه يه ياقلاشدقده كثرت اوزره اولدقلرينى خبر آلمغله رافع ابن مكيث رضى الله تعالى عنهى رسول اكرمه كوندروب امداد ايستدى

رسول اكرم دخى اكا امداد ايچون ابو عبيده ابن الجراح

رضی الله تعالی عنه حضرتلرینی ایکیوز نفر ایله اورایه کوندردی ٠ واختلاف ایتمیکز متفقانه حرکت ایدیکز دیو بیوردی
ابو بکر الصدیق وعمر الفاروق رضی الله تعالی عنهما حضرتلری دخی بو ایکیوز کشی ایچنده ایدیلر
ابوعبیده عمرو ابن عاصك یانه واردقده عسکره امام اولمق ایستدی ٠ عمرو ایسه (سن بکا امداد ایچون کلدك اصل امیر الجیش بنم) دیدی ٠ ابوعبیده ملایم برذات اولدیغندن (رسول اکرم اختلاف ایتمیکز دیو امر ایتدی سن بکا اویماز ایسك بن سکا اویارم) دیمکله عمرو ابن العاص جماعت مسلمینه امام اولوب نماز قیلدردی
بو جهتله اصحاب کرامك اولوسی اولان ابو بکر الصدیق ایله عمر الفاروق رضی الله تعالی عنهما حضرتلری عمرو ابن عاصك ریاستی آلتنه کیرمش اولدی
عمرو ابن عاص حکیم ومدبر برآدم اولوب اهل اسلامك درجهٔ اطاعت وانضباطنی کور یجك همان حربجه لازم کلان تدابیرك کمال شدت ایله اجراسنه باشلادی
حتی کیجه اردوده آتش یاقمغی صیقی یساغ ایدرك هر کیم آتش یاقار ایسه آنی اول آتش ایچنه اتارم دیو اعلان ایلدی
هوا ایسه پك صوغوق اولدیغندن عسکر کاوب

ابو بكر الصديق ايله عمر الفاروقه شكايت ايتدكده
حضرت عمر نه ديمك بو آدم عسكرى صوغوقدن
قيره جقمى ديو عمروك يساغنى قالدرمق ايستدى ايسه ده
حضرت ابو بكر طوقونمه يا عمر حضرت پيغمبر آنى مجرد
احوال حربه وقوفى ايچون باشبوغ نصب ايتدى
مادامكه بو ساعتده باشبوغدر . آنك ايشنه قارشمق
جائز دكلدر ديمكله حضرت عمر دخى سكوت ايتدى
عمرو ابن عاصك بو يساغى ايسه نفس الامرده بر كوزل
تدبير ايدى . زيرا اردوده آتشلر يانسه عساكر اسلامك
نه قدر اولديغى قارشودن تخمين اولنه بيلوردى
دشمن ايسه كثرت اوزره اولديغندن عساكر اسلامك
بش يوز نفردن عبارت اولديغنى بيلسه تلاش ايتميه رك
طيايوب طورردى

عمرو ابن عاص ايسه قورديغى ترتيبى كمسنه يه آچميوب
همان على الصباح دشمن اوزرينه بغتةً بر شدتلو هجوم
ايتدى

دشمن دخى اهل اسلامك نه مقدار اولديغنى بيلديكى جهتله
بردنبره اوركوب بوزلدى . و برچوق حيواناتنى ترك ايله
تارمار اوله رق فراره يوز طوتدى
هيچ بر وقتده بر سرعسكرك ايشنه قارشمق جائز اولميوب

عسكرك برنجى وظيفه‌سى آمرينه اطاعتدن عبارت اولديغنه بو وقعه دليل واضحدر

عمرو ابن عاص هنوز اسلام ايله مشرف اولمشيكن بو يله كبار اصحاب كرامدن مركب برفرقهٔ عسكريه‌يه امير اولوبده مظفرا مدينه‌يه عودتنده فوق العاده سوينوب بايلدى

ورسول اكرم عندنده بنم سائره فضل ورجحانم اولمسه بويله اڭ سوكيلو اصحاب كرامنى بنم معيتمه ويرمزدى بوللو برياكلش فكره ذاهب اولدى

آنك بوكره مهاجرين وانصاردن اوچيوز قدر اصحاب كرامه باشبوغ نصب اولنمسى ايسه مجرد حكيم ومدبر واعمال عسكره مقتدر ذواتدن اولمسيله برابر بيوك والده‌سى قضاعه نسلندن بولنديغنه مبنى ايدى

ابوعبيده‌نك اكا تبعيتى دخى مجرد ميانه‌ده بركونه اختلاف حادث اولمامق ايچون مماشات قبيلندن ايدى

حالبوكه بر كيمسه‌نك برخصوصده ممتاز اولوبده اوجهتله برطائفه‌يه فائق ورئيس اولمسندن طولايى هرخصوصده فائق اولمسى لازم كلمز

بناء على ذلك عمرو ابن عاص مدينهٔ منوره‌يه عودت ايتدكدن صكره حضور نبويده يارسول الله اڭ زياده سوديكك كيمدر ديو صوردى . رسول اكرم دخى

عایشه‌در دیو جواب ویردی
بعده عمرو ابن عاص نسواندن دکل ارککلر ایچنده اڭ زیاده سودیکك کیمدر دیدکده رسول اکرم دخی عایشه‌نك پدری ابو بکردر • دیو بیوردی
آنك اوزرینه عمرو ابن عاص یا آندن صکره اڭ زیاده کیمی سورسین دیدکده عمری سورم دیدی
وعمرو دها صکره کیمی سورسین دیو صوردقجه رسول اکرم دخی صره‌سیله سائر اصحاب کرامی سویلدی
بو وجهله خیلی اصحاب کرامك اسملری یاد اولنوب هنوز کندوسنه نوبت کلمدیکندن عمرو ابن عاص سکوت ایلدی
عمرو ابن عاصدن مرویدرکه بویله رسول اکرم ایله واقع اولان محاوره‌سنی حکایه ایتدکدن صکره (اڭ صوکه قالورم دیو خوفدن ناشی سسمی کسوب صوصدم) دیر ایمش
وفی الواقع عمرو ابن عاص رضی الله تعالی عنه کبار اصحاب کرامدن ایسه ده اولوقت اصحاب کرام ایچنده اکا نسبتله عندالله وعند رسول الله دها سوکیلو ودها افضل پك چوق ذاتلر وآنك طبقه‌سنك اوست طرفنده خیلی طبقه‌لر وار ایدی • ایشته اول طبقه‌لرده بولنان کبار اصحاب کزین صایلدقدن صکره عمرو ابن عاصه نوبت کله‌جکی

کندوسی دخی درك ایتمکله سوزی اوزانمیوب قیصه کسمشدر

استطراد

اصحاب کرامك برنجی طبقه‌سی اول باول ایمان ایدن خدیجة الکبری وابو بکر ابن ابی قحافه وزید ابن حارثه ایله عثمان ابن عفان وعبد الرحمن ابن عوف وسعد ابن ابی وقاص وزبیر ابن العوام وطلحه ابن عبد الله وبعده ابو عبیده ابن الجراح وسعید ابن زید وعثمان ابن مظعون وارقم وعمار ابن یاسر وبلال حبشی ایله عمر ابن الخطابك اسلامندن مقدم ایمانه کلان سائر صحابهٔ کزینه‌درکه اوتوز طقوز نفره بالغ اولدقلری حالده حضرت ارقمك صفا اوزرنده اولان خانه‌سنده طوپلانوب رسول اکرم ایله کیزلو مصاحبت ایدرلردی

حضرت عمر دخی اول خانه‌ده ایمانه کلدی ۰ وآنکله اهل اسلامك عددی قرقه بالغ اولدی ۰ وآنك اوزرینه دین اسلام اعلان ایدلدی

آنلردن اون کشی یی حال حیاتلرنده ایکن رسول اکرم جنت ایله مژده‌لدی

ایشته آنلره عشرهٔ مبشره دنیلور که ابو بکر الصدیق
وعمر الفاروق وعثمان ابن عفان وعلی ابن ابو طالب وطلحه
ابن عبید الله وزبیر ابن العوام وسعد ابن ابی وقاص
وسعد ابن زید وعبد الرحمن ابن عوف وابو عبیدة ابن الجراح
حضراتیدر (رضی الله عنهم ورضوا عنه)

فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بر محلده
اوتورسه صاغنده ابو بکر وصولنده عمر اوتوردی
وقارشوسنده عثمان اوتوروب سر کتابتنی ایدردی
علی دخی رسول اکرمك سر کاتبی ومحرم اسراری
ایدی رضی الله عنهم

واول فخر عالم حضرتلری ابو بکرك قزی عایشه یی
وعمرك قیزی حفصه یی تزوج ایدوب ایکیسنه دخی داماد
اولمشیدی

وعثمانه بر کریمه سنی وآنك وفاتنده دیکر کریمه سنی
ویردیکی کبی علی یه دخی اك سوکیلو کریمه سی اولان
فاطمة الزهرا رضی الله تعالی عنها حضرتلرینی ویروب
ایکیسنی دخی کندوسنه داماد ایتمشیدی

بو دردی خلفای راشدیندر که جمله اصحاب کزینك
افضلیدرلر

وبو فاروده بیان ایتدیکمز وجهله حضرت ابو بکر زمان
جاهلیتده بیومش ایکن اصلا بتلره طاپنمامشیدی

حضرت علی ایسه خانهٔ سعادتده بیویوب صبی ایکن
اسلام ایله مشرف اولمشیدی
بناءعلیه اصحاب کزین ایچنده هیچ بتلره سجده ایتمامش
اولمق بوایکیسنه مخصوص برشرف ومزیتدر (کرم الله
وجههما)
حضرت طلحه زید ابن حارثه‌دن صکره اول باول ایمانه
کلان بش کشینک بریسیدر . واحد غزاسنده کفاردن
بری رسول اکرم اوزرینه قلیج حواله ایتدکده طلحه اول
حمله‌یی الیله دفع ایدوب بوضربه‌دن الی چولاق
قالمشیدی
حضرت زبیر حضرت خدیجة الکبرانک برادر زاده‌سی
وحضرت ابوبکرک دامادیدر . والده‌سی دخی رسول
اکرمک خاله‌سیدر . هپ غزالرده رسول اکرم ایله برلکده
بولنمشدر
حضرت سعد ابن ابی وقاص دخی اول باول ایمان ایدنلردندر
وابتدا فی سبیل الله اوق آتان ودین اوغورنده قان دوکن
اودر . احد جنکنده ثبات ایدنلردن بریدر که رسول
اکرمک یاننده‌ن آیرلمیوب اول کون بیک اوق آتمشیدی
حضرت سعید ابن زید حضرت عمرک عمزاده‌سیدر
وآنک قزقرنداشنی تزوج ایتمشدر . زوجه‌سیله برلکده
حضرت عمرک اسلامنه سبب اولمشیدی

حضرت عبد الرحمن ابن عوف بنی زهره دن ورسول اکرمك والده سی آمنه خاتونك اقرباسندندر . احد جنكنده يكرمی بريرندن يارهلنمش ويارهنك بری اياغنده اولمغله طوپال اولمش ايدی

حضرت ابوعبيده ابن الجراح دخی احد جنكنده رسول اکرمك يوزينه باتان خلقهلری ديشلريله طوتوب چيقاررکن ايكی اوك ديشلری چيقوب دوشمشيدی

اصحاب کرامك ايكنجی طبقه سی حضرت عمرك اسلامندن صكره اسلام ايله مشرف اولنلردر

اوچنجی طبقه سی عقبه دهٔ ابتدا بيعت ايدن انصار کرامدر

دردنجی طبقه سی ايكنجی دفعه عقبه ده بيعت ايدن انصاردرکه يتمش بوقدر ذوات ايدی

بشنجی طبقه سی رسول اکرمك مكه دن هجرتنده هنوز قباده ايكن کلوب ده اکا واصل اولان مهاجرينلدر

آلتنجی طبقه سی بدر غزاسنده بولنان مهاجرين وانصاردرکه آنلره اصحاب بدر دينلور

يدنجی طبقه سی بدر غزاسيله حديبيه سفری آره سنده هجرت ايدنلردر

سكزنجی طبقه سی حديبيه ده شجرهٔ رضوان آلتنده عقد بيعت ايدن اصحاب کرامدر

طقوزنجی طبقه‌سی مصالحهٔ حدیبیه‌دن صکره هجرت ایدنلردر که عمرو ابن عاص آنلرك اشرافندندر بزینه صدده کلەلم

﴿ بعض وقایع عسکریه ﴾

خلال رجبده ابوعبیده ابن الجراح رضی الله تعالی عنه حضرتلری باشبوغ اوله‌رق اوچیوز عساکر اسلامیه ایله سواحل طرفنه کوندرلدی

عمر الفاروق رضی الله تعالی عنه حضرتلری دخی آنك معیتنده ایدی

بوندن مقصد جُهَینَه قبیله‌سندن برطائفه‌یی تأدیب وتربیه ایدی . لکن محاربه وقوع بولمقسزین عودت ایدلدی

وخلال شعبانده ابوقتاده ابن ربعی رضی الله تعالی عنه حضرتلری اون بش نفر اهل اسلام جانب نجده واردی بر عشیرتی اوردی ایکیوز دوه وایکی بیك قیونلرینی سوروب کتوردی

﴿ فتح مكهٔ مكرمه ﴾

يوقاروده بيان ايتديكمز وجهله حديبيه ده عقد مصالحه اولنديغى كبى خُزاعه قبيله سى رسول اكرمك عهد وامانته و بنى بكر قبيله سى قريش مكه نك عهد وامانته داخل اولمشلر ايدى

حالبوكه خزاعه ايله بنى بكر بيننده عداوت قديمه اولديغندن اشبو سكزنجى سنهٔ هجريه خلالنده بنى بكر بغتةً خزاعه اوزرينه هجوم ايدوب رؤساى قريشدن صفوان ابن اميه وعكرمه ابن ابوجهل وسهيل ابن عمرو وخويطب ابن عبدالعزى ومكرز ابن حفص دخى برمقدار قريشيلر ايله بنى بكره ياردم ايدرك خزاعه دن يكرمى اوچ كشى قتل ايتمشلر

آنك اوزرينه خزاعه قبيله سى طرفندن عمرو ابن سالم خُزاعى قرق نفر ايله بينوب مدينهٔ منوره يه كلدى . ورسول اكرمه عرض حال ايتدى

اولوجهله قريش طائفه سى بنى بكر ايله برابر خزاعه يه تعرض ايتدكلرندن طولايى حديبيه مصالحه سنى بوزمش اولديلر . بوجهتله رسول اكرم دخى خزاعه يه مأمولرندن زياده ياردم ايده جكنه سوزو يردى

وقریش طائفه‌سنه یاخزاعه‌دن مقتول اولان آدملرك دیتلرینی ویریکز یاخود بنی بکری حمایه‌دن واز کچیکز دیو خبر کوندردی

قریش طائفه‌سی ایکی صورتی دخی قبول ایتمدیلر ایسه‌ده کندولری نقض عهد ایلمش اولدقلرینی دوشوندکجه تلاشه دوشمشلر

حتی حارث ابن هشام وعبدالله ابن ابی ربیعه صفوان ایله ارقداشلرینه واروب سزك صنع وحرکتکز محمد ایله بیمزده اولان عهدی نقض دیمکدر . دیه‌رك آنلری تعییب وتقبیح ایلمشلر

الحاصل رؤسای قریش بربرینه دوشوب نهایت رسول اکرم ایله مصالحه‌یی تجدید وتمدید ایلمك اوزره ابوسفیانی مدینه‌یه یوللامشلر

ابوسفیان مدینهٔ منوره‌یه کلدی . کریمه‌سی ام حبیبه رضی الله عنها حضرتلریله کورشدی . بعده رسول اکرم ایله بولشدی . وتجدید مصالحه خصوصنی استدعا ایتدی لکن برجوابه نائل اولمدی

بعده ابوبکر الصدیق وعثمان ذی النورین وعلی ابن ابوطالب وانصارك اولوسی اولان سعد ابن عباده رضی الله تعالی عنهم حضراتی کبی کبار اصحاب کرامك حمایه‌سنه مراجعت ایتدکده بزلر کندولکمزدن کمسنه‌یه عهد وامان

ویره‌میز رسول اکرم هرکیمی حمایه ایدرسه بزده آنی حمایه ایتمکه مجبورز یوللو بر سوز سویلمریله هیچ برندن برجواب شافی آله‌مدی

اما عمرالفاروق رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه واروب شفاعت ایستدکده حضرت عمر بنمی شفاعت ایده‌جکم عالمده بکابر ارقداش اولمیوبده یالکز برخرده قرنجه بولسم آنی کندیمه رفیق ایدرك سزکله جنك وجهاد ایلردم دیو آچقدن آچغه لسان شدت ایله جواب رد ویرمشیدی

ابوسفیان هرطرفدن مأیوس اولنجق رسول اکرمك اك سوکیلو کریمه‌سی اولان فاطمة الزهرا رضی الله تعالی عنها حضرتلرینك یانه واردی که اوغلی ورسول اکرمك نورعینی حضرت حسن رضی الله تعالی عنه ایاق اوزرنده کزردی

ابوسفیان (ای کریمهٔ محترمهٔ محمد باری سن بنی حمایه ایلسه‌ك اولمازمی) دیو یالواردی

فاطمه رضی الله تعالی عنها حضرتلری (بن برخاتونم کیمسه‌یی حمایه‌ایده‌مم) دیوجواب ویردی

ابوسفیان (شو اوغلکه امر ایت که مجمع ناسه چیقوب بنی حمایه ایتدیکنی اعلان ایتسون بکا تیشسوز اودخی

دنیانك صوك دور ینه قدر بتون عربك اولوسی اولور)
دیه رك حضرت حسنی کوستردی
حضرت فاطمه (اوغلم کچوکدر هنوز کیمسه یی
حمایه ایده جك وکمسنه یه عهد وامان ویره جك سنه بالغ
اولمدی) دیه رك اعتذار بیوردی
ابوسفیان شاشردی ٠ وینه حضرت علینك یانه واردی
(یاعلی بن ایشك ضاربه صاردیغنی اکلادم نه یاپه یم
بکا بر نصیحت ایت وایشمه یارایه جق بر تدبیر اوکرت)
دیه رك حضرت علی یی خیلیجه صیقشدردی
حضرت علی ناچار قالوب (سن قریشك اولوسی سین
چیق ناس ایچنده بر عمومی حمایه اعلان ایت بعده چیق
کیت) دیه رك آنی باشندن صاومق ایستدی
ابوسفیان (بو تدبیر کافی اولورمی نه دیرسین) دیدکده
حضرت علی (اوراسنی بیله مم فقط بشقه تدبیر دخی
بوله مم) دیدی
آنك اوزرینه ابوسفیان همان مسجد نبوی یه کلوب
عامهٔ ناسه خطابا (ای ناس بن ایکی طرفی دخی عهد
وامانه آلدم والله کیمسه بنم عهدیمی قیرمازظن ایدرم)
دیدی ٠ وکندوسنی تصدیق ایدن کیمسه اولمدیغی
حالده همان دوه سنه بنوب کیتدی ٠ اصحاب کرام دخی
بونه دیه رك آنك آرقه سندن بر برینه باقوب کولشدیلر

حالبوکه ابوسفیان مدینه‌ده زیاده‌جه اکلندیکندن قریش طائفه‌سی غالبا اودخی طرف محمدی‌یه میل ایله کیزلوجه اکا تابع اولدی دیه‌رك آنی اتهام ایتمشلر ایدی

ابوسفیان کیجه‌این مکه‌یه وارمش خانه‌سنه کیرمش قومنك کندوسنی اولوجهله اتهام ایلدیکنی زوجه‌سی هند اکا بیلدرمش و (سن نه‌یاپدك) دیو صورمش اودخی برشی یاپه‌مدیغنی خبرو یرمش هند ایسه حدتلنه‌رك آنك کوکسنه برده اورمش

ابوسفیان قومنك کندوسنی اتهام ایتمسندن وقار یسنك بدمعامله‌سندن طولایی دنیایه کوسمش وتبرئهٔ ذمت ایچون صباحلین صفا ومروه‌ده‌کی اساف ونائله نام بتلرك یانه واروب آنلر ایچون قربان کسمش واولنجیه‌دك سزلك عبادتکزدن آیرلمم دیو آنلره عهد و پیمان و یرمش

واشراف قریش ابوسفیانك یانه کلوب (محمددن نه خبروار انکله تجدید مصالحه ایتدکمی) دیو صورمشلر * ابوسفیان (والله محمددن مصالحه ایستدم بکا برجواب ویرمدی ابوبکرك یانه کیتدم اندن دخی برخیر کورمدم عمرابن خطابه مراجعت ایتدم بزه آنك بیوك دشمن آنی بولدم سائر اصحاب محمدی طولاشدم . هر بری برسوز ایله بنی باشندن صاودی برندن معاونت کوره‌مدم . حکمدارلرینه بومرتبه اطاعت ایدر برقوم کورمدم بوجهتله تجدید مصالحه ایده‌مدم

نهایت علینك اخطاریله كندولكمدن برمصالحهٔ عمومیه اعلان ایتدم) دیو جواب ویرمش
(یا محمد سنك بو اعلانڭی تصدیق ایتدیمی) دیو صوردقلرنده دخی ابوسفیان (خیر او تصدیق ایتمدی اما بشقه چاره ده بوله مدم) دیمش
آنلر دخی (اویله ایسه سن هیچ برشی یاپمامش سین سنك كندی كندیكه اعلان ایتدیكك عهد وصلحك نه حكمی وار علی سنكله عادتا اكلنمش سن بزه مصالحه خبری كتورمدك كه امین ومطمئن اوله لم محاربه خبری كتورمدك كه صاقینه لم وجنكه حاضرلانه لم) دیو آنی لوم وتوبیخ ایتمشلر
رسول اكرم ایسه ابوسفیانك عودتندن صكره صیقی صیقی یه تدارکات سفریه یه باشلادی
و بر كون حجرهٔ سعادتندن چیقوب قپوسی اوكنده اوتوردی . وابو بكری چاغریكز دیو امر ایلدی
ابو بكر الصدیق رضی الله تعالی عنه حضرتلری كلوب رسول اكرمك او كنده اوتوردی . خیلیجه كیزلو لاقردی ایتدكدن صكره رسول اكرم آنی صاغ طرفنه كچوردی وعمر الفاروق رضی الله تعالی عنه حضرتلرینی چاغردی
* حضرت عمر دخی كلوب حضور نبویده اوتوردی
و براز محرمانه مصاحبتدن صكره اوست پرده دن سوزه

کیریشوب (یارسول الله آنلر کفرك باشیدر سکا ساحر کاهن دیین آنلردر مفتری یلانجی دیین آنلردر) دیه‌رك فوق العاده غضب وحدت کوستردی .

رسول اکرم امر ایتدکجه اصحاب کرام آنك یاننه وارمدقلری جهتله قارشودن بوحالی تماشا ایدرلردی وبحث نه اوزرینه اولدیغنی بیلیوب یالکز حضرت عمرك غضوبانه لاقردیلرینی ایشتدکله عجبا عمر نه‌یه طارلدی دیه‌رك باقیشوب طوررلردی

بعده رسول اکرم حضرت عمری صول طرفنه کچوردی وسائر اصحاب کرامی چاغردی

کلدیلر حضور نبویده دیزلدیلر رسول اکرم (سزه بوایکی ارقداشکزك بر مثالنی سویلیه‌یمی) دیو بیوردی وآنلر (بیور یکز یارسول الله) دیدیلر ایله مبارك یوزینی حضرت ابو بکردن یکا چویردی (الله بولنده ابراهیم یاغدن دها ملایم ایدی) دیو بیوردی

بعده حضرت عمره باقوب (الله یولنده نوح طاشدن قاتی ایدی . لکن ایش عمرك دیدیکیدر همان سفره حاضر اولك) دیو اصحاب کرامه تدارك کورملری ایچون امر ویردی

* اصحاب کرام ایسه مسئله نه ایدی نه اوزرینه قرار ویرلدی آنی بیلمدکلری حالده رسول اکرمدن صوره مدیلر حضرت عمرك زیاده متهور وغضبناك اولدیغندن

آنك دخی یاننه وارەمدیلر . فقط مجلس طاغلدقدن صکره حضرت ابو بکرك یاننه واردیلر . وکیفیتك تفصیلاتنی آندن صوردیلر

حضرت ابو بکر دخی (رسول اکرم قریش اوزرینه سفر ایتمك خصوصنده رأیمی صوردی . بنده یارسول الله آنلر سنك قومکدر نهایة الامر سکا مطیع اوله جقلری معلومکدر دیدم صکره عمری چاغردی آندن دخی صوردی عمر ایسه کفرك باشی آنلردر سکا شویله بویله دیین آنلردر دیەرك مشرکینك رسول اکرم حقنده سویلدکاری سوزلری بر بر صایدی . واقعا قریش طائفەسی بیون اکمدکجه قبائل سائره بیون اکمز ایشته رسول الله ذخی مکه سفرینه حاضر اولمکز ایچون امر ویردی) دیو مسئله‌یی شرح وایضاح ایلدی . اصحاب کرام دخی تدارکات سفریەیه باشلادی

مدینهٔ منورەده بووجهله تدارکاته تشبث اولنمغله برابر حضرت پیغمبر (خدایه وروز جزایه ایمان ایدنلر رمضان شریفك اوائلنده مدینەیه کلسونلر دیو غفار واسلم وسلیم واشجع ومزینه وجهینه قبیله‌لرینه خبر کوندردی

همان رمضان شریفك ابتداسنده مدینهٔ منوره جوارنده بولنان قبیله‌لر طاقم طاقم کلمکه باشلادی

حضرت حسان رضی الله تعالی عنه اول اثناده خزاعه قبیله سنك انتقامنی آلمق اوزره اهل اسلامی جنکه تشجیع وتشویق ایده جك سوزلر سویلردی

رسول اکرم ایسه قریش طائفه سنی حاضرلانمغه میدان ویرمیه رك باصمق ایسترلردی . انکیچون تدارکاتنی آنلردن کیزلردی

حتی کندوسنی نجد طرفیله مشغول کوسترمك ایچون غرهٔ رمضانده ابوقتاده رضی الله تعالی عنه حضرتلرینی برفرقهٔ عسکریه ایله وادیٔ اِضَم طرفنه کوندردی

وبرده مکه یوللرینی طوتمق اوزره خزاعه قبیله سنه امر ایتمشیدی . آنلردخی طاقم طاقم طاغادیلر . وبویوللری وبوغازلری طوتوب برطرفدن دیکر طرفنه قوش اوچورماز اولدیلر

حالبوکه بنی هاشمك ازاداولرندن ساره نام خاتون که رؤسای قریشه وعلی الخصوص ابن اخطله خواننده لك ایدر . وبعضا رسول اکرم حقنده سویلنان هجویه لری تغنی ایله اوقویوب آنلری اکلندیرر . وبو وجهله کندوسی دخی کچینوب کیدر ایدی . بواثناده مدینهٔ منوره یه کلوب بدر غزاسندن صکره قریش طائفه سی دوچار اولدقلری حزن وماتم اوزرینه اولکی کبی خواننده لره اعتبار ایتمز اولدقلری جهتله مکه ده مدار تعیش

بوله مدیغندن بحثله صدقه ایتمش ورسول اکرم دخی
اکا بردوه یوکی ذخیره احسان ایلمش ایدی ۰ بودفعه
دونوب مکه یه کیدرکن خاطب ابن بلتعه رسول اکرمك
تدارکات سفریه ایله مشغول اولدیغنه دائر بعض رؤسای
قریشه خطابا برمکتوب یازوب انکله کوندرمشیدی
بوکیفیت طرف الهیدن رسول اکرمه وحی ایله بیلدیرلمش
اولدیغندن علی وزبیرومقداد رضی الله تعالی عنهم حضراتنی
چاغردی (فلان محله واریکز اورادهدوه ایله کیدر
بریولجی قاری بولورسکز آنك یاننده برمکتوب واردر
آنی آلوب کتوریکز) دیو بیوردی
آنلردخی اورایه واردیلرساره‌یی بولدیلر مکتوبی ایستدیلر
بنده مکتوب یوقدر دیدکده (رسول الله یلان سویلمز
همان مکتوبی چیقار یوخسه سنی صویوب ارامغه
مجبورز) دیدیلرساره ناچار صاچلری ایچندن مکتوبی
چیقاروب ویردی
وآنلردخی مکتوبی آلوب رسول اکرمه کتوردیلر
آچلدی ۰ خاطب ابن بلتعه طرفندن اولدیغی کورلدی
فوق العاده حیرت وتعجبی موجب اولدی
زیرا حرکات حربیه یه دائر دشمنه معلومات ویرمك
پك بیوك برصوچدر ۰ خاطب ابن بلتعه ایسه بدرغزاسنده
بولنان اصحاب کزیندن ایدی ۰ اصحاب بدرك قدر

وحيثيتلری دخی پك بیوك اولوب آنلر اصحاب كرام ایچنده ممتاز ومستثنا ایدیلر

رسول اكرم نیچون بوایشی ایشلدك دیو خاطبه خطاب وعتاب ایتدكده (یارسول الله والله بن مؤمنم ایمانمه اصلا خلل كلمامشدر . فقط قریش ایچنده اهل وعیالم وار آنلری اوراده حمایه ایده جك عشیرتم یوق بو وسیله ایله قریش ایچنده ال پیدا ایتمك ایستدم) دیو عذر دیلدی

● حضرت عمر الفاروق قالقوب رخصت ویر یارسول الله شو منافقك بوینی اوره یم دیدی

رسول اكرم (یاعمر خاطب بدر غزاسنده بولندی نه بیلورسین بلكه جناب حق اصحاب بدره هرنه یاپسه كز بن سزی عفو ایتمشمدر دیمش اوله) دیو بیوردی

آنك اوزرینه حضرت عمر الله ورسولی اعلمدر دیوب كیرو طوردی

مقدما اهل اسلام علیهنده بولنان پك چوق عشائر وقبائل حدیبیه مصالحه سندن صكره رسول اكرمه تابع اولدقلرندن بو كره بو وجه بالا طرفنبویدن واقع اولان دعوت سنیه اوزرینه اطراف وجوارده بولنان قبائل عرب اوائل رمضان شریفده پیدر پی مدینهٔ منوره یه كلمكه باشلادیلر اصحاب كرام دخی حاضر اولدیلر

بو جهتله رسول اكرم دخی همان اشبو سكزنجی سنهٔ هجریه

رمضاندن اون کون مروراتـدکدن صکره اون بیك نفر عساکر اسلامیه ایله مدینهٔ منوره‌دن چیقدی

اوجه برنمایش ایشون دیارنجده کوندرلمش اولان ابوقتاده حضرتلری دونوب یولده رسول اکرمه یتشدی . بعض قبائل دخی کلوب کذلك اثنای راهده رسـول اکرمه ایرشـدی . بوصورتله اردوی همایونك موجودی اون ایکی بیك نفره بالغ اولدی

حدیبیه سنه‌سی مدینه‌دن حرکت ایدن اردوی اسـلام بیك بشیوز نفر راده‌سنده ایکن ایکی سنه صکره مکه اوزرینه چیقار یلان اردونك اون ایکی بیك نفره بالغ اولمسی حدیبیه مصالحه‌سنك ثمره‌سیدر

بناء علیه اولوقت مصالحه‌یه اعتراض ایتمش او انلر صلحك بویله آثار حسنه‌سنی کوردکجه پشیمان ومحجوب اولمقده ایدیلر

رسـول اکرمك عمی عباس رضی الله تعالی عنه مقدمجه ایمان ایلمش ایسه‌ده اسـلامنی کیزلر ومکه‌ده اقامت ایله سقایت زمزم خدمت شریفه‌سنی ایفا ایلرایدی . بوکره اسـلامنی اعلان ایدرك اهل وعیالی ایله برلکده چیقوب مدینه‌یه کلورکن اردوی همایونه راست کلدی وآغرلغنی مدینه‌یه کوندروب کندوسی رسول اکرم ایله برلکده مکه‌یه عازم اولدی

رسول اکرم آندن پك زیاده ممنون اولوب یا عباس سن مهاجرینك خاتمه‌سی اولدك دیو بیوردی

حضرت پیغمبرك عمزاده‌سی ابوسفیان ابن حارث ابن عبد المطلب واوغلی جعفر ابن ابی سفیان وخاله‌سی اولان عاتکه بنت عبد المطلبك اوغلی عبدالله ابن ابی امیه دخی ابواء نام محلده رسول اکرمه قارشو کلوب عذر دیلدیلر لکن رسول اکرم آنلرك یوزلرینه باقمدی

چونکه اشبو ابوسفیان ابن حارث بعثتدن مقدم رسول اکرم ایله غایت طاتلی کوریشوب الفت ایدرکن بعثتدن صکره رسول اکرمه پك زیاده عداوت ایدرك حقنده هجویه‌لر سویلر . وحسان دخی اکا جواب ویرایدی عبدالله ابن ابی امیه دخی کذلك رسول اکرمه اذا ایدردی * بناء علیه رسول اکرم آنلری قبول ایتمدی . لکن صکره زوجات مطهراتدن ام سلمه رضی الله تعالی عنها حضرتلری شفاعت ایتمکله رسول اکرم آنلری عفو ایتدی آنلر دخی اسلام ایله مشرف اولدیلر

یوقاروده بیان ایتدیکمز وجهله خزاعه قبیله‌سی یوللری طوتمش اولدقلرینه مبنی مدینه‌دن مکه‌یه کیدوب کلان اولمدیغی جهتله قریش طائفه‌سی اولجه رسول اکرمك بویله تدارکات جسیمه‌سندن خبر آله‌میوب غفلت

اویقوسنده اولدقلری حالده اردوی همایون مرّ الظهران نام وادی‌یه واردی

رسول اکرم کیجه اوراده اون بیك آتش یاقدردی وتشریفنی اویله بر بیوك آتش دونماسیله قریشه بیلدردی * رؤسای قریش آندن خبردار اولدقلری کبی حیرت وتلاشه دوشدیلر . وینه رئیسلری اولان ابوسفیانك باشنه اوشدیلر

اودخی حکیم ابن حزام و بدیل ابن ورقاء خزاعی ایله برلکده کلوب مرّالظهرانك اوزرنده‌کی تپه‌یه چیقدیلر و بوقدر آتش یاقان اردو عجبا کیملر اوله دیو دوشونوب طولاشورلر ایکن اردوی همایوندن چیقارلمش اولان سواری قره‌غولنه اسیر دوشدیلر

بو طرفدن رسول اکرمك عمی عباس رضی‌الله تعالی عنه حضرتلری دخی یارین قریش طائفه‌سی غافل ایکن بوغلبه‌لك ایله بغتة مکه‌یه کیریله‌جك اولورسه بر بیوك فنالق اولمق ملحوظدر باری چیقه‌یم برآدم بولو بده قریشه کونده‌ره‌یم کلوبده امان دیلسونلر دیه‌رك رسول اکرمك استرینه‌بنوب اردودن طیشارو چیقمشیدی . اوزاقدن ابوسفیانك سسنی ایشتدکده ابوسفیانمیسین دیو صوروب اودخی اوت دیو جواب ویروب بیلشدیلر و کورشدیلر

حضرت عباس ابوسفیانی ارقه‌سنه آلوب حضور نبوی‌یه

كتوررکن هر کیملرك یانندن چکسه‌لر بو یله کیجه لین
اردوایچنده کزن کیمدر دیو باشلرینی قالدیروب رسول اکرمك
استری اوزرنده حضرت عباسی کورنجك بو بیزه عم
رسول عم رسول دیه‌رك باشلرینی اوکلرینه اکرلردی
* عمر الفاروق رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك
حذاسنه کلدکلرنده حضرت عمر ابوسفیانی کوروب
طانیمغله سکرتدی ٭ حضور نبوی یه کیروب یارسول الله
ابوسفیان کلیور رخصت و یر همان بو ینینی اوره‌یم دیرکن
حضرت عباس کمال سرعت ایله یتیشوب ابوسفیانك
عفو واطلاقنی نیاز ایتدی
حضرت عمرك الی قلیجك قبضه سنده وحضرت عباسك
دیلی عفو ومرحمت استدعاسنده یکدیکره معارض
اولملریله رسول اکرم حضرت عباسه هله سن آنی بو کیجه
توقیف ایت دیو بیوردی
اودخی ابوسفیانی آلوب اول کیجه کندی یاننده حبس
وتوقیف ایله فرداسی علی الصباح رسول اکرمك چادرینه
کتوردی
رسول اکرم (یا اباسفیان هنوز لا اله الا الله دیه‌جك
وقت ایرشمدیمی) دیو صوردی
ابوسفیان اکر اللهدن بشقه اله بغنی طابه‌جق یوق دیسم
بوقدز بتلری نه یاپه‌یم لات وعزادن نصل کچه‌یم دیو راز

دوشونوب طوردی ۰ نهایت لا اله الا الله دیبوردی
بعده رسول اکرم (یا محمد رسول الله دیه جکك وقت
دها ایرشمدیمی) دیو بیوردی
ابوسفیان (یا محمد بونك ایچون بکا براز مهلت ویر زیرا
بوندن طولایی ذهنمده هنوز ایلیشك وار) دیو جواب
ویردی
حضرت عمر ایسه طیشاروده طولاشوب کزینوردی
آه ابوسفیان سن طیشاروده اولسه ك بویله هذیان ایده مزدك
دیو کندو کندویه سویلنوردی
حضرت عباس دخی (نه یاپیورسین ابوسفیان عقلکی
باشنه دوشر عمر طیشاروده قلیج ایله بکلیور سنك باشکی
کسمك ایچون فرصت کوزه دیور) دیو اکا نصیحت
ایلردی
آنك اوزرینه ابوسفیان همان محمد رسول الله دیه رك عمرك
پنجه سندن یقه سنی قورتاردی
ینه اول مجلسده حکیم ابن حزام ایله بدیل ابن ورقاء دخی
شرف اسلام ایله مشرف اولدیلر
رسول اکرم حضرت عباسه ابوسفیانی آلده اردونك
بکجه جکی بوغازه کوتور که الله لك عساکرینی تماشا ایتسون
دیو بیوردی
حضرت عباس یا رسول الله ابوسفیان فخر ومباهاتی

سور برذاندر اکا مدار افتخار اوله جق بر امتیاز و یرسه کز دیدی

رسول اکرم دخی (کیم که ابو سفیانك خانه سنه کیرر ایسه امیندر کیم که مسجد شریفه کیرر ایسه امیندر کیم که خانه سنه قپانورسه امیندر کیم که ترك سلاح ایدرسه امیندر کیم که حکیم ابن حزامك خانه سه کیررسه امیندر) دیو بیوردی

آنك اوزرینه حضرت عباس ابو سفیانی آلوب اردوی همایونك کچه جکی بوغازك اغزینه کوتوردی

عسکر فوج فوج کچدکجه ابو سفیان صورار حضرت عباس دخی کیملر اولدقلرینی تعریف ایلر ایدی

شویله که ابتدا سیف الله خالد ابن ولید رضی الله تعالی عنه حضرتلری بیك نفر بنی سلیم قبیله سی دلاورلریله ابو سفیانك حذاسنه کلدکلرنده جمله سی بر آغزدن تکبیر آلدیلر

ابو سفیان بو کیم دیدی ٠ وحضرت عباس خالد ابن الولید دیجك شو بزم ولیدك اوغلی خالدمی دیو صوردی اوت دیو جواب و یردی

بعده زبیر ابن العوام رضی الله تعالی عنه حضرتلری مهاجرین سنجاغنی چکه رك درتیوز نفر زرهلو یکیتلر ایله کذلك تکبیر آله رق کلوب کچرکن ابو سفیان بو کیم

دیو صوردی . حضرت عباس دخی زبیر ابن العوام دیو جواب ویردی . ابوسفیان (هاهمشیره زاده کزمی) دیدی

بعده ابوذر غفاری رضی الله تعالی عنه حضرتلری اوچیوز نفر سبکبار وچابك رفتار اولان بنی غفار یکیتلریله کچرکن ابوسفیان بونلر کیم دیدی . وحضرت عباس بنی غفار قبیله سی دیدکده آنلرله بیزمزده برشی یوق دیدی

آندن صکره خزاعه قبیله سنك برشعبه سی اولان بنی کعبدن بشیوز نفر سواری وبعده سکز یوز نفر مزینه قبیله سی تیراندازلری . ودرتیوز نفر بنی لیث ایله بنی ضمره ارسلانلری کلوب کچدیلر

بعده اوچیوز نفر شجعان عرب ایله اشجع قبیله سی کچرکن ابوسفیان قنقی قبیله اولدیغنی صوردی . حضرت عباس اشجع قبیله سی دیو جواب ویردی

ابوسفیان سبحان الله محمدك اك بیوك دشمنی آنلر ایدی شمدی نه عجب اکا مطیع ومنقاد اولمشلر دیدی

حضرت عباس دخی نور اسلام آنلرك قلبنی منور ایتمش بوده اللهك برفضل وعنایتیدر دیدی

بعده سکز یوز نفر جهینه دلاورلری ودیکر بعض قبائل وعشائر فوج فوج کلوب کچدکجه ابوسفیانك کوزی طولدی

واز وقت ایچنده بو قدر قبیله لری طوپلایوب وجمله سنی
یکوجود ایلیو بده خبرسزجه مکه یه قدر سوق ایدیو یرمك
نه بیوك اقتداردر دیو درین افکاره طالدی
ابوسفیان بوراسنی دوشونوردکن برده اوزاقدن اصل
موکب نبوی کوردی که بشبیك قدر کزیده عسکر ایدی
وآنلورك وزرهاولرك اك کزیده لری برابرایدی
رسول اکرم قصوی نام دوه سنه بنوب اوکنده انصارك
سنجاغیله ابن عباده وصاغنده ابو بکر الصدیق وصولنده
اسید ابن حضیر واطرافنده سائر اصحاب کزین رضی الله
تعالی عنهم حضراتی تیمورلره مستغرق اولدقلری حالده
بشبیك کشی تکبیر آله رق کلیورلردی
ابوسفیان آنی کوریجك یاعباس قرنداشك اوغلنك ملك
وسلطنتی نه چوق بیومش دیدکده اودخی صوص اوملك
وسلطنت دکل نبوتدر دینکله ابوسفیان دخی اوت نبوت
دیدی
بتون عساکر اسلامیه اول بوغازی کچدکدن صکره حضرت
عباس رضی الله تعالی عنه ابوسفیانی صالیویردی
ابوسفیان همان حکیم ابن حزام ایله برلکده مکه یه
واردی . وحرم شریفه کیدوب قریشه خطابا (ای ناس
ایشته کلان محمد درسزلك قارشوطوره میه جغکز برقوت ایله
کلیور) دیو کیفیتی آنلره بیلدردی

ومحمد نه دیدی دیو صورد قلرنده (ابوسفیانك خانه سنه کیرن امیندر مسجده کیرن امیندر اونده اوتورو بده قپوسنی قپایان امیندر دیدی) دیو جواب ویردی بعده ای جماعت قریش (مسلم اولك سلامت بوله سکز) دیو سوزی کسدردی

ابوسفیانك قاریسی معهود هند همان قوجه سنك اوزرینه هجوم ایتدی . وصقالندن طوتدی (ای آل غالب شو معتوه حریفی اولدیرکز) دیو حایقردی

ابوسفیان دخی (صقالمی براق والله مسلمان اولمازایسه لك سنکده بو ینك اوریلور هایدی او یکه کیت سسکی چیقارمه) دیدی . وقاریسنی اسکات ایتدی . اودخی صاووشوب خانه سنه کیتدی

آنك اوزرینه مکه ایچنده برعظیم غلغله دوشدی . خلق نه یاپه جغنی شاشردی

کیمی ابوسفیانك خانه سنه وکیمی حرم شریفه سکردر وکیمی کندی خانه سنه قپانور وکیمی بریرده طوره میوب زقاقلرده طولاشور . کیمی سلاحلانور وکیمی سلاحنی آتار . کاه طوپلانورلر کاه طاغیلورلر ایدی

رئیس قوم اولان ابوسفیانك ایمانه کلمسیله قریشك اکثری اسلامه میل ایتدی

فقط سهیل ابن عمرو ایله عکرمة ابن ابوجهل وصفوان

ابن امیه بنی بکر و بنی حارث وهذیل واحابیش قبیله‌لرندن برمقدار عسکر طوپلایوب مکه‌نك الت طرفنده خندمه نام محلده جنکه حاضراولدیلر

رسول اکرم ایسه مکه‌نك اوست طرفنده کداء نام طاغ یولیله مکه‌یه کیرمك اوزره زبیر رضی الله تعالی عنه حضرتلرینی ودیکر طرفدن کیرمك اوزره سعد ابن عباده رضی الله تعالی عنه حضرتلرینی بر فرقه ایله مأمور ایتدیکی کبی مکه‌نك الت طرفندن خندمه یولیله حرکت ایتمك اوزره خالد ابن ولید رضی الله تعالی عنه حضرتلرینی دخی برفرقه‌یه باشبوغ نصب وتعیین بیوردی

قضاعه وسلیم واسلم وغفار ومزینه وجهینه قبیله‌لری هپ حضرت خالد ایله برابر ایدی

خاتم الانبیا حضرتلری قریش طرفندن تعرض اولنمدجه حربه کیرشمیکز دیو جمله‌سنه تنبیه بیوردی

بناء علیه عساکر اسلامیه کمسنه‌یه تعرض ایتمیه‌رك کمال تعظیم وآداب ایله مکهٔ مکرمه‌یه کیرمك اوزره قول قول اوله‌رق یورییدیلر

اهالی طرفندن دخی تعرض اولنمدی ◦ فقط خندمه‌ده سهیل وعکرمه وصفوانك جمع ایلدیکی عساکر خالد ابن ولیدك فرقه‌سنه سدراه اولمق ایستدیلر ◦ وحضرت خالد آنلره نصیحت ایتدیسه‌ده دکلمدیلر ◦ وهمان محاربه‌یه

باشلادیلر حتی کرز ابن جابر فهری ایله حبیش ابن الاشعری شهید ایلدیلر

آرتق حضرت خالددخی جنکه مجبور اولدی . وآنلرك اوزرینه اویله شدتلو بر هجوم ایتدی که درحال اون اوچ نفر مشرکینی اعدام ایتدی . وباقیسنی طاغتدی

اشبو کرز ابن جابر فهری بدر غزاسندن مقدمجه مدینهٔ منوره نك حیواناتنی غارت ایدن کیمسه در که صکره اسلام ایله مشرف اولەرق اصحاب کزیندن اولوب حتی بر دفعه رسول اکرم طرفندن بر فرقه یه سرکرده نصب اولنمشیدی بوکره حبیش ایله برابر مکه نك فتحنه قربان اولدی رضی الله تعالی عنهما

رسول اکرم حضرت خالدك محاربه سنی ایشیدوب بن محاربه اولنمسون دیو تنبیه ایتدممی دیدکده خالده تعرض اولندی . اودخی چاره سز جنك ایتدی . دیو جواب ویرلدی

بشقه طرفده اصلا محاربه وقوعه کلمکسزین عساکر اسلامیه طاقم طاقم مکهٔ مکرمه یه کیردیلر

ایشته اول حالده خاتم الانبیا علیه افضل التحایا حضرتلری باشنده سیاه عمامه اولدیغی حالده مکهٔ مشرفه یه داخل اولدی . وهمان کعبهٔ معظمه یه عزیمت ایلدی

كعبهٔ معظمه كورندكده اول خاتم الانبيا حضرتلرى تكبير آليجق جمله اصحاب كرام تكبير آلديلر

اوقدر يوك آدمك تكبيرلريله طاغلر ايكلدى . صانكه طاغلردن خوش كلديكز صدالرى كلوردى

اول كون يوم جمعه ايدى . وعيد فطره اون كون قالمشيدى اهل اسلام حقنده مسعود بركون ايدى

خاتم الانبيا حضرتلرى حرم شريفه واردى . بيت شريفك قپوسنده طوردى

(اى جماعت قريش بندن نه اومارسكز حقكزده نه معامله ايده جكمى ظن ايدرسكز) ديو صوردى

حاضر اولان اشراف قريش (خير اومارز كرم صاحبى برادر وكرم صاحبى برادرزاده) ديو جواب ويردى

آنك اوزرينه اول فخر عالم حضرتلرى دخى (كيديكز هپ آزاد سكز) ديو بيوردى

رسول اكرم اول وجهله قريش طائفه سى حقنده عفو عمومى اعلان ايتديسه ده ايچلرندن بعض كسانى تعداد واستثنا ايدوب آنلرك دملرينى هدر قيلدى

ازجمله عكرمه ابن ابوجهل وصفوان ابن اميه وعبدالله ابن سعد ابن ابوسرح عامرى وعبدالله ابن الزبعرى السهمى وعبدالعزى ابن خطل وحويرث ابن نقيد ومقيس

ابن صبابه وحضرت حمزه‌نك قاتلی اولان مشهور وحشی
ایله طائفهٔ نسادن ابوسفیانك زوجه‌سی اولان هند
وابن خطلك ایکی خواننده جاریه‌لری وبنی هاشمك
نام‌ادا اولرندن ساره‌نك دملری هدر ایدلمشیدی
عکرمه رسول اکرمه عداوتده باباسنه بکزردی . صفوان
دخی دین اسلامك بیوك دشمنلرندن ایدی
عبدالله ابن سعد ابن ابوسرح ایسه هجرتدن مقدم کاتب
وحی اولمشیکن صکره مرتد اولمشیدی
عبدالله ابن الزبعری ایله حویرث ابن نقید دخی مکه‌نك
مشهور شاعرلرندن اولوب رسول اکرمی هجو ایلر
وحقنده پك فنا سوزلر سویلر ایدی
ابن خطل مقدما ایمانه کلمشیکن صکره مرتد اولمشیدی
وسالف الذکر ایکی خواننده جاریه‌لره رسول اکرمك
هجونی تغنی ایله اوقوتدیرر ایدی
ساره دخی بر مشهوره خواننده اولوب اودخی رسول اکرمك
هجویه‌لرینی ابن خطلك قارشوسنده اوقیوب آنی اکلندیرر
ایدی . و بوقاروده ذکر ایتدیکمز وجهله فتح مکه‌دن
مقدم مجه مدینهٔ منوره‌یه کله‌رك مسلمان اولوب رسول اکرمدن
حسان وصدقه آلمش . وبعده خاطب ابن بلتعه‌نك
مکتوبنی مکه‌یه کوتورر ایکن طوتلمش ومکه‌یه عودتنده
مرتده اولمش ایدی

مقيس ابن صبابه مقدما ايمانه كلمشيكن انصاردن بری خطأ آنك قرنداشنی اولدرمكله اودخی اول انصاری يی قتل ايدرك مرتد اولوب مدينه‌دن فرار ايله مكه مشركلرينه قارشمش ايدی

وحشی ايله هندك احد غزاسنده سيد الشهدا اولان حضرت حمزه حقنده معامله لری معلوم اولمغله بشقه تفصيلاته حاجت كورلمز

ايشته بونلرك هپ دملری هدر قيلندی . آنلر دخی مستحق اعدام اولدقلرينی بيلدكلرندن اشبو فتح مكه كونی هربری برطرفه صاووشوب صاقلانديلر

فقط سعيد ابن حريث المخزومی ايله ابو برزة الاسلمی رضی الله تعالی عنهما ابن خطله تصادف ايتملريله آنی قتل ايتديلر . ايكی خواننده جاريه‌لرندن بريسی دخی بوصره‌ده قتل اولندی

علی ابن ابی طالب رضی الله تعالی عنه حضرتلری دخی حويرث ابن نقيد ايله شاره‌يه راست كلوب ايكيسنی دخی قتل ايتدی

خندمه‌ده مشركلر منهزم اولنجق مقيس ابن صبابه برطاقم يارانيله بريره كيزلنوب شراب ايچيورلردی نميله ابن عبدالله الكلبی رضی الله تعالی عنه آندن خبردار اوله‌رق

اورایه واردی مقیسی قلیج ایله اوردی اولدردی
دیکر دمی هدر قیلنانلر هپ فرارده ایدی . وآنلرك اسملری
معلوم اولدیغندن شاُرناس هپ امنیت اوزره کزردی
حتی اشراف قریشدن خویطب ابن عبدالعزی قاچوب
برمحلده کیزلنمشیدی . ابوذر رضی الله تعالی عنه
حضرتلری آنی کورمکله کلوب رسول اکرمه خبر ویردکده
بزقتلنی امر ایتدیکمز اشخاصدن بشقه سنه امان ویردکمی
دیو بیوردی . ابوذر دخی واروب خویطبه خبروردی
اودخی حضور نبوی یه کلوب اسلام ایله مشرف
اولدی
بو وجهله عامه یه امان ویرلدکدن صکره حضرت پیغمبر
یدی کره بیت اللهی طواف ایتدی
اول فخر عالم حضرتلری طواف ایدرکن اصحاب کرامی
دخی آنك ایزینه باصوب کیدرلردی
ابوسفیان بر برده طوروب تماشا ایدرکن (آه باردو
طوپلاسم وشو آدمله ینه جنکه باشلاسم نصل اولور) دیو
دوشونورمش
رسول اکرم دخی اول وقت آنك یانندن کچرکن (اوآدم
سنی ینه رذیل وذلیل ایدر) دیجك ابوسفیان توبه
واستغفار ایتدی و (شمدی بیلدم که حق پیغمبرسین واقعا

ذهننده اویله بر قورونتی وار ایدی) دیو اعتراف ایلدی

فضاله ابن عمیر ابن الملوح اللیثی دخی رسول اکرمی طواف ایدرکن اوروب اعدام ایلك نیتیله یواش یواش یانه یاقلاشدقده رسول اکرم اکا فضاله میسین دیو صوردی اودخی اوت دیو جواب ویردی . ورسول اکرم نه دوشونیورسین دیوب اودخی هیچ برشی دوشوندیکم یوق همان ذکرالله ایله مشغولم دیدکده رسول اکرم کولدی و(ذهنکده قوردیغك شیدن توبه واستغفار ایت) دیو بیوردی . ومبارك الینی آنك کوکسنه قویدی . درحال فضاله نك ذهننده کی قورونتی زائل اولمش وآنك اوزرینه ایمانی رسوخ وقوت بولمش ایدوکنی صکره دن کندوسی حکایه ایلمشدر

کعبه ده اوچیوز آلتمش بت وار ایدی . اول کون جمله سی قیریلوب آتلدی . و بیت الله آنلردن تطهیر ایدلدی

وهبل نام بیوك بت قیریلوب یقیلور ایکن زبیر ابن العوام رضی الله تعالی عنه حضرتلری ابوسفیانه (سنك احد وقعه سنده وجودیله افتخار ایتدیککك هبلی کوره یورمیسین) دیدکده ابوسفیان (آرتق تو یخی براق یاز بیر کوره یورم که محمدك الهندن بشقه اله اولسیدی ایشلر بشقه درلو اولوردی) دیدی

ورسول اكرم كعبهٔ معظمه نك قپوسنده طوروب (اى ناس حاجبلك يعنى كعبه خدمتى ايله سقايت زمزم مأمور يتندن بشقه اسكيدن قالمه نقدر دعوا وداعيه ورسوم عاديه وار ايسه جمله سنى الغا وابطال ايتدم) ديو بيوردى

سقايت زمزم منصبى عبد المطلب اولادينه مشروط اولوب اواوقت بو مأموريت شريفه حضرت عباسك عهده سنده اولديغى كبى حاجبلك خدمت شريفه سى دخى ابو طلحه ابن عبد الدار اولادينه مشروط اوله رق اولوقت كعبهٔ معظمه نك اناخدارى عثمان ابن طلحه ابن ابو طلحه ده ايدى

رسول اكرم آندن بو مفتاح سعادتى ايستدى . اودخى خانه سندن مفتاح سعادتى كتوردى . وآل امانتى ديه رك رسول اكرمه ويردى

ابو طلحه اوغللرى كندولرندن بشقه بركيمسه كعبه يى آچاماز ظن ايدرلردى

رسول اكرم ايسه مفتاح سعادتى آلوب بالذات كعبه يى آچيويردى . وايچرو كيردى . برچوق صورتلر كوردى جمله سنى قالدردى

حضرت عباس رضى الله تعالى عنه حاجبلكك سقايت زمزم خدمتنه علاوه سيله بنى عبد المطلبه تخصيص بيورلمسنى استدعا ايتدى

حضرت علی رضی الله تعالی عنه دخی یارسول الله حاجبلك خدمت شریفه‌سنی اهل بیتکه تخصیص بیورملیسین دیدی

عثمان ابن طلحه ایسه ابا واجدادینه مخصوص اولان برخدمت شریفه‌نك الندن چقمسی سوزلرینی ایشندکجه پك زیاده متأثر ومتألم اوله‌یوردی

اول حالده جبریل امین کلدی . وحاجبلکك ینه ابو طلحه نسلنده براغلمسی امرینی کتوردی

آنك اوزرینه همان رسول اکرم (ای بنی ابوطلحه امانة اللهی مؤبدا عهده کزده قالمق اوزره آلکز) دیه‌رك کعبه اناخداربنی عثمان ابن طلحه‌یه‌ویردی

عثمان ابن طلحه‌نك وفاتنده مفتاح سعادت آنك عمزاده‌سی اولان شیبه ابن عثمان ابن ابی طلحه‌یه کچدی . آندن دخی اولاد واحفادینه قالدی . الحالة هذه بو حاجبلك خدمت شریفه‌سی بنی شیبه‌ده‌در

حضرت ابو بکرك والده‌سی سَلْمٰی رضی الله تعالی عنها حضرتلری اول باول ایمان ایدنلردن ایدی . اما پدری ابو قُحافه پیر فانی اولدیغی حالده هنوز ایمانه کلمامشیدی بو کره حضرت پیغمبر مسجد حرامه داخل اولدقده حضرت ابو بکر الصدیق پدری ابو قُحافه‌نك الندن طوتوب

حضور نبوی‌یه کتوردی . اودخی اسلام ایله مشرف اولدی

بعده فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری صفا اوزره چیقوب اوتوردی . حضرت عمر الفاروق دخی الت طرفنده طوردی . وناس کلوب برر برر بیعت ایلمکه باشلادی

ابتدا ارککلر اسلام اوزرینه بیعت ایلدیلر . رسول اکرم دخی اللهه ورسولنه اطاعت ایتمک اوزره آنلرک بیعتنی قبول ایلدی

ارککلرک بیعتی تمام اولدقده نوبت قادینلره کلدی حضرت علینک همشیره‌سی ام هانی بنت ابوطالب وعاص ابن امیه‌نک قیزی ام حبیبه وعتاب ابن اسیدک خاله‌لری اروی وعاتکه وحارث ابن هشامک قیزی وعکرمه ابن ابوجهلک زوجه‌سی اولان ام حکیم وخالد ابن ولیدک قیز قرنداشی فاخته کبی قریش ایچنده شانلو واعتبارلو خاتونلر طائفهٔ نسانک اولکلرینه دوشوب حضور نبوی‌یه کلدیلر

عتبه‌نک قیزی وابوسفیانک زوجه‌سی اولان هند دخی تبدیل قیافت ایدرک آنلرک ایچنه قاریشوب کلمشیدی

رسول اکرم آنلره شرک وسرقت وزنادن اجتناب ایتمک واولادلرینی اولدرمامک وکیمسنه‌یه بهتان وامر حقه عصیان

ایتمامك اوزره بیعت ایتمه‌لرینی تکلیف ایتدی

حالبوکه ابتدا شرکدن اجتناب ایتمك شرطنی تکلیف ایتدکده هند عیدانه چیقوب (والله سن ارککاره تکلیف ایتمدیکك شرطی بزه تکلیف ایدیورسین هرنه ایسه بزده آنی یرینه کتوره‌جکز) دیدی

بعده سرقت بحثنه کلدکده هند (والله اکر حرسزلق ایتسه‌یدم ابوسفیانك مالندن نیجه شیلر چارپاردم) دیدی

ابوسفیان اوراده حاضر ایدی (کچمشی وار ایسه سکا حلال اولسون کله‌جکه باقه‌لم) دیدی

فخر عالم حضرتلری اول وقت هندی طانیدی . وهند میسین دیو صوردی

اودخی (بن هندم کچمشی عفو ایت الله ده سنی عفو ایتسون) دیو جواب ویردی

بعده رسول اکرم زنا ایتمامك شرطنی تکلیف ایتدکده هند (حره اولان خاتون هیچ زنا ایدرمی) دیدی

وبعده رسول اکرم اولادلرینی اولدرمامك بحثنه کلدکده هند (بز آنلری کچوك ایکن بیوتدك وبیوك ایکن آنلری سن بدرده اولدردك آرتق نه اولدیسه اوراسنی سن وآنلر دها ای بیلورسکز) دیدی

حضرت عمرك فوق العاده تمكين ووقاری وارایكن هندك بو سوزینه طیانه میوب كولدی

بعده رسول اكرم خاتونلرك بهتاندن صاقنملرینی تكليف ایتدكده هند (والله بهتان چركین شیدر سن بزه حسن اخلاق ایله امر ایدیورسین) دیدی

ونهایت عصیان ایتامك تكلیفنه كلدكده دخی هند (بز بو دیوان عالی یه صكره عصیان ایتمك نیتیله كلمدك) دیو سوزی كسدردی

آنك اوزرینه رسول اكرم بو وجهله قادینلردن بیعت آلمق اوزره حضرت عمره امر ایتدی · اودخی ال ویردی وبالوكاله قادینلردن بیعت آلدی

هندك مقدمجه دمی هدر قیلنمش ایكن بو وجهله مظهر عفو وامان اولدی · وخلوص قلب ایله ایمانه كلدی

حتی خانه سنده واروب نقدر بتلر وار ایسه بو قدر وقت سزه آلدانمشز دیه رك برر برر قیروب پاره لدی · و جمله سنی محو ایلدی

فخر عالم صفا اوزرنده جناب حقه حمد وثنا ایدركن انصاردن بعضیلری فكر ومطالعه یه واروب (حضرت پیغمبر وطننه قاوشدی · عشیرتیله كورشدی · هیچ بوندن صكره دونوبده بزم بلده مزه كیدرمی) دیو تأسف واندیشه ایدرلرمش

همان حضرت جبریل علیه السلام کلوب رسول اکرمه وحی کتوردی . و انصارك بو اندیشه لرینی بیلدردی رسول اکرم صفا اوزرنده دعاسنی تمام ایتدکدن صکره بو کیفیتی انصاردن صوردی

آنلردخی اوت یا رسول الله ذهنمزه اویله بر خاطره کلدی دیدیلر

اول خاتم الانبیا حضرتلری دخی (ای جماعت انصار بن اللهك قولی و رسولی یم سزك بلده کزه هجرت ایتدم حیات و مماتم سزك یانکزده در) دیو بیوردی

انصار کرام حضراتی رسول اکرمك بو التفاتندن فوق العاده سویندیلر . و سوینجلرندن آغلاشدیلر

اویله وقتی کلدکده حضرت بلال رضی الله تعالی عنه کعبه اوستنه چیقوب اذان اوقودی

نه بیوك انقلابات حسنه درکه کعبه اوزرنده صباحلین قوجه هبل نام بت طوررکن آن واحدده خاك ایله یکسان اولوب اویله وقتی اذان محمدی اوقونیوره و حرم شریفده بونجه بتلر وار ایکن جمله سی یردن محو ایدیلوب کعبهٔ مشرفه نك اطرافنده بو قدر بیك اغزدن تکبیر آلنیور لات و عزایه پرستش اولنورکن یالکز واجب الوجود تعالی حضرتلرینه عبادت اولنه بورایدی

قریش طائفه سی طاغیله رق کیمی بر طرفه قاچوب کیزلنمش

وكيمى مكه نك اطرافنده كى طاغلره وباريره چيقوب اوزاقدن تماشا ايتمكده بولنمش ايدى

برطاقى دخى ابوسفيان ايله برلكده كعبه حواليسنده طوروب بويله بغتةً ظهوره كلان تبدلات عظيمه يه نظر حيرت وتعجب ايله بقارلردى

ايشته اولوقت ابوجهلك قيزى جُوَيْرِيَه (الله بابامه لطف واحسان ايتمش كه وقتيله وفات ايدوبده بلالك كعبه اوزرنده باغرديغنى كورمدى) ديمش

حارث ابن هشام دخى (كاشكى اولجه فوت اولوبده بوكونى كورميدم) ديمش

آنلرله برلكده بولنان ديكر اشراف قريش دخى بوسياقده برز سوز سويلمشلر

فقط ابوسفيان (بن محمدك حقنده برشى سويلم زيرا اكا كوكدن خبر ويريليور) ديمش

درعقب رسول اكرم آنلرك يانـنه واردى . وبينلرنده كيزلوجه نه سو يلشدكلر ينى برر برر كندولرينه خبر ويردى

حارث همان بن شهادت ايدرم كه سن حق پيغمبرسين زيرا بزم بوسوزلر يمزه كمسنه مطلع اولمدى ديه رك كلمهٔ شهادت كتوردى

كلدلم شمدى بز مقدما دملرى هدر قيلنمش اولان بالاده مذكور فراريلرك احوالنه

هندك مظهر عفو وامان اولمسى سائر فراريلره جسارت ويردى . وابن خطلك خواننده جاريه لرندن برى كه قاچوب كيزلنمشيدى . مسلمان اوله رق حضورنبوى يه كلوب عفو وامان ديلدى . رسول اكرم دخى آنى عفو ايلدى

عبدالله ابن سعد ابن ابوسرح دخى عثمان ذى النورين رضى الله تعالى عنه حضرتلرينك سوت قرنداشى اولمغله اكا التجا ايلمش . واودخى آنى كيزلهمش ايدى . عامه يه امنيت واطمينان كلدكدن صكره حضرت عثمان آنى ميدانه چيقاردى . حضورنبوى يه كتوردى . عفو ايتدردى * آندن صكره بوذات قوى مسلمان اولوب پك چوق محاربه لرده بولنمش وحضرت عثمانك خلافتنده مصر واليسى نصب اولنمشدر

عكرمه ابن ابوجهل كه خندمه ده منهزم اولدقدن صكره يمن طرفنه فرار ايتمشيدى . زوجه سى ام حكيم مسلمان اولوب رسول اكرمدن آنك ايچون امن وامان آلدى وآرقه سندن كيدوب آنى يمن ساحلنده بولدى (ناسك اك زياده حليم وكريمى اولان ذات طرفندن سكا راى وامان ايله كلدم) ديه رك آنى كيروچويردى . وحضور

نبوی یه کتوردی . عکرمه دخی اسلام ایله مشرف اولدی

صفوان ابن امیه دخی جده یه فرار ایتمشیدی . عمیر ابن وهب جمحی حضور نبوی یه کلوب (یارسول الله صفوان بنم قوممك اولوسیدر . سندن قورقوب قاچدی اکا رأی وامان و یر) دیدی . رسول اکرم دخی امان و یردی

آنك اوزرینه عمیر جمحی جده یه واردی . صفوان ایله کورشدی . ورسول اکرمك نصل حلیم وکریم واقرباسنه نه مرتبه وفادار اولدیغنی بیان ایتدی . واو سنك عمزاده کدر آنك عز وشرفی سنك عز وشرفکدر دیدی وآنی کیرو چویردی . ومکهٔ مشرفه یه کتوردی وحضور نبوی یه چیقاردی

صفوان حضور نبویده عمیره اشارت ایدرك (بو آدم دیور که سن بکا امان و یرمش سین طوغری می) دیو صوردی

رسول اکرم دخی طوغری یدر . دیو جواب و یردی

صفوان (او یله ایسه مسلمان اولمق ایچون بکا ایکی آی مهلت و یر) دیدی

رسول اکرم درت آی مخیرسین دیو بیوردی

بناءً علیه صفوان ابن امیه برمدت مشرك اولدیغی حالده امن وامان اوزره قالدی

عبدالله ابن الزبعری حضرت علینك همشیره‌سی ام هانی
حضرتلرینك زوجی اولان هُبیره ابن ابی وهب مخزومی ایله
برابر نجرانه كیتدی · وهبیره اوراده مشرك اولدیغی حالده
وفات ایتدی

ابن الزبعری ایسه دونوب مكه‌یه كلدی · وعذردیلدی
رسول اكرم دخی آنی عفوایلدی · وآندن صكره
اودخی اعتذار وادیسنده نیجه شعرلر ورسول اكرمه
مدحیه‌لر سویلدی

حضرت حمزه‌نك قاتلی اولان وحشی برمدت اطراف
واكنافده طولاشدی · لكن صیغنه‌جق بر بوله‌میوب
نهایت رسول اكرمه دخیل دوشدی · رسول اكرم
آنی دخی عفوایتدی · فقط كوزیمه كورنمه دیو بیوردی
بناء علیه وحشی سر بست كزردی · لكن رسول اكرمه
اصلا كورنمزدی

ساحل بحر اوزرنده مُشَلَّل نام طاغ كه اورادن قُدَیْد نام
محل مشهوره اینیلور · ایشته اول طاغ اوزرنده اوس
وخزرج قبیله‌لرینك مَنات نامنده بربتی وارایدی · عید
فطره التی كون قاله سعد ابن زید ابن اشهل رضی الله تعالی
عنه حضرتلری آنی هدم ایتمكه مأمور اولمغله واروب
هدم ایلدی

ومكديه برقوناق مسافه ده واقع نخله نام محلده قريشك
عزى نامنده بر بتى وارايدى كه عندلرنده بتلرك اك بيوكى
ايدى . عيد فطره بش كون قاله آنى كسر وهدم ايچون
دخى خالد ابن الوليد رضى الله تعالى عنه حضرتلرى
مأمور اوله رق برمقدار سوارى ايله واروب آنى پاره لدى
* مكديه اوچ ميل مسافه ده هذيل قبيله سنك دخى سواع
نامنده بر بتى وارايدى . اول اثناده عمرو ابن العاص
رضى الله تعالى عنه حضرتلرى دخى واروب آنى اوردى
قيردى خاك ايله يكسان ايلدى

﴿ وقعهٔ خذيمه ﴾

فتح مكه دن صكره رسول اكرم قبائلى دينه دعوت ايچون
هرطرفه مأمورلر كوندرمكله خالد ابن الوليدى دخى
نخله دن عودتندن صكره مهاجرين وانصار ايله بنى سليم
قبيله سندن مركب برفرقه ايله خذيمه قبيله سنه
كوندردى
حالبوكه زمان جاهليتده خذيمه قبيله سى عبد الرحمن
ابن عوفك پدر بنى وخالدابن الوليدك عموجه سنى اولدرمش
اولدقلرندن خالد آنلردن اخذ انتقام ايچون فرصت
اراردى

بناء علیه شوال آینده مکه یه بر قوناق مسافه سی اولان یلملم ناحیه سنه واردی . بنی خذیمه مسلح اوله رق قارشو چیقدقلرنده سلاحلرکزی براغکز زیرا خلق مسلمان اولدی دیدی . آنلردخی اطاعت ایدرك سلاحلرینی براقدیلر

شو حالده آنلره تعرض اولنمق اصلا جائز دکل ایکن خالد آنلرك اللرینی باغلاتدی . وکندولرینی عسکره توزیع ایدرك هرکس کندی اسیرینی اولدرسون دیو امر ایتدی

بنی سلیم قبیله سی کندی یانلرنده اولان اسیرلری اولدردیلر اما مهاجرین وانصار اویله برچرکین ایشی ایشلمکدن ابا ایدرك یانلرنده کی اسیرلری صالیویردیلر

وفی الواقع خالدك بوحرکتی پك چرکین برایش اولدی حتی صوچنی باصدرمق ایچون اکابر اصحاب کرامدن اولان عبدالرحمن ابن عوف حضرتلرینه سنك پدریکك انتقامنی آلدم دیدکده ابن عوف حضرتلری اویله دکل سن عموجه کك انتقامنی المق ایچون عصر اسلامده زمان جاهلیت ایشنی ایشلدك دیو آنی تکدیر ایلدی

ورسول اکرم اول وقعه یی ایشتدکده یارب بن خالدك ایشلدیکی ایشدن بریم دیو بیوردی . و برچوق مال ایله حضرت علی یی بنی خذیمه یه کوندردی

حضرت علی بنی خذیمه یه واردی تلف اولان آدملر ینك
دیتلرینی ویردی . دها برحقکز قالدیمی دیو صوردی
خیر قالمدی دیدیلر . حضرت علی بیلدیککز دها ضایعات
وار ایسه اکا قارشواق دیه رك یاننده فضله قالان مالاری
دخی آنلره ویردی

بعده حضرت علی دونوب کلدی . کیفیتی حضرت
پیغمبره خبر ویردی . حضرت پیغمبر دخی آنك بو اجرا آتنی
تحسین بیوردی

﴿ غزوهٔ حنین ﴾

مکهٔ مکرمه فتح اولندیغی کبی قریش قومنك اکثری مسلمان
اولدی . ایمان ایتمیلر پك آز قالدی . بو جهتله دین اسلام
بر مرتبه دها میدان آلدی

ومقدما قریش قومنك طرفداری اولان قبائل وعشائر
بالطبع طرف اسلامیانه مائل ومتوجه اولدی . ودین اسلام
هر طرفده شان وشهرت بولدی

فقط عربك اك بیوك قبیله لرندن بری اولان هوازن
قبیله سی رسول اکرم ایله محاربه ایتمك اوزره بینلرنده
اتفاق ایلدیلر . وطائف ایله مکه ارسنده حُنَین نام وادیده
طوپلانمغه باشلادیلر

قارب ابن اسود ابن مسعود ثقفی ثقیف قبیله سیله اورایه
کلدی . رسول اکرمك چوق ایکن سوت امدیکی بنی
سعد ابن بکر قبیله سیله بنی جشم کبی دیکر بعض قبائل
دخی کاوب آنلره قاتلدی
بو جهتله هوازن اردوسنك موجودی یکرمی بیك نفردن
زیاده اولدی
رسول اکرم کندی علیهنده اویله بر بیوك اردونك
طوپلاندیغنی ایشتدی . وهمان تدارکات کلیه یه تشبث
ایتدی
حتی صفوان ابن امیه دن اکرتی اسلحه ایستدی . صفوان
(غصبا می یا محمد) دیو صوردی
رسول اکرم (خیر غصبا دکل بلکه مسکارد واعاده
اولنجیه دك تلف اولورسه اودنمك شرطیله عاریت
اوله رق ایسترم) دیو بیوردی
صفوان دخی اویله ایسه بأس یوق دیدی : وعاریت
اوله رق اوچیوز زره ویردی
نوفل ابن حارث ابن عبد المطلب دخی بو وجهله اوجیوز
مزراق اعاره ایتدی
الحاصل رسول اکرم تدارکات حربیه سنی اتمام ایلدی
وفتح مکه دن صکره اسلام ایله مشرف اولان اشراف
قریشدن عتاب ابن اسید رضی الله تعالی عنه حضرتلرینی

مكه ده قائممقام براقدی . اولوقت عتابك سنی یکرمی
راده‌سنده ایدی

واهل مکه یه تعلیم احکام دین ایچون رسول اکرم معاذ ابن
جبل رضی الله تعالی عنه حضرتلرینی عتاب ایله برابر
براقدی

بعده شوالك بدنجی کونی رسول اکرم دلدل نام استرینه
سوار اوله‌رق اون ایکی بیك عسکرله مکه‌دن چیقوب
جانب حنینه عزیمت ایتدی

بو عسکرك بیك نفری مهاجرین ودرت بیك نفری انصار
و بشبیك نفری جهینه ومزینه و بنی سلیم واسلم وغفار
واشجع قبیله‌لری . وایکی بیك نفری اهل مکه ایدی
و برلکده سکسان نفر مشرك اولوب آنلردن بری دخی
صفوان ابن امیه ایدی

و بنی سلیم قبیله‌سیله مکه عسکری مقدمة الجیش یعنی
چرخه‌جی اولوب رئیسلری اولوقت اك زیاده بهادر
وماهر سواری قوماندانی اولان خالد ابن الولید حضرتلری
ایدی

ایشته بو یله بر مکمل اردو ایله رسول اکرم شوالك اون برنده
وادیٔ حنینه واصل اولدی

اهل اسلامدن بعضیلری اردوی همایونك کثرت وقوتنه

باقوب بو عسکر هیچ بر وقتده آزلقدن طولایی مغلوب اولمازدیدی

بوایسه بر یاکاش سوز ایدی . زیرا کثرت وقوت اکرچه اسباب غلبه دن ایسه ده نصرتی و برن جناب حقدر

کشی اسباب لازمه یی حاضر ایتملیدر . لکن نصرتی جناب حقدن بکلیدر

یوخسه کندینی بکنوب صکره اونانور . وکندی قوتنه کووننن دائما آلدانور

حق تعالی حضرتلری دخی حبیبنی غالب ومظفر ایدن انجق کندوسی اولدیغنی بیلدرمك ایچون بوغزاده ابتدا عساکر اسلامیه یه هزیمت صورتی کوستردی . بعده محضا عنایت الهیه سی اولمق اوزره بر بیوك مظفریت احسان بیوردی

شویله که دشمن اردوسنك باش قوماندانی وهوازن قبیله سنك شیخی اولان مالك ابن عوف نصری عسکرینی غیرته کتورمك وآنلره فداکارانه جنك ایتدرمك اوزره بالجمله نسوان وصبیان ایله حیواناتنی موقع حربه سوردی و (جمله کز یکوجود اوله رق بردن بره هجوم ایدیکز) دیو عسکرینه امر ویردی

وخالد ابن الولید حضرتلری وادی حنینده لا ابالیانه سکردوب کیدرکن بوصولرده کیزلنمش اولان هوازن

عسکری بغتة چیقوب برشدتلو هجوم ایدیجک بنی سلیم
قبیله سی بوزلدی ٠ مکه عسکری دخی آنلره پیرو اولدی
وآنلرك بوهزیمتی سائر عساکر اسلامیه یه سرایت ایدرك
بتون اردوی اسلام بوز یلوب طاغلدی
حضرت پیغمبرك یاننده یالکز عمی عباس وعمزاده سی ابوسفیان
ابن حارث ایله ابو بکر وعمر وعلی واسامه ابن زید کبی پك آز
اصحاب کرام قالدی
بو بوزغونلق اوزرینه ایمانی ضعیف اولان تازه مسلمانلردن
برچوغنك افکاری بوزلدی
حتی اهل مکه دن بعضیلری بر بریله سوَیلشورلر ایکن
ابوسفیان ابن حرب (بوهزیمتك دکزه قدر ارقه سی آلنماز)
دیمش
وصفوان ابن امیه نك انا برقرنداشی أولان کالده (بوکون
سحر بوزلدی) دیوب صفوان ایسه هنوز مسلمان
اولمامشیکن (صوص الله اغزیکی برتسون بکا هوازندن
بری حاکم اولمقدن ایسه قریشدن بری حاکم اولمق یکدر)
دیو کالده یی تکدیر ایتمش
رسول اکرم ایسه ثبات وشجاعتده جمله ناسه فائق ایدی
اك طار ومخاطره لو وقتلرده دخی تلاش وعجله ایتمزدی
حضرت علیدن مروبدرکه (محاربه شدت بولوبده

باشمز صیفی یه کلدیکی وقت بزهپ رسول اللهه صیغنوردق)
دیر ایمش

ایشته بو دفعه دخی اول فخر عالم حضرتلری جمله ناسك
اشجعی اولدیغنی کوستردی

شویله که بروجه بالا اردو بوز یلو بده اول فخر عالم یالکز
قالدقده اصلا قنور کتورمیوب و هیچ تلاش کوسترمیوب
دلدلی دشمنه قارشو سورردی · حضرت عباس ایسه
ایلرو کیتمسون دیو دلدلك دیزکینی طوتاردی

واوقت فخر عالم حضرتلری یاننده کی اصحاب کزینی ایله
صاغ طرفه چکیلوب طوردی (ای ناس کلیکز بن رسول اللهم
محمد ابن عبداللهم) دیو ندا بیوردی

حضرت عباس دخی کورسسلی برذات اولوب صوت
جهیر ایله (ای عقبه ده بیعت ایدن انصار ای شجرهٔ رضوان
التنده کیرودونمامك اوزره سوز ویرن اصحاب) دیو
چاغردی

ایشیدن اصحاب کرام لبیك لبیك دیه رك دوندیلر · وهمان
کلوب رسول اکرمك اطرافنه طوپلاندیلر

هله اسید ابن حضیر رضی الله تعالی عنه حضرتلری
(یا اوس) وسعد ابن عباده رضی الله تعالی عنه حضرتلری
(یا خزرج) دیو چاغردقلرنده نصل که آریلر بکلرینك
باشنه اوشوب طوپلانورلر ایسه اوس وخزرج قبیله لری دخی

سکردوب قوشدیلر · وآنلرك باشنه اوشدیلر
ایشته بوصورتله بوزغون عسکر هر طرفدن قوشوب
رسول اکرمك یانته کلدیلر · وکمال شدت ایله جنکه
کیرشدیلر
وهوازن عسکری کمال شدت ایله هجوم ایدوب کاورکن
حضرت علی رضی الله تعالی عنه قارشو واروب آنلرك
بیراقدارینی اولدردی
اول اثناده رسول اکرم (شمدی فرون قیزدی) دیو
بیوردی · و یردن برآوچ طو پراق آلوب دشمنلرك یوزلرینه
قارشو آتدی · وکوکدن ملکلر اینوب رسول اکرمه
یاردم ایتدی · بوجهتله دشمنلر همان فرازه یوزطوتدی
* عساکر اسلامیه دخی آنلرك ارقه لرینه دوشوب
دیلدکلرینی قتل ودیلدکلرینی اسیر ایتدیلر
بالکز انصاردن وخزرج قبیله سندن ابوطلحه رضی الله
تعالی عنه حضرتلری اولوقت مشرکلردن یکرمی نفرینی
قتل ایتمشیدی
بوجهتله مشرکلرك یتمش بو قدری تلف وبرچوغی اسیر
وباقیسی منهزم وپریشان اولدی · وکافهٔ اموال
وعیاللری عساکر اسلامیه النه کچدی · اهل اسلامك
شهیدلری ایسه درت نفردن عبارت ایدی
ابتدا عساکر اسلامیه نك بوزلدیغی خبری اهل مکه یه

واصل اولدقده بعضيلری محمد اولمش ومحمديلر طاغلمش
بوندن صكره عرب قومی دخی بابالرينك دينه دونرلرديه‌رك
اظهار ممنونيت ايلمشلر

مكه قائممقامی اولان عتاب ابن اُسيد رضی الله تعالی عنه
حضرتلری دخی محمد اولور ايسه شريعتی باقيدر شكريسی
ديريدر ديمش

متعاقبا اهل اسلامك منصور ومظفر اولديغی خبری
مكه‌يه واصل اولنجق عتاب ايله معاذ ابن جبل رضی الله
تعالی عنهما بكيدن دنيايه كلمشجه‌سنه ممنون اولمشلردر

﴿ غريبه ﴾

بوقاروده بيان اولنديغی اوزره رسول اكرم مدينه‌دن
حركت بيورمدن اوجه ابوقتاده رضی الله تعالی عنه
حضرتلرينی برمقدار عسكرله جانب نجده كوندرمشيدی

اِضَم نام محله واردقلرنده عامر ابن اضبطه تصادف
ايتمشلر . عامر آنلره سلام ويرمش وكندوسنك مسلمان
اولديغنی بيلدرمش ايكن ابوقتاده‌نك معيتنده‌كی عساكردن
محلّم ابن جثامه براسكی ماجرادن طولايی عامری اولدرمش
ودوه‌سيله اشياسنی مال غنيمت ديو آلمش

بعده ابو قتاده عسکر یله عودت ایدوب رسول اکرم ایسه اردوی همایون ایله مکه اوزرینه حرکت ایلمش اولدیغندن ابو قتاده دخی ارقداشلریله برلکده مکه یه متوجه اوله رق اثنای راهده رسول اکرمه یتشمشلر . ومکه فتحنده بولندقدن صکره حنین غزاسنه دخی چیقمشلر ایدی

رسول اکرم وادئ حنینده اویله نمازینی ادا ایتدکدن صکره براغاج کولکه سنده اوتوردی . اصحاب کرامی دخی اطرافنده صف اولوب طوردی

اولوقت غطفاندن فزاره قبیله سنك رئیسی اولان عیینه ابن حصن قالقوب عامر ابن اضبطك قانی دعوی ایلدی

بنی تمیم قبیله سی شیخی اولان اقرع ابن حابس دخی محلم ابن جثامه یی حمایه ایدرك مدافعه یه قالقشدی

حضور نبویده اوزون اوزادی یه محاکمه دن صکره ورثه نك موافقتیله دیته قرار ویردیلر . ومحلم کلسونده رسول اکرم آنك ایچون استغفار ایتسون دیدیلر

محلم کلدی حضور نبویده اوتوردی

رسول اکرم آدك ندر دیو صوردی

محلم ابن جثامه دیو جواب ویردی

رسول اکرم (عامر ابن اضبط اسلامنی اظهار ایتمشیکن سن آنی قتل ایتدکمی) دیو بیوردی

محلمْ (آنك اسلامى اقرار ايتمسى انجق اولومدن قورتلمق ايچون ايدى) ديدى
رسول اكرم (ياسن آنك قلبنى ياردكمى كه طوغريمى يلانمى بيله سين) ديدى
محلم (انك قلبى برات پارچه سيدر يارلسه نه اكلاشيلور) ديدى
رسول اكرم (قلبنى بيلمزسين لسانته دخى ايناتمازسين نه ياپملى) ديدى
محلم بشقه ديه جك شي بوله ميوب يا رسول الله بنم ايچون استغفار ايت ديدى
رسول اكرم الله سنى عفو ايتمسون ديجك محلم كوزلرندن ياش آقه رق قالقوب كيتدى . وكدرندن بر هفته ظرفنده وفات ايتدى
ودفن اولندقده يرآنى قبول ايتميوب طيشارو آتدى تكرار دفن اولندقده يرآنى ينه آتدى
قومى كلوب رسول اكرمه خبر ويردى . رسول اكرم (بو يرآندن دها فنالرينى قبول ايدر لكن جناب حق سزه وعظ ايتمك ايستر) ديو بيوردى
آندن صكره محلمى قومى تكرار دفن ايتديلر . واوزرينه بيوك طاشلر قويوب كيتديلر

﴿ وقعهٔ اوطاس ﴾

وادیٔ حنینده هوازن اردوسی منهزم و پریشان اولدقدن صکره فرار ایلردن برطاقمی هوازن دیارنده اَوْطاس نام وادیده طوپلاندی

ابو عامر رضی الله تعالی عنه حضرتلری برفرقهٔ عسکریه ایله اورایه واروب حربه کیرشدکده شهید اولیجق یرینه ابو موسی الاشعری رضی الله تعالی عنه حضرتلری چیقوب جنکی قازاندی . وبرچوق اسیرلر ایله نیجه اموال غنائم آلوب کیرودوندی

بو اسیرلر ایچنده بنی سعد قبیله سندن حارثك قیزی شیما دخی وار ایدی . رسول اکرمك سوت قیزقرنداشی اولدیغنی خبر ویردی

وحضور نبوی یه کتورلدکده رسول اکرم آنی طانیوب متأثر اولدی . حتی مبارك کوزلرندن یاش کلدی وخرقه سنی یره دوشه یوب شیمایی آنك اوزرینه اوتورتدی وپك چوق حرمت ورعایت ایتدی . واکا برکوله وجاریه وایکی دوه وبرمقدار قیون ویردی . وقوم وقبیله سی یانینه کوندردی

محاصرهٔ طائف

بر وجه بالا قبائل متفقه اردولری منهزم و پریشان اولنجق آرتق قبائل عربده اهل اسلامه قارشو کلهجك تاب وطاقت قالمدی

فقط ثقیف قبیله‌سی وطنلری اولان طائف بلده‌سنه کیتدیلر . وقلعه‌یه کیروب تحصن ایتدیلر

هوازن قبیله‌سنك رئیسی اولان مالك ابن عوف دخی آنلرله برابر واروب طائف قلعه‌سنه قپاندی

آنك اوزرینه حضرت پیغمبر اسرا ایله اموال غنائمك مکه‌یه اون بوقدر میل مسافه‌سی اولان جِعرّانه نام موقعده جمع ایدلمسنی امر ایتدی . ومحافظه‌لری ایچون اوراده بر مقدار عسکر آلیقودی . باقی عسکرله طائفه کیتدی واهل طائفی صیقی محاصره وتضییق ایتدی . حتی سلمان فارسی رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك معرفتیله منجنیق دخی قوللاندی

ثقیف قبیله‌سنك رئیسی اولان عروه ابن مسعود ایله غیلان ابن سلمه مکه‌نك فتحندن صکره رسول اکرمك طائف اوزرینه یورویه‌جکنی اولجه درخاطر ایدرك منجنیق صنعتنی اوکرنمك ایچون جرش طرفنه کیتمش اولدقلرندن حنین وقعه‌سنده بولنمدقلری کبی بوکره

طائفك محاصره سنده دخی بولنه مديلر
لكن ثقيف قبيله سيله طائفده بولنان سائر محصورين
قلعه دن شدتلو مدافعه ايتديلر • وپك چوق اوق وسائره
آتديلر
شويله كه آتدقلری اوقلر چكركه آلابی كبی هواده اوچار
و بر برينه طوقوشه رق اهل اسلام اوزرينه دوشر
ايدی
بو جهتله اهل اسلامدن اون ايكی كشی شهيد و برچوق
كيمسه لر مجروح اولدی
بو صره ده طائفدن برچوق كوله لر قاچوب اردوی همايونه
كلديلر رسول اكرم جمله سنی آزاد ايتدی
خالد بن وليد رضی الله تعالی عنه حضرتلری برقاچ دفعه
ميدان مبارزه يه چيقوب اردیلدی
رؤسای مشركيندن عبديالبل نام شخص (درون قلعه ده
سكا قارشو چيقه جق كمسنه يوقدر بزلر ذخيره مز تمام
اولنجه يه دك طيانوب طورورز • وذخيره مز بتر ايسه
اولوقت طوپيزردن طيشارو اوغرايوب اولنجه يه دك
اوغراشورز) ديو رد جواب ايلدی
بو صورتله مدت محاصره اون سكز كون قدر ممتد اولدی
طائفك فتحی ايسه هنوز ميسر ومقدر دكل ايدی
بناء عليه رسول اكرم آندن وازكچدی • واردوی

همایون ایله طائفدن قالقوب جعرانه یه کلدی که اسرا واموال غنائم هپ اوراده ایدی

اسرانك ذکور واناث مجموعی آلتی بیك نفوس واموال غنائم یکرمی درت بیك دوه وقرق بیکدن زیاده قیون وپك چوق نقود ایدی

﴿ تقسیم غنائم ﴾

رسول اکرم چند روز اسرا واموال غنائمی تقسیم ایچون جعرانه ده مکث وتوقف بیوردی

وفتح مکه دن صکره یکی مسلمان اولنلردن هنوز قلبلرنده ایمانلری قوت بولمامش اولنلر که مؤلفة القلوب دینلور رسول اکرم آنلره اموال غنائمدن زیادهجه حصه چیقاردی

شویله که ابوسفیان واوغللری یزید ابن ابوسفیان ومعاویه ابن ابوسفیان وحویطب ابن عبدالعزی وابوجهلك اوغلی عکرمه وبرادری حارث ابن هشام وسهیل ابن عمرو کبی برنجی درجه ده اشراف قریشدن اولان مؤلفة القلوبه یوزر دوه وبر مقدار کومش وایکنجی درجه ده اشرافدن اولان مؤلفة القلوبه قرقر دوه واکا کوره بر مقدار کومش ویردی

بونلر اولوقت مؤلفة القلوبدن ایکن صکره هپ قوی مسلمان اولمشلردر . علی الخصوص ابوسفیان ایله اوغللری یزید ومعاویه وحویطب ابن عبد العزی مؤخرا رسول اکرمك خدمت کتابتنده بولنمشلردر

رسول اکرم نه مرتبه جود وکرم صاحبی اولدیغنی بوکره دخی یار واغیاره بیلدردی

حتی اموال غنائم اولوجهله تقسیم اولنورکن بروادیده اڭ اعلا جنسدن اوله‌رق یوزقدر دوه طوپلانمشیدی صفوان ابن امیه آنلری کوروب نه اعلا دوه‌لر دیدکده رسول اکرم اویله ایسه سنك اولسون دیو بیوردی وهمان دوه‌لری اکا ویردی

صفوان دخی مقدما مسلمان اولمق ایچون درت آی مهلت آلمشیکن آرتق اکا باقیوب بومرتبه لطف وسخا انجق خصلت انبیادر دیه‌رك همان اسلام ایله مشرف اولیوردی

* رؤسای نجددن عیینه ابن حصن فزاری ایله اقرع ابن حابس تمیمی یه دخی یوزر دوه ویریله‌رك اشراف قریشك برنجی درجه سنه معادل طوتلدیلر

بوکره انصاره اموال غنائمدن سائرلره ویرلدیکی قدر حصه ویرلدیکندن بعضیلرینك جانلری صیقلوب بیلمرنده سویلنمشلر

فخر عالم حضرتلری آنلری حضور سعادتنه چاغیروب (بن بر طاقم ضعیف الاعتقاد اولان یکی مسلمانلرک جلب وتألیف قلوبی ایچون اموال غنائمدن آنلره زیاده جه حصه ویردم آنلر مالی آلوب مملکتلرینه کیده جکلر سزده رسول اللهی آلوب کندی دیارکزه کتورمکه راضی دکلمیسکز) دیو بیوردی

جمله سی راضی وخوشنود زدیدیلر . وبو التفات پیغمبریدن ممنون ومتأثر اولوب اغلاشدیلر

اول فخر عالم حضرتلری دخی اللرینی قالدیروب خاصة انصاره وآنلرک اولاد واحفادینه خیر ایله دعا ایتدی

اول اثناده هوازن قبیله سنک اشرافی جعرانه یه کلدیلر واسلام ایله مشرف اولدیلر . اولاد وعیاللرینک رد واعاده سنی نیاز ایلدیلر . وحضور نبویده غایت مؤثر سوزلر سویلدیلر

رسول اکرم بنی هاشمک حصه سنه اصابت ایدن اسرا هپ سزکدر دیدی

سائر مهاجرین وانصار دخی بزم حصه لرمزه اصابت ایدن اسرا هپ رسول اللهکدر دیدیلر . دیکر قبیله لر ایستر ایستمز آنلره تبعیت ایتدیلر

بو صورتله برکونده التی بیک اسیر آزاد ایدلدی . وجمله سنه طرف نبویدن اکراما برر قات روبه کیدیرلدی

متعاقبا هوازن قبیله سنك رئیسی اولان مالك ابن عوف
كلدی . واسلام ایله مشرف اولدی . اكا دخی طرف
نبویدن یوز دوه احسان بیورلدی

رسول اكرمك مكه یه و اندن مدینه یه عودتی اثناسنده ظهوره كلان بعض وقایع

خاتم الانبیا علیه افضل التحایا حضرتلری اواسط
ذی القعده ده جعرانه دن قالقوب مكه یه كیتدی
و بیت اللهی زیارت ایتدی

وعتاب ابن اسید رضی الله تعالی عنه حضرتلرینی امیر مكه
یعنی مكه والیسی نصب ایلدی

ناسه احكام شرعیه یی بیلدرمك ایچون معاذ ابن جبل
رضی الله تعالی عنه حضرتلرینی دخی مكه ده براقدی

وكندوسی اصحاب كرام ایله برلكده مكه دن چیقدی
واواخر ذی القعده ده مدینه یه واصل اولدی

عتاب رضی الله تعالی عنه بوسنه ناس ایله عربك اسكی
عادتی اوزره حج ایتدی

اشبو عتاب حضرت عثمان ذی النورینك عمزاده سی واسید
ابن ابی العاص ابن امیه نك اوغلی ایدی . ایبلر حقنده
شفقتلو كوتیلر حقنده شدتلو عادل وصالح بنی امیه

ایچنده سوزی نافذ وضبط وربط مملکته مقتدر برنوجوان ایدی
عموم ناس آنك امارتندن ممنون وعدالتندن خوشنود قالدی
اما اوته دنبرو مکه ده ریاسته آلشمش اولان کبار قریش او یله نورسیده برذاتك امارتندن خوشنود اولمدیلر
علی الخصوص جمله سنك رئیسی اولان ابو سفیانه کوره او یله برنوجوانك حکومتی آلتنه کیرمك کوچ ایدی
فقط ابو سفیان ایله فتح مکه ده یکی مسلمان اولان دیگر کبار قریشدن نیجه لری بعد الفتح مکه دن مدینه یه کوچ ایتدیلر
وابو سفیان نجران والیسی نصب وتعیین بیورلدی اوغلی معاویه دخی کاتب وحی اولدی
مکه ده ابو محذوره دینور اون التی یاشنده غایت کوزل سسلی بر چوجق وار ایدی . فتح مکه ده رسول اکرم اکا تعلیم اذان ایدوب آنی مکه ده براقدی . اودخی هجرتك الی طقوز سنه سنه قدر مکه ده مؤذنلك ایتدی . بعده فوت اولدی . ایشته پیغمبرمزك مؤذنلری ایچنده حضرت بلالدن صکره اك مشهوری بودر . رضی الله تعالی عنهما
* رسول اکرم جعرانه دن عودت ایتدیکی اثناده بحرین حکمداری منذر ابن ساوی یه خطابا برنامه یازدرمش

وعلا ابن الحضرمی رضی الله تعالی عنه حضرتلریله
کوندرمش ایدی
علا حضرتلری بحرینه واردی . نامهٔ همایونی منذره
وردی . منذر ایمانه کلدکده بحریندهکی عربلردخی ایمان
کتوردی
لکن اوراده بولنان یهود ومجوس طائفهلری ایمانه کلیوب
اسکی دین وآیینلرنده اصرار ایتدکلرندن منذر ابن ساوی
حضرت پیغمبره برقطعه عریضه یازوب آنلر حقنده نه یاپهیم
دیو صوردی
رسول اکرم دخی منذره جوابا برامر نامه یازدیروب
اونلره جزیه باغله دیو بیوردی
ینه اول اثناده طرف نبویدن کاتب حضرت پیغمبری
ابیّ ابن کعب الانصاری رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك
قلیله عمان حکمداری اولان جلندی اوغللری جیفر ایله
عبده نامهٔ همایون یازلمش وعمرو ابن عاص رضی الله تعالی
عنه حضرتلریله کوندرلمش ایدی
عمرو ابن عاص عمانه واردی . نامهٔ همایونی جیفر ایله
برادری عبده وردی . جیفر براز تردددن صکره
عبدایله برابر ایمان کتوردی
بعده عمرو ابن عاص عمان اطرافندهکی عربلرك اغنیاسنك

زكاتنى طوپلادى • وفقيرلرينه تقسيم ايلدى • درون بلده‌ده بولنان مجوس طائفه‌سنه دخى جزيه باغلادى
وبونه اول اثناده ملوك غساندن بلقا واليسى اولان جبلة ابن ايهمه برقطعه نامهٔ همايون يازلدى • ودين اسلامه دعوت بيورلدى
جبله دخى اطاعت كوستردى • ورسول اكرمه برقطعه جوابنامه ايله بعض هدايا كوندردى
شام طرفنده متوطن اولان قبائل عربدن جذام قبيله‌سى رئيسى فروه ابن عمرو الجذامى كه قيصر روم طرفندن معان بلده‌سى متصرفى واول جوارده بولنان طوائف عربك اميرى ايدى • بو اثناده رسول اكرم آنى دخى دين اسلامه دعوت ايتدى • اودخى اطاعت ايدوب ايمانه كلدى
روملولر ايسه فروه‌نك مسلمان اولديغنى ايشتدكارى كبى آنى جلب، حبس واعدام ايلديلر • رضى الله تعالى عنه
خلال ذى الحجه‌ده رسول اكرمك ماريه نام جاريه‌سندن ابراهيم نام اوغلى دنيايه كلدى
ورسول اكرمك بيوك اركمه‌سى زينب رضى الله تعالى عنها حضرتلرى دخى بوسنه دار فنادن كوچ ب دار بقايه كيتدى
بوسنه مدينهٔ منوره‌ده مأكولات بهايه چيقمغله خلق

ایستدی که رسول اکرم زخ ویره . رسول اکرم دخی
بیوردی که زخ ویرنجی انجق الله در

هجرتك طقوزنجی سنه‌سی

زنکینلرك زکاتنی طوپلایوب فقیرلره تقسیم ایتمك اوزره طرف نبویدن قبائله مأمورلر کوندرلدی

وخزاعه قبیله‌سی زکاتلرین ویرمك اوزره ایکن بنی تمیم قبیله‌سی بوقدر اموالی نیچون الدن چیقارەلی دیه‌رك ممانعت صددنده اولدقلری ایشیدلدی

آنلك اوزرینه رسول اکرم عیینه ابن حصن فزاری یی برمقدار عربان اتلوسیله بنی تمیم اوزرینه کوندردی

عیینه دخی خلال محرمده مدینهٔ منوره‌دن چیقوب صحرا طرفنه طوغری کیدرك سقیا نام محله واردی . اوراده بغتةً بنی تمیمی اوردی . و برخیلی اسیر واموال غنائم آلوب کتوردی

بنی تمیمك وجوه واشرافی اسیرلری قورتارمق اوزره مدینهٔ منوره‌یه کلدیلر . واك فصیح و بلیغ آدملرینی برابر کتوردیلر

وباب سعادته کلوب (یا محمد چیق سنکله مشاعره ایده‌لم وفخریه سویلشه‌لم) دیو باغردیلر .

رسول اکرم جواب (بن شعر ایله مبعوث اولمدم فخریه ایله
دخی مأمور دکلم فقط سویلیکز باقه‌یم) دیو بیوردی
بنی تمیمك اك فصیح و بلیغ خطیبی اولان عطارد ابن حاجب
قالقوب کندی قومنك مدح وثناسی حقنده غایت
فصیحانه و بلیغانه برخطبه اوقودی
رسول اکرم اکا جواب و یرمك اوزره بلغای اسلامدن
وکبار انصار کرامدن ثابت ابن شماس رضی الله تعالی عنه
حضرتلرینه امر ایتدی
ثابت ابن قیس دخی قالقوب وجناب حقك عظمتنه
ورسول اکرمك کیفیت بعثتنه دائر پك کوزل برخطبه
اوقویوب عطارده غالب کلدی
بعده بنی تمیمك شاعر مشهوری اولان اقرع ابن حابس
قالقوب فخریه یولنده برقصیده اوقودی
حضرت پیغمبر اکا جواب و یرمك اوزره حسان ابن ثابت
الانصاری رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه امر ایلدی
حضرت حسان دخی دین اسلامك شرف وشاننه دائر
بالبداهه بر کوزل قصیده سویلدی
اقرع ابن حابس انصاف ایدوب وذاتك خطیبی بزم
خطیبمزك وشعری بزم شاعرمزك فوقنده وآنلرك سسلری
بزم سسلرمزك اوستنده‌در دیدی . وارقداشلریله برابر
ایمانه کلدی

دیار یمنده متوطن اولان قبائل حمیر بکا ی طرفلرندن
دخی بو اثناده مدینهٔ منوره یه ایلچیلر کلوب رسول اکرم ایله
ملاقات ایتدیلر ۰ وشروط اسلامی اوکرنوب کیتدیلر
* بنی تمیم قبیله سی مبعوثلرینك مزاجلری غلیظ اولوب
آنلره نسبتله یمن ایلچیلری پك نازك وظریف آدملر
اولدقلرندن حضرت پیغمبرك مدح وثناسنه مظهر
اولدیلر
ینه اول اثناده عذره قبیله سندن اون ایکی کشی کلدی
جمرة ابن نعمان دخی آنلرك ایچنده ایدی ۰ قبیله لرینك
زکاتلر بنی کتوروب ویردیلر ۰ وجمله سی ایمان کتوردیلر
(یارسول الله بزم تجارتمز شام ایله در ۰ اول طرفده ایسه
روم قیصری هرقل وار آنك حقنده سکا برشی وحی
اولندیمی) دیو صوردیلر
رسول اکرم (مژده سزه که یقینده شام فتح اولنه جقدر
وهرقل بو حوالیدن صاووشوب کیده جکدر) دیو
بیوردی
فصحا وبلغای عرب قرآن کریمه نظیره سویلمکدن عاجز
قالوب بو جهتله چوغی مسلمان اولدیسه ده برطاقمی دین
باطللرنده اصرار ایدرك سلاح ایله غلبه سوداسنه
دوشدیلر
لکن سلاح ایله مقاومتدن دخی عاجز قالجق بنی تمیم کبی

بعضلری بنه اسان قلجنه مراجعت ایدرك خطبه وشعر
ایله جنکلشمکه قالقشدیلر

خطبا وشعراء اسلام ایسه وادیٔ بلاغتده آنلره غالب
کلدیلر • نهایت آنلر دخی عجزلرینی اعترافه مجبور
اولدیلر

وخطبای اسلام ایچنده ثابت ابن قیس رضی الله تعالی عنه
سائره فائق اولدیغی کبی شعرده دخی حسان ابن ثابت ایله
کعب ابن مالك الانصاری رضی الله تعالی عنهما حضرتلری
فائق الاقران ایدیلر

بعده کعب ابن زهیر دخی کلوب آنلره قاتلدی • ورسول
اکرمك مدح وثناسیله مشغول اولدی

شویله که اشعار عربدن مشهور زهیر ابن ابی سلمی
نام شاعرك بجیر وکعب نامنده ایکی اوغلی اولوب ایکیسی
دخی آنك کبی شاعر ماهر ایدیلر

هله کعب دخی فوق العاده آتش زبان بر شاعر اولوب پدرینك
وفاتندن صکره شهرتی اکا میراث قالدی

بوکره رسول اکرم مکه‌دن مدینه‌یه عودت ایتدکده
بجیر ابن زهیر مدینهٔ منوره‌یه کلدی • واسلام ایله مشرف
اولدی

کعب ابن زهیر آنی ایشتدکده جانی صیقلدی • و برادرینه
نیچون باباکك دیننی دوندك دیو توبیخ وتکدیر یوللو

برقصیده یاپوب کوندردی

بجیر اول قصیده‌یی حضور نبویده اوقودی ۰ رسول اکرم دلگیر اولدی (هرکیم کعب ابن زهیره راست کلورسه اولدرسون دمی هدردر) دیو بیوردی

بجیر دخی برادرینه نصیحتنامه قلفلو برمنظومه یاپوب کوندردی ۰ و بیوك تهلکه‌ده اولدیغنی کندوسنه بیلدردی

* کعب نصل مخاطره‌لی برحالده اولدیغنی اکلادی و بك زیاده تلاش ایلدی ۰ وهمان مدینهٔ منوره‌یه کلوب ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك یانینه واردی

حضرت صدیق دخی آنی آلوب مسجد شریفه کتوردی و یارسول الله برآدم بیعت ایده‌جك دیه‌رك حضور نبوی‌یه چیقاردی

آنك اوزرینه کعب دخی رسول اکرمك النی طوتدی بیعت ایتدی ۰ ودیزچوکوب اوتوردی

و (کعب ابن زهیر تائب ومسلم اوله‌رق استیمان ایچون حضور سعادتکزه کلمك ایستر قبول ایدرمیسکز) دیو صوردی ۰ رسول اکرم دخی اوت دیو جواب ویردی

* درحال کعب (یارسول الله کعب ابن زهیر بنم) دیجك انصاردن بری قالقوب (رخصت ویر یارسول الله شونك بوینی اورایم) دیدکده رسول اکرم (آندن وازکچ زیرا

دین اسلامه میل ایله توبه ایدوب کلمشدر) دیو بیوردی * اولوقت کعب دخی رسول اکرمه مدحیه ایلق اوزره نظم ایندیکی (بانت سعاد) قصیده‌سنی اوقومغه باشلادی

بومدحیه‌یه قصیدهٔ برده دنیلور ۰ برده ایسه عربجه خرقه دیمکدر ۰ اول وجهله تسمیه‌سنه سبب بودر که کعب آنی اوقورکن رسول اکرم غایت محظوظ اوله‌رق صرتندن خرقهٔ شریفه‌سنی چیقاروب کعبه کیدردی کعب دخی آنی آلوب عمری اولدقچه اول برکذار سعادت ایله افتخار ایلدی

حتی صکره معاویه ابن ابی سفیان اون بیک درهم ویروب آنی آلمق ایستدکده حضرت کعب (بن رسول اللهك خرقه‌سنی کیمك ایچون کیمسه‌یی نفسمه ترجیح ایده‌مم) دیوردایتمشیدی ۰ لکن کعبك وفاتنده معاویه آنك ورثه‌سنه یکرمی بیك درهم کوندروب اول خرقهٔ سعادتی آلمشدر * ایشته آندن صکره ملوك وسلاطین بیننده خلفا عن سلف تداول ایدن خرقهٔ شریفه اشبو بردهٔ لطیفه‌در

بزینه صدده کلهلم

طیٔ قبیله‌سنك اولوسی اولان وعالمده فوق العاده جود وسخا ایله شهرت بولان حاتم طائینك محله‌سنده طیٔ

قبیله‌سنك بربتخانه‌سی اولوب آنده فلس نامنده بر بت وار ایدی

طقوز سکزسنهٔ هجریه‌سنده حاتم طائی دنیادن کوچدی و برینه اوغلی عدی ابن حاتم کچدی . اودخی پدری کبی مشهور بر ذات ایدی

لکن اطراف وجوارده‌کی بتخانه‌لر ییقیلوب بتلر قیریلقده ایکن بتخانهٔ طائینك حالی اوزره قالمسی جائز وروا دکل ایدی

بناء علیه رسول اکرم آنی هدم ایتمك اوزره اشبو طقوزسنهٔ هجریه‌سی ربیع الآخرنده علی کرم الله وجهه حضرتلرینی بر فرقهٔ عسکریه ایله اول طرفه کوندردی

حضرت علی دخی بر کون صباحلاین ارکندن حاتم طائی محله‌سنه واردی . وهمان اول بتخانه‌یی ییقدی . وفلسی قیردی

عدی ابن حاتم شام طرفنه قاچدی . لکن قیز قرنداشی سفانه بنت حاتم اله کچدی

حضرت علی برچوق اسیر واموال غنائم آلوب سفانه ایله برابر مدینهٔ منوره‌یه کتوردی

رسول اکرم سفانه‌یی آزاد ایدوب برادری عدی ابن حاتمك یانته کوندردی

آنك اوزرينه عدى ابن حاتم مدينۀ منوره یه كلدى واسلام ايله مشرف اولدى

ايشته كبار اصحاب كرامدن اولان عدى ابن حاتم رضى الله تعالى عنه حضرتلرى بوذاتدر

﴿ غزوۀ تبوك ﴾

قيصر رومك امريله شامده اهل اسلام عليهنه بر بيوك اردو ترتيب اولنمش وجزام ولخم وغسّان قبيله لرى دخى روم عسكريله برلكده حركت ايده جك ايمش ديو ايشيدلدى

آنك اوزرينه رسول اكرم دخى ديار شامه كيتمك ورومه دولتيله جنك ايتمك اوزره مدينۀ منوره ده بر بيوك اردو جمع وترتيبنه مباشرت بيوردى

ومكه دن وسائر قبائل عربدن عسكر جلب ايتمك اوزره هر طرفه مخصوصا مأمورلر كوندردى

وايام قحط وغلا اولديغندن ذى قدرت اولنلرك عسكره اعانه ايتملرينى امر ايتدى

بناء عليه قدرتى اولنلر قدرتسزلره پك چوق اعانه ايلديلر حتى اهل اسلام خاتونلرى حلياتلرين عسكره هديه ايتديلر

ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه حضرتلری جمیع اموالنی بو اوغورده بذل وصرف ایلدی

عثمان ذی النورین رضی الله تعالی عنه حضرتلری اعانهٔ عسکریه اولهرق اوچیوز دوه یوکی ذخیره ونقدا بیك آلتون و یردی

ایشته آنك اوزرینه رسول اکرم حضرت عثمانه خاصة دعا ایتدی ۰ وکندوسندن صدور ایتمش وایده جك بالجمله تقصیراتنك معفو اولدیغنی تبشیر بیوردی

رسول اکرم اوته دنبرو برسمته سفر ایده جك اولدقده بشقه طرفه کیده جك کبی کوسترش ایتمك معتاد شریفلری ایکن بو دفعه هوالر صیجاق وهر یر قوراق ودشمن قوی وکیدیله جك یر اوزاق اولدیغندن هر کس اکاکوره تدارك کورمك ایچون کیدیله جك سمت ومحلی بیلدردی

کروه منافقین بویله صیجاق وقتلرده بوله چیقمیکز دیو خلقه نصیحت یولنده فساده سعی ایدرلردی ۰ آنلره جوابا جهنمك حرارتی دها شدتلودر دیو بیورلدی

رئیس المنافقین اولان عبدالله ابن ابی ابن سلول (رومه دولتنی محمد او یوبجقمی صانیور ۰ آنك اصحابله برابر طوتیلوب اسیراوله جقلرینی کوزله کورمش کبی بیلیورم) دیه رك ناسه خوف ودهشت و یردی

اعتقادی بتون اولنلر ایسه رسول اکرمك امرینه مطیع

وجهاد وغزايه غايت ايستكلو اولەرق كمال سرعت ايله سفره حاضرلانورلردی

و بعضيلری زاد وذخيره‌لرينی بولەميه‌جكدو، بوله‌مدقلرندن پك زياده محزون ومتأسف اولەرق اغلارلردی

بدنا ياخود مالاً سفره اقتداری اوليانلره ديه‌جك اوليوب آنلر حقيقةً معذور اولدقلری جهتله كيرو قالديلر

عربانذن بعضيلری دخی حقيقةً معذور اولمدقلری حالده برطاقم اعذار واهيه سرد ايدرك سفره كيتمامك اوزره رخصت آلديلر

لكن هر طرفدن كمال شوق وغيرت ايله فوج فوج آقوب كلان عساكر اسلاميه حد كفايه‌يه ايرشدی

بناءً عليه رسول اكرم اولاد وعيالنه باقمق ايچون علی كرم الله وجهه حضرتلرينی وامور مملكتی رؤيت ايچون محمد ابن مسلمه رضی الله تعالی عنه حضرتلرينی مدينه‌ده براقدی

وهجرتك اشبو طقوزنجی سنه‌سی رجبنده پنجشنبه كونی اول خاتم الانبيا حضرتلری اردوی همايون ايله مدينه‌دن چيقدی

عبدالله ابن ابی ابن سلول منافقيندن بر كروه ايله برلكده بلا عذر بو سفردن كيرو قالوب آچقدن آچيغه رسول اكرمك امرينه مخالفت ايلديلر

صحیح الاعتقاد اولان اهل اسلامدن بعضیلری دخی کذلك بر کونه عذرلری اولمدیغی حالده زحمت ومشقتدن قاچوب سفردن کیرو قالدیلر

اردوی همایون ایله کیدنلر فی الواقع صحاقدن وصوسزلقدن پك زیاده کوچلك چکدیلر . لکن بیوك اجر وثوابه نائل اولدیلر

رسول اکرم ایله برلکده کیدن عساکرك مقداری اوتوز بیك نفردن زیاده اولوب اون بیکی آتلو ایدی

اثنای راهده رسول اکرمك دوه سی غائب اولدی منافقیندن زید ابن اللصیت (محمد پیغمبرم دیر وکوکلردن خبر ویرر . حالبوکه دوه سنك نرده اولدیغنی بیلمز) دیمش

اولوقت رسول اکرم دخی (برشخص بنم حقمده شویله بویله دیور) دیه رك آنك بوسوزلرینی اصحابنه حکایه ایلدی و (بن والله برشی بیلمم الا جناب حقك بیلدردیکنی بیلورم . وشمدی جناب حق بکا بیلدردی که دوه فلان وادیده فلان یرده یولاری براغاجه دالنه ایلیشوب قالمش کیدك کتورك) دیوسویلدی . همان اورایه واردیلر ودوه یی اول حالده بولوب کتوردیلر

بعده رسول اکرم اردوی همایون ایله تبوك نام مرحله یه واردی که مدینه دن دمشق شامه کیدرکن یاری یولدر

اوراده اردوی همایون برصو باشنه قوندی که غایت آز آقیوردی . بویله بربیوك اردونك اداره سنه كافی دكل ایدی

رسول اكرم آندن آبدست آلدی . همان معجزهٔ محمدیه اوله رق صو اوقدر چوغالدی که بتون اردونك اداره سنه كافی اولدی

اردوی همایون تبوك مرحله سنده اقامت ایله صحابئ اطرافی بوریمش اولدیغی حالده كرك عساكر رومیه دن وكرك قیصره تابع اولان عربلردن برحركت كورلمدی بوجهتله محاربه وقوع بولمدی

لكن اردوی همایونك شام حدودینه قدركلو بده رومه دولتنه میدان اوقومسی هرطرفه دهشت ویردی

بناء علیه عقبهٔ مصریه جوارنده ودكزكنارنده ایله نام بلده نك حكمداری اولان یوحنا كاوب اوچیوز آلتون جزیه ویرمك اوزره عهدوامان دیلدی . رسول اكرم دخی اكااوجهله برقطعه عهد نامه اعطا ایلدی

وبلاد شامدن جربا واذرح نام بلده لركه ایكیسنك اره سی اوچ میل مسافه دن عبارتدر . آنلرك اهالیسی دخی سنوی یوز آلتون جزیه ویرمك اوزره عهد وامان ایستدیلر رسول اكرم آنلره دخی اواوجهله برقطعه عهد نامه ویردی

ینه اول اثناده رسول اکرم درتبوز اللی آتلو ایله سیف الله
خالد ابن ولید رضی الله تعالی عنه حضرتلرینی دومة الجندل
بلده سنك حکمداری اولان ونصارا دینده بولنان اُکیدرِ
ابن عبد الملك اوزرینه کوندردی
سیف الله اورایه کیتدی ۰ اکیدری خارج قلعه ده خواص
اتباعیله کزرکن طوتدی ۰ وآلوب اردوی همایونه کتوردی
• اکیدر دخی جزیه اعطاسنی تعهد ایتمکله رسول اکرم
آنی اول شرطله صالیویردی
رسول اکرم یکرمی کون قدر تبوك موقعنده طوردی
واصحاب کرامیله مشورت ایدوب دها ایلرو کیدلمك ایچون
آنلرك رأیینی صوردی
عمر الفاروق رضی الله تعالی عنه حضرتلری (اکر طرف
باریدن مأمور ایسه ك یورك کیده لم) دیدی
حضرت پیغمبر (اکر طرف باریدن مأمور اولسم سزك
رأیکزی صورمازدم) دیو بیوردی
آنك اوزرینه حضرت عمر (یارسول الله دیار شامده قوت
وجمعیتلر چوق اهل اسلام هیچ یوق حالبوکه سزك
بومرتبه یاقلاشمکز آنلره خوف ودهشت ویردی ۰ بوسنه
بوقدر جقله اکتفا ایده لم ده باقه لم ایلروده جناب حق
نه کوسترر) دیدی
و برده شامده طاعون اولدیغی ایشیدلدی ۰ رسول اکرم

دخی طاعون اولان بلده‌یه کیرمیه‌جکز دیو بیوردی

بناء علی ذلك تبوکدن ایلرو کیدلمیوب همان اورادن مدینه‌یه عودت بیورلدی

رسول اکرمك دوه‌سنی عمار ابن یاسر رضی الله تعالی عنه حضرتلری یدر • وحذیفه ابن یمان رضی الله تعالی عنه حضرتلری کیرودن سورر ایدی

کیجه‌لین عقبه‌دن کچرکن بغتةً اوزرینه هجوم ایله سوء قصد ایتمك اوزره منافقیندن اون ایکی ملعون بینلرنده کیزلو اتفاق ایدرك حضرت پیغمبرك کچه‌جکی یرده طوروب فرصت کوزه‌درلرمش

آنلرك بو سوء قصدی ایسه رسول اکرمه وحی ایله بیلدیرلمش اولدیغندن احتیاطلی بولنوب فارشودن اول ملعونلرك قرالتیسنی کوردیکی کبی حضرت حذیفه‌یه امر ایدرك آنلری طرد ودفع ایتدردی • ومنافق اولدقلرینی وسوء قصد ایله کلدکلرینی حذیفه‌یه خبر ویردی

فرداسی اُسید ابن حضیر رضی الله تعالی عنه حضرتلری بو وقعه‌دن خبردار اولنجق اردوی همایونده نقدر منافق وار ایسه اعدام ایتدرمك ایستدی

لکن رسول اکرم اکا راضی اولمدی • ومادامکه لسانلریله کلمهٔ شهادت کتوره‌یورلر • آنلره تعرض اولنمق جائز اولماز دیو بیوردی

رسول اكرم هپ منافقلری بیلوردی . لكن اعلان ایتمزدی فقط حضرت حذیفه یه سویلردی

بناء علی ذلك حضرت حذیفه دخی هپ منافقلری طانوردی . لكن بومثللو اسراری كیزلردی

چونكه حذیفه رسول اكرمك محرم اسراری ایدی . حتی دیرلر كه دنیاده نقدر اولمش و اوله جق شیلر وار ایسه رسول اكرم اكا بیان ایلردی

بعده ینه اثنای راهده رسول اكرمه طرف الهیدن مسجد ضرارك كیفیتی بیلدیرلدی

شویله كه رسول اكرم تبوك غزاسنه چیقمدن برطاقم منافقلر مسجد قبانك جماعتنی آیارتمق غرضیله جوارنده برمسجد یاپدیغنی قورمشلر . ومعهود ابوعامر فاسق آنلره (سز اویله برمسجد یاپكز . وایچنه ممكن اولدیغی قدر اسلحه قویكز بنده قیصر رومه كیدیورم . سزه كلیتلو روم عسكری كتوریرم ومحمد ایله اصحابنی دیار مدینه دن چیقاریرم) دیوب جانب شامه كیتمكله آنلر دخی اویله برمسجد یاپمشلر . وابوعامرك وعدینه منتظر اولوب طورمشلر

ایشته اكا مسجد ضرار دنیلور كه تبوكدن عودت ایله مدینه یه كلور كن رسول اكرمه طرف الهیدن اول مسجدك اویله غرض فاسد اوزرینه بنا اولندیغی بیلدیرلدی

رسول اكرم دخی همان مالك ابن دخشم ایله معن ابن عدی العجلانی رضی الله تعالی عنهما حضرتلرینی کوندرمکله واروب اول مسجد ضراری هدم ایلدیلر

بعده رسول اکرم خلال رمضان شریفده سالما مدینه یه وصول بولدی

اولوقت بو سفر همایوندن بلا عذر کیرو قالمش اولانلر پك چوق پشیمان اولدی

حتی ایچلرندن ابولبابه کبی بعضیلری دیه جك سوز بوله میوب کندو کندولرینی مسجد شریفك دیرکلرینه باغلادیلر وکیجه کوندوز آغلادیلر . واوچ نفری یعنی کعب ابن مالك ومراره ابن الربیع وهلال ابن امیه حضور نبوی یه کلوب عفو دیلدیلر

رسول اکرم ایسه خلقی آنلرله اختلاط ومصاحبتدن منع ایتمکله اوچی دخی بر کوشه یه چکلدیلر . واللی کون خلق ایله الفتدن محروم قالدیلر

بو جهتله دنیا باشلرینه زندان اولدی . بعده جناب حق طرفندن جمله سنك توبه لری قبول بیورلدی . وصوچلری عفو ایدلدی

بوغزاده صیت سطوت اسلامیه دیارشامه کرکی کبی یایلدی . وصادق وکاذب سچلدی . هله کروه منافقین بتون بتون رسوای اولدی

﴿ اهل طائفك اسلامی ﴾

مکه نك فتحندن صكره رسول اکرم مدینه یه کلورکن ثقیف قبیله سنك رئیسی عروه ابن مسعود الثقفی کلوب اثنای راهده ایرشدی ٠ ورسول اکرم ایله کورشدی واسلام ایله مشرف اوله رق دونوب طائفه کیتدی وقومنی دین اسلامه دعوت ایتدی

ثقیف قبیله سنك بر طاقم اراذل واسافلی ایسه رئیسلری اولان و بین العرب غایت معتبر ذواتدن بولنان اشبو عروه ابن مسعودی اوقه طوتدیلر ٠ وبیچاره یی اوق ایله اوروب شهید ایتدیلر

رسول اکرم ایسه هوازن قبیله سی رئیسی اولان مالك ابن عوف نصری یه ثقیف قبیله سنی تضییق ایچون امر و یرمشیدی

بو جهتله مالك ابن عوف نصری فرصت بولدقجه ثقیف قبیله سنی اوروب یغما ایدر اولدیغندن ثقیف قبیله سی طائفدن طیشارو چیقه میوب قلعه ده محصور کبی بر حالده قالدیلر ٠ وهوازن خلقنك تجاوزاتندن عاجز اولدیلر بو صورتله ثقیف قبیله سی طائفده کفر وضلالات او زره یاشایه میه جقلرینی اکلادیلر

وهمان رسول اکرمك تبوك غزاسندن عودتنده ثقیف

قبیله سنك وجوه واشرافی مدینهٔ منوره‌یه كلوب عرض اطاعت ایلدیلر . فقط نمازدن عفو اولنملرینی دیلدیلر حضرت پیغمبر ایسه بردینده كه نماز اولمیه آنده خیر یوقدر دیو بیوردی

و برده رؤسای ثقیف اوته دنبرو طاپدقلری لات نام بتك اوچ سنه قدر حالی اوزره براغلمسنی ایستدیلر . ورسول اكرم قبول ایتمدیكندن باری برآی قدر براغلمسنی نیاز ایلدیلر

رسول اكرم آنی دخی قبول ایتمدیكندن نهایت ثقیفلولر هر تكلیفی قبول ایدرك یولیله ایمانه كلدیلر

آنك اوزرینه رسول اكرم لات نام بتی ییقمق ایچون ابوسفیان ابن حرب ایله مغیره ابن شعبة الثقفی یی طائفه كوندرمكله آنلر دخی واروب اول بتی كسر وامحا ایتدیلر

غریبدر كه آنلر اول بتی كسر وهدم ایدركن ثقیف قبیله سنك قاریلری چیقوب اكا تحسرا اغلار ایدیلر لكن صكره جمله سی خالص مسلمان اولوب لاتك آدینی بیله اونوتدیلر

اول اثناده سعد ابن ابو بكر قبیله سی طرفندن دخی ضمام ابن ثعلبه كلدی . حضور نبوی یه كیردی مسلمان اولدی شروط اسلامی اوكرندی . ودونوب قبیله سنه واردی

قومنه ابتدا کی سوزی بو اولمشکه (لات وعزّی نه فناشیلر ایمش) دیمش قومی (صوص یا ضمام سکا جنون و برص وجذام کبی بر علت کلسون صاقین) دیمشلر . ضمام رضی الله تعالی عنه ایسه (بازق سزه لات وعزی فائده وضرر و یرەمز . حالبوکه الله تعالی حضرتلری سزه پیغمبر کوندردی . واکا کتاب ایندردی . ناسی ضلالتدن قورتاردی) دیەرك اسلامی میدانه قویمش وقومنه خالصانه نصیحت و یرمش . آنلر دخی آنك نصیحتنی طوتمشلر . وهمان جمله سی ایمان ایتمشلر . شو یله که اول کون اخشامه قدر بنی سعد قبیله سنده ذکور واناثدن ایمانه کلمدك کمسنه قالمامشدر

﴿ سال حالك تتمهٔ وقایعی ﴾

رسول اکرم خلال رجب شریفده بر کون نجاشینك یعنی حبش حکمداری اولان اَصْحَمَه‌نك وفاتنی خبر و یردی واصحاب کرامیله برلکده آنك جنازه نمازینی قیلدی فی الواقع اول کون نجاشینك وفات ایلمش اولدیغی صکره‌دن معلوم اولدی

وشعبان معظمه‌ده رسول اکرمك کریمه سی وعثمان ذی النورینك زوجهٔ محترمه سی ام کلثوم رضی الله تعالی عنها حضرتلری

عالم فنادن کوچوب دار بقایه کیتدی

شوال آینده دخی رئیس المنافقین اولان عبدالله ابن ابی ابن سلول فوت اولدی

اوغلی عبد الله رضی الله تعالی عنه حضرتلری پدرینك جسمنی جهنم آتشندن محافظه ایچون حضرت پیغمبرك کوملکنی آلدی . و پدرینی اکا صاروب دفن ایتدی رسول اکرم دخی دعا واستغفار ایتمك اوزره قبرینه کیتدی حضرت عمر الفاروق ایسه باشی اوجنده طوروب (یارسول الله آنك ایچون دعا واستغفار ایده جکمیسین اوفلان کون شویله دیدی فلان کون بویله دیدی) دیه رك آنك ایام سیئاتنی تعداد ایدردی . همان وحی الهی کلدی (اویله کفر اوزرینه فوت اولوب کیدنلردن بریسی ایچون دعا واستغفار ایتمه وقبرینه کیتمه) دیونهی بیورلدی

اشبو عبدالله ابن ابی اهل اسلام حقنده بر بیوك بلیه ایدی وفاتیله اهل اسلام آنك شر وفسادندن قورتولدی وآنك وفاتی اوزرینه بیك قدر منافق خلوص قلب ایله مسلمان اولدی

بوسنه حج موسمی کلدکده رسول اکرم یارغاری ابو بکر الصدیق کرم الله وجهه حضرتلرینی امیر موسم حج نصب ایدرك اوچیوز کشی ایله مکهٔ معظمه یه کوندردی

* بعده حجاجه (براءة) سوره‌سنى تلاوت ايتمك و بو سنه‌دن صكره مشركلر مسجد حرامه ياقلاشمامق وچپلاق اوله‌رق كمسنه بيت اللهى طواف ايتمامك كبى خصوصاتى ناسه تبليغ ايلمك اوزره على كرم الله وجهه حضرتلرينى دخى مأموريت مخصوصه ايله ارقه‌دن ارسال بيوردى
مكهٔ مكرمه‌يه واردقلرنده موقفلرده خطبه‌لرى حضرت ابو بكر الصديق اوقودى . وناسه مناسك حجى اوكرتدى اهل اسلام اولوجهله حج ايتدى . كفار دخى زمان جاهليتده‌كى عادتلرى اوزره حج ايلديلر
حضرت على ايسه ناسه (براءة) سوره‌سنى اوقودى ويوم اضحاده (بو سنه‌دن صكره مشركلر حج ايتمسون وچپلاق كمسنه بيت اللهى طواف ايلمسون . رسول الله ايله عهدى اولانلرك مدت معينه‌لرينه قدر عهدلرينه رعايت اولنه‌جقدر) ديوندا ايتدى
مشركلر بر برينه لوم ايتمكه باشلاديلر (ايشته قريش مسلمان اولدى . سز نه‌يايه‌جقسكز) ديديلر . ونهايت آنلر دخى ايمان ايلديلر
چونكه قريش طائفه‌سى اسمعيل ابن ابراهيم عليهما السلامك ذريت خالصه‌سى وحرم شريفك اهاليسى اولوب سائر قبائل عرب هيچ بر وقتده آنلرك فضل وشرفنى انكار ايتمزلردى

ورسول اكرمه اعلان حرب ايدن انجق قريش قومى اولوب قبائل سائره آنلرك نتيجهٔ احوالنه منتظر ايديلر
مكه فتح اولنوبده قريش طائفه سى دخى اعانه كلنجك مهابت اسلاميه هرطرفى قاپلادى ٠ وقبائل عربدن پيدرپى ايلچيلر ومبعوثلر كلوب كيتمكه باشلادى
هرنه وقت برايلچى كلسه رسول اكرم البسه سنك اعلاسنى كيرر وايلچى يه كمال مرتبه مدارا واكرام ايلرايدى وهركسك حال وشاننه وهر قبيله نك عرف واصطلاحنه كوره سوز سويلرايدى

هجرتك اونجى سنه سى

سنهٔ جديده نك دخولندن صكره دخى مدينهٔ منوره يه ايلچيلر ومبعوثلر كلوب كيتمكدن خالى اولمدى
ازجمله ديار بحرينده متوطن عبدالقيس دنيلان قبيلهٔ عظيمه دن اون التى كشى كلدى كه مشهور جارود نام قسيس نصرانى دخى برابر ايدى ٠ جمله سى حضور نبويده اسلام ايله مشرف اولديلر
بنى عامر قبيله سندن اولان بنى منتفقك مبعوثلرى دخى كلوب حضور نبوى يه كيرديلر ٠ التفات كورديلر

رسول اكرم آنلره ال ویردی . آنلر دخی رسول اکرمك مبارك النی طوتدیلر . بیعت ایتدیلر . بعده دونوب شرف اسلام ایله مشرف اولدقلری حالده قبیله لرینه کیتدیلر

رسول اکرم دیار یمنده دین اسلامی تلقین ایچون ابوموسی الاشعری رضی الله تعالی عنه حضرتلرینی زبید وعدن طرفلرینه ومعاذ ابن جبل رضی الله تعالی عنه حضرتلرینی یمنك برقطعهٔ بالاسی اولان جند الکاسنه کوندردی ایکیسی دخی کیدوب یمنك بر طرفنده ناسه احکام شرعیه یی اوکرتدیلر . ودین اسلامی نشر ایتدیلر

بو اثناده رسول اکرم طرف طرف امیرلر ووالیلر نصب وارسال ایلدیکی صره ده زیاد ابن لبید الانصاری رضی الله تعالی عنه حضرتلرینی دخی حضر موت والیسی نصب ایله اول طرفه ارسال بیوردی

ینه بو اثناده قبائل اَزْدك بربطنی اولان غامد قبیله سندن اون کشی کلوب مسلم اولدقلرینی عرض وافاده ایتدیلر رسول اکرم آنلره دخی اُبی ابن کعب رضی الله تعالی عنه حضرتلرینی امیر نصب وتعیین بیوردی . وآنلرله برابر غامده کوندردی

اِزد شَنُوئَه قبیله سندن دخی اول اثناده برکروه کلوب

مسلمان اولدقلرینی عرض ایتدیلر • رئیسلری صُرَد ابن عبدالله الازدی ایدی • رسول اکرم آنی کندی مملکتنه والی ایدوب کوندردی • ودیار عنده‌کی مشرکلر اوزرینه غزا ایتمسنی امر وتنبیه بیوردی • اودخی عنده جرش نام بلده اهالیسی اوزرینه کیتدی • آنلر دخی جنکه قیام ایتدی • لکن اهل اسلام غالب کلدی وجُرش اهالیسندن پك چوق کسان تلف اولدی

اول اثناده جرش اهالیسندن دخی مدینهٔ منوره‌یه ایکی کشی کلمشیدی • حضور نبوی‌یه کیردکلرنده رسول اکرم آنلره قبیله‌لرینك بوغازلانمده اولدقلرینی خبرویردی دونوب مملکتلرینه کیتدکلرنده فی الواقع اول کون جُرش اهالیسنك قیرلمش اولدقلرینی اوکرندیلر • وکیفیتی قوم وقبیله‌لرینه خبرویردیلر • آنك اوزرینه جرش اهالیسندن برچوق کیمسه‌لر مدینهٔ منوره‌یه کلدیلر واسلام ایله مشرف اولدیلر

وینه اول اثناده یمنده واقع نَجْران ناحیه‌سی نصاراسنك رئیسلری برخیلی آدملریله مدینهٔ منوره‌یه کلدیلر • وسنوی معلوم المقدار جزیه ویرمك اوزره تعهد ایلدیلر وجزیه‌لرینی آلوب کتورمك اوزره برامین آدم ایستدیلر رسول اکرم قالق یا ابوعبیده دیدی • ابوعبیدة ابن الجراح

رضی الله تعالی عنه حضرتلری اياغه قالقدی ٠ رسول اکرم ايشته بو امتك امينی بودر ديو بيوردی ٠ وابوعبيده آنلرله برابر نجرانه کيدرك جزيه‌لر بنی آلوب کتوردی
و برکون رسول اکرم اصحاب کراميله اوتوروب مصاحبت ايدرکن سزه شو طرفدن برخيرلو کشی کلیور که يوزنده ملك نشانه‌سی واردر ٠ ديو بيوردی
اره‌سی چوق کچمیوب بجيله طائفه سندن جرير ابن عبدالله البجلی يوزاللی کشی ايله چيقه کلدی
بجيله يمنده معد قبيله سندن برجماعتدر ٠ جرير بوجماعتدن واشراف يمندن ملك کبی کوزل ويوزی نورانی برذات ايدی ٠ بودفعه يوزاللی آدميله برلکده ايمانه کلدی وخواص اصحاب کرامدن اولدی
فخر عالم حضرتلری اکا احکام شرعيه‌يی اوکرندی بعده آنی يمنده ذوالخلصه نام بتخانه‌نك هدم وتخريبنه مأمور ايتدی
شويله که بجيله وخثعم قبيله‌لرينك ذوالخلصه نامنده بربتخانه‌سی وارايدی ٠ آنی زيارت قصديله اطرافدن پك چوق خلق کلوب کيدردی ٠ عربستانده اوملاوعلائم کفريه هپ محو ايدلمشيکن يمنده اول بتخانه‌نك حالی اوزره قالمسی روا اولمديغندن رسول اکرم آنی هدم ايتمك اوزره

جریر بجلی حضرتلرینی اول طرفه کوندردی

حضرت جریر دخی یوز اللی نفر کزیده اتلوایله واروب اول بتخانه‌یی ییقدی . وایچنده‌کی بتی قیردی . بعده دونوب مدینهٔ منوره‌یه کلدی

مؤخرا رسول اکرم اشبو جریر بجلی‌یی امراء یمندن ذوالکلاع ایله ذوعمرو حمیری‌یه کوندردی . اودخی واروب آنلری دین اسلامه دعوت ایتدی . ایکیسی دخی ایمانه کلدیلر . حتی ذوالکلاع کندوسنك زمان جاهلیتده‌کی کناهلرینه کفارت اولمق اوزره درت بیك قول آزاد ایلمشدر

دیکر قبائل یمنده دخی برچوق کیمسه‌لر منوال مشروح اوزره پیدرپی کلوب کیتدکلری صره‌ده قبائل یمندن عنس قبیله‌سی شیخی اولوب اسود عنسی دیو معروف اولان عبهله ابن کعب دخی کلوب ایمان ایتدی . ودونوب یمنه کیتدی . زیرده بیان اولنه‌جغی وجهله یمنه عودتنده مرتد اوله‌رق نبوت دعواسنه قیام ایتمشدر

اول اثناده دیار نجددن دخی پیدرپی برچوق خلق کلوب اسلام ایله مشرف اولدقلری صره‌ده اهل یمامه اولان بنی حنیفه‌دن بر کروه کلوب اسلام ایله مشرف اولدیلر که مشهور مسیلمة الکذاب دخی آنلرله برابر ایدی . یمامه‌یه

عودتنده اودخی مرتد اوله‌رق نبوت دعواسنه قیام ایتمشدر

بنه بوصره‌ده بنی اسد قبیله‌سنك شیخی اولان طلحه ابن خُوَیلِد کلوب اسلام ایله مشرف اولمشدر که فرط شجاعت ایله معروف برآدم ایدی ۰ اودخی صکره مرتد اوله‌رق نبوت دعواسنه چیقشمشدر

خلال ربیع الاولده خالد ابن الولید رضی الله تعالی عنه حضرتلری برفرقهٔ عسکریه ایله نجران طرفنه کوندرلمشیدی مؤخرا علی کرم الله وجهه حضرتلری دخی اوچیوز اتلو ایله اوطرفه کیتدی ۰ وخلقی دین اسلامه دعوت ایتدی

یمن اهالیسنك اکثری حضرت علینك دعوتنه اجابت ایدوب حتی یمنده‌کی هَمَدان اهالیسی کافهٔ برکونده ایمان ایتمشلر سائر قبائل یمن دخی کروه کروه کلوب ایمان ایتمکه باشلامشلر

بوکادار حضرت علینك مکتوبی کلدکده رسول اکرم آشوری مرتبه ممنون اوله‌رق جناب حقك الطفنه تشکرا سجده‌یه واردی ۰ وحضرت علینك آرتق عودت ایلمسیچون خبر کوندردی

یمنده معاذ ابن جبل رضی الله تعالی عنه حضرتلری واسطه‌سیله ایمانه کلمش اولان نخع قبیله‌سندن زراره

ابن عمرو دخی مؤخرا ایکیوز کشی ایله مدینهٔ منوره یه کلوب
مسافرخانه یه ایندیرلمشدر
مسافرخانه عفرا خاتونك اوغلی معاذ رضی الله تعالی عنهما
حضرتلرینك زوجه سی وحارث نجار ینك قیزی اولان رمله
خاتونك خانه سیدر که رسول اکرمه کلان ایلچیلر ومرعی
الخاطر مسافرلر اورایه ایندیریلور ایدی
ایشته زراره رضی الله تعالی عنه ایله ارقداشلری دخی
اورایه قوندیرلمش وحقلرنده حرمت کامله اجرابیورلمشدر
* اشبو زراره اثنای راهده غریب رؤیالر کورمش
ورسول اکرمه تعبیر ایتدرمشدر . صکره هپ عینیله
تعبیر بیورلدیغی وجه اوزره ظهوره کلمشدر
الحاصل مکهٔ مکرمه نك فتحندن صکره قریش طائفه سی
هپ اسلام ایله مشرف اولدی . بعده سائر قبیله لر دخی
برر برر ایمانه کلدی
عربستانده اهل اسلامه قارشو طوره جق طوائف وقبائل
قالمدی
وناس آرتق اوزاق یقین هر طرفدن فوج فوج کلوب
ایمان ایتمکه باشلادی
ایشته بو نصرت وظفر بشارهٔ دار (اذا جاء نصر الله والفتح)
سوره سی نازل اولمشدر
خلاصهٔ معنای منیفی (اول دم که الله طرفندن نصرت

وفتوحات كله و كوره سين كه ناس فوج فوج اللهك دينه داخل اوله يورلر همان ربكه حمد ايدرك تسبيح واستغفار ايت) ديمكدر

بو ايسه خاتم الانبيا عليه اكمل التحايا حضرتلرينك عمرى آزقالمش اولديغنه رمز واشارت ايدى

زيرا آنك بعثتى دين اسلامى تأسيس ايتمك حكمتنه مبنى ايدى دين اسلام بو وجهله انتشاره باشلادقده اول مقصد حصوله كلمش اولدى

و برده (ناسك فوج فوج اسلامه كلديكنى كورديككده تسبيح واستغفار ايت) ديمكدن (آرتق بروطرفه توجه ايت وآخرت سفرينه حاضر اول) معناسى چيقار

حتى بو سورهٔ شريفه تلاوت اولنوركن حضرت عباس رضى الله تعالى عنه بو نكته يى آكلامش وآندن متأثر اولوب اغلامش

رسول اكرم آنى كورمش نيچون اغلايورسين ديو صورمش اودخى (يارسول الله بو سوزك عالم فانى يه وداع ايدوب كيتهجكزه دلالت ايديور) ديو جواب ويرمش رسول اكرم دخى اوت ديديكك كبيدر ديو بيورمش ايدى . ايشته حج وداع دخى اول اثناده وقوع بولمشدر

﴿ حج وداع ﴾

هجرتك اشبو اونجی سنه سی خاتم الانبیا علیه اکمل التحایا حضرتلرینك حج شریف نیتیله مکهٔ مکرمه یه کیده جکی ناسه اعلان اولندی

ناس دخی اول فخر عالم ایله برلکده حج ایتمك اوزره اطراف واکنافدن فوج فوج مدینهٔ منوره یه کلوب طوپلانمغه باشلادیلر

ذی الحجه یه بش کون قاله رسول اکرم اویله نمازینی قیلدقدن صکره اهل بیتی واصحاب کرامی ایله مدینه دن چیقوب ذوالحلیفه یه واردی . کیجه اوراده قالدی فرداسی احرامه کیردی . واویله نمازینی قیلدی . بعده اورادن قالقوب قرق بیك حجاج ایله مکهٔ مکرمه یه عزیمت بیوردی

وذی الحجه نك دردنجی بازار کونی علی الصباح اویله برعظیم قافلهٔ حج ایله مکه یه واردی . وبنی شیبه قپوسندن حرم شریفه کیردی

وبیت شریفی کوردکده (یارب سن بو بیتك شرف وشان ومهابتنی زیاده قیل) دیدی

وهمان بیت اللهی طواف ایتدکدن صکره صفا اوزره چیقدی . جناب خدایه حمد وثنا ونیاز ودعا ایتدکدن صکره مروه یه ایندی . وسعی ایتدی

اول اثناده حضرت علی کرم الله وجهه یمندن عودت ایدرك برقافله ایله مکهٔ مشرفه یه کلدی ، ورسول اکرم ایله کورشدی

دیکر طرفلردن دخی قافله بقافله پك چوق حجاج مسلمین کلدی ، وموسم حج شریفه ایرشدی

حج موسمی شهر آذار یعنی مارت ایچنده کون ایله کیجه نك متساوی اولدیغی زمان ایدی

وجمعه کونی عرفه اولوب اول خاتم المرسلین یوز بوقدز بیك حجاج مسلمین ایله حج اکبر ایلدی

واول کون رسول اکرم غایت مؤثر برخطبه اوقودی وبوخطبه سنده زمان جاهلیتدن قالمه قان دعوالرینی یساغ ایتدی ، وایشلمش فائض دعوالرینی قالدردی بعده (ای ناس سزك قاریلریکز اوزرنده حقلریکز واردر اما آنلرك دخی سزك اوزرکزده حقلری واردر آنلر سزك حقوقکزه رعایت ایتملیدر ، سزده آنلره حسن معامله ایتملیسکز مؤمنلر هپ بر برینك قرنداشیدر بر کیمسه یه قرنداشنك مالی حلال اولماز ، مکر که حسن رضاسیله ویرمش اوله ، بن سزه لازم اولان احکام شرعیه یی تبلیغ ایتدم ، وسزه ایکی شی براقدم که آنلره تمسك ایتدکجه هیچ بروقت ضلالتده قالماز سکز ، آنلرك بری اللهك کتابی ودیکری پیغمبرینك سنتیدر) دیو دهانیجه احکام

دینیه یی بیان ایتدکدن صکره (ای ناس تبلیغ ایتدممی)
دیو صوردی • واصحاب کرام اوت دیمکله اوچ کره
(شاهد اول یارب) دیو بیوردی
غلبه لك پك زیاده اولوب هر کس رسول اکرمك سسنی
ایشیده مدیکندن ربیعه ابن اُمیه ابن خلف رضی الله تعالی
عنه فخر عالم حضرتلرینك خطبه سنی حضاره تبلیغ
ایدردی
ایکندی وقتی کلمش وحالبوکه اویله نمازی قیلنماعش ایدی
بلال رضی الله تعالی عنه حضرتلری اذان اوقودی
واقامت کتوردی • ابتدا اویله نمازی قلندی بعده حضرت
بلال ینه اقامت کتوردی • ایکندی نمازی قیلندی
واخشام اوستی حضرت پیغمبر هنوز موقفده ایکن
(الیوم اکملت لکم دینکم واتممت علیکم نعمتی ورضیت
لکم الاسلام دینا) آیت کریمه سی نازل اولدی
معنای لطیفی (بو کون سزك دینکزی اکمال ایتدم • وسزك
اوزرکزه نعمتمی اتمام ایلدم • وسزك ایچون دین اولمق
اوزره اسلامی بکندم واختیار ایتدم) دیمکدر
حالبوکه حضرت پیغمبرك تبلیغنه مأمور اولدیغی احکام
دینیه تمام اولیجق آنك دخی بو عالمده فائده ایشی بتمش
اولور

وهرنه وقت كه برايش تمام اولدى دنيلور ايسه برنقصانه منتظر اولمق لازم كلور

بناء عليه بوآيت كريمه خاتم الانبيا حضرتلرينك آرتق بوعالم فانيدن رحلت ورب العالمينه مواصلت ايده جكنه اشارت ايدى

ابتدا ابوبكر رضى الله تعالى عنه حضرتلرى بوآيت كريمه يى ايشتديكى كبى اول اشارتى اكلادى • ورسول اكرمك وفات ايده جكى خبر ويريليور ديو اغلادى

غروب شمسده فخرعالم حضرتلرى قصوا نام دوه سنه بندى • واسامه رضى الله تعالى عنه حضرتلرينى تركيسنه آلدى • وعرفاتدن حركت وكمال تمكين ووقار ايله مزدلفه يه مواصلت ايلدى

واخشام نمازى قيلنمش اولميوب يتسو وقتى ايسه ايرشمش اولديغندن رسول اكرم ابتدا اخشام نمازينى وآرقه سندن يتسو نمازينى قيلدى

وفرداسى صباحلين اركندن صباح نمازينى قيلدقدن صكره ينه دوه سنه بندى • وبوكره تركيسنه فضل ابن عباسى آلدى • ومنايه كلدى

ومناسك حجك اتمامنه قيام ايتديكى صره ده قربان كسه دى وتراش اولدى

وكسيلان صاچلرى اصحاب كرامنه يادكار اولمق اوزره

بر ایکیشر طاغتدی . آنلردخی بومبارك قیللری آلوب
حرزجان ایتدی
اول فخر عالمك بو یله اصحابنه یادکار و یرمسی ایسه عمری
آز قالدیغنه اشارت ایدی
واول اثناده (ای ناس مناسکك حجی بندن اوکرنیکز
بیلم اما بلکه بوندن صکره بنمله بوراده کوریشه مزسکز)
دیدی
وینه مناده اوقودیغی خطبه سنده امته خطابا (هر بریکزك
قانی ومالی دیکرینه حرامدر . یوم قیامتده ربکزك
حضورینه کله جکسکز . اودخی عملرکزدن صوره جق
وعملرکزه کوره مجازات بیوره جقدر صاقین بندن صکره
کفار کبی فرقه فرقه اولوبده بر برکزك بوینه اورمیه سز
ای ناس تبلیغ ایتدممی) دیو صوردی . وحضار اوت
دیملریله رسول اکرم دخی (شاهد اول یارب) دیدکدن صکره
(حاضر اولانلر غائب اولانلره تبلیغ ایلسون) دیو بیوردی
وسوکیلو امتیله وداع ایتدی
بعده رسول اکرم مکه یه کلدی . طواف وداع ایتدی
وابن عباس الندن زمزم ایچدی
حج تمام اولدی . حجاج طاغلدی . رسول اکرم دخی
دار هجرتی اولان مدینه یه عودت بیوردی

ودونوب مدینه‌یه کلورکن عالم بقایه مدعو اولدیغنی صحابهٔ کزینه‌ئه خبر ویردی

وذوالحلیفه‌یه کلدکده کیجه اوراده قالدی • وفرداسی مدینه‌یه کیردی

اول اثناده فخر عالم حضرتلرینك اوغلی حضرت ابراهیم دنیادن کوچوب دار عقبایه کیتدی • پدر اکرمی دلخون ایتدی

رسول اکرم آنك حقنده (اکر صاغ اولسه نبی اولمسی لازم کلوردی • سزك نبیکزدن صکره ایسه نبی یوقدر) دیدی

وآنك وفاتی کونی کون طوتلدی • ناس دیدی که حضرت ابراهیمك وفاتی ایچون طوتلدی

رسول اکرم آنلری رد ایدوب دیدی که (کون وآی جناب حقك وحدانیت وعظمتنه دلیل اولان ایکی آیتدر آنلر هیچ برکیمسه‌نك حیات ومماتی ایچون طوتلمازلر)

رسول اکرمك فاطمة الزهرا رضی الله تعالی عنها وارضاها حضرتلرندن بشقه اولادی قالمدی

آنك اوغللری حسن وحسین رضی الله عنهما حضرتلرینی اوز اولادی کبی سوردی

وبرده زید ابن حارثه رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك

اوغلی اسامه رضی الله تعالی عنه حضرتلرینی کندی
اولادی مقامنده طوتاردی
زید ابن حارثه رسول اکرمك آزادلولرندن اولوب اکا
آزاد لولرندن ام ایمن رضی الله تعالی عنها حضرتلرینی
تزویج ایتمش . واشبو اسامه آنلردن تولد ایلمش ایدی
هجرتك اشبو اونجی سنه‌سی خلالنده مسیلمة الکذاب
یمامه‌ده نبوت دعواسنه چیقشدیغی کبی أسودِ عنسی
دیو معروف اولان عبهله ابن کعب دخی یمنده بودعوایه
قالقشدی
شویله که اشبو عبهله حقه بازلقده ماهر وسوزی مؤثر
برملعون کافراولوب یمن اهالیسندن بك چوق کیمسه‌لری
آلداتدی . ونجران اهالیسی اکا تبعیت ایتدی
بعده عبهله صنعایه کیتدی . واوراسنی دخی ضبط ایله
دائرهٔ فسادی بیوتدی
بوجهتله یمنده‌کی مأمورین اسلامیه‌یه پریشانلق کلدی
حتی معاذ ابن جبل رضی الله تعالی عنه حضرتلری محل
مأموریتندن صاوشدی . ومأرب بلده‌سنه واروب
اوراده ابوموسی الاشعری رضی الله تعالی عنه حضرتلریله
کورشدی . وایکیسی برلکده بلدهٔ مأربدن چیقوب
حضرموته کیتدیلر
رسول اکرم بوکیفیته واقف اولیجق یمنده‌کی اهل اسلامه

مأمور مخصوص كوندردى · وهرنصل اولور ايسه اولسون عبهله نك حقندن كله سز ديو بيوردى

ديار نجدده اولان اهل اسلامك دخى مسيلمة الكذاب اوزرينه واروب حقندن كلملرى ايچون امر ويردى

وبو ايكى ملعونك قريبا تلف اوله جقلرى عالم معناده رسول اكرمه بيلديرلمش اولديغندن او دخى كيفيتى اصحاب كرامنه بيلدردى

ينه اول اثناده بنى اسد قبيله سى شيخى اولان طُليحه ابن خويلد دخى دعواى نبوت ايتمكله رسول اكرم آنك اوزرينه دخى برمقدار عسكر كوندرى

هجرتك اون برنجى سنه سى

نجدده مسيلمة الكذابك ويمنده اسود عنسينك اختلال چيقارملرى اوزرينه ايكى طرف ايچون تدابير لازمه يه تشبث بيورلديغى حالده عربك اك بيوك تجارتى شام ايله اولديغندن اهل اسلام ايچون اول طرفى آچمق پك مهم برايش ايدى

بناء على ذلك خاتم الانبيا عليه اكمل التحايا حضرتلرى صفرك يكرمى التيسنده شام شريف ملحقاتندن بلقا طرفنه كوندرمك اوزره براردو ترتيبنه باشلادى

ومقدما اوطرفده شهيد اولان زيد ابن حارثه رضى الله تعالى عنه حضرتلرينك اوغلى اسامه رضى الله تعالى عنه حضرتلرينى سرعسكر نصب ايله (باباكك شهيد اولديغى يره كيت ودشمنلرى آتلره چكنت) ديو امر ايلدى

بركون صكره اول خاتم الانبيا حضرتلرى خسته اولدى لكن امر جهادده اصلا سكته كتورمدى

حتى ربيع الاوله بركون قاله خسته اولديغى حالده حضرت اسامه به سنجاق ويروب اودخى سنجاغى بريده ابن الحصيب الاسلمى رضى الله تعالى عنه حضرتلرينه ويردى وخارج مدينه يه چيقوب جرف نام محلده اوردوسنى قوردى

ابو بكر وعمر وسعد وسعيد وابو عبيده كبى كبار اصحاب كرام هپ سفره مأمور اولدقلرى جهتله تدارك كورمكده ايديلر

واول فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى خسته لكله بيتاب اولديغى حالده برطرفدن فضل ابن عباس وديكر طرفدن على ابن ابو طالب رضى الله تعالى عنهما حضرتلرى طوته رق منبره چيقوب اوتوردى

جناب حقه حمد ايتدكدن صكره (اى ناس هر كيمك آرقه سنه اورمش ايسم ايشته آرقه م كلسون اورسون تقاص

اولسون وهر كيمك آله جغى وار ايسه ايشته مالم كلسون آلسون) ديو بيوردي

بعده اول فخر عالم منبردن اينوب اويله نمازيني قيلدي وينه منبره چيقوب اولكى سوزيني تكرارلادي

بودفعه برآدم كندوسندن اوچ درهم ادعا ايتمكله درحال آني تأديه ايتدي . وبعده اصحاب احد ايچون دعا واستغفار ايلدي

وبوصره ده مشركلرك جزيرة العربدن چيقارلمه لرينى وكلوب كيدن ايلچيلره كندى زماننده نصل حرمت ورعايت اولنوردیسه ینه اویله جه اكرام اولنمسنى توصيه بيوردى

وينه بوصره ده اول خاتم الانبيا حضرتلرى بيوردى كه (الله تعالى برقولنى دنيا ايله وصلت الهيه سى بيننده مخير قيلدى . قول دخى آنك وصلت وملاقاتنى اختيار ايتدى)

قول تعبيرى رسول اكرمك ذاتندن كنايه اولوب بووجهله عالم عقبايه ارتحال ايده جكنى اشعار ايلدى

ابو بكر الصديق رضى الله تعالى عنه حضرتلرى مراد نه اولديغنى اكلادى . و(نفسمز سكا فدا اولسون يارسول الله) ديه رك آغلادى

رسول اكرم ايسه آنك سوزينى كسدردى . واصحاب

كرامنه نصيحت ووصيته باشلادى . وابوبكردن
يلك زياده خوشنود اولديغنى بيلدردى . حالبوكه مبارك
كوزلرندن ياش آقيوردى
بعده مسجد شريفه آچيلان قپولرى قپاندى . فقط
ابو بكر قپوسنك آچيق براغلمسنى امر ايتدى . وسزى
اللهه اصمارلادم ديه‌رك حجرهٔ سعادتنه كيتدى
آندن صكره اول فخر عالمك خسته لكى مشتد اولدى . انصار
كرام ايسه آندن مضطرب اولوب مسجد شريفك اطرافنده
پروانه كبى طولاشمغه باشلاديلر
آنك اوزرينه حضرت عباس رضى الله تعالى عنه رسول
اكرمك اوكنه دوشوب واوغلى فضل ايله على ابن ابوطالب
رضى الله تعالى عنهما بر قولتوغنه كيروب تكرار اول
حضرتى مسجد شريفه كتورديلر
اول خاتم الانبيا حضرتلرى ينه منبره چيقدى . وانصاره
خطابا (اى ناس بنم ارتحالمى دوشونوب تلاش
ايديورمش سكز . بر پيغمبر امتى ايچنده مؤبد قالديمى كه
بنده سزك آره كزده مؤبد قاله‌يم معلومكز اولسون كه
بن حضرت حقه واصل اوله جغم وشرف وصلته جمله كزدن
زياده مستحقم سزه نصيحتم اودر كه مهاجرين اولينه
حرمت ورعايت ايده سز) ديو بيوردى
بعده (اى مهاجرين سزه ده دخى وصيتم بودر كه انصاره

کوزل معامله ایده سز آنلر سزه ایلاک ایتدیلر سزی کندی
مملکتلرینه کتوردیلر . خانه لرنده باریندردیلر . چکنه ده
مضایقه لری وار ایکن سزلری نفسلری اوزرینه ترجیح
ایله مالارینه اورتاق ایلدیلر . هرکیم انصار اوزرینه
حاکم اولور ایسه آنلره رعایت ایلسون وایچلرنده قصور
ایدنلر اولورسه عفو ایله معامله ایلسون) دیو نصیحت
ویردی

وجمله یه خطابا (ای ناس عالمده جریان ایدن ایشلر قضا
وقدر الهی یه منوط ومعلقدر . وقتیله اوله جق ایشك
تعجیلنده فائده یوقدر . جناب حق کمسه نك تعجیلی ایله عجله
ایلمز . اللهك قضا وقدرینه غلبه سوداسنده اولنلر مغلوب
ومقهور اولور . طرف الهی یه خدعه ایتمك ایستیانلر
الدانور خائب وخاسر قالور . بن سزه شفقتلو ومرحمتلویم
سزلرینه بکا قاووشه جقسکز بو اوشه جغمز یر حوض کوثر
کناریدر . هرکیم کنار حوضده بنمله بولشمق ایستر ایسه
النی ودیلنی مالایعنیدن صاقنسون ای ناس کناه ومعصیت
سبب تغییر نعمت اولور . اکر خلق یار ومطیع اولور ایسه
امیر وآمرلری دخی اویله اولور . واکر خلق فاجر اولور ایسه
آنلرده اول طور وحال اوزره اولورلر) دیدی

رسول اکرمك خسته لکی زیادلشدکده اهل بیتنك اتفاقیله
عایشه رضی الله تعالی عنها حضرتلرینك حجره سنده

یاتمسنه قرار و یرلمش ایدوکندن بو کره دخی اول خاتم الانبیا حضرتلری امتنه اول وجهله وعظ ونصیحت ایتدکدن صکره منبردن اینوب ینه حضرت عایشه نك حجره سنه کیتدی . ودوشکنه یاتدی

وخسته لکی اثناسنده دائما اذان اوقوندقچه مسجد شریفه چیقار . وامام اولوب جماعت ایله نمازینی قیلار ایدی

فقط وفاتنه اوچ کون قاله خسته لکی آغرلاشدی . وآرتق مسجد شریفه چیقه ماز اولدی

ایشته اولوقت (ابو بکره سویلیکز ناسه نماز قیلدیرسون) دیو اماتی حضرت ابو بکره تفویض ایلدی

بناء علیه حضرت پیغمبرك حیاتنده ده ابو بکر الصدیق جماعت مسلمینه امام اوله رق اون یدی وقت نماز قیلدردی

ربیع الاولك اونیجی جمعه ایرتسی کونی جانب حقدن جبرائیل علیه السلام کلوب اول خاتم المرسلین حضرتلرینك حال وخاطرینی صوردی

وفرداسی پازار کونی ینه استفسار خاطر ایچون کلدی ویمنده دعوای نبوت ایدن یلانجی اسود عنسینك اعدام اولندیغنی خبر ویردی . رسول اکرم دخی اصحاب کرامنه بیلدردی

فی الواقع ربیع الاولك اون برنجی پازار کیجه سی اسود

عنسی صنعاده سرایده یاتور ایکن طرف اسلامیاندن اعدام ایتدیرلمش ۰ وآنك فتنه وفسادی سببیله اطرافه طاغیلان مأمورین اسلامیه یرلرینه عودت ایدوب صنعا امارتنه بینلرنده اتفاق آرا ایله معاذ ابن جبل رضی الله تعالی عنه حضرتلری انتخاب ایدلمش اولدیغی بعده تبین ایتمشدر

واول بازار کونی رسول اکرمك خسته لکی زیاده مشتد اولدی ۰ حتی اسامه رضی الله تعالی عنه حضرتلری اردودن کلوب حضور سعادته کیردی ۰ رسول اکرم ایسه طالقین یاتیوردی ۰ سامه یه برشی سویلمدی ۰ فقط اللرینی کوکه قالدردی ۰ وآنك اوزرینه سوردی ۰ اکا دعا ایتدیکی اکلاشلدی

بعده رسول اکرم آچیلوب کندو یه کلدی ۰ حتی فرداسی بازار ایرتسی که ربیع الاولك اون ایکنجی کونی ایدی هپ اصحاب کرام مسجد شریفده صف باغلایوب ابو بکر الصدیق کرم الله وجهه حضرتلرینك آرقه سنده صباح نمازینی قیلارلر ایکن اول فخر عالم حضرتلری مسجد شریفه کلدی ۰ امتنك اوله صف صف طوروب عبادت ایتمکده اولدقلرینی کوردی ۰ ممنون اوله رق تبسم بیوردی ۰ وکندوسی دخی حضرت ابو بکره اویوب نمازقیلدی

اصحاب کرام حضرت پیغمبری مسجد شریفده کوردکاری
کبی بتون بتون افاقت بولدی ظنیله پك زیاده مسرور
اولدیلر
رسول اکرم ایسه ینه حضرت عایشه نك حجره سنه
کیتدی ۰ وآرتق راحت دوشکنه یاتدی
واسامه کلوب حضور نبوی یه کیردکده رسول اکرم
اکا آرتق علی برکة الله کیت دیدی ۰ اودخی چیقوب
اردوسنه کیتدی ۰ وهمان حرکت ایتمك اوزره عسکره
امر ایتدی
حالبوکه اول اثناده فخر عالم حضرتلرینك خسته لکی
شدت بولدی
وکریمهٔ محترمه لری فاطمة الزهرا رضی الله تعالی عنها
حضرتلرینی یاننه چاغروب قولاغنه برشی سویلدی
حضرت فاطمه اغلادی بعده ینه برشی سویلدی
اودخی کولدی ۰ مکر ابتدا حضرت فاطمه نك قولاغنه
بن اولسم کرك دیو بیورمش ۰ اودخی بریوب غلامش
صکره اهل بیتمدن الك اول بنم یانمه کله جك سنسین
دیومژده ویرمش ۰ اودخی سویوب کولمش
بعده وقت زوال شمسدن اوجله حضرت جبرئیل ایله
عزرائیل علیهما السلام برلکده باب سعادته کلدیلر
جبرئیل امین ایچرو کیردی ۰ عزرائیلك قپوده بکلدیکنی

وایچرو کیرمك ایچون رخصت ایستدیکنی خبر ویردی
* طرف نبویدن رخصت ویرلمکله حضرت عزرائیل
همان ایچرو کیردی • سلام ویردی • واللهك امرینی
بیلدردی
خاتم الانبیا علیه اکمل التحایا حضرتلری حضرت
جبرئیلك یوزینه باقدی • اودخی یارسول الله ملأ اعلی
سکا منتظردر دیدی
آنك اوزرینه اول فخر عالم یاعزرائیل کل مأمور یتکی
یرینه کتور دیو بیوردی
حضرت عزرائیل دخی روح پرفتوح محمدی یی قبض ایله
اعلای علیینه اولاشدردی صلی الله علیه وسلم
ایشته دنیانك حالی بودر کشی نقدر یاشاسه انجامی فنادر
باقی انجق خدادر
بو دوناغه هر کون کاوب کیدن چوق • اما دونوب کلان
یوق
وفاسز دنیا کیمسه یه قالماز • دنیاوارلغی کمسنه یه مال
اولماز
انسان دنیایه کاور کنج اولور • اختیار اولور • شویله اولور
بویله اولور • نهایت اولور
اوانلر صانکه دنیایه کلمامش کبی اولور • فقط خیر ایشلیانلرك
کوزل نامی قالور

ایلك ایدنلر اجر ومکافاتن کورر . کوتیلك ایدنلر دخی جزاسین بولور

بونلره باقوب عبرت آلملی غفلت او یقوسندن اویانوب آکاه اولملی . بزینه صدده کله لم

رسول اکرمده اولوم علامتلری بلوردکده ام ایمن رضی الله تعالی عنها حضرتلری اوغلی اسامه یه خبر کوندردی

* اسامه وعمر وابوعبیده رضی الله تعالی عنهم حضراتی بو یله برکدرلی خبر آلدقلری کبی همان اردودن قالقوب مسجد نبوی یه کلدیلر

حالبو که امهات مؤمنین روح پرفتوح محمدینك اوچوب اعلای علیینه کیتدیکنی کوربجك فریاده باشلادیلر

آنلرك فریاد وفغانی ایسه مسجد شریفده کی اصحاب کرامی شاشرتدی . وعظیم تلاش واضطرابه دوشوردی

حضرت علی قالب بی جان کبی اولدیغی یرده طونه قالدی

حضرت عثمانك دیلی طوتیلوب داسیز کبی اولدی

حضرت عمر بو یله بردهشتلو حالی کوربجك مدهوش اوله رق قلیجه طاوراندی . هرکیم حضرت پیغمبر فوت اولدی دیر ایسه بوینی اوریرم دیه رك قلیج النده وایاق اوزرنده طوره قالدی

حضرت ابو بکر کندی محله سنده ایدی . کاوب بوحالی کوردی . همان حجرهٔ سعادته کیردی . اول فخر عالمك

يوزينى آچدى . كوردى كه روح پرفتوح محمدى اوچوب كيتمش فقط سأرناسك جنازه‌لرنده‌كى چيركين حاللر آنده يوق جسد شريفى لطيف ونظيف اوله‌رق ينه نور كبى ياتيور آه مماتك دخى حياتك كبى كوزل ديه‌رك او يدى آغلادى ومبارك يوزينى اورتدى . واهل بيته تسليت ويردى

بعده اول يار غار صديق چيقوب مسجد شريفه كلدى (اى ناس هركيم كه محمده طاپيور ايسه بيلملى كه محمد اولدى . وهركيم كه الهه طاپيور ايسه بيلملى كه الله باقيدر اولمز) ديدى

وهمان (وما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل أفان مات اوقتل انقلبتم على اعقابكم ومن ينقلب على عقبيه فلن يضر الله شيئا وسيجزى الله الشاكرين) آيت كريمه سنى اوقودى

معناى منيفى (محمد دكل الا بر رسولدر . آندن اول نيجه رسوللر كلوب كچمشدر . اوا كر اولور ياخود قتل اولنور ايسه سز كيرو دونه جكميسكز هركيم كيرو دونر ايسه الله‌ه برضرر ايتمز الله ايسه نعمت اسلامك شكرينى ايدنلره مكافات ايده جكدر) ديمك اولور

بو آيت كريمه احد غزاسنده محمد قتل اولندى ديو برسس ايشيدلمكله اهل اسلامه پك زياده شاشقنلق وپريشانلق كلمسى اوزرينه نازل اولمشيدى

اولوقندنبرواصحاب کرام بوآیت کریمه یی کرات ایله ایشتمشلر ودفعات ایله تلاوت ایتمشلر ایدی

لکن رسـول اکرمك وفاتی اوزرینه اول مرتبه حیرتده قالدیلر . واویله بردرین دریای غم وافکاره طالدیلرکه کویا اول آیتی هیچ ایشتمامش کبی اولدیلر

یالکز ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه حضرتلری کندوسنی شاشرمیوب واردی . حضرت پیغمبری کوردی وکلوب سائر اصحاب کرامه کیفیتی خبر ویردی . واول آیت کریمه یی تلاوت ایله آنلره انتباه کتوردی

حضرت ابو بکر اول آیتی اوقور ایکن حضرت عمرك عقلی باشـنه کلدی . رسـول اکرمك وفاتنه ایناندی دیزلرینك باغی چوزلدی . یره دوشدی

بعده حضرت ابو بکر (انك لمیت وانهم لمیتون) آیت کـریمه سنی دخی اوقودی که (یا محمد بهمه حال سن اوله جکسین وبهمه حال آنلر یعنی مشرکلر دخی اوله جکلردر) دیمك اولور

وفات پیغمبری وقعه سـنك دهشتیله حیران وسرکردان اولان سائر اصحاب کرام دخی حضرت ابو بکرك خطابی اوزرینه صانکه بغتة براغراویقودن اویاندیلر . وکندولرینه کلوب حضرت ابو بکرك سوزینه قاندیلر

یعنی حبیب خدا محمد المصطفی علیه اکمل التحایا حضرتلرینك
وفاتنه ایناندیلر
ایشته اول اثناده حضرت اسامه نك اردوسنده کی عسکر
درون شهره کیردی . حضرت بریده دخی سنجاغ شریفی
کتوروب حضرت پیغمبرك قپوسی اوکنه دیکبویردی
بوایسه برمرتبه دها ناسه دهشت ویردی
فخر عالم حضرتلرینك مکه دن هجرت ایله مدینه یه
تشریفلری کونی مدینه شهری نصل که تعریف اولنماز
صورتده منور وروشنا اولدیسه بوکره وفاتنده دخی
شهر مدینه یی اول مرتبه ظلمات حزن وکدر قاپلادی
حزن وکدر صانکه اهل اسلامك یورکنه بر زهرلی خنجر
صاپلادی
کوزلر اغلار . کوز یاشلری چاغلار . آتش حسرت
هر کسك جکرین طاغلر ایدی
حضرت عباس وعلی وسائر اهل بیت نبی کوز یاشی
دوکه رك حضرت پیغمبرك تجهیز وتکفینی خدمت
شریفه سی ایله مشغول ایدیلر
حضرت ابو بکر دخی سعادتخانهٔ حضرت پیغمبریده بولنه رق
آنلرله برابر یانوب یاقلمقده واول خدمت شریفه یه باقمقده
ایدی
لکن یانوب اغلامقله ایش بتمیوب مصالح امتی کورمك

واحكام شريعتى اجرا ايتمك ايچون هرشيدن مقدم رسول اكرمه خليفه اوله جق برامير انتخابى لازم ايدى
واوقت بو منصب جليله جمله دن احق واولى خاتم الانبيا حضرتلرينه مغاره ده رفيق اولان حضرت ابو بكر الصديق ايدى
زيرا اصحاب كرامك طبقهٔ عليا سى ابتدا مكه ده ايمان ايدن خواص اصحاب كزين اولوب آنلرك دخى اول وافضلى حضرت ابو بكر ايدى
واكرچه حضرت عباس وعلى قرابتجه جمله دن زياده رسول اكرمه يقين ايسه لرده اول فخر عالم حضرتلرى يار غارى اولان ابو بكرى جمله اصحابنك اوست طرفنده طوتاردى
وخسته لكى اثناسنده اصحاب كرامنه وداع ايتديكى كون صحبتجه اك زياده ابو بكردن ممنون اولديغنى بيلدردى
ومسجد شريفه آچيلان قپولرى هپ قپادوب يالكز ابو بكر قپوسنى آچيق براقدردى
وارتحالنه اوچ كون قاله امامتى ابو بكره تفويض بيوردى واركان دينك اعظمى اولان نمازده آنى جمله نك اوكنه كچوردى
شو حالره نظرا خلافته حضرت ابو بكر تعين ايتمش ديمك اولمسيله همان اصحاب كزين براشوبده آنى رسما انتخاب ايتملرى لازم كلوردى

حالبو که انصاردن بعضیلری کندو ایچلرندن امیر انتخاب ایتمك املنه دوشدیلر ٠ وبنی ساعده صفه سنده براشدیلر

وخزرج قبیله سنك رئیسی اولان سعد ابن عباده نامزاج اولدیغی حالده اورایه کلوب انصاره خطابت ایلدی شو یله که (ای جماعت انصار سزك دینجه نائل اولدیغکز فضل ومزیت بشقه قبیله لرده یوقدر ٠ محمد صلی الله تعالی علیه وسلم نیجه ییللر قومی ایچنده اکلندی ٠ آنلری دینه دعوت ایلدی ٠ ایچلرندن پك آز کیمسه ایمانه کلدیسه ده کفار ایله جهاده ودین اسلامی اعزازه قادر اوله مدیلر وقتا که جناب حق سزك سعادتکزی مراد بیوردی سزی شرف اسلام ایله مشرف قیلدی ٠ ورسول اکرم ایله اصحابنك محافظه سنی وجهاد ایله دین اسلامك اعزاز واعلاسنی سزه میسر ایلدی ٠ دشمنلر اوزرینه اك زیاده شدت کوسترن سزلر اولدیکز طوائف عرب سزك قلیجکز سایه سنده ایستر ایستمز اطاعته کلدی ٠ ورسول اکرم سزلردن راضی اولدیغی حالده وفات ایتدی ٠ شمدی امارت وریاست سزك حقکزدر آنی بشقه سنه ویرمیکز) دیدی

انصاردن حاضر اولنلر دخی اکا (الله موفق ایلیه رأیکده اصابت ایلدك بزده سنی امارته انتخاب ایلرز) دیدیلر

خزرج قبیله سی کندی رئیسلرینك امارته انتخابی سوزندن غایت ممنون اولدیلر

اما اوس قبیله سی کندی رئیسلری اولان اسید ابن حضیرك باشنه اوشدیلر ٠ وتردد واندیشه یه دوشدیلر

چونکه اوس وخزرج قبیله لری ایکی قرنداش اوغللری اولدقلری حالده مقدما بینلرنده عداوت ظهور ایله محاربه لر وقوعبولمشیدی

بعده اسلام ایله مشرف اوله رق بارشدیلر ٠ وهپ دین قرنداشی اولوب برلشدیلر

وهجرتدن مقدم مکه یه واروب عقبه ده حضرت پیغمبره بیعت ایتدکلرنده اهلروکللرندن اون ایکی کیسه سارلرینك اوزرینه نقیب ورئیس نصب وتعیین بیورلمشیدی

ایشته بو اون ایکی نقیبدن بری سعد ابن عباده ودیکر بری دخی اسید ابن حضیر ایدی

وانصاردن امیر انتخاب اولنه جق اولدیغی تقدیرده بو ایکیسندن بریسی انتخاب اولنمق لازم کاوردی

حالبوکه ایکیسندن هر قنغیسی انتخاب اولنسه دیکر طرفك رقابتنی موجب اولوردی

واقعا جمله سی انصار رسول الله اولوب دین اسلام اوغورنده جان وباش فدا ایتدیلر ٠ وجمله سی دین قرنداشی اولوب بر بری ایچون قانلر دوکدیلر

لكن هر قنغى قبيله دن امير اولسه ديكرى آنى قصقانمق و بنه اوسيلك وخزرجيلك غيرتى ميدانه چيقمق پك طبيعى ايدى

قرنداش قرنداشك غيرتنى كودر . وايجابنده برى ديكرى ايچون جانى اسير كه من . لكن فطرت بشريه اقتضاسنجه بريسى ديكرينك كندوسنه تفوقنى دخى چكه من

بناء عليه خزرج قبيله سى سعد ابن عباده يه بيعت ايچون پك زياده حرصلانديلر . اوسيلر ايسه اسيد ابن حضيرك يانه طو پلانديلر و(امارت بوكره خزرجيلرك النه كچر ايسه فيما بعد تحكم داعيه سنه دوشرلر . و بزى اصلا ايشه قارشدرمازلر) ديو فيسلدى يه وارديلر

مهاجرين ايسه انصاردن بر ينك امارتنى قبول ايتمك احتمالى يوق ايدى

زيرا قريشيلر اشرف قبائل عرب اولدقلرى جهتله بشقه برقبيله نك امرى آلتنه كيره مزلردى

فقط سعد ابن عباده نك نطقى انصاره پك زياده تأثير ايتديكندن همان اكا بيعت اولنمق اوزره ايدى

حالبوكه ابتدا خزرجيلر ايله اوسيلر بيننده رقابت كيره جك وآنلر بينلرنده اتفاق ايتسه لر مهاجرين آنلره مخالفت ايده جك والحاصل اهل اسلام ايچنه بر عظيم تفرقه دوشه جك ايدى . بو ايسه ملت اسلاميه حقنده بر بيوك تهلكه ايدى

ایشته اویله طار وقتده‌که او بروقتده ابو بکر الصدیق وعمر الفاروق وابو عبیده ابن الجراح رضی الله تعالی عنهم حضراتی اورایه حضرکبی کلوب ایرشدیلر

شویله که حضرت عمر الفاروق انصارك اولو جهله جمعیت ایتدکلرینی ایشتدیکی کبی حضرت پیغمبرك خانهٔ سعادتنه واردی . حضرت ابو بکری چاغردی . کیفیتی خبر ویردی

حضرت ابو بکر الصدیق دخی حضرت عمر ایله حضرت ابو عبیده‌یی آلوب آنلر ایله برلکده بنی ساعده صفه‌سنه واردی

اولوقت انصاردن بری قالقوب (بزلر انصار رسول‌ز بزلر اسلامك مهیا عسکری‌یز . ای مهاجرین سزلر بزم ایچمزده کلوب صیغمش برجماعتسکز امارت بزم حقمزدر) دیوردی

حالبوکه رسول اکرم هرقنغی مجلسده بولنسه صاغ طرفنه ابو بکری وصول طرفنه عمری آلوردی . ابو عبیده حقنده دخی بو امتك امینیدر دیرایدی

بوکره اوچی بردن میدانه کلیجك صانکه رسول اکرم دیرلمش واورایه کلمش کبی اهل اسلامك قلبلرینه تأثیر ایلدی . وهرکس آنلرك سوزینه منتظر اولوب طوردی

حضرت ابو بکر الصدیق دخی نصل که رسول اکرم خطبه ده کلامه باشلار ایدیسه اول وجهله ابتدا جناب حقه حمد وثنا ایتدکدن صکره عمومه خطابا (بو امت مقدما طاشدن واغاجدن یاپمه بتلره طاپاردی ٠ جناب حق کندوسنه عبادت وکندوسنی توحید ایتملری ایچون آنلره رسول کوندردی ٠ عرب قومنه بابالرینک دینی ترک ایتمک کوج کلدی ٠ حق تعالی حضرتلری مهاجرین اولینی ایمان ایله ممتاز قیلدی ٠ آنلر حضرت پیغمبره یار وغمکسار اولدیلر ٠ وآنکله برلکده مشرکینک اذا وجفاسنه صبر وتحمل ایتدیلر ٠ ایشته یر یوزنده ابتدا حقه طاپان ورسوله ایمان ایدن آنلردر ٠ رسول اکرمک یار وفاکاری ونصیر صدیق وعشیرتی آنلردر ٠ بو جهتله آنلر امارته جمله دن زیاده احق واولادر ٠ بو بابده آنلره کیمسه منازعه ایده مز مکر که ظالم اوله ٠ ای انصار سزکده دینجه قدمکز وفضل ومزیتکر انکار اولنه ماز ٠ جناب حق سزی دیننه ورسوله نصرت ایچون انتخاب ایتدی ٠ وسزلره رسولنک هجرتنی میسر قیلدی ٠ بزجه دخی مهاجرین اولیندن صکره سزک مرتبه کزده بشقه کیمسه یوقدر ٠ رسول اللهه نصرت ایتدیکز ایچون دعوی ایتدیککز فضل وشرفک اهلیسکز بو کا کیمسه نک بر دیه جکی یوقدر ٠ فقط امارت بحثنده قبائل عرب انجق قریشی بیلور بشقه سنک امارتنی

قبول ایتمز · زیرا قریش قومی حسب ونسبجه عربك
افضلیدر · وممالکتلری جزیرة العربك وسطیدر
بز امرا بز سز وزراسکز هیچ بر مشورتدن کیرو براغمازسکز
سزك رأیکز آلنمدقجه بر ایش کورلمز) دیدی
حضرت عمر دخی انصاره خطاباً (رسول اکرم خسته ایکن
سزی بزه وصیت ایتدی · اکر سز امرا اوله جق اولیدیکز
بزی سزه وصیت ایلردی) دیو حضرت ابو بکرك کلامنی
تأیید ایتدی
انصار بردیه جك سوز بوله میوب فکر ومطالعه یه طالدیلر
فقط ایچلرندن حباب ابن منذر ابن جروح قالقدی
بزدن برامیر وسزدن دخی برامیر اولسون دیدی
حضرت عمر الفاروق (ایکی امیر جمع اوله ماز وپیغمبرڤزدخی
قبیله دن ایسه خلیفه سی دخی اول قبیله دن اولمدقجه
والله عرب قومی قبول واطاعت ایتمز) دیدی
حباب ابن منذر آنی رد ایله (ای انصار بودینه عرب قومی
سزك قلیجلریکز ایله اطاعت ایلدی · حقکزی بشقه سنه
قاپدرمییکز) دیدی
حضرت عمر آنی تکدیر ایلدی · او دخی سرت جوابلر ایله
مقابله ومجادله یه باشلادی
او اوقت عبیده ابن الجراح سوزه باشلایوب (ای انصار

ابتدا بودینه نصرت ایدن سزلر ایدیکز صاقن ابتدا ایشی بوزان دخی سزاولمیه سز) دیدی

آنك اوزرینه انصاردن وخزرج قبیله سندن سعد ابن نعمان ابن کعب ابن خزرجك اوغلی بشیر رضی الله تعالی عنه حضرتلری اباغه قالقدی (ای ناس محمد قریشدندر کندی قومی آنك خلافتنه احق واولادر . بزم کرچه اسلامة مسابقت وجهاد ونصرت حقمز واردر لکن بزم آندن مرادمز اللهك ورسولنك رضالری ایدی . بز بوندن طولایی دنیاجه عوض ومکافات ایستمیز) دیدی

حباب ابن منذر یابشیرسن عمزاده کد (یعنی سعد ابن عباده یه) حسد ونفسانیت ایدیورسین دیدی

بشیر ابن سعد یوق والله اویله دکل . لکن بوقومك حقوقنه تعرض وتجاوزی جائز کورمیورم دیدی

ایشته اولوقت حضرت ابوبکر الصدیق سزه بوایکی ذاتی انتخاب ایتدم برینه بیعت ایدیکز دیو عمر الفاروق ایله ابوعبیده یی کوستردی

ایکیسی بردن امتناع ایتدیلر . وحضرت پیغمبرك ایلرو کچوردیکی ذاتك اوکنه کیم کچه بیلور دیدیلر

بوصره ده کورلدی بیودی . کفتکو چوغالدی . هر قفادن برسس وهر اغزدن برسوز چیقار اولدی

آنك اوزرینه حضرت عمر الفاروق سوزی کسدردی

وحضرت ابو بكر الصديقه خطابا (رسول اكرم سنى اعظم
اركان دين اولان نمازده كندوسنه خليفه اتدى . سنى
جمله مز امام ايلدى . الكى اوزات بن سكا بيعت ايدهم)
ديوب ابو عبيده ايله برلكده حضرت ابو بكره بيعت ايده جك
اولدقلرنده بشير ابن سعد سكرتدى . آنلردن اول ابو بكرك
الني طوتدى . بيعت ايتدى

حضرت عمر وابو عبيده دخى بيعت ايديجك بر وطرفده
بربريله فيصلدى ايتمكده اولان اوس قبيله سى دخى
رئيسلرى اولان اسيد ابن حضير ايله برلكده كلوب بيعت
ايلديلر

بو صورتله خزرجيلرك اتفاقى بوزلدى . سعد ابن عباده يه
بيعت بحثى برطرف اولدى

هب انصار ومهاجرين براوغوردن حضرت ابو بكره
بيعت ايتمك اوزره اول مرتبه مسارعت ايله سكرتديلر كه
ازقالدى سعد ابن عباده يى چكنيه يازديلر

اول امرده حضرت على كلوب بيعت ايلديكى كبى زبير ابن
العوام ومقداد ابن الاسود وسلمان فارسى وابو ذر غفارى
وعمار ابن ياسر ايله عتبه ابن ابو لهب كبى بنى هاشمدن
ديكر بعض ذوات دخى حضرت على يه بيعت ايتمك ايستديلر
بو جهتله كلوبده حضرت ابو بكره بيعت ايلديلر . لكن
صكره جمله سى كلوب بحق خليفهٔ رسول الله اولان حضرت
ابو بكره بيعت ايلديلر

مرویدر که حضرت علی کرم الله وجهه وزبیر رضی الله تعالی عنه (بز ابو بکرك شرف وفضیلتنی بیلورز . اورفیق غاردر رسول الله آنی حیاتنده ایکن امامته کچوردی خلافته جمله دن احق واولی اولدیغنی تصدیق ایلرز فقط بو خصوصده مشورتدن خارج طوتلدیغمز ایچون کوجندك) دیمشلر

فی الواقع امر خلافت ملت اسلامیه جه اڭ بیوك بر مصلحتدر حضرت پیغمبرك وفاتی اوزرینه بالجمله کبار اصحاب کرام برلشوبده بالاتفاق ایچلرندن برینی انتخاب ایتمری لازم کلوردی . اول حالده حضرت علی وزبیر کبی کبار اصحاب کزینك رأیلرینه مراجعت اولنمق دخی امر ضروری ایدی

نه چاره که حضرت پیغمبرك وفاتی اوزرینه هرکس نه یاپه جغنی شاشردی

انصارك دخی کندو ایچلرندن امیر انتخابنه قالقشملری ایشی چغرندن چیقاردی

درحال ابو بکر وعمر وابو عبیده یتشمسیدیلر سعد ابن عباده یه بیعت اولنه جق و بوجهتله خزرجیلر ایله اوسیلر بیننده رقابت دوشه رك ابتدا انصار ایکی یه بولنه جك وقریش ایسه اصلا قبول ایتمیوب ملت اسلامیه ایچنه بر بیوك تفرقه دوشه جك ایدی

ایشته بو فنالقلرك دفعنه حضرت ابو بكر الصديق موفق
اولدی . وآنك خلافته انتخاب اولنمسیله ملت اسلامیه
بر بیوك تهلكه دن قورتلدی . رضی الله تعالی عنه وكرم الله
وجهه

ایشته خاتم الانبیا حضرتلرینك وفات كونی كه ربیع الاولك
اون ایكنجی بازار ایرتسی كونی ایدی . اویله غریب
مجادله ومحاوره‌لر وقوع بولدی . ونتیجه‌سنده حضرت
ابو بكر الصدیق خلیفهٔ رسول الله اولدی

فرداسی صالی كونی بیعت عامه وقوعه كلدی . شویله كه
حضرت ابو بكر مسجد شریفه كلوب منبره چیقدی
وجناب حقه حمد وشكر ایتدكدن صكره (ای ناس بن سزك
اوزریكزه والی وامیر اولدم حالبوكه سزك اك خیرلوكز
دكلم اكر ایلك ایلرسم بكا اعانه ایدیكز واكر فنالق ایدرسم
بكا طوغری یولی كوستریكز طوغریلق امانتدر . یالانجیلق
خیانتدر . سزك ضعیفكز بنم عندمده قویدر كه حقنی
آلیویرم وقویكز بنم عندمده ضعیفدر كه آندن بشقه سنك
حقنی آلورم انشاء الله تعالی بریكز جهادی ترك ایتمسون
جهادی ترك ایدن قوم ذلیل اولور . بن الله ورسوله
اطاعت ایتدكجه سزده بكا اطاعت ایدیكز . واكر بن
الله ورسولنه عاصی اولورسم سزكده بكا اطاعتكز
لازم كلمز قالقكز نمازه رحمكم الله) دیدی

بعده خاتم الانبيا حضرتلرینی تجهیز وتکفین ایله دفن ایتدردی

وطرف نبویدن حضرت اسامه‌یه ویرلمش اولان سنجاغ شریف که رسول اکرمك وفاتنده اسامه‌نك علمداری اولان بریده آنی کتوروب سعادتخانهٔ نبوی اوکنه دیکیویرمشیدی · حضرت ابو بکر آنی ینه بریده‌یه ویردی · واسامه‌نك قپوسی اوکنه دیکدردی · وکسنه سفردن کیرو قالمسون دیو ندا ایتدردی

اسامه رضی الله تعالی عنه حضرتلری سنجاغ شریف ایله خارج مدینه‌یه چیقوب اسکی اردو یرینه واردی · وینه اوراده اردوسنی قوردی

سائر اصحاب کرام دخی خلیفهٔ رسول اللهه اطاعت ایدرك همان سلاحلاندیلر · واردوگاهه طوپلاندیلر

فقط اسامه‌نك کنج اولدیغندن انصاردن بعضیلری آنك عزلیله یرینه قدمای اصحاب کرامدن برینك نصبنی ایستدیلر

حضرت ابو بکر الصدیقك جانی صیقلدی · رسول اکرمك نصب ایتدیکی سرعسکری بن نصل عزل وتبدیل ایده بیلورم دیدی

وربیع الآخرك غره‌سنده اول خلیفهٔ رسول الله اردوگاهه

کیتدی . وحضرت اسامه‌یی آتنه بندیروب کندوسی
یایه اوله‌رق آنی تشییع ایتدی
حضرت اسامه اکا یاسنده بین یاخود بنده اینه‌یم دیدی
خلیفه حضرتلری نه بن بنه‌یم نه‌ده سن این الله یولنده
براز بنده ایاقلرم طوزلانسه نه‌اولور دیدی . ولازم کلان
محله دك یوروبه‌رك اردوی اسلامی کچوردی
واسامه‌یه الله سلامت ویرسون کیت ورسول‌الله سکا
نه امر ایتدیسه اکا کوره حرکت ایت دیو وداع
ایتدیکی وقت اکر رأیکه موافق کاورسه عمری بکامعین
اولمق اوزره راغبیم دیدی . حضرت اسامه دخی راضی
اولوب حضرت عمری براقدی
بناءعلیه خلیفه حضرتلری عمر الفاروق ایله برلکده
مدینه‌یه عودت ایتدی . اسامه دخی عسکر اسلام ایله
جانب شامه کیتدی . بلقا ناحیه‌سنه واردی ودشمنلری
آتلره چکنتدی . وپدرینك قاتلنی بولوب اولدردی
منصور ومظفر اولدی . ونیجه اموال غنائم آلدی
ایشته رسول اللهك اك صکره تجهیز ایلدیکی وبرنجی
خلیفه‌سنك اك اول سوق ایتدیکی اردو بودر
اللهم صل علی محمد وعلی آله واصحابه اجمعین

